

TAMPERE.
FINLAND

2022

TALOUSARVIO

Taloussuunnitelma 2022–2025

TAMPERE

TAMPERE

TALOUSARVIO 2022

taloussuunnitelma 2022–2025

KAUPUNGINVALTUUSTON HYVÄKSYMÄ 15.11.2021

Tampereen kaupunki
Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2022–2025

Julkaisija:
Tampereen kaupunki, Konsernihallinto
PL 487, 33101 Tampere
www.tampere.fi/talousarvio

Kannen suunnittelu: Tampereen kaupunki, Veli-Matti Lahdenniemi
Kannen kuva: Laura Vanzo, Visit Tampere Oy

Paino: PunaMusta Oy

ROHKEASTI KOHTI UUDENLAISTA TULEVAISUUTTA

Tulevaisuus yllättää aina. Viime vuosina se on yllättänyt meidät tavalla, jonka harva osasi ennustaa: maailmanlaajuisella pandemialla.

Korona on muuttanut maailmaa ja tamperelaisiakin pysyvästi. Korona-aika on koetellut meitä kaikkia tavalla tai toisella, mutta toivottavasti siitä jää jotain hyvääkin: tiedämme, että meillä on henkistä notkeutta, kestävyyttä, rohkeutta ja kekseliäisyyttä.

Nyt on tärkeää uskoa itseemme, tulevaisuuteen ja kehittää kasvavaa kaupunkiamme edelleen rohkeasti eteenpäin. Samalla meidän pitää huolehtia koronapandemian haitoista ja sen varjossa pahentuneista ongelmista. Siksi kiinnittämekin talousarvioehdotuksessa erityistä huomiota esimerkiksi nuorten mielenterveysongelmien hoitoon, oppimisen ja osaamisen tukeen, päihderiippuvaisten apuun, yksinäisyyden hälventämiseen ja yritysten ja ihmisten mahdollisuuksiin tarttua kasvuun, innovaatioihin ja kehitykseen.

Kohti uudenlaista roolia

Tampere on muiden kaupunkien tapaan historiallisessa murroksessa, kun sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Muutoksen myötä kaupunkimme perustehtävät muuttuvat uudenlaisiksi ja elinvoiman, työllisyyden, osaamisen, sivistyksen ja kaupungin viihtyisyyden edistämisestä tulee aiempaakin tärkeämpää.

Muutoksessa Tampereen tulee huolehtia ihmisten palveluiden turvaamisesta saumattomasti. Vaikka uudistus on tulossa, ensi vuoden talousarviossa näkyy vastuumme ihmisten sote-palveluiden järjestäjänä. Uudistusten ja siirtymien keskellä on tärkeää pitää huolta myös henkilöstön hyvinvoinnista, edistää hyvää johtamista ja varmistaa, että Tampere on mukava ja houkutteleva työnantaja.

Vuonna 2024 edessä on myös hallituksen linjauksen mukaiseen TE-palveluiden siirto kunnille. Siihen valmistaudutaan jatkamalla Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilua.

Samaan aikaan meidän pitää etsiä koko ajan uudenlaisia tapoja luoda hyvinvointia ihmisille ja yrityksille. Vuonna 2022 käynnistämme Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelman, joka hyödyntää dataa ja tekoälyä paremman kaupungin kehittämiseksi ja uudenlaisen liiketoiminnan synnyttämiseksi.

Talous tasapainoon

Valtiovarainministeriön arvion mukaan kuntatalouden vuodesta 2022 on tulossa vaikea, ja valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta ensi vuonna noin miljardilla eurolla. Sote-uudistuksen taloudelliset vaikutukset ovat vielä arvoitus, mikä tekee myös vuoden 2023 talouden suunnittelusta hankalaa.

Vuoden 2022 talousarviossa vuosikate on 83,6 miljoonaa euroa ja tilikauden tulos painuu 26,6 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Kaupungin ripeä kasvu näkyy edelleen suurena tarpeena investoida, ja talousarviossa investoinnit ovat 235 miljoonaa euroa. Investointien vuoksi lainamäärä kasvaa vielä vuonna 2022 merkittävästi, mutta vuodesta 2023 lähtien velkaantumista hillitään.

Tavoitteena on, että sote-uudistuksen jälkeen talous on tasapainossa. Sen saavuttamiseksi vuonna 2022 laaditaan talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma. Samalla kuitenkin huolehdimme, että kaupunkiin jäävien palveluiden ja tärkeiden kaupungin elinvoimaa kasvattavien kehityshankkeiden toteutus turvataan.

Palveluita saatava ajoissa

Hyvinvoinnin perustan muodostavat toimivat palvelut, joita on helppo löytää ja saada silloin kun niille on tarvetta. Kaupungin tulevaisuuden roolin mukai-

sesti palvelujen kehittämisessä korostuvatkin ennaltaehkäisy, varhainen tuki ja palveluiden yksilöllisyys.

Ikääntyvän väestön toimintakyvyn ylläpitäminen ja kotona asumisen tukeminen on tärkeää. Ikäihmisten kotihoidossa ja ennaltaehkäisevissä palveluissa tavoitteena on lisätä sairaanhoito-, kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdeosaamista. Varaudumme myös vastaamaan erilaisten palvelutarpeiden kasvuun ja lainsäädännön uusiin velvoitteisiin.

Lasten ja nuorten mielenterveyden edistämiseen kohdistetaan paljon voimia, sillä koronapandemia on vaikuttanut heidän elämäänsä suuresti. Ensi vuonna ryhdymme myös luomaan Tampereen mallia nuorten terapiakuulle.

Kaupungin huumeongelman ratkaisua pitää lähestyä monesta suunnasta. Siksi tarkoituksena on lisätä sekä ennaltaehkäisevää päihdetyötä että huumeriippuvaisten mahdollisuuksia saada hoitoa.

Digitaaliset asiointimahdollisuudet helpottavat erilaisen avun hakemista ja saamista. Onkin tärkeää, että viime vuosien hyvää digikehitystä jatketaan myös tällä valtuustokaudella kaikissa kaupungin palveluissa.

Osaamisesta voimaa

Oppiminen ja osaaminen ovat vahvan kaupungin perusta. Ensi vuonna perusopetuksessa reagoidaan koronan vuoksi kasvaneisiin oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeisiin vahvistamalla yhteisöllistä oppilashuoltoa ja kouluvalmentajamallia sekä lisäämällä resurssiopettajia ja tukiopetusta.

Oppivelvollisuuden laajentuminen ja maksuttomuus kasvattavat toisen asteen koulutuksen menoja. Ensi vuonna lukiokoulutuksen aloituspaikkoja lisätään. Lisäksi selvitämme, miten turvaamme tamperelaisten nuorten pääsyn lukioon myös tulevaisuudessa.

Tampere on mahdollisuuksien kaupunki, joka avaa ovia kasville, yrittämiselle ja työpaikkojen synnylle. Monilla aloilla on pulaa osaavista työntekijöistä, mutta toisaalta työttömyys on edelleen korkealla tasolla. Yritysten tarpeet ja työntekijöiden osaaminen eivät aina kohtaa. Tähän on tärkeää pyrkiä vastaamaan ennakoimalla työvoimatarpeita ja tarjoamalla joustavia jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palveluita. Lisää kansainvälisiä osaajia ja opiskelijoita houkutellaan Tampereelle esimerkiksi International House -toimintaa vahvistamalla. Yrittäjyyden alkutaivalta helpotamme kehittämällä aloittavan yrittäjän neuvontapalveluita.

Hybridimaailma on epäilemättä tullut jäädäkseen sekä oppimisessa että työelämässä. Monipaikkaisen elämän lisääntyminen on hyvien kulkuyhteyksien ja palveluiden Tampereelle erinomainen mahdollisuus houkutella osaajia. Siihen pitää tarttua.

Lisää elämyksiä ja kansainvälisyyttä

Luovuudesta syntyy elinvoimaa. Siksi si-
joitamme nyt elämystalouden kasvuun. Vuonna 2022 alkavan elämystalouden kehitysohjelman tavoitteena on tuoda yhteen kaupungin kulttuuri- ja elinkeinopolitiikkaa ja rakentaa Tampereesta kansainvälinen luovien alojen keskittymä sekä kaupunki, joka ihastuttaa sekä asukkaita että matkailijoita. Tätä varten tuomme yhteisiin pöytiin oppi- ja kulttuurilaitoksia, tapahtumapaikkoja ja elämystalouden yrityksiä.

Elinvoiman kasvattaminen vaatii myös hyviä kansainvälisiä yhteyksiä ja suhteita, joten meidän tulee olla aktiivisia oman maakuntamme ja maamme rajojen ulkopuolella.

Yhdessä vastuullisia

Ilmastonmuutos ja luontokato kosketavat meitä kaikkia, ja sen ratkomiseksi tarvitaan sekä suuria että pieniä tekoja myös Tampereella. Ne näkyvät monin eri tavoin eri toimialoilla ja arkisissa ratkaisuissa.

Esimerkiksi kaupungin uuden asuntotuotannon kaavoittaminen pääasias-
sa vilkkaiden joukkoliikenneväylien var-
relle on yksi keino hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä. Ratikan kakkosvai-
heen rakentaminen on täydessä vauh-
dissa, ja ensi vuonna jatkamme ratikan
seudullista kehittämistä yhteistyössä
naapuriemme kanssa. Näin ratikan pii-
riin voidaan saada yhä enemmän ihmisi-
ä ja sen vaikuttavuus kasvaa. Samaan
aikaan pidämme kuitenkin mielessä, et-
tä ihmisten asumistavoitteet ovat erilaisia
ja kaupungissa tulee olla hyvä liikku-
a eri kulkuvälineillä.

Tampereen tavoite on olla hiilineut-
raali vuoteen 2030 mennessä. Ensi
vuonna käynnistämme myös uuden,
hiilineutraaleihin tekoihin liittyvän
kehitysohjelman ilmastotavoitteiden
vauhdittamiseksi ja luonnon monimuo-
toisuuden turvaamiseksi. Kaupunki or-
ganisaationa ei tähän yksin pysty, ja sik-
si kutsummekin mukaan työhön kaikki
kaupungin asukkaat ja yritykset.

Tapahtumia ja arkea

Kaupunki on heräämässä taas eloon
rajoitusten jäljiltä. Kevät ja kesä 2022
ovat Tampereella elämysten ja etenkin
jääkiekkohulinan aikaa, kun uudella
Areenalla pelataan miesten jääkiekon
MM-kisat. Ne tarjoavat oivan mahdol-
lisuuden tehdä Tamperetta tunnetuksi
myös maailmalla.

Kaupunki parantaa osaltaan eri-
ikäisten mahdollisuuksia harrastaa ja
viettää mukavaa arkea. Monipuolista
tapahtuma- ja kulttuuritarjontaa edis-
tetään, lasten ja nuorten harrastustoi-
minnan olosuhdemaksuja ei koroteta,
Hakametsän Sport Campuksen suun-
nittelu jatkuu ja Särkänniemen alueesta
luodaan täysin uudenlaista vapaa-ajan-
viettopaikkaa.

Tekemisen kaupunki

Syksyn 2021 aikana on valmisteltu
*Ihmisten Tampere – mahdollisuuksien
kaupunki* -pormestariohjelman pohjalta
kaupungin uutta strategiaa, jonka visio-
na on Tekemisen kaupunki. Strategia
ohjaa kaupungin toimintaa ja kehittä-
mistä vuoteen 2030.

Tampere on ihmisten kaupunki, joka
käy rohkeasti kohti tulevaisuutta ja sen
yllätyksiä.

Pormestari
Anna-Kaisa Ikonen

SISÄLLYSLUETTELO

ESIPUHE.....	3
YLEISPERUSTELUT	7
Talous- ja strategiaprosessi.....	9
Tampereen kaupungin organisaatio.....	9
Taloudelliset lähtökohdat	11
Talouden kehitysnäkymät.....	11
Kuntatalous	12
Kaupungin talous	13
Toimintaympäristö.....	14
Väestö.....	14
Työ	16
Asuminen.....	18
Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.....	19
Talousarvion osat	19
Talousarvion sitovuus.....	19
Tilivelvollisen valvontavastuu	22
Henkilöstö.....	23
Tampereen strategia 2030	25
Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt	25
Strategiset painopisteet, valtuustokauden tavoitteet ja vuositavoitteet.....	28
Tuottavuuden tila.....	36
Tampereen kaupungin kehitysohjelmat	38
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	39
Hiedanranta-kehitysohjelma.....	40
Tampere Junior -kehitysohjelma	41
Uudet kehitysohjelmat	42
Elämystalouden kehitysohjelma	42
Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelma	43
Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma	43
Kehittämistoiminta Tampereen kaupungilla.....	44
Ilmastobudjetti	45
Riskienhallinta ja turvallisuus	47
Hankinnat	49
KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN.....	51
Sivistyspalvelujen palvelualue	51
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	52
Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	55
Perusopetus.....	55
Kulttuuri	56
Liikunta ja nuorisotoiminta	56
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue.....	57
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta.....	57
Ikäihmisten palvelut	60
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	60
Vastaanottopalvelut	61
Psykososiaalisen tuen palvelut.....	61
Sairaalapalvelut	61

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualue.....	62
Elinvoima- ja osaamislautakunta.....	62
Ammatillinen koulutus.....	65
Lukiokoulutus	65
Työllisyys- ja kasvupalvelut	66
Vetovoima ja edunvalvonta	66
Elinkeinopalvelut.....	67
Kehitysohjelmat.....	67
Asunto- ja kiinteistölahtakunta	68
Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka	71
Talonrakennushankkeet	72
Kaupunkiympäristön palvelualue	83
Yhdyskuntalahtakunta	83
Kaupunkiympäristön suunnittelu	86
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito	86
Kestävä kaupunki.....	87
Joukkoliikennelahtakunta	88
Joukkoliikenne.....	90
Konsernihallinto	91
Konsernihallinto	91
Yhteiset erät	93
Taseyksiköt.....	94
Pirkanmaan pelastuslaitos	94
Vahinkorahasto	97
Liikelaitokset.....	98
Tampereen Vesi Liikelaitos.....	99
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	101
Laskelmat	104
Tuloslaskelma	105
Verotulot.....	108
Valtionosuudet	111
Korkotulot ja -menot.....	112
Muut rahoitustulot ja -menot	113
Investoinnit.....	114
Rahoituslaskelma.....	117
Antolainauksen muutokset	119
Korollisten velkojen muutokset.....	120
LIITTEET	121
Konsernin toiminta ja talous	122
Investoinnit kohteittain 2022-2031	133
Täydentäviä tietoja	141
Kaupunginvaltuustossa 15.11.2021 tehdyt muutokset talousarvioon	142

YLEISPERUSTELUT

Talous- ja strategiaprosessi

Tampereen kaupungin organisaatio

Taloudelliset lähtökohdat

Talouden kehitysnäkymät
Kuntatalous
Kaupungin talous

Toimintaympäristö

Väestö
Työ
Asuminen

Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta

Talousarvion osat
Talousarvion sitovuus
Tilivelvollisen valvontavastuu

Henkilöstö

Tampereen strategia 2030

Strategiset painopisteet ja vuositavoitteet
Tuottavuuden tila
Kehitysohjelmat

Kehittämistoiminta Tampereen kaupungilla

Ilmastobudjetti

Riskienhallinta ja turvallisuus

Hankinnat

TALOUS- JA STRATEGIAPROSESSI

Kaupunginhallitus hyväksyi 1.2.2021 vuoden 2022 talous- ja strategia-prosessin aikataulun ja toteutuksen. Koronapandemian aiheuttaman epävarmuuden vuoksi kevään 2021 kuntavaalit siirtyivät eduskunnan päätöksellä alkuperäisestä vaalilain mukaisesta ajankohdasta 18.4.2021 kesäkuulle 13.6.2021, aiheuttaen tarpeen myöhentää talous- ja strategia-prosessin aikataulua helmikuussa hyväksytystä. Kaupunginhallitus hyväksyi 6.4.2021 päivitetyn aikataulun. Vuoden 2022 suunnittelua taustoitti vuoden 2021 alusta käynnistynyt Tampereen uuden strategian laadinta sekä talouden tasapainottamistyön jatkaminen. Strategiaa on valmisteltu rinnan talousarvion laadinnan kanssa.

Strategiavalmistelu käynnistyi kaupungin ylimmän virka- ja luottamus-henkilöjohdon kokoontuessa 10.3.2021 uuden strategian valmistelua suuntaavaan valtuuston strategiawebinaariin. Webinaarissa käsiteltiin Tampere – Sinulle paras -strategian ja strategiakauden tavoitteiden toteutumista, tunnistettiin keskeisiä toimintaympäristön muutoksia ja tulevaisuuden muutostekijöitä sekä luotiin yhteistä kaupunkitaisoista tulkintaa uuden strategiakauden ja strategian valmistelua suuntaavista keskeisistä viesteistä. Kaupunginhallituksen kehittämiskokous kävi 29.3.2021 lähetekeskustelun vuosien 2022–2025 investointitasosta sekä uuden strategian perustasta.

Tampereen uusi strategia valmistettiin laajassa osallistavassa prosessissa. Kevään 2021 aikana toteutettiin

kuntalaisille, henkilöstölle, kaupungin keskeisille sidosryhmille, järjestöille sekä yhtiöille ja liikelaitoksille suunnatut tulevaisuuskyselyt, joiden tarkoituksena oli kerätä syötteitä uuden kaupunkistrategian valmisteluun. Lisäksi tamperelaisten ajatuksia kartoitettiin vaikuttamistoimielimien ja erityisryhmien keskusteluissa sekä taiteen keinoin. Myös tamperelaiset lapset ja nuoret pääsivät jakamaan ajatuksiaan kaupungin tulevaisuudesta 4.- ja 8.-luokkalaisten sekä Tredun Vaikuta! -päivillä. Perus- ja toisen asteen syötteiden pohjalta lähdettiin hahmottelemaan lasten ja nuorten strategian varjovisiota.

Kaupunginhallitus käsitteli kokouksessaan 26.4.2021 vuoden 2022 toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohtia. Kaupunginvaltuusto kävi lähetekeskustelun talousarvion laadinnan perusteista iltakoulussa 17.5.2021. Strategian valmistelu-aikataulun vuoksi kehyksessä esitettiin vuoden 2022 suunnittelua ohjaavat painotukset, joiden pohjalta jatkettiin vuoden 2022 talousarvion toiminnan tavoitteiden valmistelua osana uuden strategian laadintaa. Kaupunginhallituksen kehittämiskokous linjasi painotukset osana toiminnan ja talouden suunnittelun lähtökohdat -aineistoa 26.4.2021.

Kaupungin toimintayksiköiden kanssa käytiin kehysneuvottelut toukokuussa. Kaupungin laajennettu johtoryhmä kävi keskustelua omassa talous- ja strategiaseminaarissaan 8.6.2021. Vuoden 2022 talousarviokehys hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 21.6.2021.

Kaupungin ylin virka- ja luottamus-henkilöjohto kokoontui 23.6.2021 valtuuston strategiawebinaariin, jossa esiteltiin kevään 2021 aikana koostettua strategiavalmistelun tietopohjaa. Uusi kaupunginvaltuusto kokoontui 12.8.2021 keskustelemaan strategian visio- ja painopisteaiheista, joiden työstöä jatkettiin vielä valtuuston strategiawebinaarissa 25.8.2021. Samassa tilaisuudessa esiteltiin lasten ja nuorten varjovisio.

Kaupunginhallitus linjasi kaupungin investointitasosta talous- ja investointiseminaarissaan 30.8.2021. Lautakunnat käsittelivät talousarvioehdotuksensa 17.9.2021 mennessä. Vuoden 2022 talousarvion laadinnan tilannekatsaus esiteltiin kaupunginhallituksessa 27.9.2021. Pormestarin talousarvioehdotus esiteltiin valtuustolle ja tiedotusvälineille 25.10.2021.

Tampereen uusi strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.11.2021. Strategiaa ja talousarviota toimeenpaineavat lautakuntien ja konsernihallinnon palvelusuunnitelmat ja vuosisuunnitelmat hyväksytään kuntavaalien siirrosta aiheutuneen myöhäistetyn aikataulun vuoksi poikkeuksellisesti vasta vuoden 2022 helmikuun loppuun mennessä. Johtokuntien palvelu- ja vuosisuunnitelmat hyväksytään vuoden loppuun mennessä. Myös sosiaali- ja terveystaloutta käsittelee vuosisuunnitelman sa joulukuun kokouksessaan.

TAMPEREEN KAUPUNGIN ORGANISAATIO

Sosiaali- ja terveystaloutien sekä pelastustoimen järjestämisvastuu ja niiden kustannukset siirretään kunnilta hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Kyseessä on erittäin suuri uudistus ja muutos kuntien toimintaan. Uudistuksen valmistelua varten on kaupungissa perustettu projekti, joka koordinoi

sosiaali- ja terveystaloutien ja pelastustoimen sujuvan luovutuksen hyvinvointialueelle ja huolehtii toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta kaupungin kokonaisedun mukaisesti.

Kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävissä toimivat yhteensä noin 5900 henkilöä

siirtyvät Pirkanmaan hyvinvointialueen palvelukseen. Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tukipalvelutehtävistä ja eräistä opiskelijahuollon tehtävistä siirtyy henkilöstöä hyvinvointialueelle. Sosiaali- ja terveystaloutien sekä pelastustoimen käytössä oleva irtain omaisuus sekä so-

pimukset ja vastuut siirtyvät hyvinvointialueelle.

Kaupungin hankintatoimen organisoitumisen osalta valmistaudutaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tuomiin muutoksiin.

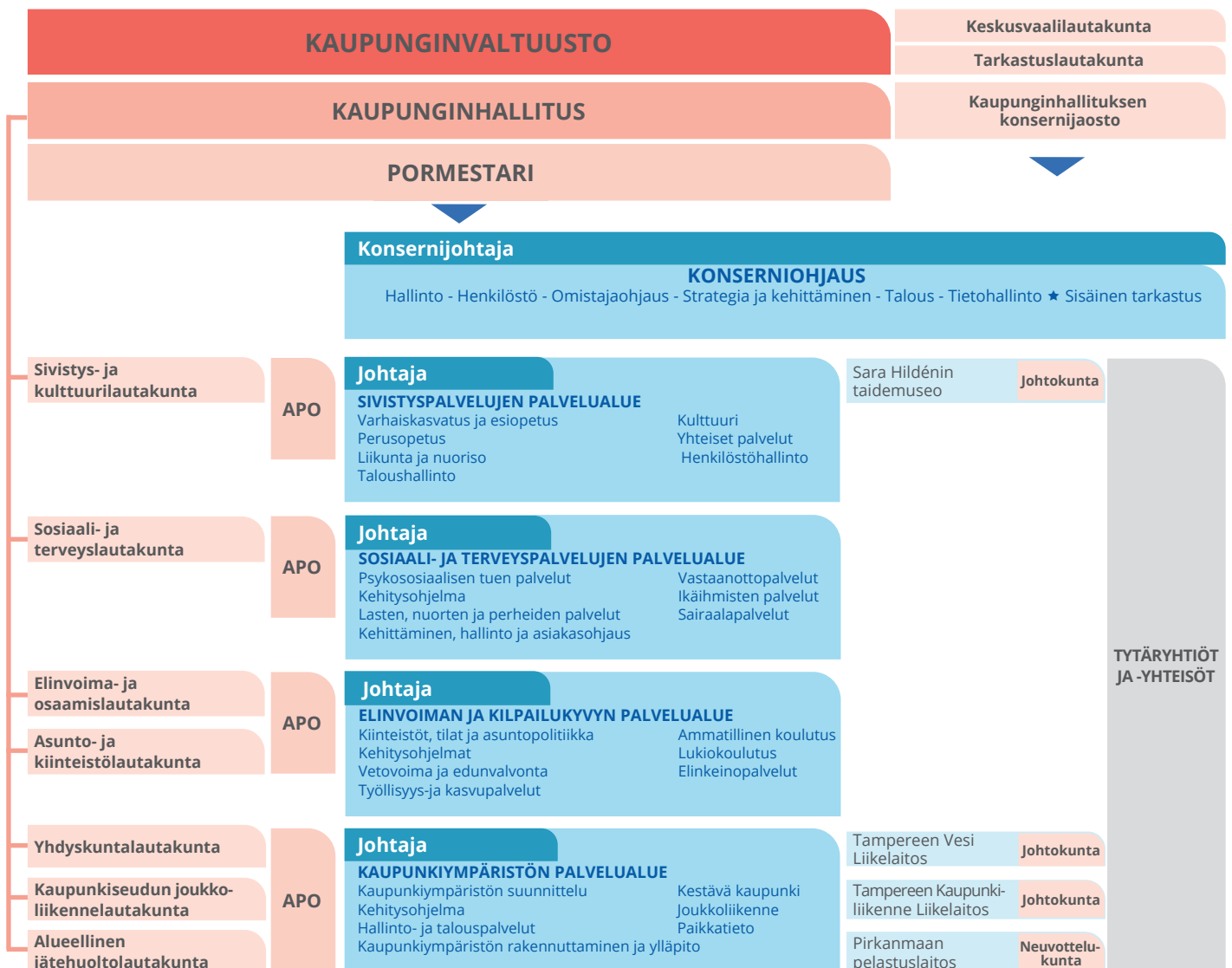
Tampere valmistautuu yhdessä Pirkanmaan kuntien kanssa TE-palvelut 2024-uudistukseen, jossa perinteisesti valtion hoitamat työllisyys- ja yrityspalvelut siirretään kuntien järjestämisvastuulle vuonna 2024. Järjestämisvastuu edellyttää vähintään 20 000 työvoimapohjaa. TE-henkilöstö siirtyy kuntiin liikkeenluovutuksella. Kannustava rahoitusmalli selviää syksyn 2021 aikana. Lisäksi uudistukseen liittyy ohjausjär-

jestelmän uudistaminen. Tietojärjestelmiin liittyvä kokonaisarkkitehtuuriratkaisu selviää valmistelun edetessä. Uudistus muuttaa merkittävästi palvelutuotantoa, vahvistaa kuntayhteistyötä ja lisää kuntien yhteisiä hankintoja. Toimintaa ohjaava lainsäädäntö uudistuu vuosien 2022–2024 aikana. Uudistukseen edetään Pirkanmaan työllisyyden edistämisen kuntakoikeilun kautta, joka jatkuu vuoden 2024 loppuun. Uudistuksella on hyvinvointialueen kanssa laajoja asiakaspalveluun liittyviä la-
kisääteisiä yhdyspintoja, jotka tulee jo kuntakoikeilun aikana valmistella kuntayhteistyössä työllisyyspalvelujen ja kotoutumispalvelujen osalta.

Sivistyspalvelujen palvelualue organisoitui vuoden 2021 aikana uusiin palveluryhmiin, jotka ovat Varhaishkasvatus ja esiopetus, Perusopetus, Kulttuuri, Liikunta ja nuorisosektori sekä Yhteiset palvelut ja palvelualueen henkilöstö- ja taloushallinto. Yhteisiin palveluihin siirtyi myös strategia- ja kehittämisyksiköstä kaupungin osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokonaiskoordinaatio.

Konsernihallinnossa aiemmin omana yksikkönään toiminut Viestintäyksikkö siirtyi osaksi konsernihallinnon Strategia- ja kehittämisyksikköä vuoden 2021 aikana.

Tampereen kaupungin organisaatio 1.1.2022

TALOUELLISET LÄHTÖKOHDAT

Talouden kehitysnäkymät

Talous on toipunut koronapandemias- ta hyvin nopeasti niin Suomessa kuin myös maailmantaloudessa. Erityisesti työllisyys on kohentunut ripeästi. Koronapandemian negatiiviset vaikutukset globaaliin talouteen ovat jäämässä arvioitua lyhyemmäksi kehittyneissä maissa.

Eri ennustelaitosten tuoreimmissa arvioissa Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,0–3,5 prosenttia vuonna 2021. Valtiovarainministeriö arvioi syyskuun 2021 Taloudellisessa katsauksessa bruttokansantuotteen kasvavan 3,3 prosenttia kuluvana vuonna. Julkisen talouden alijäämän arvioidaan

pienenenevän tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyden kasvu lisäävät verotuloja pienentävät työttömyysmenoja.

Valtiovarainministeriö arvioi talouden kasvavan ensi vuonna 2,9 prosentin vauhtia ja kasvu jatkuu viennin tukemana. Vuonna 2023 kasvu on hidastumassa 1,4 prosenttiin, jonka jälkeen kasvu olisi noin prosentin luokkaa. Vaikka kasvu hidastuu, niin kasvu on kuitenkin keskipitkän aikavälin kasvua nopeampaa.

Huolimatta talouden elpymisestä julkisen talouden rakenteellista epätasapainoa ei saada poistetuksi parin seuraavan vuoden aikana. Valtiovarain-

ministeriön arvion mukaan julkinen talous jää 3 mrd. euroa alijäämäiseksi 2020-luvun puoliväliä lähestyttäessä. Valtionhallinto on seuraavat vuodet alijäämäinen ja myös kuntatalouden arvioidaan pysyvän alijäämäisenä poikkeuksellisen vuoden 2020 jälkeen.

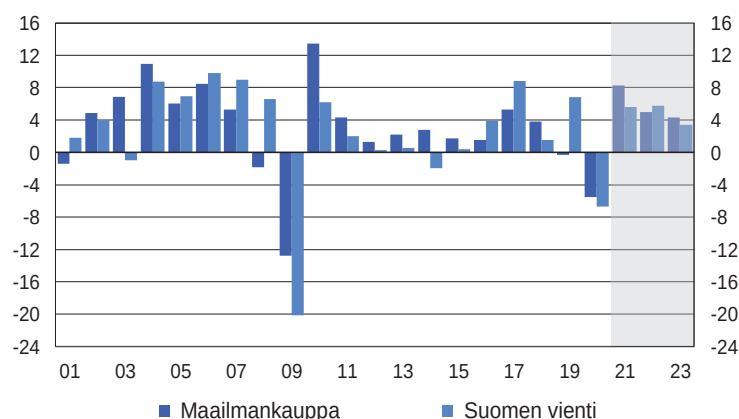
Julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen kasvoi vuonna 2020 voimakkaasti nousten lähes 70 prosenttiin. Lähivuosina julkisen talouden velkaantuminen hidastuu huomattavasti ja velkasuhteen arvioidaan tasaantuvan noin 73 prosenttiin, jos korkotaso pysyy edelleen poikkeuksellisen matalana.

Keskeisiä ennustelukuja	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**	2025**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	1,3	-2,9	3,3	2,9	1,4	1,1	1,0
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,3	1,8	1,6	1,7	1,8	1,9
Työttömyysaste, %	6,7	7,7	7,8	6,8	6,4	6,3	6,2
Työllisyysaste, %	71,6	70,7	72,4	73,6	74,1	74,3	74,5
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-0,9	-5,4	-3,9	-2,4	-1,5	-1,3	-1,2
Valtio	-1,1	-5,5	-4,2	-2,8	-1,7	-1,6	-1,5
Paikallishallinto	-1,2	0,0	-0,4	-0,7	-0,7	-0,6	-0,6
Hyvinvointialueet					-0,3	-0,2	-0,2
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,1	0,7	1,0	1,2	1,2	1,2
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:een, %	-1,2	-3,2	-2,8	-2,3	-1,5	-1,3	-1,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	59,5	69,5	71,2	71,3	72,2	72,9	73,4

** Ennuste

Lähde: Valtiovarainministeriö. Taloudellinen katsaus, syyskuu 2021

MAAILMANKAUPPA, MÄÄRÄN MUUTOS, %

Lähde: CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Tilastokeskus, VM

Kuntatalous

2020

Kuntatalous vahvistui selvästi vuonna 2020, vaikka kuntien toimintakate heikkeni 2,7 prosenttia. Verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) kasvoi 10,4 prosenttia ja suuri kasvu aiheutui erityisesti valtion maksamista suurista koronakorvauksista ja kuntaryhmän yhteisövero-osuuden määräaikaisesta korotuksesta. Kuntien verotulot kasvoivat 4,0 prosenttia. Vuosikate parani kaikissa kuntakokoryhmissä, mutta eniten pienissä alle 2 000 asukkaan kunnissa. Negatiivisen vuosikatteen kuntia oli vain 2. Kuntien lainakanta kasvoi 1,5 mrd. euroa yhteensä noin 23,4 mrd. euroon.

2021

Valtiovarainministeriö arvioi kuntatalouden pysyvän vuonna 2021 lähes vuoden 2020 tasolla, mutta kuntien omat arviot ovat pessimistisemmät. Koronapandemia aiheuttaa kuitenkin vielä epävarmuutta kuntatalouteen. Kuntien verotulot kehittyvät suotuisasti. Yhteisöveron tuotto kasvaa erityisen

paljon, mutta kasvusta suurin osa tulee kuntaryhmän jako-osuuden tilapäisestä korotuksesta. Kuntien kunnallisverotilitykset ovat kasvaneet tammi-syyskuun aikana 5,1 prosenttia. Tampereen kunnallisverotilitykset ovat kasvaneet vastaavana aikana 5,8 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

2022-2025

Valtion tukitoimenpiteiden vuoksi kuntatalouden tilanne näyttää todellista tilannetta parempana. Vuodesta 2022 on taas tulossa kuntataloudessa hyvin vaikea. Valtiovarainministeriö arvioi optimistisesti kuntien toimintamenojen hidastuvan 3,0 prosenttiin vuonna 2022, kun suurin osa koronapandemian aiheuttamista lisäkustannuksista vähenee rokote kattavuuden parantumisesta. Kuntien toimintakatte arvioidaan kuitenkin heikkenevän voimakkaasti, sillä toimintatulojen arvioidaan laskevan noin 5,5 prosenttia.

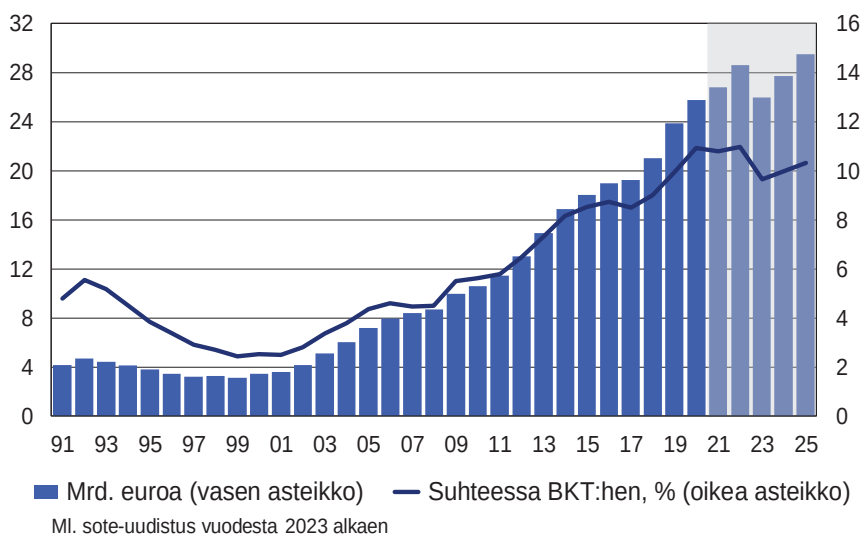
Koronapandemian erilaiset vaikutukset kuitenkin heikentävät kuntataloutta myös vuosina 2022 ja 2023, vaikka syntyneen hoito- ja palveluvelan määrää ja vaikutuksia ei pystytä vielä arvioimaan.

Vuosi 2023 on kuntataloudessa erittäin poikkeuksellinen, kun sote-uudistuksen myötä kuntien menoista ja tuloista siirtyy huomattava osa hyvinvointialueille. Sote-uudistuksen vaikutuksia kuntien talouteen ei vielä tiedetä, mutta periaatteessa uudistuksen ei pitäisi heikentää tai parantaa yhdenkään kunnan taloutta enempää kuin 60 euroa/asukas.

Kuntien investoinnit pysyvät edelleen historiallisen korkealla tasolla vuoteen 2025 ulottuvassa tarkastelujaksossa. Suuri investointipaine yhdistettynä heikkenevään tulorahoituksen tasoon uhkaa kiihdyttää kuntatalouden velkaantumista. Valtiovarainministeriö arvioi kuitenkin, että kuntatalouden lainakannan kasvu hidastuu selkeästi aiemmasta.

Ennakkotiedot suurten kaupunkien vuoden 2021 talousarviovalmistelusta tukevat valtiovarainministeriön arviota. Kaupunkien taloudesta on tulossa vuonna 2022 jälleen kireä ja sellaisenaan arvioidaan pysyvänkin, joskin sote-uudistuksen myötä talouden hallinnan arvioidaan paranevan.

PAIKALLISHALLINNON VELKA

Lähde: Tilastokeskus, VM (Taloudellinen katsaus, syksy 2021)

Kaupungin talous

2020

Vuonna 2020 kaupungin nettomenot kasvoivat 6,1 prosenttia ja asukas-kohtaiset nettomenot 4,7 prosenttia. Koronapandemialla oli suuri vaikutus nettomenojen kasvuun. Vuosikate parani 79,1 milj. euroa edellisvuodesta ja tilikauden tulos 65,8 milj. euroa ylijäämäinen. Verotuloja kertyi 60,7 milj. euroa edellistä vuotta enemmän ja verotulot kasvoivat 6,2 prosenttia. Nettoinvestoinnit olivat 222,6 milj. euroa. Lainakanta kasvoi 120 milj. eurolla ja asukaskohtainen lainamäärä nousi 3 789 euroon.

2021

Vuonna 2021 toimintakate on elokuun toiminnan ja talouden katsauksen mukaan kasvamassa 5,4 prosenttia ja kasvussa näkyy erityisesti koronapandemian vaikutus. Verotulot ovat kasvamassa 6,3 prosenttia, mutta valtionosuudet ovat vähenemässä koronatukien vähenemisen vuoksi 35,1 prosenttia. Verorahoitus on kasvamassa 2,1 prosenttia. Tilikauden tuloksesta on tulossa huomattavasti alkuperäistä talousarviota parempi. Tulosennuste on elokuun toiminnan ja talouden katsauksessa 13,2 milj. euroa. Nettoinvestointeja arvioidaan toteutuvan noin 257 milj. euroa,

mutta hyvin mahdollisesti investointien taso jää ennustettua pienemmäksi. Lainamäärä on nousemassa vuoden lopussa noin 963 milj. euroon, jolloin asukaskohtainen lainamäärä olisi 3 949 euroa.

2022

Talousarviossa kaupungin nettomenot kasvavat vuoden 2021 tilinpäätöksen nusteeseen verrattuna 4,5 prosenttia eli noin 60,6 milj. euroa. Kasvu on huomattavan korkea verrattuna 1,5 prosentin (22 milj. euron) verorahoituksen kasvuun. Vuoden 2022 talousarviossa vuosikate on 83,6 milj. euroa ja tilikausi päätty 26,6 milj. euroa alijäämäväiseen tulokseen.

Kaupungin ja liikelaitosten yhteensä lasketut ulkoiset nettoinvestointimenot ovat 234,6 milj. euroa. Toiminnan ja investointien rahavirta on 136,0 milj. euroa negatiivinen. Investointien tulorahoitusprosentti on talousarviossa 36. Suurimmat investointimenot ovat Asunto- ja kiinteistölautekunnan 97 milj. euron talonrakennusinvestoinnit ja Yhdyskuntalautekunnan 60 milj. euron perusinvestoinnit.

Lainamäärän kasvuksi arvioidaan noin 115 milj. euroa. Asukaskohtainen lainamäärä nousee noin 4 360 euroon. Taloussuunnitelmakaudella kaupungin lainamäärän kasvua kyetään hidastamaan, mutta korkean investointitason vuoksi lainamäärä on nousemassa noin

5 800 euroon. Lainamäärän kasvua on saatava hidastetuksi merkittävästi nyt suunnitelmassa olevaa enemmän. Kaupungin toimintamenot ja verorahoitus vähenevät huomattavasti vuonna 2023 sote-uudistuksen myötä ja toimintamenojen kasvun arvioidaan uudistuksen jälkeen hidastuvan. Toimintamenojen kasvu on pidettävä verorahoituksen kasvua pienempänä ja investointien rahoittamisessa on onnistuttava myymään strategisesti vähemmän tärkeää omaisuutta. Vuonna 2022 käynnistetään talouden tasapainotus- ja toiminnan tuottavuusohjelma. Kaupunkitasoiset talouden tasapainotamistoimenpiteet edellyttävät aina kaupunkitasoista yhteistoimintamenetelyä ja päätöksentekoa henkilöstövaikutusten osalta.

TILIKAUDEN TULOS

-26,6 milj. €

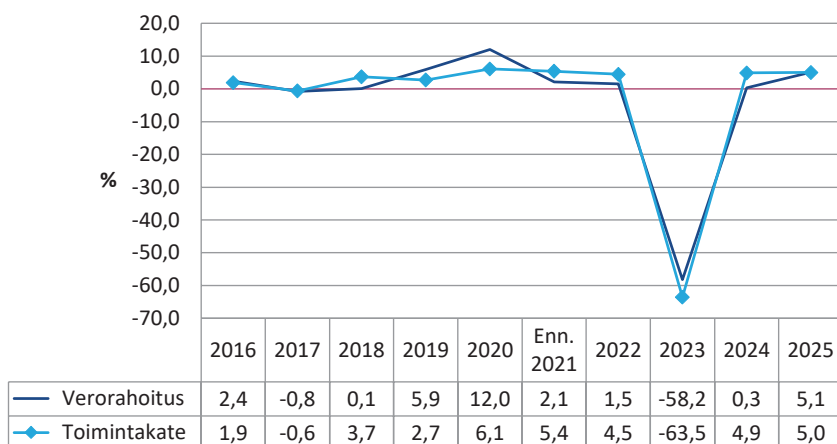
TA 2022

NETTOINVESTOINNIT

234,6 milj. €

TA 2022

TAMPEREEN KAUPUNGIN TOIMINTAKATTEEN JA VERORAHOITUKSEN MUUTOS

INVESTOINTIEN TULORAHOTUS

36 %

TA 2022

LAINAMÄÄRÄ/AS.

4363 €

ENN. 31.12.2022

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Väestö

Tampereen väkiluku oli vuoden 2020 lopussa 241 009 asukasta. Viime vuonna väestö kasvoi 2 869 asukkaalla (1,2 %). Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Tampereen väkiluku ylitti elokuun 2021 lopussa 243 000 asukkaan rajan. Koronapandemialla ei ole ollut toistaiseksi merkittävää vaikutusta Tampereen nettomuuttoon ja Tampereen kaupunkistrategiassa tavoiteltu 3 000 asukkaan vuosittainen väestönkasvu on mahdollista saavuttaa myös kuluvana vuonna. Tampereen kaupunkiseudun väkiluku oli vuoden 2020 lopussa 398 057 asukasta, mikä oli 4 207 asukasta enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vuoden 2020 lopussa lähes joka viides tamperelainen oli yli 65-vuotias. Vuoteen 2035 mennessä määrän odotetaan kasvavan noin viidenneksellä tämänhetkisestä. Päivähoito- ja kouluikäisiä Tampereen väestöstä oli noin 14 prosenttia. Tampereella oli sataa työikäistä kohti 48,2 alle 15-vuotiasta ja 65 vuotta täyttänyttä. Väestöllinen huoltosuhde säilyi Helsingin (46,5) jälkeen

maan toiseksi parhaana. Koko maan väestöllinen huoltosuhde oli 61,9.

Ulkomaankansalaisten sekä vieraskielisten määrä kasvaa vuosittain. Vuonna 2020 vieraskielisten osuus väestöstä oli 8,1 prosenttia ja ulkomaan kansalaisten 4,9 prosenttia.

Väestönkasvu tarvitsee tuekseen muuttoliikettä

Tampereen väestönkasvusta valtaosa perustuu kuntien väliseen muuttovoittoon. Vuonna 2020 kuntien välistä muuttovoittoa oli yli 70 prosenttia, maahanmuuttovoittoa on noin 24 prosenttia ja luonnollista väestönlisäystä noin 4 prosenttia väestönkasvusta.

Syntyneiden määrä kääntyi pitkästä aikaa kasvuun vuonna 2020, kun uusia tamperelaisia syntyi 2 166. Luonnollisen väestönlisäyksen määrä laski kuitenkin ennätyskellisen alas, 117 asukkaaseen. Määrä ei ole ollut näin alhainen kertaakaan viimeisen 30 vuoden aikana. Tilastokeskuksen syyskuussa 2021 julkaistusta väestöennusteesta käy ilmi syntyvyyden laskun kauaskantoiset

ENNAKKOVÄKILUKU

247 000

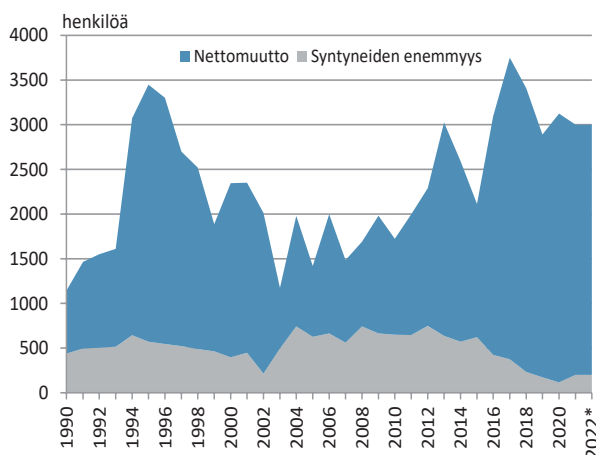
(31.12.2022)

MUUTOS

+3 000

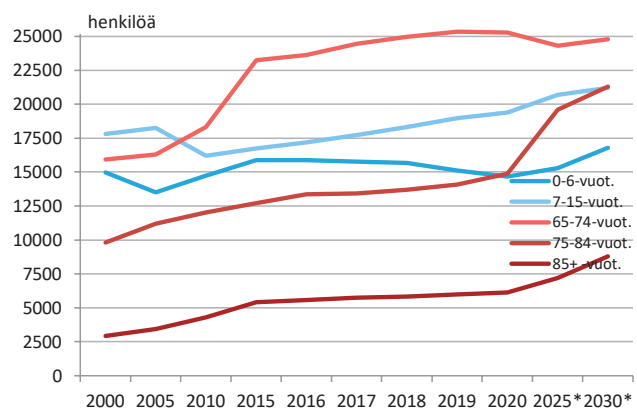
vaikutukset koko maassa, jotka heijastuvat myös Tampereelle. Tampereen vahvasti kuntien väliseen muuttovoittoon perustuva väestönkasvu tarvitsee tulevaisuudessa tuekseen yhä enenevässä määrin maahanmuuttovoittoa säilyäkseen tavoitetasolla.

Väestön muutokset

Lähde: Tilastokeskus, *arvio

Lasten ja ikäihmisten ikäryhmät 2000–2030

Lähde: Tilastokeskus, *kaupungin oma väestösuunnite

Pienituloisten asuntokuntien määrä edelleen kasvusuuntainen

Tampereella oli vuoden 2020 lopussa yhteensä 133 600 asuntokuntaa, joista yhden henkilön asuntokuntia oli yli puolet. Asuntokuntien keskikoko oli 1,76 henkilöä. Koko maan osalta keskikoko oli 1,96 henkilöä.

Pienituloisten asuntokuntien määrä on ollut noususuuntainen usean vuoden ajan. Vuonna 2019 kaikista asuntokunnista 21,9 prosenttia oli pienituloisia. Vastaava osuus yhden henkilön asuntokunnista oli 32,5 prosenttia. Tätä selittää osittain opiskelijoiden suuri määrä. Käytettävissä oleva rahatulo ku-

lutusyksikköä kohden jatkoi maltillista kasvua vuonna 2019 ja oli 22 878 euroa (mediaani).

Vuonna 2019 asuntoväestöön kuuluvista alle 18-vuotiaista 14,8 prosenttia oli pienituloisia, osuus on edellisvuosia hieman korkeampi. Pitkittyneesti pienituloisia eli henkilöitä, jotka ovat kuuluneet pienituloisiin kotitalouksiin tilastovuoden lisäksi kahtena vuotena kolmen edellisvuoden aikana, oli 9,4 prosenttia asuntoväestöstä. Vuodesta 2011 asti jatkunut pitkittyneesti pienituloisten määrän lasku kääntyi vuonna 2018 ja kasvu jatkui edelleen vuonna 2019. Pitkittyneesti pienituloisten määrä on kaksinkertaistunut 2000-luvun alkuun verrattuna.

ULKOMAAN KANSALAISIA

11 795

(31.12.2020)

VIERASTA KIELTÄ PUHUVIA

19 576

(31.12.2020)

Työ

Vuosi 2021 on ollut koronasta toipumisen aikaa työllisyyden ja työttömyyden osalta. Työllisyystilanne on kehittynyt myönteisesti työttömien työnhakijoiden määrän vähentyessä ja avointen työpaikkojen voimakkaasti lisääntyessä Tampereella. Toisaalta haasteeksi on noussut etenkin pitkäaikaistyöttömyyden kasvu. Työttömyysaste on lähentynyt koronaa edeltänyttä tilannetta, mutta ei vielä aivan saavuttanut sitä.

Elokuussa 2021 Tampereella oli 14 691 työtöntä työnhakijaa, työttömyysasteen ollessa 12,3 prosenttia. Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä oli 2000, yli 50-vuotiaita 4158 ja ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoita 1278 henkilöä. Vuodenvaihteen tilanteeseen suhteutettuna työttömyys on vähentynyt kaikissa mainituissa ryhmissä, selvimmin nuorten työnhakijoiden keskuudessa (-24 %). Ulkomaalaisten työttömyys on supistunut 14 % ja yli 50-vuotiaiden 13 % tänä vuonna. Kaikkiaan työttömien määrä on vähentynyt 3400 henkilöllä (-19 %) ja työttömyysaste laskenut kolme prosenttiyksikköä joulukuun 2020 lopusta elokuun 2021 loppuun.

Työttömyysaste on säilynyt Tampereella koko maan keskiarvoa korkeampana kuten useimmissa muissakin kuutoskaupungeissa. Koko maassa työttömänä oli 10,7 % työvoimasta elo-

kuussa 2021. Kuutoskaupungeista ainoastaan Espoossa työttömyysaste vastaa valtakunnallista keskitasoa, muissa se vaihtelee Tampereen ja Oulun 12,3 % - Vantaan 13,9 %. Vuodenvaihteen tilanteeseen verrattuna työttömien määrä on vähentynyt Tampereella kuutoskaupungeista suhteellisesti vauhdikkaimmin. Eri työttömyysryhmistä Tampereella korostuu hieman nuorten alle 25-vuotiaiden osuus työttömistä, ja yli 50-vuotiaiden, pitkäaikaistyöttömien ja ulkomaalaisten työttömien osuus puolestaan on keskimääräistä hieman vähäisempi. Tilanne heijastelee alueen yleisiä väestörakenteen painotuksia.

Lomautukset lisääntyivät koronan seurauksena räjähdysmäisesti vuonna 2020, mutta lomautettujen määrä kääntyi myös nopeasti laskuun shokkitilanteen jälkeen jo samana kesänä. Vuodenvaihteessa 2021 tamperelaisia kokoaikaisesti lomautettuja oli 3237 ja lyhennetyllä työviikolla 965 henkilöä. Yhteenlaskettu määrä oli tällöin vielä yli nelinkertainen edeltäneeseen vuodenvaihteeseen verrattuna. Tammi-helmikuussa 2021 lomautukset vähentyivät, maaliskuussa hieman kasvoivat, mutta tämän jälkeen määrä on laskenut rivaasti lähes koronaa edeltävälle tasolle. Elokuussa kokoaikaisesti lomautettuja oli enää 930 (-71 % vuoden alusta) ja

TYÖTTÖMYYSASTE

12,30 %

(8/2021)

TYÖTTÖMIEN MÄÄRÄ

14 691

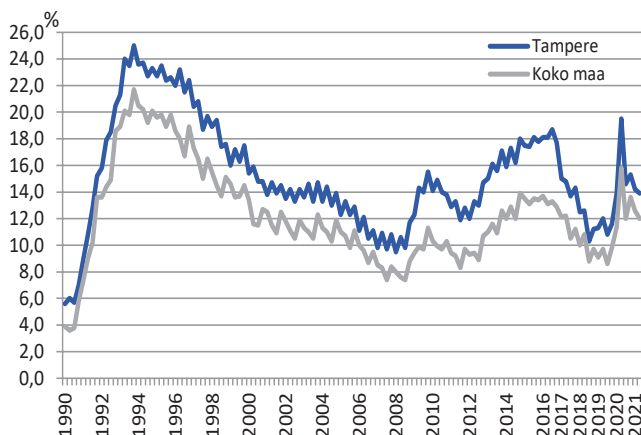
(8/2021)

UUDET AVOIMET TYÖPAIKAT

8 345

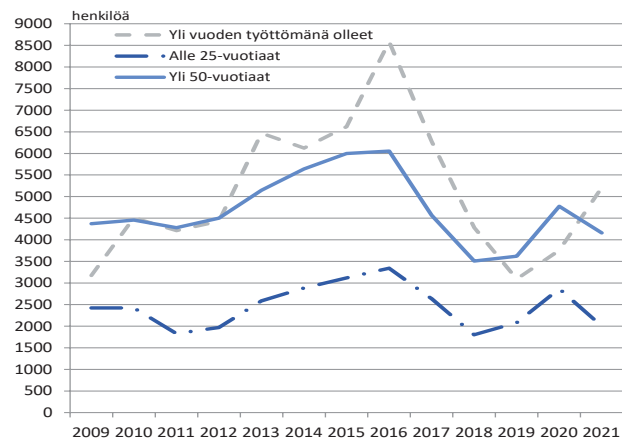
(8/2021)

Tampereen ja koko maan työttömyysaste 1990–2021, neljännesvuosittain

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

Työttömyyden rakenne Tampereella 2009–2021, elokuu

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

lyhennetyllä työviikolla 627 (-35 %) henkilöä. Lomautukset kohdistuvat yleisimmin ravintola-alalle.

Koronapandemian käynnistyttyä työttömyys lisääntyi erityisesti rajoituksista riippuvaisilla ammattialoilla matkailussa, ravintola-alalla, kuljetuksessa, myynnissä ja ihmisten kohtaamisiin liittyvissä palveluissa. Useimmissa ammattiryhmissä työttömien määrä oli elokuussa 2021 jo laskenut vuodentakaisesta matalammaksi. Vuodentakaisista enemmän työttömiä oli vielä muun muassa avustavien keittiö- ja rakennustyöntekijöiden, toimistosiivoojien, rahti- ja varasto-, lastenhoito- sekä satunnaistöiden työntekijöiden keskuudessa. Kolmasosassa ammattiryhmiä työttömyys oli vähäisempää kuin ennen koronaa.

Vastavuoroisesti myös avoimeksi ilmoitettuja työpaikkoja on ollut poikkeuksellisen paljon kuluvana vuonna. Eniten työtilaisuuksia on ilmoitettu tarjolle puhtaanapidossa, terveyden- ja sairaanhoidossa, myynnissä ja rakennusalalla. Viitteitä työvoimapulasta on annettu muun muassa teollisuudessa

ja rakentamisessa, ja etenkin erikoistuneista osaajista on vajetta monilla eri aloilla. Kysynnän ja tarjonnan suhdetta ovat mutkistaneet myös pandemian aikainen vierastyövoiman vähentyminen ja sulkutoimista kärsineiden alojen työntekijöiden alanvaihdot.

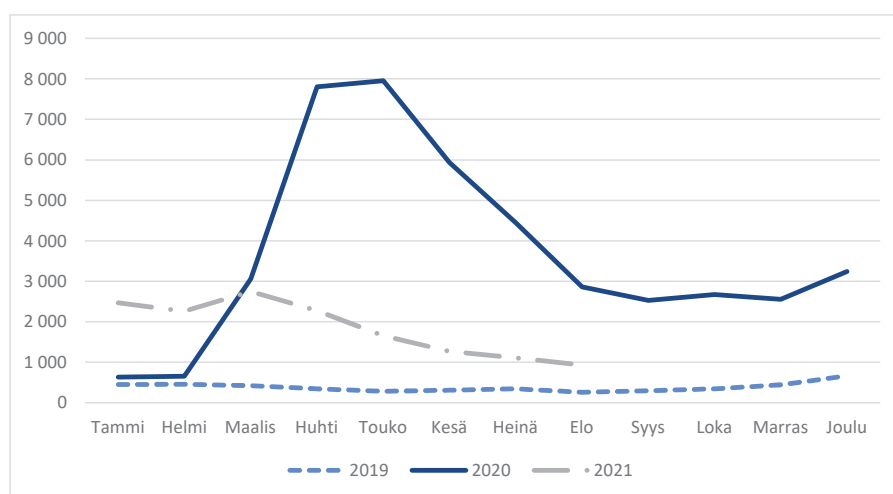
Mikäli Tampereen vientialoille heijastuva maailmantalouden kasvu etenee ja koronapandemiatilanne säilyy hallittuna, on odotettavissa, että talouden ja työllisyyden kehitys jatkuu suotuisana loppuvuonna. Terveysturvallisuusrajoituksia ollaan vähentämässä niin Suomessa kuin kansainvälisesti, minkä voi odottaa piristävän erityisesti matkailun ja tapahtumatalouden aloja. Valtiovarainministeriön ennusteen (27.9.2021) mukaan tuotanto kasvaa maassa tänä vuonna sekä palveluissa (3,5 %) että teollisuudessa (4,4 %), ja kasvu jatkuu myös vuonna 2022 (2,7 % ja 3,3 %). Talouden elpymisen lisäksi työllisten määrää, jonka ennustetaan lisääntyvän vuonna 2022 puolitoista prosenttia.

Tampereen yrityskentällä uusien yritysten perustaminen on jatkunut vilkkaana kuluvana vuonna. Uusia yri-

tyksiä on perustettu tammi-syyskuussa 1585, mikä on 19 % enemmän kuin vuonna 2020 ja 32 % enemmän kuin 2019 vastaavaan aikaan (PRH kaupparekisteri). Aloitaneista yrityksistä 56 % on osakeyhtiöitä ja 43 % yksityisiä elinkeinoharjoittajia. Toimialakohtaisesti uusiutumisvauhti on ollut suurinta ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa, luokassa muut palvelut sekä informaation ja viestinnän toimialalla. Pelättyä konkurssiaaltoa ei ole ainakaan toistaiseksi vyörynyt esiin, vaan toiminta on päättynyt aikaisempaa harvemmassa yrityksessä (lopettaneita 682 yritystä; 39 % vähemmän kuin 2020 ja 28 % vähemmän kuin 2019).

Luottamus talouteen on palautumassa niin elinkeinoelämän kuin kuluttajien tasolla. 61 % yrityksistä uskoo liikevaihdon kasvuun kuluvana vuonna (Pirkanmaan yritysbarometri syyskuu 2021, Tampereen kauppakamari), ja valtakunnallinen kuluttajaluottamus talouteen on miltei vahvinta koskaan (syyskuun 2021 mittaus, Tilastokeskus).

LOMAUTETTUJEN MÄÄRÄ TAMPEREELLA 2019-2021

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö (työnvälitystilasto)

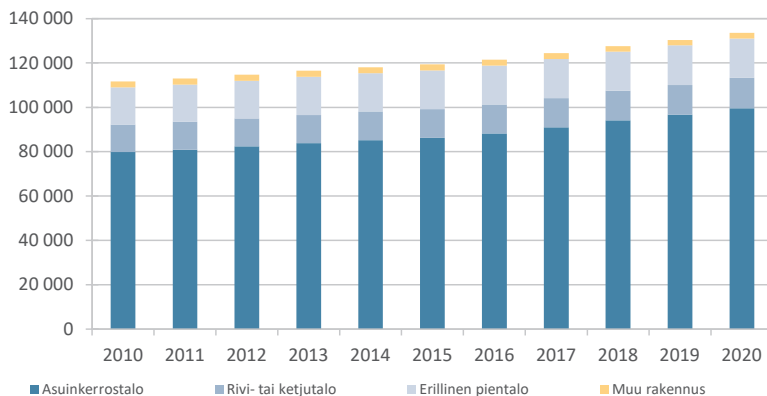
Asuminen

Tampereen asuntotuotanto on jatkunut edelleen vilkkaana. Vuonna 2020 asuntoja valmistui 3 783 kpl. Tuotannon odotetaan pysyvän vuonna 2021 noin 3 700 asunnossa ja nousevan vuonna 2022 n. 4 000 asuntoon. Rakennuslupia on myönnetty vuonna 2020 n. 4 150 asunnolle, mikä vastaa lähes vuoden 2018 ennätyskellisen korkeaa tasoa. Vuoden 2021 alkupuolella rakennuslupia on myönnetty suunnilleen saman verran kuin vuoden 2018 alkupuoliskolla. Asuntotuotanto on vuodesta 2017 asti ollut poikkeuksellisen suurta, tähänastisen huippuvuoden ollessa 2019. Rakennuslupien ja asuntoaloitusten määrät eivät toistaiseksi ennakoivat asuntotuotannon hiipumista. Suuren asuntotuotannon vaikuttamina on ollut mm. Tampereen

väestönkasvun painottuminen nuoriin, opiskelijoihin ja pienituloisiin, sekä sen myötä Tampereen kiinnostavuus sijoittajien näkökulmasta, mikä on näkynyt asuntotuotannon painottumisena pieniin kerrostaloasuntoihin. On kuitenkin huomionarvoista, että alkuvuonna 2021 asuntojen keskipinta-ala on kääntynyt nousuun ensimmäistä kertaa vuoden 2012 jälkeen, mikä viittaa siihen, että pienasuntojen osuus on lähitulevaisuudessa hiljalleen vähenemässä. Tähän on myös ohjattu mm. kaupungin tontinluovutuksessa tasapainoisen asuntotakauman varmistamiseksi. Suuri osa asunnoista, hallintamuodosta riippumatta, valmistuu kerrostaloihin. Valtaosa asunnoista on pieniä. Vuonna 2020 valmistuneista asunnoista noin 85

prosenttia sijaitsi kerrostaloissa ja noin 47 prosenttia oli yksiöitä. Kerrostaloasuntojen osuus on hieman vähentynyt jayksiiöiden osuus hieman kasvanut edellisvuodesta. Vapaarahoitteisia, pieniä vuokra-asuntoja on syntynyt runsaasti uuteen asuntokantaan. Kohtuuhintaisen vuokra- ja asumisoikeusasuntojen aloitukset ovat lisääntyneet ja niiden arvioidaan kasvavan edelleen lähivuosina. Vuoden 2020 aikana vanhoista osakeasunnoista tehtiin 5 032 kauppaa. Asuntojen keskimääräiset neliöhinnat ovat nousseet viiden vuoden aikana noin 11 prosenttia. Vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen neliövuokra oli vuonna 2020 keskimäärin 15,27 euroa kuukaudessa. Vuodessa vuokrat nousivat noin 3 prosenttia edellisvuoteen verrattuna.

Talotyyppit asuntokunnan mukaan

Lähde: Tilastokeskus

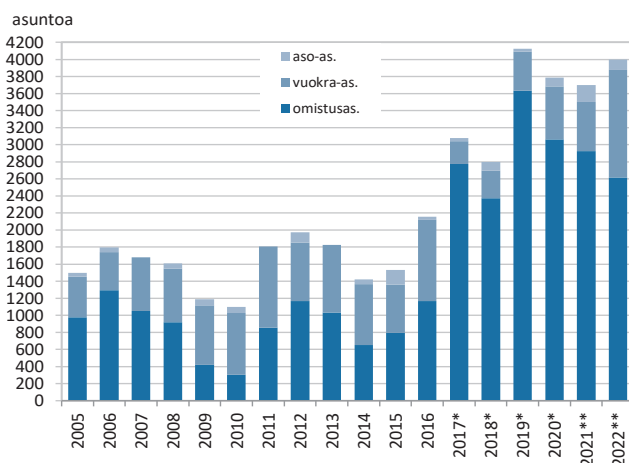
ARVIO VUONNA 2022
VALMISTUVIEN ASUNTOJEN
MÄÄRÄSTÄ

4 000

ASUNTOJEN KESKIVUOKRA
VUONNA 2020

15,27 €/m²

Valmistuneet asunnot hallintamuodon mukaan

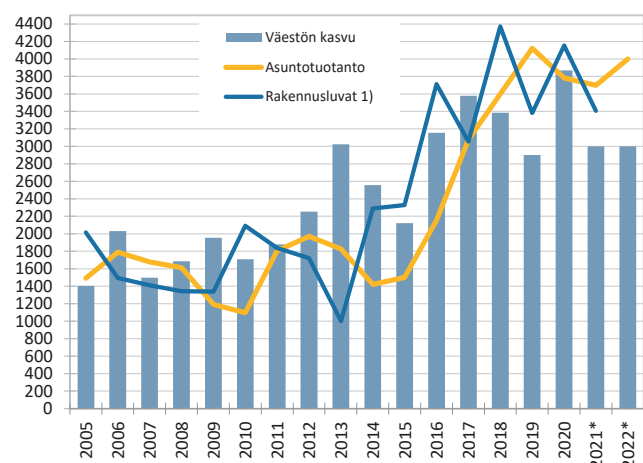

*Vuodesta 2017 alkaen vuokra-asunnot sisältävät vain kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon ja omistusasunnot sisältävät omistusasuntotuotannon sekä muun kuin kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon.

**Arvio

Lähde: Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

Väestön kasvu ja asuntotuotanto 2000-luvulla

1) Asuntotuotantoon myönnetty, v. 2021 vain 31.8.asti

*arvio

Lähde: Tilastokeskus, Rakennusvalvonta ja Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

TALOUSARVION RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

Talousarvion osat

Kunnan talousarviosta ja -suunnitelmasta, niiden rakenteesta, sisällöstä ja laadinnasta on säännökset kuntalaissa. Tämän lisäksi talousarviosta ja -suunnitelmasta antaa ohjeita ja suosituksia Suomen Kuntaliitto. Kunnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä kirjanpitolaissa on säädetty. Tältä osin sitovia ohjeita ja lausuntoja kunnille antaa työ- ja elinkeinoministeriön alainen kirjanpitolautakunnan kuntajaosto. Talousarvion sisältö on laadittu ottaen huomioon soveltuvin osin mainitut säännökset ja ohjeet.

Talousarviossa on seuraavat osat: yleisperustelut, käyttötalousosa ja investoinnit yksiköittäin, tuloslaskelmaosa, investointiosa, rahoitusosa sekä liitteet.

Yleisperustelut

Osassa esitetään talousarvion taloudelliset lähtökohdat ja toimintaympäristö, talousarvion rakenne ja sitovuus, henkilöstö sekä strategian toteuttaminen. Lisäksi yleisperustelut sisältää muun muassa kaupunkiorganisaation sitovat toiminnan tavoitteet ja strategiset kehitysohjelmat. Yleisperusteluihin sisältyy myös tietoja hankinnoista ja kehittämistoiminnasta, Tuottavuuden tila-osio sekä ilmastobudjetti.

Käyttötalousosa ja investoinnit yksiköittäin

Osassa esitetään toimintayksiköiden toiminnan kuvaukset ja toimintaympäristön muutokset sekä sitovat toiminnan tavoitteet. Osaan kuuluvat palvelualueet, konsernihallinto sekä liikelaitokset ja muut taseyksiköt. Yksiköiden talouden kokonaiskuvan saamiseksi esitetään käyttötalouden lisäksi myös yksiköiden investoinnit.

Tuloslaskelmaosa

Osassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Tuloslaskelmalla osoitetaan kuinka kunnan tilikauden tulorahoitus riittää palvelutoiminnan jaksotettuihin menoihin, rahoitusmenoihin ja omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmaosassa esitetään koko kaupungin yhdistetty tuloslaskelma. Osassa esitetään myös verotulot, valtionosuudet ja rahoituserät.

Investointiosa

Osassa esitetään investointien kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot. Investointilaskelma sisältää investointisuunnitelmat talousarvio- ja suunnitelmavuosille.

Rahoitusosa

Osassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoituslaskelmassa esitetään käyttötalouden osan sekä investointien tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoituslaskelmaan merkitään antolainauksen, lainakannan ja oman pääoman muutokset sekä arvioidaan muut maksuvalmiuden muutokset (rahoituksen rahavirta). Rahoituslaskelman lopussa esitetään näiden rahavirtojen yhteenlaskettu muutos, joka kuvaa talousarvion vaikutusta kunnan maksuvalmiuteen vuoden aikana.

Talousarvion liitetiedoissa

asetetaan kaupunkikonsernin tytäryhtiöille ja -yhteisöille tavoitteet, jotka tuovat esiin pääomistajan tahdon. Lisäksi liitetiedoissa esitetään investointihankelista vuosille 2022-2031 sekä tunnuslukuja useammalta vuodelta taulukossa Täydentäviä tietoja.

Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupunginhallitusta ja muita kaupungin viranomaisia.

Organisaatiomuutoksiin liittyviä toimintoja ja niihin liittyviä määrärahoja voidaan siirtää talousarvion hyväksymisen jälkeen konsernijohtajan päätöksellä.

Yleisperustelut

ovat kaupunkitasoisia sitovia toiminnan tavoitteita ja talousarvion sitovuusmäärittelyjä lukuun ottamatta informaatiota, jota ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi.

Käyttötalous ja investoinnit yksiköittäin

osaan sisältyvät kaupunginvaltuustoon nähden sitovat erät on esitetty oheisessa taulukossa. Lisäksi sitovia ovat toiminnan tavoitteet.

Laskelmaosassa

esitetään talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien koko kaupungin tuloslaskelmat, investoinnit ja rahoituslaskelmat.

Valtuustoon nähden sitovia eräiä ovat korkotulojen ja -menojen netto. Rahalaitoksista nostettavien pitkäaikaisten lainojen lisäys ei saa olla budjetoitua suurempi.

Konsernijohtajalla tai hänen määräämällään konsernihallinnon viranhaltijalla on oikeus ottaa vuoden 2022 talousarvioon ja mahdollisiin muutettuihin talousarvioihin sisältyvä lainamäärä, oikeus ottaa vuoden 2022 aikana lyhytaikaisia lainoja 60 milj. euron määrään saakka maksuvalmiuden turvaamiseksi, myöntää uusia konsernitili-luottoja 30 milj. euroon asti sekä oikeus konvertoida ja maksaa ennen aikaisesti takaisin kaupungin taseeseen sisältyviä ottolainoja.

Muilta osin laskelmaosa on informaatiota koko kaupungin yhteenlasketusta taloudesta ja se ei ole sitova talousarvion osa. Olennaisista poikkeamista on raportoitava valtuustolle.

TALOUSARVION SITOVUUSTASOT

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN (1.000 €)

KÄYTTÖTALOUS		TA 2022
Sivistyspalvelujen palvelualue		
Sivistys- ja kulttuurilautakunta		
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-419 476
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-75
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue		
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta		
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-875 389
Tampere Junior -kehitysohjelma	Toimintakate	-668
Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualue		
Elinvoima- ja osaamislautakunta		
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-95 279
Ammatillinen koulutus	Tilikauden tulos	0
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Toimintakate	-4 608
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-429
Elämystalouden kehitysohjelma	Toimintakate	-790
Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelma	Toimintakate	-1 279
Asunto- ja kiinteistölautakunta		
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	164 246
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-300
Kaupunkiympäristön palvelualue		
Yhdyskuntalautakunta		
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Toimintakate	-40 232
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Toimintakate	-330
Hiedanranta-kehitysohjelma	Toimintakate	-400
Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma	Toimintakate	-385
Joukkoliikennelautakunta	Toimintakate	-24 230
Konsernihallinto		
ICT-kehittäminen	Toimintakate+nettoinvestoinnit	-11 500
Tarkastuslautakunta	Toimintakate	-447
Keskusvaalilautakunta	Toimintakate	-592
Konsernihallinto	Toimintakate	-26 300
Yhteiset erät	Toimintakate	-129 714
Taseyksiköt		
Pirkanmaan pelastuslaitos	Liikelyläämä	-1
Liikelaitokset		
Tampereen Vesi Liikelaitos	Korvaus peruspääomasta	-14 700
Tampereen Vesi Liikelaitos	Liikelyläämä	27 421
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	Liikelyläämä	100

INVESTOINNIT		TA 2022
Sivistyspalvelujen palvelualue		
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	Nettoinvestoinnit	-9 100
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue		
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	Nettoinvestoinnit	-1 535
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue		
Elinvoima- ja osaamislautakunta		
Ammatillinen koulutus	Nettoinvestoinnit	-3 700
Asunto- ja kiinteistölautakunta		
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-12 310
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	Nettoinvestoinnit	-96 863
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-2 200
Hiedanranta-kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-7 000
Kaupunkiympäristön palvelualue		
Yhdyskuntalautakunta		
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	-60 000
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	Nettoinvestoinnit	-8 200
Joukkoliikennelautakunta	Nettoinvestoinnit	-500
Konsernihallinto		
Konsernihallinto	Nettoinvestoinnit	-93
Yhteiset erät	Nettoinvestoinnit	-3 700
Taseyksiköt		
Pirkanmaan pelastuslaitos	Investointien rahavirta	-1 888
Liikelaitokset		
Tampereen Vesi Liikelaitos	Nettoinvestoinnit	-21 000
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	Nettoinvestoinnit	-500
LASKELMAOSA		TA 2022
Korkotuotot ja -kulut		-11 402
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		140 000

Tilivelvollisen valvontavastuu

Kuntalain tarkoittamia tilivelvollisia ovat muun muassa kaupunginhallituksen jäsenet, lautakuntien jäsenet, johtokuntien jäsenet, toimikuntien jäsenet, kunnan muiden toimielinten jäsenet, pormestari, apulaispormestarit, konsernijohtaja, konserniyksiköiden johtajat, palvelualueiden johtajat, palvelujohtajat, liikelaitosten johtajat, sekä johtosäännöissä määrätyt toimielinten esittelijät. Kuntalain mukaan tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, häneen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä.

Kaupunginvaltuusto vastaa kuntalain mukaisesti kaupungin toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee kuntalain mukaan päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuuston hyväksymän Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet -päättöksen mukaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukainen järjestäminen koskee kaikkia Tampereen kaupungin ja kaupunkikonserniin kuuluvia toimielimiä ja tilivelvollista johtoa sekä esimiehiä. Kuntalain mukaan kaupunginhallitus on velvollinen huolehtimaan kaupungin toiminnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjes-

tämisestä. Konsernijohto vastaa kuntalain mukaisesti konsernivalvonnan järjestämisestä.

Tilivelvollisella on vastuu johtamansa toiminnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä niiden jatkuvasta ylläpidosta ja tuloksellisuudesta. Sisäinen valvonta tarkoittaa ohjaus- ja toimintaprosesseihin sisältyviä menettelyitä, organisaatoratkaisuja ja toimintatapoja, joiden avulla voidaan saada kohtuullinen varmuus toiminnan lainmukaisuudesta, varojen turvaamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta. Riskienhallinnalla tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan tavoitteiden saavuttamista uhkaavia tekijöitä. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kattavat kaupungin toiminnan, hallinnon ja talouden järjestämisen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan säännönmukaisesti talousarviovuoden aikana. Kuntalain mukaan kaupungin tilinpäätökseen kuuluvan toimintakertomuksen tulee sisältää tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä. Kaupunginhallitus hyväksyy kaupungin toimintakertomukseen tulevan

sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan selonteon sekä arvion kaupungin ja kaupunkikonsernin merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä ja niiden hallinnasta. Lauta- ja johtokunnat sekä kaupungin tytäryhteisöjen hallitukset hyväksyvät omilta vastuualueiltaan vastaavan selonteon sekä tiedot riskien hallinnasta.

Tilintarkastajan on kuntalain mukaan tarkastettava, onko kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. Tilintarkastajan on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Ylimmällä tilivelvollisella johdolla on erityinen vastuu ja velvoite toimia hyvän hallinto- ja johtamistavan sekä eettisten periaatteiden mukaisesti sekä puuttua toiminnassa ilmeneviin epäkohtiin. Johdolla on aktiivinen selonttovelvollisuus vastuullaan olevasta toiminnasta ja sen sisäisen valvonnan järjestämisen asianmukaisuudesta. Tilivelvollisuusaseman puuttuminen ei vapauta esimiestä alaistensa toiminnan valvontavastuusta.

HENKILÖSTÖ

Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötövuodet

Vuoden 2022 talousarviossa henkilöstömenot ovat 696,5 milj. euroa. Vuoden 2021 vuosisuunnitelmaan nähden henkilöstömenot kasvavat 32,4 milj. euroa (4,9 %). Kunnalliset virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa 28.2.2022 saakka. Vuoden 2022 palkkaratkaisun kustannusarvio perustuu kaupungin omaan arvioon, koska työmarkkina-keskusjärjestöjen neuvottelut uusista sopimuksista ja palkkaratkaisuista ovat käynnistymässä vasta alkuvuonna.

Henkilötövuosien määrä vuonna 2021 on vuosisuunnitelman mukaan 13 134 henkilötövuotta. Vuonna 2022 suunniteltu henkilöstön määrä nousee 13 599 henkilötövuoteen. Suunnitelma sisältää vakinaisen ja määräaikaisen henkilöstön. Palkkatuetun henkilöstön osuus on 277 henkilötövuotta, missä on laskua 22 henkilötövuotta vuoden 2021 vuosisuunnitelmaan nähden.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelutarpeen kasvu erityisesti ikäihmisten palveluissa, oppivelvollisuuden laajeneminen toisella asteella, perusopetuksen oppilasmäärän kasvu sekä muutuvat henkilöstömitoitukset sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä varhaiskasvatuksessa selittävät henkilötövuosien ja henkilöstömenojen kasvua koronapandemian vaikutusten ohella.

Pormestari Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelmassa on erääksi keskeiseksi tavoitteeksi asetettu talouden tasapainottamisen jatkaminen tulealla valtuustokaudella. Taloussuunni-

telmakauden yhtenä tavoitteena on mitoittaa toimintamenojen kasvu verorahoituksen kasvua pienemmäksi. Taloudellisiin syihin perustuvat palkattomat vapaat sekä lomarahavapaat ovat aiempien vuosien tapaan käytettävissä työnantajan aloitteesta tapahtuvissa vapaajärjestelyissä.

Pirkanmaan hyvinvointialue aloittaa toimintansa suunnitelman mukaan 1.1.2023, jolloin voimaanpanolain mukaiset tehtävät ja henkilöstö siirtyvät pois kaupungin toimintapiiristä. Toimintaympäristön muuttuminen tuo muutoksia tulevaisuuden kunnan rooliin ja tehtäviin ja edellyttää organisaatiolta sisäistä varautumista. Tulevaisuus haastaa uudistumaan ja vaatii uudistumiskykyisyyttä, jolloin tärkeimpiä toimintatapoja ovat tiedolla johtaminen, digitalisaation hyödyntäminen ja mahdollistava johtajuus.

Eläkeikänsä saavuttaa vuosittain noin 250 henkilöä, mikä muun vaihtuvuuden lisäksi antaa osin mahdollisuuksia toiminnan uudelleenarviointiin ja tehtäväjärjestelyihin.

Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö rakentaa tulevaisuuden Tampereen

Tulevaisuuden kaupunki rakentuu osaavan ja hyvinvoivan henkilöstön avulla. Kaupungin strategisena tavoitteena on parantaa henkilöstön työhyvinvointia ja työkykyä sekä vähentää sairauspoissaoloja. Työn, osaamisen ja johtamisen kokonaisvaltainen kehittäminen työpaikan arjessa lisää hyvin-

vointia. Hyvä työkyky on työhyvinvoinnin perusta, jota voidaan vahvistaa sekä työnantajan toimin että työntekijän henkilökohtaisilla vapaa-ajan valinnoilla. Henkilöstön hyvinvointi näkyy hyvänä työntekijäkokemuksena, joka heijastuu suoraan asiakaskokemukseen ja työn tuottavuuteen. Se vaikuttaa positiivisesti myös työnantajamielikuvaan ja rekrytointiin.

Hyvinvoinnin kehittämisessä on olennaista selvittää työyhteisön nykytila sekä tunnistaa tekijät ja odotukset, jotka lisäävät hyvinvointia työpaikalla. Työhyvinvoinnin tietopohjan muodostavat raportointiedot sekä säännöllisesti toteutettavat kyselyt ja tutkimukset. Työntekijäkokemusta mitataan kolmannesvuosittain ja siitä saatava tieto on perusta kehittämistoimenpiteiden suunnittelulle. Kehittämistyö edellyttää pitkäjänteisyyttä, jossa työyhteisön yhdessä valitsemat toimenpiteet kytetään osaksi arkea ja samalla seurataan niiden vaikuttavuutta.

Muuttuva työelämä vaatii osaamisen jatkuvaa päivitystä ja edellyttää organisaatiolta tulevaisuuden osaamistarpeiden ennakointia. Strategisella ja ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla tehdään tulevaisuuden osaamistarpeet näkyviksi, huolehditaan suorituksen johtamisen keinoin työnteon edellytyksistä ja varmistetaan tavoitteiden toteutuminen. Monipuolinen oppilaitosyhteistyö, onnistunut hakijakokemus ja henkilöstöä arvostava johtamispuhe vahvistavat houkuttelevaa työnantajamielikuvaa. Vastuullisuus näkyy teoissa.

HENKILÖSTÖMENOT JA HENKILÖTYÖVUODET 2020–2022

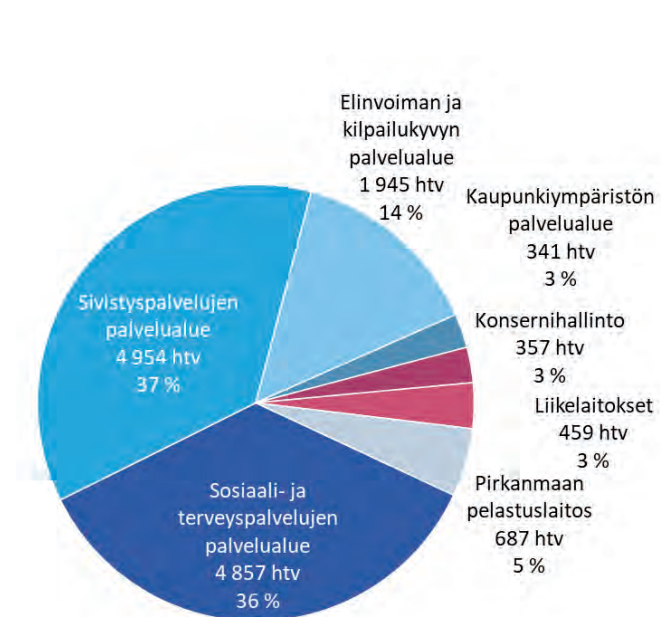
	TP 2020	Muutettu TA 2021	Enn 2021	TA 2022
Henkilötövuodet	12 606	13 134	13 098	13 599
Henkilöstömenot, M€	629,0	663,6	664,1	696,5

HENKILÖSTÖMENOT JA HENKILÖTYÖVUODET 2021–2022

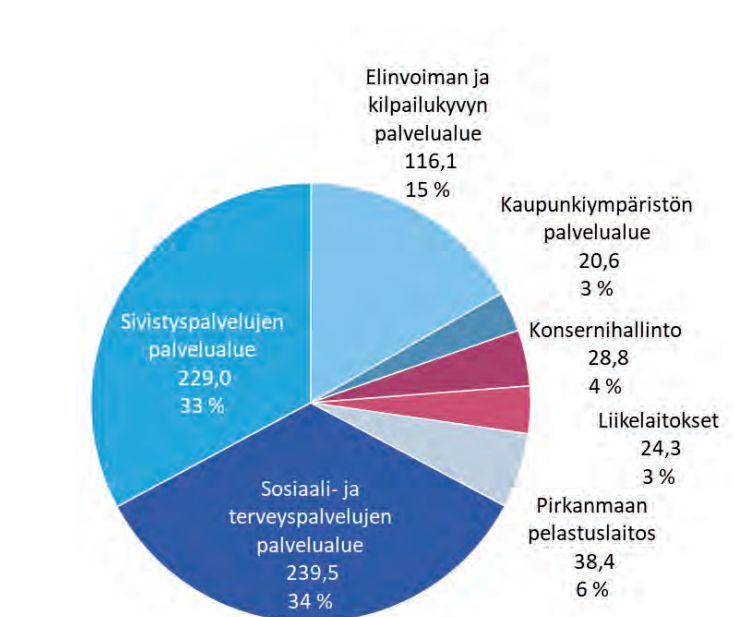
Henkilöstömenot ja palkalliset henkilötyövuodet (1 000 euroa ja htv)	Muutettu TA 2021		TA 2022	
	1 000 EUR	HTV	1 000 EUR	HTV
Sosiaali- ja terveystalvelujen palvelualue	228 180	4 670	239 456	4 857
Sivistystalvelujen palvelualue yhteensä	217 928	4 748	229 025	4 954
josta Varhaiskasvatus ja esiopetus	71 572	1 821	75 487	1 908
Perusopetus	105 895	1 940	110 895	2 028
Kulttuuri	25 309	650	26 167	662
Liikunta ja nuoris	13 017	292	13 608	303
Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualue yhteensä	108 222	1 900	116 072	1 945
josta Ammatillinen koulutus	62 386	1 031	65 167	1 053
Lukiokoulutus	20 588	300	22 894	317
Työllisyys- ja kasvupalvelut *)	18 361	483	20 856	483
Kaupunkiympäristön palvelualue	19 945	335	20 575	341
Konsernihallinto	26 722	342	28 753	357
Liikelaikokset yhteensä	24 792	469	24 261	459
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	15 531	310	14 831	300
Tampereen Vesi Liikelaitos	9 261	159	9 430	159
Pirkanmaan pelastuslaitos	37 775	670	38 386	687
Yhteensä	663 582	13 134	696 528	13 599

*) Sisältää palkkatukityöllistettyjä 277 htv vuonna 2022

HENKILÖTYÖVUODET VUONNA 2022

HENKILÖSTÖMENOT VUONNA 2022

TAMPEREEN STRATEGIA 2030

Tampereen strategia 2030 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.11.2021. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Ikosen pormestariohjelman 2021–2025 poh-

jalta. Strategia perustuu tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää kaupungin kehittämisen pitkän aikavälin tavoitteet.

Strategian rakenne ja keskeiset sisällöt

Strategia kertoo kaupungin vision ja visiota täydentävät painopisteittäiset tavoitetilat, jotka yhdessä ilmaisevat, millainen Tampere on vuonna 2030, kun strategia on toteutunut. Strategiassa määritellään painopisteiden linjaukset sekä valtuustokauden tavoitteet ja mittarit, jotka kertovat, miten strategiaa toteutetaan ja miten strategian toteutumista seurataan.

Tampereen strategian visio on Tekemisen kaupunki. Strategian visiota täydentää neljä painopistettä, jotka ovat: Yhdenvertaiset yksilöt, tekevät yhteisöt, hiilineutraaleja tekoja ja tulevaisuuden edelläkävijyyttä. Painopisteille on luotu vuoteen 2030 tähtäävä tavoitetila sekä valtuustokaudelle kohdistuvat linjaukset, tavoitteet ja mittarit. Strategia nostaa keskeisesti esiin asiakaskokemuksen kehittämisen. Asiakaskokemuksen linjaukset antavat suunnan palveluiden

ja kohtaamisten kehittämiseksi sekä luovat perustan Tampereen pito- ja vetovoiman vahvistamiselle. Strategian toteutumisen mahdollistaa läpileikkävänä painopisteenä rohkeasti uudistuva kaupunki. Tässä painopisteessä on luotu linjauksia, valtuustokauden tavoitteita ja mittareita henkilöstöön, omistamiseen, talouteen, hankintoihin, verkostoitumiseen sekä tiedolla johtamiseen ja digitalisaatioon liittyen.

Strategian keskeiset sisällöt rakentuvat vision ja sitä täydentävien painopisteiden kautta. Strategian tavoitteena on, että Tampere on paras paikka kasvaa, kehittyä ja ikääntyä. Tampereella jokainen voi olla oma itsensä ja toteuttaa unelmiaan. Tekemisen kaupunkia tehdään yhdessä. Tavoitteena on, että Tampere viitoittaa suuntaa tulevaisuuden hyvinvointia, luovuttaa ja innovatiivisuutta ruokkivaan yhteisöllisyyteen.

Tekemisen kaupunki on edelläkävijä. Tavoitteena on, että olemme kansainvälisen tason tapahtumien ja kulttuurin keskittymä, luomme yrityksille parhaat puitteet onnistua ja varmistamme, että Tampereella on parhaat edellytykset tehdä tulevaisuuden ratkaisuja. Asemaa kansainvälisenä tieteen ja korkean osaamisen kaupunkina tulee entisestään vahvistaa. Tekemisen kaupunki kantaa vastuun kestävästä tulevaisuudesta. Tavoitteena on, että Tampere tunnetaan vaikuttavista teoistaan ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden eteen. Tulevaisuudessa kaupungin vetovoima vahvistuu tarjoamalla kaupunkilaisille sujuvaa arkea, jossa kestävien valintojen tekeminen on helppoa. Samalla luodaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Tekemisen kaupunki on kestävä ja rohkeasti tulevaisuuteen katsova kaupunki.

YHDENVERTAISET YKSILÖT

Tampere on paras paikka kasvaa, kehittyä ja ikääntyä. Tampereella jokainen voi olla oma itsensä ja toteuttaa unelmiaan.

TEKEVÄT YHTEISÖT

Tampere näyttää suuntaa tulevaisuuden yhteisöllisyyteen. Tampereen moninaiset yhteisöt ja yritykset ruokkivat hyvinvointia, luovuutta ja innovatiivisuutta. Yhdessä teemme parempaa huomista.

TEKEMISEN KAUPUNKI

HIILINEUTRAALEJA TEKOJA

Tampere on kansainvälisesti tunnettu vaikuttavista teoistaan ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuden eteen. Kestävien valintojen tekeminen on täällä helppoa – vetovoimamme syntyy arjen sujuvuudesta.

TULEVAISUUDEN EDELLÄKÄVIJYYTTÄ

Tampere jatkaa menestystarinaansa; meillä on parhaat edellytykset tehdä tulevaisuuden ratkaisuja. Tampereen asema kansainvälisenä tieteen ja korkean osaamisen kaupunkina on vahva.

Odotukset ylittävä asiakaskokemus

SUJUVA – LUOTETTAVA - INHIMILLINEN

ROHKEASTI UUDISTUVA KAUPUNKI

Strateginen johtamisjärjestelmä

Strategia on ylin kaupungin toimintaa ohjaava asiakirja ja se luo perustan kaupungin johtamiselle ja kehittämiselle. Strategian sisältöjä tarkennetaan lautakuntien ja kaupunginhallituksen alaiselle toiminnalle laadittavissa palvelusuunnitelmissa. Palvelusuunnitelmat laaditaan valtuustokaudelle 2022–2025. Palvelusuunnitelmien sisällöt tarkentuvat lautakuntien ja konsernihallinnon vuosisuunnitelmissa. Johtokunnat tarkentavat strategian sisältöjä vuosittain laadittavissa palvelu- ja vuosisuunnitelmissa. Palvelusuunnitelma hyväksytään lautakunnissa ja kaupunginhallituksessa valtuustokaudelle 2022–2025 ja vuosisuunnitelmat hyväksytään lautakunnissa vuosittain vuoden loppuun mennessä¹.

Talousarvion toiminnan tavoitteet johdetaan vuosittain strategiasta. Toiminnan tavoitteiden toteutumista seurataan toiminnan ja talouden katsauksissa ja tilinpäätöksessä.

Kaupunginhallituksen ohjauksessa toteutetaan kehitysohjelmia, jotka ovat keskeisiä välineitä merkittävien strategisten muutosten aikaan saamiseen. Kehitysohjelmat ovat laajoja useita toimijoita yhdistäviä kokonaisuuksia, joihin liittyy myös merkittäviä taloudellisia panostuksia. Maankäytön suunnittelun

osalta strategiaa konkretisoidaan valtuustokausittain päivitettävässä Tampereen kantakaupungin yleiskaavassa. Myös erillisohjelmissa ja suunnitelmissa tarkennetaan strategian sisältöjä.

Strategian toteuttamisessa korostuu laaja yhteistyö sidosryhmien ja asukkaiden kanssa sekä kaupunkikonsernin sisällä tavoitteiden asettaminen, vastuuttaminen ja seuraaminen. Myös johtoryhmyöskentely, tulokortit, tavoite- ja kehityskeskustelut sekä palkitseminen ovat tärkeitä välineitä strategian toteuttamisessa. Lisäksi viestinnällä, yhteisillä toimintatavoilla ja strategiafoorumeilla tuetaan strategista johtamista ja strategian konkretisoitumista toiminnaksi.

Strategia sisältää keskeiset viestit omistajapolitiikan ja henkilöstöpolitiikan osalta. Näitä tarkennetaan kaupunginvaltuuston hyväksymällä konserniohjeella ja omistajaohjauksen periaatteilla sekä kaupunginhallituksen hyväksymällä henkilöstöpolitiikan periaatteilla.

Strategian valmistelussa on huomioitu Yhdistyneiden kansakuntien Agenda 2030:n ympäristölliseen, sosiaaliseen ja taloudelliseen kestävyyskohdistuksiin asetetut tavoitteet. Agenda 2030 sisältää 17 tavoitetta, jotka eri maiden tulisi yhdes-
sä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä.

Vuoden 2022 toiminnan tavoitteet

Talousarviossa asetetaan Kuntalain tarkoittamat, valtuustoon nähden sitovat toiminnan tavoitteet, jotka pohjautuvat Tampereen strategiaan. Tavoitteita asetetaan ensisijaisesti toiminnan vaikuttavuudelle ja tuloksille.

Terveydenhuoltolain mukaan kunnan on seurattava asukkaidensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Kaupunkiorganisaatiolle kohdistuvat toiminnan tavoitteet esitetään yhtenä kokonaisuutena seuraavassa luvussa. Kunkin tavoitteen kohdalle on merkitty tavoitteen toteuttamisesta ensisijaisesti vastaavat tahot.

Myös liikelaitoksille, Pirkanmaan pelastuslaitokselle sekä kaupungin tytäryhteisöille asetetut toiminnan tavoitteet toteuttavat kaupungin strategiaa. Liikelaitoksille ja Pirkanmaan pelastuslaitokselle asetetut toiminnan tavoitteet esitetään käyttötalousosassa. Liiteosassa esitetään toiminnan tavoitteet kaupunkikonsernin tytäryhtiöille ja -yhteisöille.

Toiminnan tavoitteista raportoidaan kaupunginvaltuustolle kolme kertaa vuodessa.

¹ Kaupunginvaltuuston myöhaistetyin toimikauden käynnistymisen vuoksi lautakuntien ja konsernihallinnon palvelusuunnitelmat ja vuosisuunnitelmat hyväksytään poikkeuksellisesti vuoden 2022 helmikuussa. Johtokuntien vuosisuunnitelmat hyväksytään normaaliin tapaan vuoden 2021 loppuun mennessä.

STRATEGISET PAINOPISTEET, VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelman 2021-2025 pohjalta valmisteltu Tampereen strategia 2030 sisältää neljä painopistettä: Yhdenvertaiset yksilöt, tekevät yhteisöt, hiilineutraaleja tekoja ja tulevaisuuden edelläkävijyyttä. Lisäksi strategian toteutumista tukee läpileikkaavana painopisteenä rohkeasti uudistuva kaupunki.

Painopisteiden linjaukset on avattu tarkemmin tässä osiossa. Sivujen 29-35 taulukossa esitetään painopisteiden pohjalta valmistellut toiminnan tavoitteet vuodelle 2022.

Painopiste: Yhdenvertaiset yksilöt

Tavoitetila 2030: Tampere on paras paikka kasvaa, kehittyä ja ikääntyä. Tampereella jokainen voi olla oma itsensä ja toteuttaa unelmiaan.

Painopisteen linjaukset:

- Työskentelemme syrjimättömyyden puolesta. Tampereella kaikki ovat yhdenvertaisia.
- Vähennämme eriarvoisuutta ja köyhyyttä. Tampereella hyvinvointi jakautuu tasaisesti eri väestöryhmien ja alueiden välillä.
- Panostamme ennaltaehkäisyyn. Edistämme hyvinvointialueen kanssa tamperelaisten hyvinvointia.
- Vahvistamme kaikessa toiminnassamme mielen hyvinvointia.
- Tiivistämme monialaista yhteistyötä turvallisuuden ja tamperelaisten turvallisuuden tunteen parantamiseksi.
- Teemme kaupungista lapsi- ja ikäihmisystävällisen.
- Pidämme huolen, että Tampereella jokainen koulu on hyvä koulu. Kaikilla on oikeus ja rauha oppia. Kehitämme lasten ja nuorten tulevaisuus- ja hyvinvointitaitoja.
- Tarjoamme laadukkaimmat ja joustavimmat mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen ja työllistymiseen johtavaan koulutukseen.
- Tuemme tamperelaisten työkykyä, työllisyyttä ja joustavia mahdollisuuksia osallistua työelämään.
- Kiinnitämme erityistä huomiota kotoutumisen onnistumiseen.
- Varmistamme monipuoliset ja helposti saavutettavat vapaa-ajan ja harrastamisen mahdollisuudet. Kaupunkiympäristömme tukee aktiivista elämäntapaa.
- Huomioimme erilaiset asumisen ratkaisut eri elämäntilanteisiin.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Tavoite 2022 - 2025	Mittarit ¹	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2022	Vastuutaho
Tamperelaisten koettu hyvinvointi on parantunut	• Aikuisten ja yli 65-vuotiaiden koetun hyvinvoinnin indeksi • Lasten ja nuorten koettu hyvinvointi	1	Vähintään 70 % 3.- ja 7. -luokkalaisista lapsista kokee olonsa hyväksi koulussa	Sivistys- ja kulttuuri-lautakunta
		2	Kaupungin Lupa harrastaa -harrastusryhmien 1.-9. -luokkalaisten lasten määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Sivistys- ja kulttuuri-lautakunta

		3	Oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomien, vailla ammatillista tutkintoa olevien perustutkinto-opiskelijoiden, negatiiviset eroamiset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna	Elinvoima- ja osaamis- lautakunta
Alueiden väliset hyvinvointierot ovat kaventuneet	• Sosioekonominen indeksi • Pienituloisuusaste ja lasten pienituloisuusaste • Asuinaluekohtainen koettun hyvinvoinnin indeksi	4	Pienten lasten alueellisen tuen saatavuus on parantunut vuoteen 2020 verrattuna	Sivistys- ja kulttuuri- lautakunta
Tamperelaiset saavat tarvitsemansa palvelut ennaltaehkäisevästi	• Kotona, tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa asuvien ikäihmisten määrä² • Lastensuojelun asiakkaiden määrä² • Pitkäaikaisasunnottomien määrä² • Kaupungin toiminta kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi	5	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa	Sosiaali- ja terveys- lautakunta
		6	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Sosiaali- ja terveys- lautakunta
		7	0-17-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä on enintään 5,7 %	Sosiaali- ja terveys- lautakunta
		8	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun edelliseen vuoteen verrattuna	Sosiaali- ja terveys- lautakunta
		9	Päihdepalvelujen laitostuntoutus, lääketeetön laitostuntoutus ja korvaushoito vastaavat paremmin asiakkaiden palvelutarpeisiin edelliseen vuoteen verrattuna	Sosiaali- ja terveys- lautakunta
		10	Nuorisovastaanoton ja perheneuvolan lastenpsykiatrian avohoidon jonotusaika on lyhentynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Sosiaali- ja terveys- lautakunta
Kaupunkilaisten yhdenvertaisuus on parantunut	• Kokemus syrjinnästä • Yhdenvertaisuussuunnitelman toteutuminen		Ei vuositavoitetta 2022 ³	
Turvallisuus on parantunut ja turvallisuudentunne vahvistunut	• Katuturvallisuus-indeksi • Koettu turvallisuus • Kiusaaminen (peruskoulu-laiset ja 2. asteen opiskelijat)		Ei vuositavoitetta 2022 ³	
Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö on saumatonta	• Yhteistyön tilanne	11	Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen luovutus hyvinvointialueelle on hallittu ja palvelujen jatkuvuus on turvattu	Kaupungin- hallitus, Sosiaali- ja terveys- lautakunta
Työttömyys on alentunut kuuden suurimman kaupungin keskiarvoon ja erityistä tukea tarvitsevien työllistyminen on parantunut	• Työttömyysaste • Nuorten laaja työttömyysaste/työttömien määrä (alle 25v. ja 25-29v.) • Ulkomaalaistaustaisten laaja työttömyysaste • Palvelujen piirissä olevien määrä	12	Laajan työttömyysasteen ⁴ kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla	Elinvoima- ja osaamis- lautakunta
		13	Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea ⁵ saa Tampereella keskimäärin vähintään 4900 henkilöä kuukaudessa	Elinvoima- ja osaamis- lautakunta

Asuntotuotanto on alueellisesti monipuolistunut ja Tampereelle valmistuu keskimäärin 716 kohtuuhintaista asuntoa vuosittain	• Asuntokannan monipuolisuus -indeksi • Valmistuneiden asuntojen määrä ja koko • Kohtuuhintaisten asuntojen tuotanto • Perheasuntojen osuus valtuustokauden aikana valmistuneista asunnoista • Luovutettujen pientalotonttien määrä	14	MAL4-sopimuksen mukainen asuntotuotantotavoite 573 asuntoa toteutuu	Asunto- ja kiinteistö-lautakunta
		15	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100.000 kem2	Asunto- ja kiinteistö-lautakunta
		16	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain 110 pientalon rakentaminen	Yhdyskuntalautakunta

¹ Sisällöt avattu tarkemmin mittareiden lähdeluettelossa. Luettelo: tampere.fi/strategia.

² Mittariin tulevat mahdolliset muutokset arvioidaan vuoden 2022 jälkeen.

³ Valtuustokauden tavoitteen toteutumista seurataan määritellyn mittariston kautta. Konkreettiset toimenpiteet asetetaan palvelusuunnitelmissa ja vuosisuunnitelmissa.

⁴ Laaja työttömyysaste pitää sisällään työttömät työnhakijat ja erilaisten työllisyyspalveluiden piirissä olevat henkilöt.

⁵ Työmarkkinatukea voi saada työttömyyden tai työllistymistä edistävän palvelun (mm. työnhaun tuki, osaamisen kehittäminen ja kuntoutus) perusteella. Kunta ei maksa työmarkkinatuen kuntaosuutta siltä ajalta, jolloin työmarkkinatukea saava henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin.

Painopiste: Tekevät yhteisöt

Tavoitetila 2030: Tampere näyttää suuntaa tulevaisuuden yhteisöllisyyteen. Tampereen moninaiset yhteisöt ja yritykset ruokivat hyvinvointia, luovuutta ja innovatiivisuutta. Yhdessä teemme parempaa huomista.

Painopisteen linjaukset:

- Emme jätä ketään yksin – tuomme ihmisiä yhteen. Huolehdimme yhteisöllisestä tuesta eri elämänvaiheissa.
- Vahvistamme yhdistysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiä. Tarjoamme mahdollisuuksia vapaaehtoiselle ja omaehtoiselle toiminnalle.
- Kannustamme kaupunkilaisia tekemään Tampereesta omannäköisensä.
- Toimimme luotettavana kumppanina ja yhteisen tekemisen mahdollistavana alustana. Osallistumme itse erilaisten yhteisöjen toimintaan. Lisäämme vuorovaikutusta ja sen uusia muotoja.
- Tuemme asuinalueiden yhteisöllisyyttä ja asukasosallisuutta. Viihtyisissä ja yhteisöllisissä kaupunkitiloissa kohtaaminen on helppoa.
- Olemme luovien ihmisten koti. Tampere tunnetaan kansainvälisen tason tapahtumien ja kulttuurin keskittymänä. Houkuttelemme elämysten äärelle ympäri vuoden.
- Luomme yrittäjille ja yrityksille parhaat puitteet onnistua. Tuemme yritysten syntyä, kasvua ja kansainvälistymistä tuomalla eri toimijat yhteen.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Tavoite 2022 - 2025	Mittarit ¹	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2022	Vastuutaho
Yhteisöllinen toiminta on lisääntynyt ja yksinäisyys on vähentynyt	- Kokemus asuinalueen yhteisöllisyydestä ja auttamishalusta - Lasten ja nuorten kokemus itselleen tärkeään ryhmään tai yhteisöön kuulumisesta - Aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuvien osuus - Itsensä yksinäiseksi tuntevien lasten, nuorten ja aikuisten osuus	17	Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma ja siihen liittyvä mittaristo on valmistunut	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
Osallisuus on vahvistunut	- Kokemus vaikutusmahdollisuuksista asuinalueen kehittämiseen - Lasten ja nuorten kokemus koulun vaikuttamismahdollisuuksista - Osallistumismahdollisuuksien tunnettuus		Ei vuositavoitetta 2022 ²	
Elämystalous ja luovat alat ovat vahvistuneet	- Elämystalouden liikevaihto ja henkilöstö - Tapahtumien lukumäärä - Kävijämäärät keskeisissä kohteissa - Mielikuva kulttuuritarjonnan monipuolisuudesta - Myönnetty AV-alan tuotantokannustimet	18	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta
		19	Suurtapahtumien ja kongressien määrä on palautunut vuoden 2019 tasolle	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta
		20	Mielikuva kulttuuritarjonnan monipuolisuudesta on parantunut vuoteen 2020 verrattuna	Sivistys- ja kulttuurilautakunta
Startup-yritysten ja yritysekosysteemien toimintaedellytykset ovat parantuneet	- Startup-yritysten lukumäärä - Sijoitus yritys ympäristövertailuissa - Kasvuekosysteemeihin liittyvien yritysten määrä - Uusien ulkomaisten yritysten määrä	21	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna	Elinvoima- ja osaamislautakunta
		22	Mielikuva Tampereen onnistumisesta innovaatioiden tukemisessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Elinvoima- ja osaamislautakunta

¹ Sisällöt avattu tarkemmin mittareiden lähdeluettelossa. Luettelo: tampere.fi/strategia.² Valtuustokauden tavoitteen toteutumista seurataan määritellyn mittariston kautta. Konkreettiset toimenpiteet asetetaan palvelusuunnitelmissa ja vuosisuunnitelmissa.

Painopiste: Hiilineutraaleja tekoja

Tavoitetila 2030: Tampere on kansainvälisesti tunnettu vaikuttavista teoistaan ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden eteen. Kestävien valintojen tekeminen on täällä helppoa – vetovoimamme syntyy arjen sujuvuudesta

Painopisteen linjaukset:

- Etenemme kohti kestävä, älykästä ja monipuolista liikennejärjestelmää. Mahdollistamme kestävä ja sujuvan liikkumisen.
- Vahvistamme arjen sujuvuutta tarjoamalla laadukkaita ja saavutettavia palveluja. Pyrimme toimillamme kaupunkilaisten liikkumistarpeen vähentämiseen.
- Otamme koko kaupungin voimin harppauksia kohti hiilineutraaliutta hankinnoissa, rakentamisessa, tilojen käytössä ja palvelutuotannossa. Olemme hiilineutraali vuonna 2030. Edistämme hiilinegatiivisia ratkaisuja.
- Parannamme määrätietoisesti luonnon monimuotoisuuden tilaa. Hyödynnämme rohkeasti uusia tapoja vehreyden lisäämiseksi kaupunkiympäristössä.
- Sovitamme yhteen kasvavan ja kestävä kaupungin haasteita keskittyen kasvun laatuun. Viihtyisä ja siisti kaupunkiympäristö, houkutteleva lähiluonto ja monipuoliset virkistysmahdollisuudet saavat Tampereen erottautumaan.
- Varmistamme reilun siirtymän kestävämpään huomiseen. Ilmastoriskit ja muutokseen sopeutuminen otetaan Tampereella vakavasti.
- Annamme tukea asukkaiden, yritysten ja yhteisöjen vastuullisia valintoja edistäville ratkaisuille ja kokeiluille. Kutsumme koko kaupunkiyhteisön mukaan rakentamaan kestävä arkea.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Tavoite 2022 - 2025	Mittarit ¹	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2022	Vastuutaho
Ilmastopäästöjen määrä on vähentynyt vähintään 60 % vuoden 1990 tasosta	• CO ₂ -päästöt		Ei vuositavoitetta 2022 ²	
Kaupungin kestävä kasvua on vahvistettu kaavoittamalla 80 % asuinkerrosalasta joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin samoin kuin edistämällä työpaikkojen sijoittumista samoille vyöhykkeille	• Asemakaavoitetun asuinkerrosalan sijoittuminen joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin • Kaupunkirakenteen sekoittuneisuus joukkoliikennevyöhykkeillä ja aluekeskuksissa (kem2)	23	80 % asemakaavoitetusta asuinkerrosalasta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin	Yhdyskuntalautakunta
Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuus on noussut valtuustokauden loppuun mennessä 5 %	• Joukkoliikenteen nousut • Matkamäärä / asukas • Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaindeksi • Autokannan käyttövoima	24	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on palautunut vuoden 2019 tasolle	Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta
		25	Liikkuminen kestäväillä kulkutavoilla on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna	Yhdyskuntalautakunta
		26	Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti	Yhdyskuntalautakunta
Luonnon monimuotoisuus kaupunkiympäristössä on vahvistunut ja todennettavissa	• Lumo-ohjelman toteuttaminen	27	Luonnon monimuotoisuusohjelman toimeenpano on käynnistynyt	Yhdyskuntalautakunta
Energiankulutus on vähentynyt valtuustokauden aikana keskimäärin 1 % vuodessa	• Energiakulutustiedot		Ei vuositavoitetta 2022 ²	

¹ Sisällöt avattu tarkemmin mittareiden lähdeluettelossa. Luettelo: tampere.fi/strategia.

² Valtuustokauden tavoitteen toteutumista seurataan määritellyn mittariston kautta. Konkreettiset toimenpiteet asetetaan palvelusuunnitelmissa ja vuosisuunnitelmissa.

Painopiste: Tulevaisuuden edelläkävijyyttä

Tavoitetila 2030: Tampere jatkaa menestystarinaansa; meillä on parhaat edellytykset tehdä tulevaisuuden ratkaisuja. Tampereen asema kansainvälisenä tieteen ja korkean osaamisen kaupunkina on vahva.

Painopisteen linjaukset:

- Turvaamme Tampereen elinvoiman panostamalla koulutukseen. Laadukas opetus kaikilla kouluasteilla luo kasvualustan tulevaisuuden osaajille.
- Panostamme kansainvälisten osaajien houkutteluun. Varmistamme, että Tampereella on pitovoimaa osaajille ja heidän perheilleen.
- Edistämme työllisyyttä ja työvoiman saatavuutta yhteistyöllä. Tampereella työ löytää tekijänsä.
- Vahvistamme Tampereen vetovoimaa kansallisena ja kansainvälisenä opiskelijakaupunkina yhdessä korkeakouluyhteisön ja toisen asteen oppilaitosten kanssa.
- Teemme Tampereesta monipaikkaisen työn pääkaupungin. Sujuvien yhteyksien Tampere on helposti saavutettava, myös kansainvälisesti.
- Toimimme alustana tulevaisuuden kestäville ratkaisuille ja luomme kumppanuuksia elinkeinoelämän kanssa.
- Tuemme vihreän siirtymän vauhdittamaa teollisuuden uudistumista sekä kiertotalouden mahdollisuuksia. Hyödynnämme rohkeasti digitalisaation mahdollisuudet palvelujen kehittämisessä.
- Edistämme vientiä tukevien kasvuekosysteemien toimintaedellytyksiä. Vahvistamme kaupungin houkuttelevuutta kansainvälisille investoinneille.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Tavoite 2022 - 2025	Mittarit ¹	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2022	Vastuutaho
Kansainvälisten osaajien määrä Tampereella on kasvanut	• Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden alueellinen sijoittuminen valmistumisen jälkeen • Työllisten vieraskielisten määrä • Tutkijoiden ja erityisasiantuntijoiden ensimmäisten oleskelulupien määrä • Vieraskielisten yrittäjien määrä	28	Tutkijoiden ja erityisasiantuntijoiden ensimmäisten oleskelulupien määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Työvoiman saatavuus on parantunut	• Työllistyneiden määrä • Ammatillisen koulutuksen perustutkintojen määrä • Ulkoisessa haussa olleet paikat/hakijamäärät	29	Työllisyyskokeilun aikana työllistyneiden kokonaismäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Elinvoima- ja osaamislautakunta
		30	Ammatillisista perustutkinnoista on valmistunut vähintään 2700 opiskelijaa	Elinvoima- ja osaamislautakunta
Kaupungin pitovoima on vahvistunut	• Nettomuutto ikäluokittain • Opiskelijoiden alueellinen sijoittuminen valmistumisen jälkeen		Ei vuositavoitetta 2022 ²	
Tampereen keskustan saavutettavuus ja elinvoima on parantunut	• Keskustan elinvoimaindeksi	31	Keskustan saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla on huomioitu liikenne- ratkaisuihin ja liikkumisen asiakastytyväsyyden seuranta on käynnistynyt	Yhdyskunta- lautakunta

		32	Kansainvälistä saavutettavuutta vahvistetaan Tampere-Pirkkalan lentoyhteyksien kasvulla. Joukkoliikennedyhteisiä Tampere-Pirkkalan lentoasemalle kehitetään	Elinvoima- ja osaamis- lautakunta, Kaupunkiseudun joukkoliikenne- lautakunta
Tampereen asema koulutus- ja opiskelukaupunkina on vahvistunut	• Korkeakouluyhteisön ensisijaiset hakijat • Sijoittuminen Opiskelu-kaupunkien suositteluhallukkuus -tutkimuksessa • Vieraskielisten tutkinto-opiskelijoiden määrä • Matematiikan ja äidinkielen oppimistulokset (2.,7. ja 9. -vuosiluokka)	33	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakouluyhteisön tutkinto-ohjelmiin on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna	Elinvoima- ja osaamis- lautakunta
		34	Tampere on Suomen suosituin opiskelukaupunki	Elinvoima- ja osaamis- lautakunta
		35	2.- ja 7. -luokkalaisten oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna	Sivistys- ja kulttuuri- lautakunta
		36	Lukioihin pääsyn helpottamiseksi on laadittu lähivuodet kattava suunnitelma aloituspaikkojen lisäämisestä	Elinvoima- ja osaamis- lautakunta
Alueen vihreää siirtymää ja teollisuuden uudistumista on vauhditettu	• Liikevaihdon määrän kehitys vihreää siirtymää tukevilla toimialoilla • Vihreän siirtymän rahoituksen määrä • Yritysten TKI-panostukset		Ei vuositasoitetta 2022 ²	
Tampereen väkiluku on kasvanut keskimäärin 3000 asukkaalla vuodessa	• Väestön kasvu		Ei vuositasoitetta 2022 ²	

¹ Sisällöt avattu tarkemmin mittareiden lähdeluettelossa. Luettelo: tampere.fi/strategia.

² Valtuustokauden tavoitteen toteutumista seurataan määritellyn mittariston kautta. Konkreettiset toimenpiteet asetetaan palvelusuunnitelmissa ja vuosisuunnitelmissa.

Painopiste: Rohkeasti uudistuva kaupunki

Uudistumiskykyinen kaupunkiorganisaatio mahdollistaa strategian toteutumisen.

Painopisteen linjaukset:

- Olemme vastuullinen ja vetovoimainen työnantaja. Panostamme hyvään esimiestyöhön ja työntekijäkokemukseen. Osavalla ja hyvinvoivalla henkilöstöllä rakennamme uutta kaupunkia.
- Uudistamme kaupunkikonsernia uuden kunnan roolin mukaisesti. Olemme aktiivinen ja vastuullinen omistaja.
- Hoidamme taloutta vastuullisesti. Hillitsemme menojen ja velanoton kasvua. Parannamme tuottavuutta ja vahvistamme tulopohjaa. Taloutemme on tasapainossa sote-uudistuksen jälkeen.
- Hyödynnämme rohkeasti markkinoiden innovatiivisuutta ja kehitämme omaa tuotantoamme parantaaksemme palvelujemme vaikuttavuutta. Olemme edelläkävijöitä hankintojen tuloksellisuudessa.
- Teemme tiivistä yhteistyötä Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan kuntien kanssa. Tunnistamme strategisesti merkittävät kansalliset ja kansainväliset verkostot ja toimimme niissä tavoitteellisesti.
- Perustamme toimintamme luotettavaan ja ajantasaiseen tietoon. Vahvistamme määrätietoisesti ennakointia johtamisessa ja päätöksenteossa. Olemme paras kaupunki tarjoamaan automaattisia ja ennakoivia palveluja kuntalaisille.

VALTUUSTOKAUDEN TAVOITTEET JA VUOSITAVOITTEET

Tavoite 2022 - 2025	Mittarit ¹	Nro	Talousarvion toiminnan tavoite 2022	Vastuutaho
Talous on tasapainossa	• Tilikauden tulos • Konsernitulos • Investointien tulorahoitus % • Lainamäärä / asukas • Konsernilainamäärä / asukas	37	Tilikauden tulos on enintään 26,6 milj. euroa alijäämäinen	Kaupungin-hallitus
		38	Investointien tulorahoitus-% on 36	Kaupungin-hallitus
		39	Talouden tasapainotus- ja tuottavuus-ohjelma on laadittu ja toteutus on käynnistetty	Kaupungin-hallitus
Esimiestyö on vahvistunut ja henkilöstön työhyvinvointi on parantunut	• Esimiesarviointien tulokset • Työhyvinvointimatriisi • Kunta 10 • Työntekijäkokemuskyselyn tulokset	40	Esimiesarvioinnin kaupunkitasoinen keskiarvo on vähintään 3	Kaupungin-hallitus
		41	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Kaupungin-hallitus
		42	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Kaupungin-hallitus, kaikki lautakunnat
Tampereen houkuttelevuus työnantajana on vahvistunut	• Hakijakokemus • Suositteleva kaupungista työnantajana	43	Tampereen houkuttelevuus työnantajana on vahvistunut	Kaupungin-hallitus
Asiakaskokemus on parantunut	• Asiakaskokemus • Asiakastyytyväisyys	44	Asiakaskokemus on parantunut kaupungin valituissa palveluissa ² edelliseen vuoteen verrattuna	Elinvoima- ja osaamislautakunta, Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta, Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Sosiaali- ja terveyslautakunta, Yhdyskuntalautakunta
Asiointi digitaalisessa kanavassa on mahdollista 50 % kaupungin palveluja	• Digitaalisten palvelujen määrä suhteessa palvelujen kokonaismäärään	45	Asiointi digitaalisessa kanavassa on mahdollista 30 % kaupungin palveluja	Kaupungin-hallitus
Hankintojen tuloksellisuus on parantunut ja innovaatio- ja yhteistyökyky on vahvistunut	• Innovaatio- ja yhteistyökykyindeksi • Hankintojen tuloksellisuus	46	Hankintojen innovaatio- ja yhteistyökyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna	Kaupungin-hallitus

¹ Sisällöt avattu tarkemmin mittareiden lähdeluettelossa. Luettelo: tampere.fi/strategia.

² Terveysasemat, suun terveydenhuolto, perusopetus, nuorisopalvelut, Tredu, lukiokoulutus, joukkoliikenne, rakennusvalvonta, katujen ja yleisten alueiden kunnossapito.

TUOTTAVUUDEN TILA

Kaupungin tuottavuutta seurataan tuottavuusmittareiden avulla. Mittareille asetetaan talousarviossa tavoitearvot, joita seurataan kolmannesvuosittain. Tuottavuuden laskentaa, mittaamista ja seurantaa kehitetään edelleen osana kaupungin talouden, tuottavuuden ja tulokellisuuden vahvistamista. Vuoden 2019 alussa käynnistetyn kehittämissuunnan keskiössä on palvelujen tuottavuuden mittaaminen ja raportointi sekä palvelualueiden tuottavuustyön tukeminen. Tuottavuuden parantaminen on

osa talouden tasapainotusta.

Tuottavuutta tarkastellaan ja mitataan tehokkuuden ja vaikuttavuuden yhdistelmänä tuottavuuden päämittareilla sekä tuottavuutta täydentävillä ja selittävillä mittareilla. Alla olevassa kaupunkitason tuottavuusmittaritaulukossa on mittarit, joille on saatavissa tiedot kaupunkitasoisesti. Osa mittareista on talousarvion sitovien tavoitteiden mittareita. Tuottavuuden täydentävät mittarit kuvaavat palvelujen vaikuttavuutta asiakkaan näkökulmasta, mittarina käy-

tetään tuottavuusmittaristossa asiakaskokemusta ja asiakastytytyä. Täydentäviä mittareita käytetään lähempänä asiakasrajapintaa, esimerkiksi palveluryhmissä ja mahdollisesti lautakunnissa. Tuottavuuden mittaristoa täydennetään strategisten painotusten pohjalta sekä mittareiden ja tietopohjan kehittymisen myötä.

Tuottavuudesta raportoidaan kaupunginhallitukselle osana toiminnan ja talouden raportointia kolmannesvuosittain.

Tuottavuusmittarit	TP 2019	TP 2020	TA 2021	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit					
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-7 518	-7 640	-7 963	-8 122	-8 215
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-2 633	-2 622	-2 716	-2 726	-2 822
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-3 375	-3 508	-3 712	-3 847	-3 835
Nettomenot, euroa/asukas	-5 089	-5 336	-5 447	-5 554	-5 732
Selittävät mittarit					
Sairauspoissaolot, %	4,37%	4,48%	4,15%	4,37%	4,27%
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	-	58,1	60,0	59,4	60,0
Tilatehokkuus, htm2/asukas	3,57	3,48	3,51	3,48	3,52
Digitaaliset asiointikanavat, %	-	25%	-	27%	30%
Asukasmäärä	238 140	241 009	244 500	244 000	247 000

TA 2021 on muutettu talousarvio

Enn. 2021 on 31.8.2021 katsauksen tilinpäätösennuste

Tuottavuusmittaristo otettiin käyttöön vuoden 2021 alusta myös lautakunnissa. Kaikille lautakunnille yhteisiä mittareita ovat käyttökustannukset, työvoimakustannukset, palveluhankinnat ja tilatehokkuus asukasta kohden. Muita mittareita lautakunta on voinut valita harkintansa mukaan. Lautakunta on asettanut tuottavuusmittareille tavoitearvot vuodelle 2022.

Tuottavuusmittareiden kuvaus

Käyttökustannukset (toimintamenot ja sumu-poistot) kertovat kaupungin tai muun laskentakohteen toimintaan-

sa tarvitsemien tuotannontekijöiden kokonaiskustannukset. Käyttökustannukset kuvaavat kaupunkitason tuottavuuden analysoinnissa panosten kokonaismäärää, joka suhteutetaan asukasmäärään. Asukasmäärä kuvaa kaupunkitason tuottavuuslaskennassa tuotosta ja sen muutos kertoo palvelujen kysynnän volyymien muutoksesta.

Työvoimakustannukset-mittari kuvaa kaupungin henkilöstöpanostuksen määrää asukasta kohden. Mittari suhteuttaa henkilöstö- ja työvoimavuokrauksen kustannukset asukasmäärään. Työvoimakustannukset edustavat toiseksi suurinta resurssipanosta tuotta-

vuoden näkökulmasta.

Palveluhankinnat-mittariin laskeaan ulkoiset palvelujen hankinnat pois lukien työvoiman vuokrauskustannukset. Mittari suhteuttaa palveluhankintojen kustannukset asukasmäärään, mikä kuvaa ulkoa hankittavien panostusten määrää asukasta kohden.

Nettomenot eli toimintakate kertoo toimintatulojen ja -menojen erotuksena paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Mittari suhteuttaa nettomenot asukasmäärään.

Sairauspoissaolot-mittari kuvaa sairauspoissaolojen osuutta työajasta.

Työaikatiedon ja poissaolojen osuuden seuranta tukee henkilöstöresurssien oikeaa mitoittamista ja kohdentamista. Mittari laskee sairauspoissaolojen prosenttiosuuden säännöllisestä teoreettisesta työajasta.

Työntekijäkokemusta mitataan työntekijäkokemuskyselyllä, jonka tuloksista muodostuu QWL-indeksi (Quality of Working Life). Hyvä työntekijäkokemus parantaa palvelun laatua ja työn tehokkuutta. Kysely sisältää väittämiä kolmesta teemasta: päämäärät ja luovuus, yhteenkuuluvuus ja identiteetti sekä fyysinen ja emotionaalinen turvallisuus. Mitä suurempi QWL-indeksi on, sitä suurempi vaikutus hyvällä työntekijäkokemuksella on henkilöstön suorituskykyyn ja tuottavuuteen.

Tilalahokkuus-mittarissa kaupungin palvelutoiminnassa olevien toimitilojen huoneistoneliöt suhteutetaan asukasmäärään. Toimitiloihin on laskettu kaupungin omistamat ja vuokraamat tilat pois lukien Tampereen kaupunkiliikenne Liikelaituksen, Tampereen Vesi Liikelaituksen ja Pirkanmaan pe-

lastuslaitoksen tilat. Mittarin kuvaaman suhdeluvun avulla on mahdollista vertailla kuntien palvelutuotannon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään. Mittarimäärittäystä tarkennetaan vuoden 2022 aikana.

Digitaaliset asiointikanavat -mittari kuvaa digitaalisten asiointikanavien määrää suhteessa kaikkiin palveluihin. Asiointikanava on väline tai tietyssä sijainnissa oleva paikka, jolla asiakas voi ottaa käyttöönsä asiointikanavassa tarjotun palvelun. Lähteenä on kansallinen palvelutietovaranto (PTV), jossa verkkoasiointikanava -merkinnällä olevat palvelut lasketaan mukaan ja tulosta verrataan PTV:n kaikkien palvelujen määrään (Tampere).

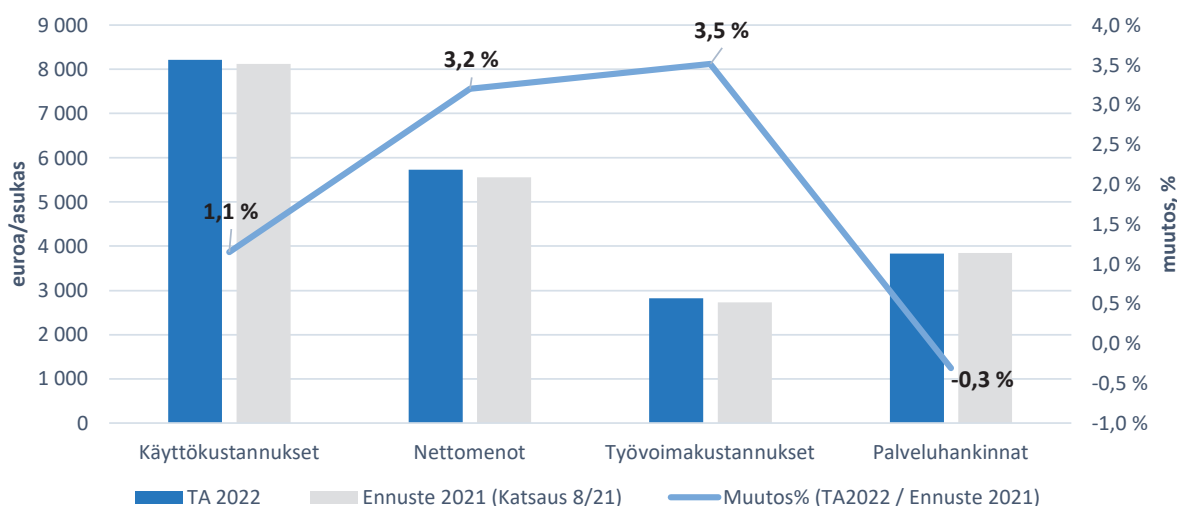
Tuottavuuden päämittarit

Tampere on valinnut tuottavuuskehityksen arviointiin kasvavan kaupungin näkökulman. Asukasmäärän kasvaessa tuottavuutta voidaan parantaa vähentämällä kustannuksia, pitämällä kustannukset nykytasolla tai hillitsemällä kustannusten kasvua niin, että se jää

asukasmäärän kasvua alhaisemmaksi. Tuottavuuskehitystä arvioidaan asukasmäärä/käyttökustannukset -mittarilla. Vuosien välisessä tuottavuusmuutoksen vertailussa kustannukset deflatoidaan. Vuonna 2019 tuottavuus oli vuoden 2018 tasolla, vuonna 2020 tuottavuus heikkeni. Vuoden 2021 osalta tuottavuuskehityksen ennakoidaan jäävän heikoksi sillä koronapandemia lisää merkittävästi käyttökustannuksia edellisvuodesta. Tuottavuuskehityksen tulkintaan sisältyy pandemian vuoksi epävarmuutta. Vuoden 2022 talousarvio sisältää lakimuutosten edellyttämiä lisäyksiä ikäihmisten asumispalveluihin, varhaiskasvatukseen ja lastensuojelun sosiaalityöhön, jotka heikentävät tuottavuutta, mutta parantavat palvelutasoa. Myös raitiotien vastikkeen nousu vaikuttaa osaltaan kustannuskehitykseen.

Valtuustokauden tuottavuustavoitteita tullaan täsmentämään vuonna 2022 laadittavassa talouden tasapainottamis- ja tuottavuusohjelmassa.

Päämittarit TA 2022 ja ennuste 2021

TAMPEREEN KAUPUNGIN KEHITYSOHJELMAT

Kehitysohjelmat ovat keskeinen väline kaupungin merkittävien strategisten muutosten toteuttamiseen. Ne ovat laajoja, pääsääntöisesti kahta tai kolmea palvelualueutta yhdistäviä kokonaisuuksia, joihin liittyy merkittäviä taloudellisia panostuksia ja laajaa yhteistyötä sidosryhmien kanssa. Kehitysohjelmat ovat ajallisesti rajattuja kokonaisuuksia, jotka koostuvat useista projekteista ja usein myös perustyna toteutettavista tehtävistä, jotka yhdessä tavoittelevat ohjelman visiota ja laajempaa päämäärää. Kehitysohjelmia toteutetaan kaupungin ohjelmajohtamisen mallin mukaisesti.

Kehitysohjelmien hyväksymisestä ja niiden toteutuksen ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus. Kaupunginvaltuusto päättää kehitysohjelmien resursoinnista talousarvion hyväksymisen

yhteydessä. Talousarviossa esitetään kehitysohjelmien kuvaus, toiminnan painotukset kyseiselle vuodelle, sekä ohjelmien talous. Kaupunginhallitukselle esitellään kerran vuodessa kehitysohjelmien tilannekatsaukset, joiden yhteydessä hyväksytään ohjelmien toiminnan painotukset seuraavalle vuodelle.

Vuoden 2021 aikana toteutuksessa on ollut kuuden kehitysohjelman kokonaisuus. Strategiakauden vaihtuessa myös kehitysohjelmakokonaisuus uudistuu. Kaupunginhallitus päätti 21.6.2021, että nykyisistä kehitysohjelmista jatkavat vuonna 2022 Viiden tähden keskusta, Hiedanranta, sekä Tampere Junior, ja lisäksi talousarviovalmistelussa varaudutaan uusien ohjelmien käynnistämiseen. Tarve jatkavien ohjelmien tavoitteiden päivittämiselle arvioidaan uuden

kaupunkistrategian pohjalta ja tuodaan kaupunginhallitukselle linjattavaksi helmikuun 2022 loppuun mennessä.

Viiden tähden keskusta ja Hiedanranta -kehitysohjelmat ovat elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueen johtajan vastuulla, Tampere Junior puolestaan sosiaali- ja terveystalouden palvelualueen johtajan vastuulla. Kehitysohjelmissä on kaikilla omat tavoitteensa, mutta niitä tarkastellaan myös toisiaan täydentävinä ja näin laajoja hyötyjä edistävinä kokonaisuuksina. Kehitysohjelmat vahvistavat kaupungin elinvoimaa, lisäävät vetovoimaa ja kilpailukykyä sekä edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia ja kaupungin kestävä kehitys. Lisäksi ohjelmat tukevat yhdessä kaupungin kasvua ja vahvistavat alueen myönteistä imagoa.

Kehitysohjelmat vuonna 2022

Viiden tähden
keskusta

Hiedanranta

Tampere Junior

Elämystalous

Hiilineutraaleja
tekoja

Älykaupunki
kaupunkilaisille

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma

Viiden tähden keskusta -kehitysohjelmalla edistetään avoimuutta, kansainvälistä kilpailukykyä, vetovoimaa ja elinvoimaa koskevien tavoitteiden toteutumista sekä kaupungin hallittua kasvua. Keskustan kehittämisellä tähdätään siihen, että Tampere on kiinnostavin toimintaympäristö yrityksille, pohjoismaiden vetovoimaisin elämyskaupunki, 300 000 asukkaan viihtyisä ja elävä kaupunki sekä älykkään ja kestävän liikenteen ja kaupunkikehityksen edelläkävijä. Kehitysohjelma luo uusia asumisen vaihtoehtoja asukkaille ja liiketoiminnan mahdollisuuksia yrittäjille sekä investoreille. Keskustan kehittämisellä vastataan Tampereen kasvuun ja lisätään elinvoimaa ja kilpailukykyä kasvukeskusten välisessä kilpailussa, ja se on yksi keskeisistä kaupunkimarkkinoinnin kärjistä. Ohjelman tavoitteena on, että keskusta on elinvoimainen kaupan ja työpaikkojen keskittymä, elämyksien edellytykset ovat keskustassa parantuneet, keskusta kasvaa hallitusti ja on saavutettavissa kaikilla liikenne- muodoilla.

Toiminnan painotukset vuonna 2022

Kehittämällä julkisia yhteisiä tilojamme, keskustan puistoja ja aukioita sekä rantamalla Tampereen ainutlaatuista suhdetta ympäröiviin vesialueisiin varmistamme, että Tampereen keskusta on yksi parhaista paikoista asua ja viettää aikaa. Ihmisten kaupungin näkökulman tuominen mukaan keskustan kehittämiseen on tulevaisuudessa keskeinen strateginen näkökulma. Suuret hankkeet ja investoinnit kaupunkikehitykseen lisäävät vetovoimaa ja ihmisläheinen kehittäminen pitovoimaa. Keskustan määrätietoisella kehittämisellä on saavutettu merkittäviä tuloksia viimeisen 10 vuoden aikana. Vuoden 2022 aikana onkin aika suunnata katse siihen, minkälaista keskustaa tavoittelemme vuonna 2040.

Kannen alue on Tampereen keskustan merkittävin hankekokonaisuus. Sen myötä Tampereen ydinkeskustaan syntyy runsaasti uutta elinvoimaa, kun nykyinen keskustan ratapiha kokee muodonmuutoksen ihmisten ja elämän

alueeksi. Alueen kehittäminen vaikuttaa voimakkaasti kaupungin kilpailukykyyn, saavutettavuuteen, työpaikkojen ja asuntojen määrän kasvattamiseen sekä uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja viihtyisän sekä turvallisen kaupunkitilan luomiseen. Monitoimiareenan valmistuminen vuoden 2021 lopussa tuo merkittävän täydennyksen keskustan elämystarjontaan ja antaa yhdessä raitiotien kanssa piristysruiskeen keskustan kävijämäärään.

Keskustan etelän suunnan kasvua edistävät Viinikanlahden alueen hankekehitys ja asemakaavoitus sekä Kannen alueen eteläpäässä Sorin alueen hankekehityksen käynnistyminen. Kehitysohjelman merkittävimmät investoinnit kohdistuvat vuonna 2022 Asemakeskukseen, Näsin maisemasiltaan ja Ranta-Tampellan yleisten alueiden viimeistelyyn. Merkittävimmät suunnittelukohteet ovat Viinikanlahden alue, Asemakeskus, Särkänniemen elämyskokonaisuus ja läntinen keskusta kokonaisuutena.

Käyttötalous / toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-4 293	-4 608	-4 593	-4 593	-4 593
Yhdyskuntalautakunta	-330	-330	-330	-330	-330
Kehitysohjelma yhteensä	-4 623	-4 938	-4 923	-4 923	-4 923

Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-5 335	-2 200	-4 800	-4 500	-6 000
Yhdyskuntalautakunta	-13 670	-8 200	-11 200	-19 500	-18 000
Kehitysohjelma yhteensä	-19 005	-10 400	-16 000	-24 000	-24 000

Hiedanranta-kehitysohjelma

Hiedanrannan kehitysohjelman tehtävänä on johtaa ja koordinoita uuden kaupunginosan kokonaisvaltaista kehitystyötä sekä tuottaa uudenlaisia ratkaisuja älykkäälle ja resurssitehokkaalle kaupunkikehitykselle. Kehitysohjelman tavoitteena on mahdollistaa alueelle 25 000 asukasta sekä 10 000 työpaikkaa. Kaupunginosan yleissuunnitelma hyväksyttiin 8.6.2020.

Hiedanrannan maaomaisuuden kehittämisen yhtiöittämisestä päätettiin kaupunginvaltuustossa 19.10.2020. Yhtiöittämisen tavoitteena on keventää peruskaupungin käyttötalousmenoja ja investointipanostuksia sekä samalla nopeuttaa alueen rakentumista. Kaupungin 100-prosenttisesti omistama Hiedanrannan Kehitys Oy on Hiedanrannan keskeisten maa-alueiden omistaja ja kehittäjä. Kaupunki vastaa edelleen kehitysohjelman tavoitteiden edistämisestä kaupungin tehtävien, alueella säilyvien omistusten ja vastuiden näkökulmasta. Kaupunki vastaa myös kaikkien maanomistajien kehittämisen yhteensovittamisesta yleissuunnitelman mukaisesti koko ohjelma-alueella. Hiedanrannan kehitys Oy puolestaan vastaa omistamansa alueen kokonaisvaltaisesta kiinteistökäytöstä yleissuunnitelman mukaisesti ja toteuttaa alueen yhdyskuntarakentamisen kaupungin ja yhtiön välisen yhteistyö-

sopimuksen mukaisesti. Kaupungin puolesta kehitysohjelman ohjauksesta vastaa kaupunginhallitus. Yhtiön ohjaus tapahtuu omistajaohjauksen periaatteiden mukaisesti omistajan asettamien tavoittein.

Toiminnan painotukset vuonna 2022

Alueella on vuoden 2021 aikana käynnistynyt ensimmäisten korttelialueiden asemakaavoitus. Korttelit ovat myös avaus älykkään ja kestävän kaupunkiympäristön tavoitteiden asettamiseksi asuinkortteleille. Kaupunki edistää omien tehtäviensä puitteissa ja yhteistyösopimuksen mukaisesti kaava-alueisiin sekä laajemmin aluekehittämiseen liittyviä tehtäviä. Näitä ovat Hiedanrannan aluekehittämisessä käytettävien aluetasojen toimintamallien valmistelu mm. keskitetyn pysäköinnin, katu- ja palveluinfrastruktuurin, yhteiskäyttötilojen, alueellisten palveluyhtiötarpeiden sekä tehtaan vetoimatekijöiden kehittämisen osalta. Kehitysyhtiön tehtävänä on puolestaan luoda toimintamallit, joilla voidaan tehokkaasti edistää Hiedanrannan kestävän ja älykkään kaupunkiympäristön tavoitteiden toteutumista käytännössä.

Kaupungin painotuksina alueella on aloitettu Näsisaaren louhetäyttöjen esityöt jo vuonna 2020 ja varsinainen

vesistöäyttö jatkuu 2022 lupien tultua lainvoimaisiksi. Vesistöäytöllä luodaan perusta Hiedanrannan yleissuunnitelman mukaisen järvi- ja vesistöalueen eli Näsisaaren toteuttamiselle. Vesistöäyttö mahdollistaa raitiotien rakentamisen Näsisaaren ja Hiedanrannan keskustan kautta edelleen Lentävänniemen suuntaan. Vaitinaron eritasoliittymän tiesuunnitelman ja toteutussuunnitelman edistäminen vuodesta 2022 alkaen mahdollistaa Hiedanrannan kehittämisen hyväksytyn yleissuunnitelman mukaisesti ja on Hiedanrannan keskustan laajuuden sekä alueelle tarvittavien palveluiden toteuttamisen kannalta kriittinen edellytys. Vuonna 2022 nollakuidun tilannetta tarkkaillaan lupapäätösten mukaisesti. Nollakuidun vaihtoehtojen toimenpiteiden vaikutukset kaupunginosaan arvioidaan. Keskeisiä tehtäviä on myös edistää Raitiotien 2-vaiheen ja Hiedanrannan aluekehittämisen yhteensovittamista. Vaitinaron eritasoliittymän toteutus ja aikataulu ovat kriittisiä Hiedanrannan toteutuksen aikataululle mm. raitiotien liityntäliikenteen, kaupunginosan liikenneyhteyksien, melusuojauksen sekä yleisen liikenneverkon toimivuuden kannalta. Hiedanrannan kehitysohjelma osaltaan tuottaa päätöksentekoa tukevaa tietoa ja tukee liikennejärjestelmän suunnittelun etenemistä.

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-429	-429	-429	-429	-429
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-830	-300	-300	-300	-300
Yhdyskuntalautakunta	-150	-400	-400	-400	-400
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-75	-75	-75	-75	-75
Kehitysohjelma yhteensä	-1 484	-1 204	-1 204	-1 204	-1 204
Nettoinvestoinnit (1 000 euroa)	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Asunto- ja kiinteistölautakunta	-20 260	-7 000	-2 000	-3 500	-200
Yhdyskuntalautakunta	0	0	-500	-200	-1 200
Kehitysohjelma yhteensä	-20 260	-7 000	-2 500	-3 700	-1 400

Tampere Junior -kehitysohjelma

Tampere Junior -kehitysohjelman ohjelmasuunnitelma on hyväksytty vuosille 2020 - 2023. Ohjelman visiona on Tampere - paras kaupunki kasvaa. Kehitysohjelman toiminnan painopisteitä ovat ihmiskeskeinen tietojohtaminen, lasten ja nuorten hyvinvointieron kaventaminen ja lapsiystävällisyys.

Toiminnan painotukset 2022

Tampere Junior -kehitysohjelmasa rakennetaan lapsiperhetietoa tuottava työväline, joka kokoaa eri järjestelmistä lasten, nuorten ja lapsiperheiden hajallaan olevan tiedon yhteen. Työväline on tarkoitettu palveluis-

ta vastaavan johdon, lähiesimiesten ja asiakastyötä tekevien ammattilaisten käyttöön. Lapsiperhetiedolla johtaminen mahdollistaa strategisen johtamisen kaupunkitasoisesti sekä aluelähtöisesti, millä tähdätään asuinalueiden segregaatian vähentämiseen ja ennaltaehkäisevän työn kehittämiseen.

Ohjelmaan sisältyvillä projekteilla ja toimenpiteillä konkretisoidaan toiminnan muutosta ja yli toimintasektoreiden toteutettavaa yhteistä tekemistä. Vuoden 2022 projekteihin ja toimenpiteisiin sisältyvät lapsiystävällinen kunta - kehittämistyö, lasten ja nuorten yhdenvertainen harrastaminen, itsenäi-

sesti asuvien 16 -18-vuotiaiden nuorten mielenterveyden edistäminen, hoivaavien nuorten arjen tukeminen, koillisen alueen lapsiperheiden ammatillinen ja asiantuntijoiden oppimisverkosto sekä lastensuojelun sijaishuollosta aikuistuvien nuorten koulutuksen ja työllistymisen edistäminen vaikuttavuusinvestoimisen (Social Impact Bond, SIB-malli) avulla.

Käyttötalous / toimintakate (1 000 euroa)

TA 2022

Sosiaali- ja terveystalokunta

-668

UUDET KEHITYSOHJELMAT

Kaupunginhallitus linjasi talousarvio-kehityksen yhteydessä 21.6.2021, että vuosien 2022-2025 kehitysohjelma-kokonaisuuden valmistelu tapahtuu osana uuden kaupunkistrategian valmisteluprosessia, ja että talousarviovalmistelussa varaudutaan myös uusien ohjelmien käynnistämiseen. Kaupunkistrategian luonnoksen sekä pormestariohjelman pohjalta on syksyn 2021

aikana tunnistettu strategisesti merkittäviä teemoja ja muutostarpeita, joihin vastaamiseksi on tarpeen perustaa uusia kehitysohjelmia.

Kaupunginhallitus päätti 27.9.2021 määrittelyvaiheen käynnistämisestä kolmen uuden kehitysohjelma-aihion osalta: Älykaupunki kaupunkilaisille, Elämystalouden kehitysohjelma sekä Hiilineutraaleja tekoja. Uudet kehitys-

ohjelmat huomioidaan talousarvion jatkovalmistelussa ja kaupunginvaltuusto päättää niiden resursoinnista talousarvion yhteydessä. Uusien ohjelmien tavoitteet ja ohjelmasuunnitelmat tuodaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi kevään 2022 aikana ja kaupunginhallitus päättää ohjelmien toteutusvaiheen käynnistämisestä niiden pohjalta.

Elämystalouden kehitysohjelma

Elämystalouden kehitysohjelma laajentaa ja syventää edellisen valtuustokauden vetovoimainen elämyskaupunki-kehitysohjelman sisältöjä. Ydintavoitteena on tuoda yhteen kaupungin kulttuuri- ja elinkeinopolitiikkaa ja rakentaa Tampereesta kansainvälinen luovien alojen osaamiskeskittymä ja elämyksellinen kaupunki asukkaille ja matkailijoille. Kehitysohjelma konkretisoi kaupunkistrategiaa, pormestariohjelmaa sekä muita ohjaavia asiakirjoja, kuten kulttuuristrategiaa, esittävien taiteiden visiota, tapahtumatoiminnan suuntaviivoja, matkailustrategiaa, elinkeinopoliittisia suuntaviivoja, seudun elinkeinostrategiaa, maakunnallista kulttuurihyvinvointisuunnitelmaa sekä Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekarttaa.

Ohjelma luo myös synergiaa käynnissä ja käynnistymässä olevien kehitysprojektien ja eri toimijoiden välille. Ohjelman tunnistaa ja tuo yhteen kaupungin omat kehitystoimenpiteet, kulttuurilaitosten, oppilaitosten ja tapahtumapaikkojen kehitystarpeet, elämystalouden alan yritysten liiketoimintamahdollisuuksien kasvupotentiaalin ja taiteen vapaan kentän kehitys- ja kasvutarpeet sekä tulevan rakennushastokauden EU:n rahoitusinstrumenttien täysimääräisen hyödyntämisen. Kehitysohjelmaan integroituu vahvasti itsenäisenä hankkeena myös kulttuuripääkaupunkihaun pohjalta muodostunut jatkohanke Operaatio Pirkanmaa, joka toteutetaan yhdessä Pirkanmaan muiden kuntien ja eri kulttuuritoimijoi-

den kanssa.

Ohjelma jakautuu valmisteluvaiheessa kolmeen osa-alueeseen, joiden keskiössä on elämystalouteen ja luoviin aloihin pohjautuvan osaamisen turvaaminen, elämystalouden liiketoimintakehitys ja vetovoimaisen kaupunkitalan kehittäminen. Näitä painopisteitä konkretisoivat useat työpaketit, joilla mahdollisesta ohjelman käytännön tekeminen ja tulosten seuranta. Kehitysohjelmaa laaditaan yhteistyössä sivistyspalveluiden palvelualueen kanssa sekä osallistaen kaupungin eri yksiköitä, kumppaneita ja seudun elinkeinoyhtiö Business Tamperetta ja Visit Tampere Oy:tä.

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-790	-790	-790	-790
Kehitysohjelma yhteensä	-790	-790	-790	-790

Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelma

Älykaupunki kaupunkilaisille on uusi kehitysohjelma, jonka valmistelu on alkanut syksyllä 2021. Ohjelman tarkoituksena on datan ja tekoälyn avulla tuottaa ratkaisuja, joilla autetaan saavuttamaan hyvään asukaskokemukseen ja kaupungin tavoitteiden toteutumiseen johtava kirkas asukasyymmärrys.

Valmisteluvaiheessa ohjelma jakautuu eri osa-alueisiin, jotka keskittyvät

mm. kaupungin toimintatapojen uudistamiseen sekä ennakoivien ja mahdollisimman autonomisten palvelujen kehittämiseen. Älykäs kaupunkiympäristö ja ekosysteemosiot puolestaan keskittyvät datan käsittelyyn tekoälyn avulla sekä yritysekosysteemien edistämiseen. Tuotekehitys- ja innovaatio-toiminnan ekosysteemiä laajennetaan ja osa-alueen avulla TKI-toimintaa edistetään yhdessä korkeakoulujen,

tutkimuslaitosten ja yritysten kanssa.

Ohjelman tuloksena syntyy tieto- ja teknologiapoliittinen tiekartta, jonka avulla kyetään paremmin priorisoidaan ja seuraamaan teknologiatoimenpiteitä ja niiden vaikuttavuutta. Ohjelmasuunnitelma laaditaan yhteistyössä kaupunkiympäristön palvelualueen ja tietohallinnon kanssa osallistaen myös muita palvelualueita ja konsernihallintoa.

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Elinvoima- ja osaamislautakunta	-1 279	-1 279	-1 279	-1 279
Kehitysohjelma yhteensä	-1 279	-1 279	-1 279	-1 279

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma

Hiilineutraaleja tekoja -kehitysohjelma edistää Tampereen asukkaiden ja yritysten oikeudenmukaista siirtymää kohti hiilineutraalia ja ilmastokestävää yhteiskuntaa. Kaupungin asukas- ja yritysyritysten vaikuttavuutta on tarpeen vahvistaa ilmasto- ja ympäristötavoitteiden sekä reilun siirtymän tavoitteiden saavuttamiseksi erityisesti liikkumis- ja kulutustottumusten, kiertotalouden ja luonnon monimuotoisuuden turvaamisen osalta.

Ohjelmaan sisältyy kolme kokonaisuutta, joista asukkaiden kulutus- ja liikumistottumusten muutos ja yritysten

kiertotalousliiketoiminnan edistäminen ovat vaikuttavimpia edistettäessä Tampereen kehittymistä hiilineutraaliksi kaupungiksi. Ohjelman kolmas kokonaisuus päivittää ja seuraa kaupungin hiilineutraalisuustiekartan sekä Luonnon monimuotoisuus -ohjelman etenemistä ja varmistaa niiden konsernitason toteutumista. Kehitysohjelma toteutetaan laajassa yhteistyössä sisäisten ja ulkoisten sidosryhmien kanssa.

Tavoitteena on, että ohjelman päätyttyä kuntalaisten tietoisuus, kiinnostus, osaaminen ja motivaatio kestävä-

mistä elämäntavoista on vahvistunut ja vastuullisten valintojen kysyntä, käyttö ja tarjonta on lisääntynyt. Yritykset ovat muuttaneet toimintaansa entistä kestävämpään suuntaan ja ovat kysyneet luomaan uusia liiketoimintamahdollisuuksia kiertotaloudesta. Kaupungin omien kestävien toimien ja investointien suunnittelu ja toiminta ovat jatkossa nykyistä asukaslähtöisempiä. Kaupungilla on yhtenäinen ilmastovaikuttamisen toimintamalli ja kaupungin toimien tunnettuus ilmasto-, ympäristö- ja kiertotalousasioissa on lisääntynyt myös kansainvälisesti.

Käyttötalous, toimintakate (1 000 euroa)	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Yhdyskuntalautakunta	-385	-385	-385	
Kehitysohjelma yhteensä	-385	-385	-385	0

KEHITTÄMISTOIMINTA TAMPEREEN KAUPUNGILLA

Kehittämistoiminnan vuodelle 2022 arvioidut tulot ovat 14,4 milj. euroa, menot 30,9 milj. euroa ja netto, eli kaupungin rahoittama osuus 16,5 milj. euroa. Kaupungin keskitetty ICT-kehittämisrahoitus, 11,5 milj. euroa vuodelle 2022, on budjetoitu konsernihallintoon. Rahoituksesta 53 % kohdistetaan palvelualueiden ja 34 % konsernihallinnon projektien toteutukseen, ja 13 % on varattu tietohallinnolle kehittämisen tuen resursointiin.

Konsernihallintoon kuuluu kaupunkikonsernin ohjaukseen, johtamiseen ja konsernipalveluihin liittyvä kehittäminen sekä organisaatiomuutokset. Vuonna 2022 keskiössä on sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen sujuva siirtyminen hyvinvointialueelle. Kehittämistoimenpiteet kohdistuvat myös tiedonhallintalain toimeenpanon turvaamiseen sekä asiointiin, arkistointiin, hankintoihin, henkilöstön ja tiedolla johtamiseen painottuvien palveluiden digitalisointiin. Myös perustietojärjestelmien jatkuvuuden turvaaminen korostuu kehittämistoiminnassa. Rahoitus koostuu lähes kokonaan kaupungin ICT-rahoituksesta.

Palvelualueilla toteutetaan strategian painopisteitä sekä lautakuntien palvelujen ja toiminnan painopisteitä toteuttavia kehittämistoimenpiteitä.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelualueella kehittäminen toteutetaan pitkälti sote-uudistuksen PirSOTE- ja Pirkanmaan hyvinvointialueen rakentamiseen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtymiseen liittyvillä projekteilla. Palvelualueen muita merkittäviä kehittämisteemoja vuonna

2022 ovat ikäihmisten kotona asumisen teknologiat, Pirkanmaan työkykyhanke, digitaaliset sosiaali- ja terveyspalvelut sekä Tampere Junior -kehitysohjelma. Ulkoinen rahoitus tulee pääosin sosiaali- ja terveysministeriöltä. Paino on myös koronan aiheuttaman hoitovelan purkamisessa, mm. mielenterveyden vahvistamisessa. Perustetaan vuoden 2022 aikana köyhyystyöryhmä päivittämään köyhyysohjelmaa ja edistämään pienituloisten tamperelaisten palveluita ja hyvinvointia (KV).

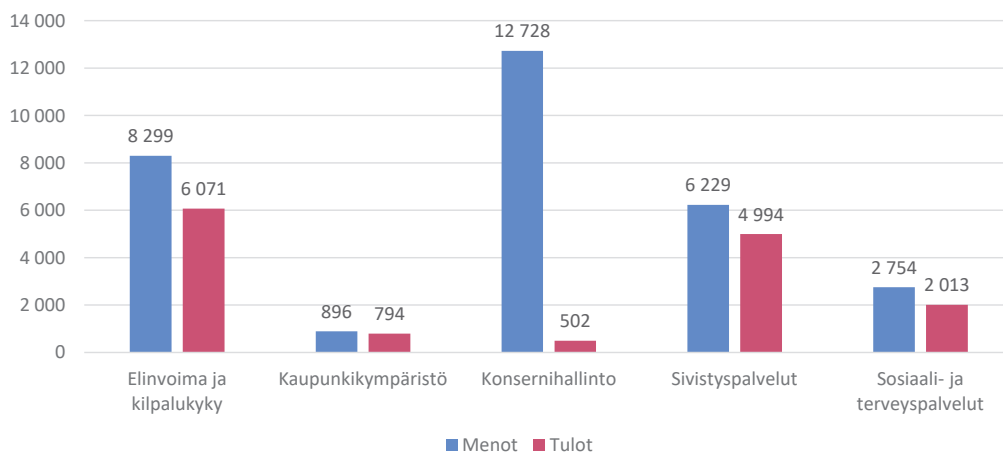
Sivistyspalvelujen palvelualueella yhteiset kehittämisen kohteet ovat prosessien digitalisointi sekä väestön hyvinvoinnin ja harrastamisen edistäminen. Kulttuurissa korostuu toimijakentän tukeminen ja nuorisopalveluissa uudet nuorisotyön muodot ja jalkautuva nuorisotyö. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kehittämisteemoja ovat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen, lähipalvelun ja tuen tasalaatuisuuden parantaminen sekä yhteisöllisen toimintakulttuurin edistäminen ja tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen vahvistaminen. Perusopetuksessa kehittämisen teemoja ovat oppimisen tuen kehittäminen omalla koulupolulla lasten ja nuorten vahvuuksia tukien, yhteisöllisen toimintakulttuurin vahvistaminen ja turvallisuuden edistäminen sekä digitaalisen oppimisen ja asioinnin kehittäminen. Ulkoista rahoitusta saadaan pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Opetushallitukselta ja Aluehallintovirastolta.

Elinvoiman ja kilpailukyyn palvelualueella merkittävä painopiste on ekosysteemisopimus pohjainen kehittä-

mistyö. Oppivelvollisuuden laajentumiseen liittyvä kehittäminen jatkuu. Tredusta kehittämistä toteutetaan strategisten kehittämisohjelmien kautta, joita ovat teknologisesti älykkäämpää tulevaisuutta Tredusta, kestävä elämäntapa Tredusta ja tulevaisuuden yrittäjyyttä Tredusta. Lukiokoulutuksessa pääpaino on koronan aiheuttaman oppimisvajeen paikkaamisessa ja kansainvälisten liikkuvuuksien uudelleen käynnistämiseksi. Työllisyys- ja kasvupalveluissa kehitetään mm. kansainvälisen osaamisen palveluita, asiakaslähtöisiä palveluohjelmia ja asiakkaiden työllistymisvalmiuksia. Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmässä toteutetaan kaupunkitasoista Peltolammimultisilta -lähiöohjelmaa. Palvelualueen keskeisiä ulkoisia rahoituslähteitä ovat ESR-rahoitus, työ- ja elinkeinoministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus.

Kaupunkiympäristön palvelualueella kehittämisen painopisteitä ovat ilmastomuutoksen hillitseminen, älykäs ja kestävä liikkuminen sekä maankäytön digitalisaatio ja prosessien kehittäminen. Keskeiset ulkoiset rahoituslähteet palvelualueella ovat EU:n tutkimus- ja kehitysohjelmat sekä Traficom. Merkittävimpiä projekteja ovat EU-rahoitteiset Stardust, UNaLab ja Canemure-projektit sekä joukkoliikenteen maksujärjestelmän uudistaminen, Infrahankeiden kustannuslaskennan kehittäminen ja Maankäytön prosessien kehittäminen ja toiminnanohjaus -projekti.

KAUPUNGIN KEHITTÄMISTOIMINNAN MENOT JA TULOT (1 000 euroa)

ILMASTOBUDJETTI

Tampere tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Hiilineutraali Tampere 2030 -tiekartassa on määritelty kaupunkiorganisaation toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi. Lisäksi kaupunkikonsernin tytäryhteisöillä on omat ilmastosuunnitelmansa. Kuntaorganisaatio voi vaikuttaa toimillaan suoraan vain osaan kaupungin kasvihuonekaasupäästöistä, mutta esimerkiksi, kannustuksen ja yhteistyön avulla välillisesti kaikkiin sektoreihin.

Tampere kokoaa ilmastobudjetin nyt jo kolmatta kertaa. Tavoitteena on tuoda näkyväksi ilmastotoimet kaupungin toiminnassa, seurata tavoitteen etenemistä ja toimenpiteiden riittävyyttä sekä mahdollistaa avoin keskustelu. Ilmastobudjetti koostuu päästöbudjetista, joka esittää hiilineutraaliustavoitteen mukaisen kaupunkitasoisen

päästöjen enimmäismäärän, sekä ilmastotoimien taloussuunnitelmasta, joka sisältää kaupunkiorganisaation ja tytäryhteisöjen ilmastotoimet. Ilmastobudjetin toteuma raportoidaan vuosittain tilinpäätöksessä.

Päästöbudjetti

Päästöbudjetissa huomioidaan kaupungin rajojen sisällä tapahtuva sähkön, lämmön ja polttoaineiden kulutus sekä metaanipäästöt maatalouden ja jätteiden käsittelyn toiminnoista. Ruoka ja muiden hyödykkeiden tuotannon muualla aiheuttamat päästöt eivät ole mukana, mutta ilmastotyössä nekin otetaan huomioon.

Ilmastopäästöt ovat parhaiten budjetin mukaisella kehitysuralla eri sektoreiden sähkönkulutuksessa (Taulukko 1). Kaukolämpö on jäänyt jälkeen ta-

voitteesta, koska Naistenlahti 3 -voimalaitosinvestointi toteutui aiottua myöhemmin. Muutos näkyy päästöissä merkittävästi viimeistään vuonna 2023. Liikenteen päästöt laskevat hitaasti. Mitä pidempään tämä jatkuu, sitä rajumpi muutos tarvitaan tavoitteeseen pääsemiseksi. Vuoteen 2019 verraten päästöjen pitäisi laskea noin 11 000 tCO₂e vuodessa. Myös erillislämmityksen päästöt ovat laskeneet hitaasti, mutta merkkejä muutoksen kiihtymisestä on näkyvissä. Tavoitteiden saavuttamiseksi on syytä ohjata kasvavaa väestöä kestävien liikkumismuotojen käyttöön ja edistää vaihtoehtoisia käyttövoimia liikenteessä. Öljyn käytöstä erillislämmityksessä on pyrittävä eroon. Jätehuollon päästöt eivät ole laskeneet ennusteiden mukaan, mikä vaatii lisäselvityksiä.

Taulukko 1. Päästöbudjetti vuodelle 2022 sekä budjettiarviot vuosille 2023, 2025 ja 2030 hiilidioksidiekvivalenttitonneina (tCO₂e). Lisäksi Tampereen toteutuneet kasvihuonekaasupäästöt vuodelta 2019 sekä arvio vuosittaisesta päästövähennystarpeesta sektoreittain. Asiantuntija-arvio päästöbudjetissa pysymisestä sektoreittain perustuu muutostarpeeseen, Kestävä Tampere 2030 -tiekartan päästöennusteeseen ja tiedossa oleviin toimenpiteisiin. Päästöt noudattavat CO₂-raportin laskentaa sillä erotuksella, että "Kuluttajien sähkönkulutus" on muutettu muotoon "Muu sähkön kulutus" ja "Lämmityssähkö" sisältää "Maalämmön".

	2019	Vuosittainen muutostarve	Pysyy budjetissa	2022	2023	2025	2030
Kaukolämpö	265 000	-21 500	✓	190 000	150 000	105 000	28 000
Erillislämmitys	63 300	-5 400	!	53 000	46 000	33 000	4 000
Lämmityssähkö	23 300	-1 500	✓	19 000	17 000	14 000	7 000
Muu sähkön kulutus	110 500	-6 400	✓	93 000	86 000	73 000	40 000
Teollisuuden sähkönkulutus	25 700	-1 700	✓	20 000	18 000	13 000	7 000
Teollisuus ja työkoneet	104 000	-5 900	!	92 000	86 000	75 000	39 000
Maatalous	6 500	-200	✓	6 000	6 000	5 000	4 000
Liikenne	238 200	-11 200	✗	184 000	177 000	158 000	115 000
Jätteet ja jätevedet	76 900	-5 500	✗	64 000	62 000	50 000	16 000
Yhteensä	913 400	-59 400		721 000	648 000	526 000	260 000
Päästövähennys vuoteen 1990 verrattuna	-30%			-45%	-50%	-60%	-80%

Ilmastotoimien taloussuunnitelma

Ilmastotoimien taloussuunnitelma pitää sisällään kaupunkiorganisaation (sis. liikelaitokset) ilmastomuutoksen hillintään, sopeutumiseen sekä kestävä liikunnan edistämiseen liittyvien toimenpiteiden toimintamenot ja investoinnit. Kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen osalta huomioidaan ai-noastaan yli 60 000 euron investointirajan ylittävät investoinnit. Toimenpiteille on laskettu päästövähennysarvio vuoden 2022 osalta aina kun mahdollista. Pelkkä toimien kustannusten tarkastelu ei kuitenkaan kerro ilmastotoimien muista odotettavissa olevista hyödyistä, kuten mahdollisista tulevista kustannussäästöistä tai terveysvaikutuksista.

Kaupunkiorganisaation ilmastotoimien toimintamenot ovat vuoden 2022

talousarviossa 8,6 milj. euroa (0,4 % kaupungin toimintamenoista), ja ne koostuvat pääosin erilaisista henkilöstö- ja suunnittelukuluista sekä kävely- ja pyöräteiden kunnossapidosta. Vastaavat investoinnit ovat 10,4 milj. euroa (4,4 % kaupungin investoinneista), ja merkittävimmät erät liittyvät kestävä liikunnan edistämiseen (4,2 milj. euroa), luonnonmukaisiin hulevesiratkaisuihin (2,5 milj. euroa), hiilijalanjäljen pienentämiseen ja uusiutuvan energiantuotannon lisäämiseen rakentamisessa (1,6 milj. euroa) sekä ulkovalaistuksen LED-vaihtoihin (1,5 milj. euroa). Tytäryhteisöjen osalta ilmastobudjetin investoinnit ovat vuonna 2022 noin 75,0 milj. euroa (30,9 % tytäryhteisöjen kokonaisinvestoinneista), josta merkit-

tävä osa koostuu Sähkölaitoksen Nais-tenlahti 3 -voimalaitoksesta sekä raitiotieinfrastruktura ja vaunukalustosta.

Ilmastobudjetin taloussuunnitelmaan ilmoitetuista toimenpiteistä laskettiin myös arvioita niiden aiheuttamasta pysyvästä päästövähennyksestä. Useille ilmoitetuille toimenpiteille ei voitu vielä arvioida päästövähennystä, joten summassa ei ole kaikki toimenpiteet mukana. Kaupunkiorganisaation investoinneista voitiin todentaa 230 tCO₂e:n päästövähennystä ja kaupunkikonsernin tytäryhteisöjen investoinneista 530 tCO₂e:n, yhteensä 760 kt CO₂e eli noin 0,1 % kaikista nykypäästöistä.

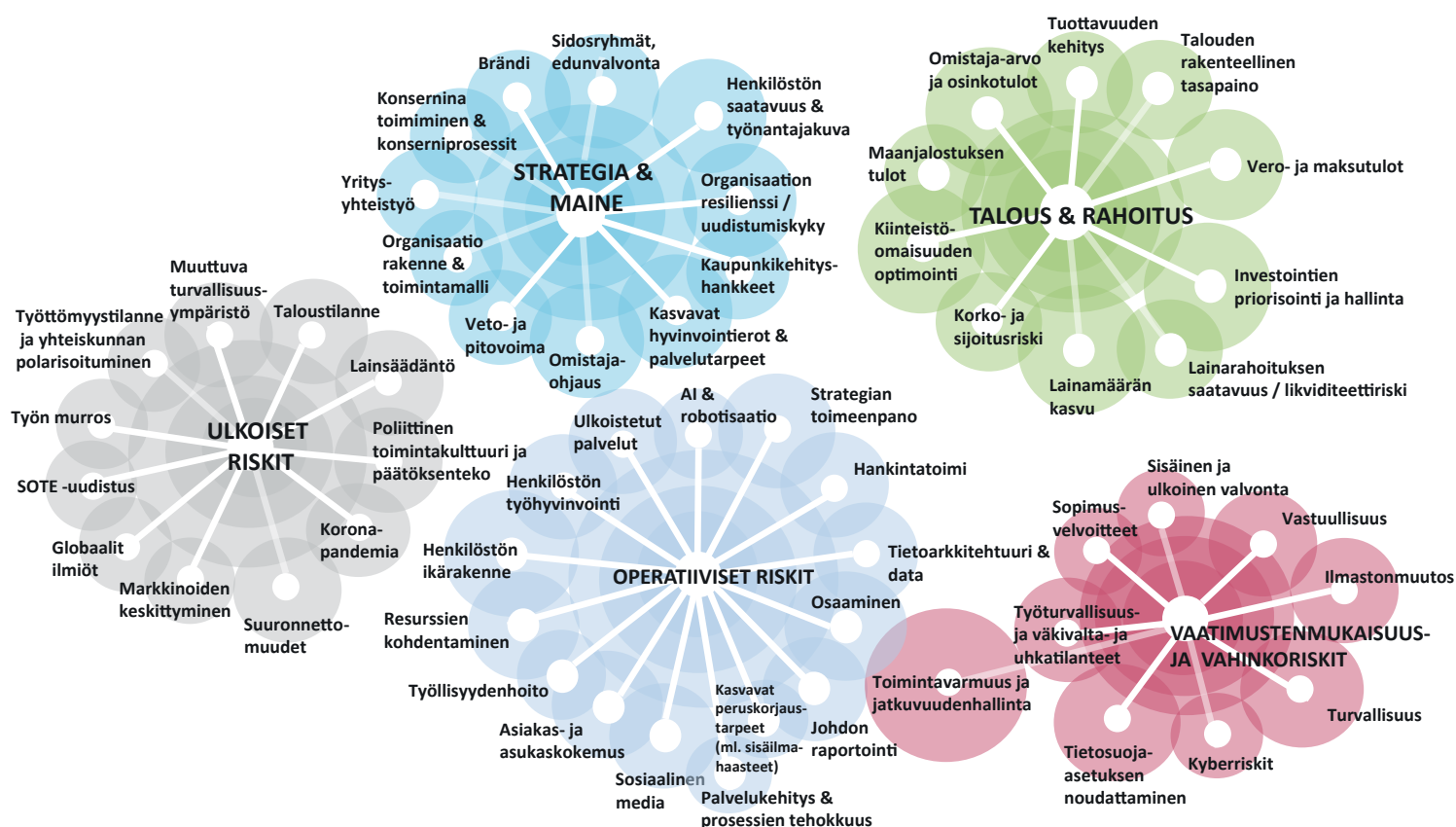
RISKIENHALLINTA JA TURVALLISUUS

Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinnan työkaluja on vuonna 2021 kehitetty ottamalla käyttöön riskienhallinnan tietojärjestelmä Granite. Riskienhallinnan tietojärjes-

telmä on käytössä kaupungin palvelualueilla, liikelaitoksissa ja konsernihallinnossa. Tietojärjestelmän avulla saamme nykyistä parempaa tilannekuvaa ja ajantasaisempaa tietoa ja raportointia kaupungin merkittävimmistä riskeistä ja siitä, miten niitä hallitaan. Alla kuvattu kaupungin toimintaympäris-

tökuvaus ohjaa kaupungin yksiköiden riskiarviointien laatintaa. Riskienhallinta huomioidaan myös tärkeänä osana kaupungin strategista suunnittelua ja johtamisjärjestelmää. Riskiprofiileja tarkastellaan myös osana lautakuntien palvelu- ja vuosisuunnitelmia.

UUDISTETTU TOIMINTAYMPÄRISTÖANALYYSI (RISKIMALLI)

Kuntien ja kuntayhtymien taloudellinen tilanne parani huomattavasti vuonna 2020. Vahvistumisen taustalla olivat erityisesti valtiolta tulleet koronatuotet. Tampereen taloudesta muodotui myös huomattavasti edellisvuotta parempi ja tilikauden tulos oli reilusti ylijäämäinen.

Koronapandemian negatiiviset seuraukset näkyvät kuntien taloudessa useamman vuoden eikä vaikutus jää

vain vuosiin 2020 ja 2021. Valtion tukitoimenpiteet päättyivät vuoden 2021 jälkeen, mikä hankaloittaa kaupungin talousnäkömiä. Talouden tasapainottamisessa olennaista on mitoittaa toimintamenojen kasvu pysyvästi verorahoituksen kasvua pienemmäksi. Tiukalla toimintamenojen kasvulla ja hallitulla investointitasolla on mahdollista saavuttaa ja pitää kaupungin talous tasapainossa. Sote-uudistus helpottaa toi-

mintamenojen kasvun hillintää, mutta sote-uudistuksella saattaa olla muita kaupungin talouteen liittyviä haitallisia vaikutuksia. Valtion talousongelmien vuoksi ei kuntatalouteen ole luvassa helpotusta, joten talousongelmat on kuntien ratkaistava itse. Valtion on myös ehdottomasti pidättäydettävä lisäämästä kuntien tehtäviä ja velvoitteita.

Tietojärjestelmiin kohdistuvat uhat muodostavat merkittävän riskin kaupungin toiminnalle, joten tietoturvaan ja tietojärjestelmien jatkuvuudenhallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota. Kriittisen tietojärjestelmän toimintahäiriö voi heikentää huomattavasti palvelutoiminnan tehokkuutta ja pahimmillaan keskeyttää tuotannon, vaarantaa tietojen salassapidon, aiheuttaa ison maineriskin tai saattaa aiheuttaa pahimmillaan jopa vaaraa hengelle ja terveydelle. Vuosien 2020-2021 aikana on merkittävästi pienennetty isoja riskejä parantamalla hallinnon työasemien suojauksia.

Turvallisuus on vakaan ja hyvinvoivan yhteiskunnan sekä myös kunnan kivijalka. Monimutkaistuva turvallisuusympäristö ja kasvava keskinäisriippuvuus edellyttävät entistä tiiviimpää vaikuttavaa turvallisuusyhteistyötä sekä kaupunkiorganisaatiossa että eri viranomaisten ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa. Tampereen kaupungin turvallisuussuunnitelman tavoitteena on lisätä turvallisuuden tunnetta ja parantaa kuntalaisten turvallisuutta vähentämällä onnettomuuksien, tapaturmien, rikosten ja häiriöiden määrää. Koska suurin osa erilaisista turvallisuusongelmista on

luonteeltaan sellaisia, että niiden kokonaisvaltainen ratkaiseminen ei ole mahdollista yhden toimijan keinoin ja voimavaroin, turvallisuussuunnittelulla pyritään tuottamaan aitoa lisäarvoa paikallisten turvallisuusongelmien vähentämiseen ja ratkaisemiseen.

Kuntien sekä tulevien hyvinvointialueiden tulee turvata palvelukykyä niin normaaliolojen häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissakin. Varautumisen prosessien toimivuus tulee varmistaa hyvinvointialueiden valmistelutyössä yhteistyössä kuntien ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

HANKINNAT

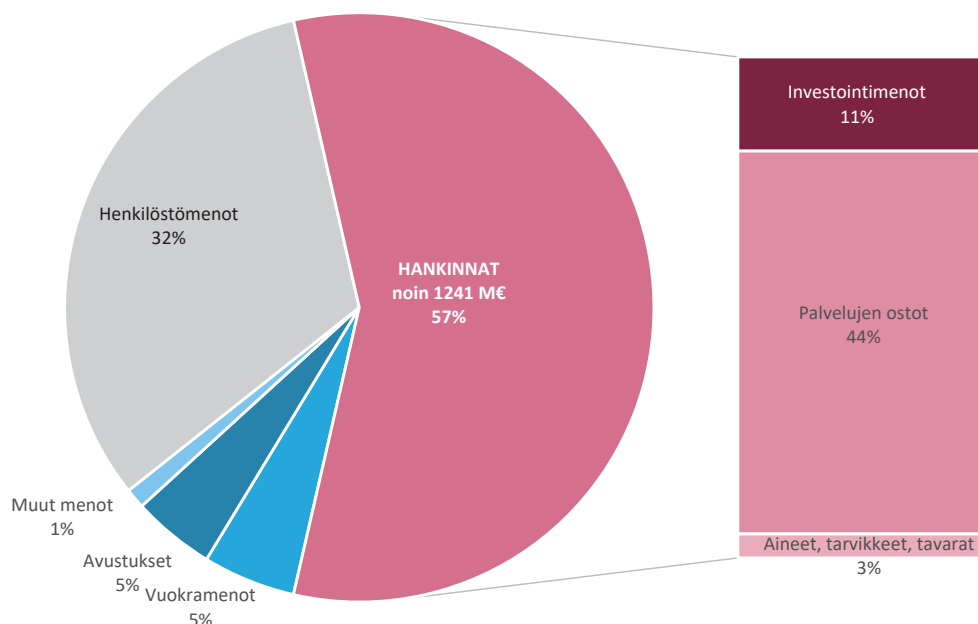
Hankintojen toiminnallinen ja taloudellinen merkitys Tampereen kaupungissa on suuri. Kaupunkilaisille järjestettävien palvelujen ohella hankitaan kaupungin palvelutuotannon tarvitsemia urakoita, tuotteita ja palveluja. Vuoden 2022 talousarviossa hankintojen osuus on 1 241 milj. euroa. Hankintojen osuus on noussut viime vuosina erityisesti kaupungin toimintojen yhtiöittämisen myötä, mikä näkyy erityisesti palvelujen ostojen nousuna. Vastaavasti henkilöstökulut ovat laskeneet. Palvelujen ostojen osuus on kasvanut myös asiakasmäärien ja palvelutarpeiden kasvun myötä erityisesti lastensuojelun sijaishuollossa, vammaispalve-

luissa ja kotihoidossa. Vuosien välisessä vertailussa tulee ottaa huomioon, että uuden ohjeistuksen mukaan palvelusetelimenot (noin 22,5 milj. e) sisältyvät vuonna 2022 palvelujen ostoihin, kun ne vielä vuoden 2021 talousarviossa sisältyivät avustuksiin, eivätkä näin ollen sisältyneet tässä esitettyyn Hankinnat-kokonaisuuteen. Koronaviruspandemia on myös omalta osaltaan vaikuttanut palvelutarpeiden kasvuun. Koronaviruspandemian vaikutukset näkyvät myös materiaalihankinnoissa, joiden osuutta kasvattaa suojavarusteiden tarpeen kasvu.

Hankintojen osuus on merkittävä, joten hankintojen tehostamisella on

merkittävä rooli kaupungin talouden tasapainottamisessa. Kaupungin hankintatoimella on keskeinen rooli myös muiden kaupungin strategisten tavoitteiden toteuttamisessa. Tampereen strategia ja kaupunginhallituksen hyväksymät kaupungin hankinnan periaatteet antavat suuntaviivat kaupungin hankinnoille. Kaupungin hankinnan periaatteet koskevat palvelualueita, liikelaitoksia ja konsernihallintoa, ja ne sisältävät kaupungin hankintatoimen ja hankintojen toteuttamisen keskeiset strategiset linjaukset ja tavoitteet sekä niitä edistävät toimenpiteet.

HANKINTOJEN OSUUS TALOUSARVION MENOISTA

Kaupunki järjestää palveluja kuntalaisille oman palvelutoiminnan ohella hyödyntämällä yritysten ja yhteisöjen palvelutuotantoa, myöntämällä palveluseteleitä, tukemalla toimintaa avustuksin tai yhteistyössä muiden kuntien kanssa.

Kaupunkilaisille järjestettävien palvelujen ohella hankitaan kaupungin palvelutuotannon tarvitsemia urakoita, tuotteita ja palveluja. Hankintoihin liittyviä menoja voi menon pitkävaikutteisuudesta riippuen sisältyä talousarvion eri kohtiin. Käyttötalouso- sassa hankintoihin liittyviä menoja ovat palveluiden ja tavaroiden ostojen lisäksi osa vuokramenoista. Vuokramenoihin sisältyy mm. koneiden ja laitteiden leasing-vuokria. Osa hankinnoista, kuten urakat, toteutetaan investointeina.

Kaupungin hankinnan periaatteet ovat:

- Hankintojen hallinta ja tuloksellisuus: Tampereen kaupunki käyttää julkisia varoja tehokkaasti ja parantaa hankintojen vaikuttavuutta.
- Uudistumiskyky ja elinvoima: Tampereen kaupunki hyödyntää markkinoita palvelujensa uudistamiseen ja edistää hankintatoiminnallaan alueen elinvoimaa.
- Yhteiskuntavastuu ja kestävä kehitys: Tampereen kaupunki tekee hankintoja vastuullisesti ja kestävä kehityksen näkökulmat huomioiden.
- Hankintaosaamisen vahvistaminen: Tampereen kaupunki panostaa hankintaosaamisen systemaattiseen kehittämiseen.

Palvelusuunnitelmissa konkretisoidaan, miten palvelualueet toteuttavat näitä periaatteita omassa hankintatoiminnassaan.

Hankinnan periaatteiden toteutumista kaupungin hankinnoissa seurataan Tuomi Logistiikka Oy:n kanssa sovitun raportoinnin avulla ja siitä raportoidaan toiminnan ja talouden katsauksessa ja tilinpäätöksessä. Hankinnan periaatteet tullaan päivittämään uuden strategian myötä alkuvuodesta 2022.

Kaupungin hankintaohjeeseen on koottu hankintoja koskevasta lainsäädännöstä tulevat ja muut kaupungin hankinnoille asetetut reunaehdot ja menettelytavat. Kaupungin hankinnoissa on noudatettava hankintalakia ja kaupungin hankintaohjetta.

Kaupungin toimintayksiköt vastaavat hankintoihinsa liittyvästä strategisesta suunnittelusta, hankintatoimen organisoinnista ja resursoinnista sekä kaupungin hankintaprosessin mukaisista tehtävistä hankintojen toteutuksessa. Tuomi Logistiikka Oy tuottaa kaupungin hankintojen suunnittelun ja kilpailuttamisen tukipalvelut.

Konsernin strategisen hankinnan tehtävänä on arvioida hankintoja ja

hankintatoimintaa kokonaisuutena konsernin kokonaisedun kannalta ja kehittää hankintatoimintaa siten, että se tukee kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista. Kaupunki tavoittelee olevansa vuoteen 2023 edelläkävijä hankintojen tuloksellisuudessa asiakasarvo maksimoiden. Hankintojen tuloksellisuutta kehitetään hankintojen kehittämisen ja digitalisoinnin tiukasta tunnistettujen projektien

kautta, joiden toteuttaminen on käynnistynyt 2020. Vuonna 2022 kehitetään edelleen hankintojen johtamista sekä hankintatoimen toimintamalleja kuten hankintojen kokonaisuuden hallintaa ja tiedon hyödyntämistä sekä näitä tukevia tietojärjestelmiä. Kaupungin hankintatoimen organisoitumisen osalta valmistaudutaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tuomiin muutoksiin.

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN

Sivistyspalvelujen palvelualue

Sivistys- ja kulttuurilautakunta

Varhaiskasvatus ja esiopetus
Perusopetus
Kulttuuri
Liikunta ja nuoriso

Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue

Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta

Ikäihmisten palvelut
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut
Vastaanottopalvelut
Psykososiaalisen tuen palvelut
Sairaalapalvelut

Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Ammatillinen koulutus
Lukiokoulutus
Työllisyys- ja kasvupalvelut
Vetovoima ja edunvalvonta
Elinkeinopalvelut
Kehitysohjelmat

Asunto- ja kiinteistölaikunta

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka
Talonrakennushankkeet

Kaupunkiympäristön palvelualue

Yhdyskuntalaikunta

Kaupunkiympäristön suunnittelu
Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito
Kestävä kaupunki

Joukkoliikennelaikunta

Joukkoliikenne

Konsernihallinto

Konsernihallinto
Yhteiset erät

Taseyksiköt

Pirkanmaan pelastuslaitos

Rahastot

Vahinkorahasto

Liikelaitokset

Tampereen Vesi Liikelaitos
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Sivistys- ja kulttuurilautakunnan alainen toiminta koostuu neljästä palvelukokonaisuudesta, jotka ovat varhaiskasvatus ja esiopetus, perusopetus, kulttuuri sekä liikunta- ja nuorisopalvelut. Lautakunnan toimintaan kuuluu myös palvelualueen yhteisten toimintojen kokonaisuus.

Sivistyspalvelut ovat kunnalle lainsäädännössä määritellyt tehtäviä. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen sekä perusopetuksen lainsäädäntö määrittelee pääasiassa palvelujen järjestämistavan. Kulttuuripalveluissa sekä liikunta- ja nuorisopalveluissa kunnalla on suuremmat mahdollisuudet itse määrittellä palvelujen sisältö ja laajuus.

Toimintaympäristön muutokset

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on säilynyt korkeana, mutta ikäluokissa tapahtuvat muutokset heijastuvat palveluissa olevien lasten määrään. Päiväkotihoidossa oli syyskuun 2021 alussa arviolta 1,5 % eli noin 110 lasta edellisvuotta vähemmän, koska ikäluokat ovat hieman aiempaa pienempiä. Esiopetukseen osallistuvien määrä on pysynyt edellisvuoden tasolla. Perusopetuksessa oppilasmäärä kasvaa noin 350 lapsella. Vieraskielisiä lapsia on aikaisempaa enemmän johtuen

pääasiassa muuttoliikkeestä, ja heidän osuutensa syntyneistä on kasvanut. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä perusopetuksessa n. 13 % lapsista on vieraskielisiä. Tampereen kasvava asukasluku ja asiakkaiden odotukset lisäävät kulttuuripalvelujen sekä nuoriso- ja liikuntapalvelujen kysyntää.

Korona-pandemiasta palautumiseen tulee laatia pitkän ajan suunnitelma sivistyspalveluissa. Huomiota kiinnitetään erityisesti lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämiseen sekä kulttuuri- ja tapahtuma-alan elpymiseen. Erityisesti asiakasmaksutuottojen epävarmuus verrattuna koronaa edeltäviin vuosiin on vaikuttanut vuoden 2022 talousarvion laadintaan kulttuurin sekä liikunnan ja nuorison palveluryhmissä.

Sote-uudistuksessa palvelujen yhdyspinnat liittyen erityisesti hyvinvoinnin edistämiseen, kasvatukseen ja opetukseen, kulttuuriin ja liikuntaan sekä nuorisopalveluihin suhteessa hyvinvointialueeseen tunnistetaan. Palvelujen sujuvuus ja jatkuvuus yhdyspinnoilla varmistetaan vuoden 2022 aikana.

Palveluverkon muutoksissa on tavoitteena luopua pienistä, epätarkoituksenmukaista tiloista ja korjata etupainotteisesti kiinteistöjä ehkäisten kunto- ja sisäilmaongelmia. Päiväkot-

ja kouluverkko -suunnitelmalla vastataan laajentuviin ja muuntuviin palvelutarpeisiin. Liikuntapaikkoja ja liikunnan olosuhteita kehitetään päivitetyn liikunnan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti mm. luomalla edellytyksiä omaehtoiseen liikkumiseen. Kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluiden hyväksytyt palveluverkkosuunnitelmat sisältävät mm. tilojen käytön tehostamista sekä tilojen käyttömahdollisuuksien tarjoamista kuntalaisille, järjestöille ja eri yhteisöille. Suunnittelun tueksi otetaan yhteistyössä eri palvelualueiden ja sivistyspalvelujen palveluryhmien kanssa käyttöön toimintamalli, joka edistää tulevaisuuden palvelumallityötä ja tilojen yhteiskäyttömahdollisuuksia.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Ikosen pormestariohjelman pohjalta. Sivistys- ja kulttuurilautakunnalle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä 10 toiminnan tavoitetta. Strategian sisällöt ja toiminnan tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi lautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2022

- 1 Vähintään 70 % 3. ja 7. -luokkalaista lapsista kokee olonsa hyväksi koulussa
- 2 Kaupungin Lupa harrastaa -harrastusryhmien 1.-9. -luokkalaisten lasten määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
- 4 Pienten lasten alueellisen tuen saatavuus on parantunut vuoteen 2020 verrattuna
- 17 Osallisuus- ja yhteisöllisyysuunnitelma ja siihen liittyvä mittaristo on valmistunut
- 18 Kävijämäärät keskeisissä kohteissa ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle
- 19 Suur tapahtumien ja kongressien määrä on palautunut vuoden 2019 tasolle
- 20 Mielikuva kulttuuritarjonnan monipuolisuudesta on parantunut vuoteen 2020 verrattuna
- 35 2. ja 7. -luokkalaisten oppimistulokset ovat parantuneet edelliseen vuoteen verrattuna
- 42 Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
- 44 Asiakaskokemus on parantunut perusopetuksessa ja nuorisopalveluissa edelliseen vuoteen verrattuna

Tuottavuus

Tuottavuuskehityksen seuranta aloitettiin vuonna 2021 ja sitä jatketaan vuonna 2022. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Täydentävät mittarit kertovat asiakaskokemuksen toteutumisesta. Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuusmittareiden kehittämistä on jatkettu palveluryhmissä. Palveluryhmissä on parannettu tuottavuutta toiminnan kehittämisen avulla ja digitalisaatiota hyödyntämällä.

Tuottavuusmittarit	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-1 582	-1 607	-1 656	-1 699
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-1 786	-1 781	-1 840	-1 894
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-850	-853	-899	-929
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-294	-280	-351	-370
Täydentävät mittarit				
Asiakaskokemus (NPS)*, Kulttuuri, Liikunta ja nuorisio	-	-	60	65
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	-	59,0%	60,5	60,0
Sairauspoissaolot, %	4,2%	4,4%	4,2%	4,1%
Tilatehokkuus, htm2/asukas	2,0	1,9	2,0	2,0
Asukasmäärä	238 140	241 009	244 000	247 000

* Kulttuurin sekä Liikunta ja nuorisopalvelujen yhteinen asiakastytyväisyyden mittaus aloitettiin lokakuussa 2020. Koronapandemian aiheuttama poikkeustilanne on haitannut seurantaa. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa sekä perusopetuksessa mitataan asiakastytyväisyyttä omilla mittareilla keväisin. Jatkuvan asiakaspalautteen keräämistä ja hyödyntämistä kehitetään.

Talous

Vuoden 2022 talousarviota on laadittu vaikeassa taloustilanteessa. Perusopetuksen oppilasmäärän kasvu, varhaiskasvatuksen lakimuutokset, uusien ja peruskorjattujen tilojen valmistuminen

sekä arvioidut palkankorotukset aiheuttavat merkittäviä kustannuspaineita. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 22,5 milj. euroa (+5,7 %) kuluvaan vuoden talousarvioon verrattuna.

SIVISTYS- JA KULTTUURILAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	7 725	8 405	9 643
Maksutulot	17 645	21 362	19 918
Tuet ja avustukset	8 909	9 940	9 643
Vuokratulot	744	1 298	1 239
Muut toimintatulot	748	870	1 093
Toimintatulot yhteensä	35 771	41 875	41 535
Valmistus omaan käyttöön	51	0	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-165 904	-175 752	-185 027
Henkilösivumenot			
Eläkemeno	-33 663	-35 312	-37 110
Muut henkilösivumenot	-5 759	-6 864	-6 889
Palvelujen ostot	-67 785	-83 249	-91 635
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 365	-15 110	-12 363
Avustukset	-43 450	-30 493	-30 067
Vuokramenot	-92 197	-92 238	-96 946
Muut toimintamenot	-1 089	-1 173	-1 050
Toimintamenot yhteensä	-423 161	-440 191	-461 086
Toimintakate	-387 390	-398 316	-419 551
Rahoitustulot ja -menot	58	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-5 920	-6 226	-6 854
Tilikauden tulos	-393 252	-404 542	-426 405

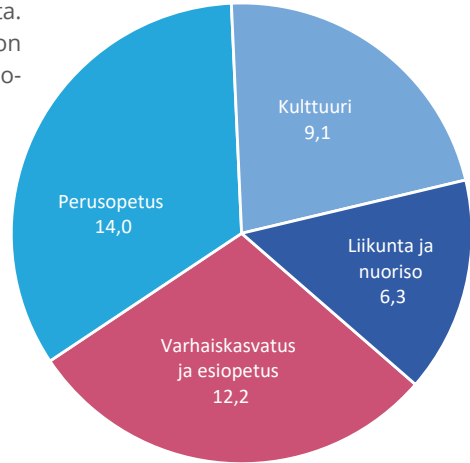
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	-8 483	-10 707	-9 100

SITOVAT ERÄT

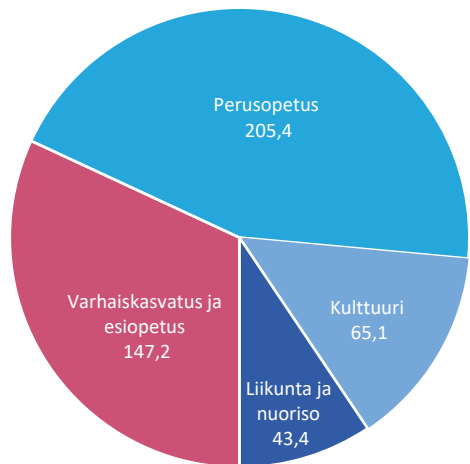
Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Sivistys- ja kulttuurilautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	41 535	-461 011	-419 476
Hiedanranta		-75	-75

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoin- nit
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	-9 100	0	-9 100

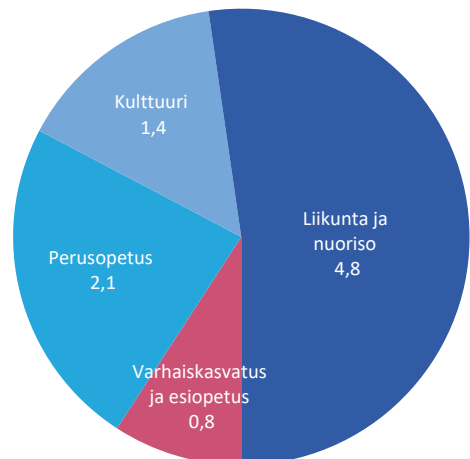
TOIMINTATULOT, 41,5 M€

TOIMINTAMENOT, 461,1 M€

INVESTOINNIT, 9,1 M€

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palvelukokonaisuuteen kuuluvat kunnallinen ja yksityinen varhaiskasvatus ja esiopetus sekä lakisääteinen kotihoitotuki. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatuslain mukaista varhaiskasvatusta sekä perusopetuslain mukaista esiopetusta kaikille sitä tarvitseville lapsille. Kunnallisena palveluna järjestetään päiväkotihoidon, perhepäivähoitoa, avointa varhaiskasvatusta, esiopetuksen jälkeistä varhaiskasvatusta ja esiopetusta täydentävää kerhotoimintaa sekä erityistä hoitoa ja opetusta tarvitsevien lasten yksikön (ERHO) palvelua. Yksityisen varhaiskasvatuksen vaihtoehdot ovat ostopalvelu, palveluseteli sekä yksityisen hoidon tuki.

TOIMINTAKATE	-135,0 M€
NETTOINVESTOINNIT	-0,8 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Tasa-arvoa edistävillä toimenpiteillä vahvistetaan ja monipuolistetaan lapsiryhmille tarjottua tukea sekä vahvistetaan tuen tarjoamista lähipalveluna. Toimenpiteinä henkilöstöresurssin lisääminen huomioiden myönteisen erityiskohtelun alueelliset tarpeet.

Varhaiskasvatuslain mahdollisilla muutoksilla 1.8.2022 liittyen lapsen oikeuteen varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen, tuen toteutukseen sekä inklusiivisten periaatteiden noudattamiseen on vaikutuksia mm päiväkotipaikkojen määrään ja henkilöstöresurssiin.

Varhaiskasvatusyksikön toimintasuunnitelmaan kirjatut painopistealueet ovat: yhteisöllinen toimintakulttuuri, kestävä tulevaisuus sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen.

Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelman painopistealueet ovat: yhteisöllinen toimintakulttuuri esi- ja alkuopetuksessa, kestävä tulevaisuus, tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistäminen, tuki kasvun- ja opinpolulla sekä tvt-taitojen vahvistaminen.

Varhaiskasvatusyksiköiden arviointiprosessia vahvistetaan Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen laatutyötä hyödyntäen.

Sähköisen toiminnanohjausjärjestelmä eVaka-Tampereen käyttöönotto vaiheittain 2022. Päikky- ja Efficca-järjestelmistä luovutaan vaiheittain.

Työhyvinvointisuunnitelma varhaiskasvatuksen esimiestyön tukemiseksi.

Klaavan päiväkodista luovutaan 01/2022, Lintulammen ja lidesrannan päiväkodeista luovutaan 08/2022

Isokuusen ja Multisillan päiväkodit otetaan käyttöön 01/2022

Leinolan peruskorjaus aloitetaan 01/2022, Olkahisen päiväkodin peruskorjaus valmistuu 02/2022, Tahmelan päiväkotitoimilohin syksyllä 2022, Vellamon peruskorjaus valmistuu 08/2022

Perusopetus

Perusopetuksen palvelukokonaisuuteen sisältyvät perusopetus, monikielille oppilaille tarkoitettu perusopetukseen valmistava opetus, sairaalaopetus sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Perusopetusta järjestetään suomen ja ruotsin kielen lisäksi englannin, ranskan ja saksan kielellä. Monikielille oppilaille tarjotaan perusopetukseen valmistavaa opetusta. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään 1.-2. luokan oppilaille sekä erityisopetuksen 1.-9. luokan oppilaille.

TOIMINTAKATE	-190,7 M€
NETTOINVESTOINNIT	-2,1 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Reagoidaan koronan vuoksi kasvaneisiin oppimisen ja hyvinvoinnin tuen tarpeisiin vahvistamalla yhteisöllistä oppilashuoltoa ja kouluvalmentajamallia sekä lisäämällä resurssiopettajia ja tukiopetusta. Tuetaan myös vahvuuksia ja oppimista ylöspäin.

Opetussuunnitelman toteuttamisen painopisteet ovat; oppimisen arviointi, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja oppilashuolto sekä pedagogisen tuen kehittäminen. Turvallisen ja tasa-arvoisen koulunkäynnin varmistaminen.

Kaupunkikohtaisten kehittämistehtävien (tuki ja ohjaus, globaali ja kestävä tulevaisuus, yhteisöllinen toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt, esi- ja alkuopetuksen toimintamalli sekä harrastamisen edistäminen) kehittäminen sekä jalkauttaminen.

Valtakunnallisessa DigiOne-hankkeessa kehitetään ja digitalisoidaan perusopetuksen prosesseja sekä luodaan toimialalle uutta digitaalista palvelualustaa. Wilma -järjestelmää kehitetään edelleen erityisesti sujuvan ja tietoturvallisen asioinnin näkökulmista.

Pispalan koulun peruskorjauksen valmistuminen 4/2022 ja Isokuusen pienten lasten yksikön valmistuminen 1/2022.

Vahvistetaan ehkäisevää päihdetyötä.

Kulttuuri

Palvelukokonaisuudessa vastataan lais-
sa kunnille osoitettujen kulttuuri- ja kir-
jastopalvelujen järjestämisestä. Lisäksi
järjestetään valtionosuuksiin oikeutta-
via, kaupungin kulttuurielämän ja ve-
tovoiman kannalta merkittäviä museo-,
orkesteri-, taiteen perusopetus- ja va-
paan sivistystyön palveluja näitä oh-
jaavien lakien määrittelemällä tavalla.
Opetus- ja kulttuuriministeriön nimeä-
millä museoilla ja kirjastoilla on laki-
sääteisiä valtakunnallisesti rahoitettuja
tehtäviä, joita Tampereella toteuttavat
kaupunginkirjasto sekä Tampereen
museot. Tampereen seudun työväen-
opisto tuottaa vapaan sivistystyön pal-
velut myös Ylöjärvelle kaupunkien väli-
sen sopimuksen mukaisesti.

TOIMINTAKATE	-56,0 M€
NETTOINVESTOINNIT	-1,4 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Kulttuuritiloja kehitetään tuomalla olemassa olevat omaehtoiset kulttuuritilat palvelu-
ryhmän vuokraus- ja avustustoiminnan piiriin, käynnistämällä Rollikkahallin kulttuu-
ritoiminta sekä edistämällä kulttuuritilahankkeita Nekalassa, Hiedanrannassa sekä
väliaikaisesti tyhjiillään olevissa tiloissa.

Kulttuuripääkaupunkihauassa syntyneitä ideoita toteutetaan jatkohankkeella Pirkan-
maan laajuisesti. Toiminnalle kehitetään erityisesti kulttuurin yhdenvertaista saavu-
tettavuutta ja kulttuuritoimijoiden toimintaedellytyksiä.

Palvelujen laatua ja vetovoimaa ylläpidetään kehittämällä organisaatiota, päivittämäl-
lä palveluja sekä turvaamalla kokoelmia.

Museoiden, kirjaston, Tampere Filharmonian ja Tampereen seudun työväenopiston
tulotavoitteita korotetaan. Omarahoitusosuuden kasvuun pyritään vastaamaan
nykyistä tehokkaammalla markkinoinnilla, näyttelytoiminnan korkealla laadulla,
oheistuotemyynnillä, uusiasiakashankinnalla sekä pääsymaksuja tarkastelemalla.

Virtuaalisten museohankkeiden, kuten teatterimuseon, suunnittelua edistetään.

Hietasen hautamonumentin 1918 vakaumuksensa puolesta sortuneiden työläisten
muistolle (Punaisten muistomerkki) nimien keruun tutkimustyö loppuunsaatetaan
ja muistomerkistä puuttuvien punavankien muisto huomioidaan vaihtoehtoisella,
itsenäisellä teoksella. Tavoitteena on muistomerkkin toteuttaminen 2023. (KV)

Suunnitellaan perustettavaksi Lotta Svärd -muistomerkki ja osoitetaan sille paikka.
Tavoitteena on muistomerkkin toteuttaminen 2023. (KV)

Liikunta ja nuoriso

Palvelukokonaisuuden tehtävä on tam-
perelaisten aktiivisen elämäntavan
edistäminen. Palvelukokonaisuus vas-
taa liikunta- ja nuorisolaissa kunnalle
osoitettujen liikuntapalvelujen ja nuo-
risotyön järjestämisestä. Sisä- ja ulko-
liikunnan olosuhteilla sekä liikunnan
ohjauksella mahdollistetaan asukkai-
den omaehtoinen liikkuminen, seuro-
jen yhteisöllistä harjoitus- ja kilpailu-
toimintaa sekä liikunnan ja kulttuurin
tapahtumia. Nuorisotyön tavoitteena
on edistää yhdenvertaisuutta, osalli-
suutta, vaikuttamismahdollisuuksia ja
nuorten edellytyksiä toimia yhteiskun-
nassa sekä tuottaa matalan kynnyksen
harrastusmahdollisuuksia ja toimintaa
vapaa-ajalla.

TOIMINTAKATE	-37,1 M€
NETTOINVESTOINNIT	-4,8 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Liikuntaolosuhteita parannetaan merkittävästi. Tammelan stadionin rakentaminen
jatkuu ja valmistuu 2023, Kaupin pesäpallostadionin katsomo- ja palvelurakennus
valmistuu, Hakametsän Sport Campuksen suunnittelutyö jatkuu. Vuoden 2022 mer-
kittävimmät tapahtumat ovat voimistelun Gymnaestrada, veteraanien yleisurheilun
MM-kilpailut (WMA), pesäpallon Itä-Länsi-ottelu ja konsertit. Tapahtumissa palvelu-
ryhmän vastuulla on laadukkaiden olosuhteiden luominen. Tampereella järjestetään
myös jääkiekon MM-kilpailut, joihin kaupunki osallistuu yhteistyökumppanina.

Nuorten vaikuttamista, työpajatoimintaa ja sateenkaarinuorisotyötä vahvistetaan
ulkopuolisella rahoituksella. Uudet nuoriso-ohjaajien vakanssit (6 htv) mahdollista-
vat mm. mobilisoidun nuorisotilan ja digitaalisen nuorisotilan pysyvän toiminnan
sekä liikuntamotivaattorin aktivoimaan nuoria koulupäivän jälkeiseen liikunnalliseen
toimintaan.

Nykyisen palvelutason ylläpitämiseksi tarvitaan maksutulojen kasvattamista, koska
kustannukset ovat kasvaneet yleisen hintatason nousun johdosta. Erityisesti siivous-,
ict-, aine- ja tarvikkekustannukset ovat nousseet merkittävästi. Lasten ja nuorten har-
rastustoiminnan olosuhdekustannukset eivät nouse.

Liikunnan harrastamisen edistämiseksi kehitetään uusia palvelumuotoja, erityisesti
hinnoittelua muuttamalla. Esimerkiksi maauimalan kausikortti, erityisuimakortin
laajentaminen alueelliseksi, uimahallien sisäänkäsymaksun hinnoitteluperusteen
uudistaminen (edullinen hinta, jonka myötä lisääntyvä kävijämäärä, sama taloudelli-
nen tulos).

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Sosiaali- ja terveyslautakunnan alainen toiminta koostuu viidestä palvelukokonaisuudesta, jotka ovat ikäihmisten palvelut, lasten, nuorten ja perheiden palvelut, vastaanottopalvelut, psykososiaalisen tuen palvelut sekä sairaalapalvelut. Lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat myös sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasohjaus, hallinto ja kehittäminen. Lisäksi lautakunta vastaa Tampere-Orivesi-yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisestä.

Toimintaympäristön muutokset

Tampereen väestönkasvu on jatkunut koronapandemiankin aikana. Tämä yhdessä ikääntymisen kanssa lisää sosiaali- ja terveyspalvelujen tarvetta. Lisäksi pandemian aiheuttama hoito- ja sosiaalinen velka kuormittavat perusterveydenhuoltoa, sosiaalipalveluja ja erikoissairaanhoidoa vielä tulevinakin vuosina.

Pandemian vaikutukset muun muassa työllisyyteen, toimeentuloon ja

sosiaaliseen elämään ovat korostaneet eroja väestöryhmien hyvinvoinnissa, ja koskettaneet eniten jo valmiiksi heikossa asemassa olevia ihmisiä. Sosiaali- ja terveyspalveluissa tämä näkyy muun muassa mielenterveys- ja päihdepalvelujen ja ylipäättään vahvemman tuen palvelujen tarpeen lisääntymisenä.

Tehostetun palveluasumisen ja vanhainkotihoidon, samoin kuin opiskeluterveydenhuollon henkilöstömitoitukset nousevat lainsäädäntömuutosten myötä. Valmisteilla on muutoksia myös lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoituksiin. Sosiaali- ja terveyspalveluihin on samanaikaisesti yhä haasteellisempaa saada riittävästi koulutettua henkilöstöä. Saatavuus on heikentynyt entisestään koronapandemian aikana, mikä on lisännyt nykyisen henkilöstön kuormitusta yhdessä pandemian edellyttämien toiminnallisten muutosten ja palvelutarpeiden kasvun kanssa.

Hallituksen esitys koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen

järjestämisen uudistamista hyväksyttiin eduskunnassa 23.6.2021. Pirkanmaan hyvinvointialue aloitti toimintansa 1.7.2021, ja väliaikaishallinto vastaa sen toiminnan valmistelusta, kunnes aluevaltuusto on valittu alkuvuodesta 2022. Sosiaali- ja terveyspalvelujen toiminnallista muutosta viedään eteenpäin Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus-hankkeen kautta kaikissa alueen kunnissa. Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan alainen toiminta siirtyy Pirkanmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Ikosen pormestariohjelman pohjalta. Sosiaali- ja terveyslautakunnalle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä yhdeksän toiminnan tavoitetta. Strategian sisällöt ja toiminnan tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi lautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2022

5	Ikäihmisistä noin 92 % asuu kotona, vähintään 6,0 % tehostetussa palveluasumisessa ja enintään 2,0 % pitkäaikaisessa laitoshoidossa
6	Kotihoidon asiakkaiden sairaalavuorokausien määrä on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna
7	0-17-vuotiaiden lastensuojelun asiakkaiden osuus väestöstä on enintään 5,7 %
8	Asunnottomuus kokonaisuutena on vähentynyt ja pitkäaikaisasunnottomuus on kääntynyt laskuun edelliseen vuoteen verrattuna
9	Päihdepalvelujen laitostuntoutus, lääketeon laitostuntoutus ja korvaushoito vastaavat paremmin asiakkaiden palvelutarpeisiin edelliseen vuoteen verrattuna
10	Nuorisovastaanoton ja perheneuvolan lastenpsykiatrian avohoidon jonotusaika on lyhentynyt edelliseen vuoteen verrattuna
11	Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen luovutus hyvinvointialueelle on hallittu ja palvelujen jatkuvuus on turvattu
42	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
44	Asiakaskokemus on parantunut terveysasemilla ja suun terveydenhuollossa edelliseen vuoteen verrattuna

Tuottavuus

Tuottavuuskehityksen seuranta aloitettiin vuonna 2021 ja sitä jatketaan vuonna 2022. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Koronapandemia vaikuttaa mittarien vertailtavuuteen. Täydentävät mittarit kertovat asiakaskokemuksen toteutumisesta. Selittävät

mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuusmittareiden kehittämistä jatketaan palveluryhmissä. Tuottavuutta parannetaan toiminnan kehittämisen avulla, ja palveluryhmäkohtaisia tuottavuusmittareita hyödynnetään johtamisen tukena.

Tuottavuusmittarit	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-3 213	-3 372	-3 541	-3 547
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-3 674	-3 846	-4 050	-3 983
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-895	-939	-951	-975
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-2 370	-2 478	-2 686	-2 615
Täydentävät mittarit				
Asiakaskokemus (NPS)	-	-	69	70
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	-	56,5	56,8	60,0
Sairauspoissaolot, %	5,4%	5,7%	5,1%	5,0%
Vakituisen henkilöstön lähtövaihtuvuus, %	7,4%	7,7%	7,9%	7,5%
Tilatehokkuus, htm2/asukas	0,8	0,8	0,8	0,8
Asukasmäärä	238 140	241 009	244 000	247 000

Talous

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu vaikeassa taloustilanteessa. Palvelutarpeiden kasvu, hintojen nousu ja lakimuutokset aiheuttavat merkittäviä kustannuspaineita. Talousarviossa on korjattu talousarviopohjaa mm. lastensuojelun ylitysten vuoksi, vastattu

rajoitetusti palvelutarpeiden kasvuun ja varauduttu henkilöstömitoituksen nousuun ikäihmisten asumispalveluissa. Pienempien sote-palveluntuottajien toimintaedellytykset turvataan kohti hyvinvointialuetta. Lautakunnan nettomenojen kasvu on 44,6 milj. euroa

(+5,4 %) kuluva vuoden talousarvioon verrattuna. Merkittävimmät talousriskit liittyvät kuluva vuoden talousarvion ylityksiin ja korona-aikana kertyneen hoitovelan purkamiseen.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	54 784	48 827	50 485
Maksutulot	51 828	50 834	48 784
Tuet ja avustukset	4 460	6 539	5 513
Vuokratulot	134	135	104
Muut toimintatulot	1 880	1 322	1 332
Toimintatulot yhteensä	113 085	107 658	106 219
Toimintamenot			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-175 064	-179 188	-188 506
Henkilösivumenot			
Eläkemenot	-41 771	-41 936	-43 749
Muut henkilösivumenot	-6 109	-7 056	-7 201
Palvelujen ostot	-600 549	-622 419	-647 402
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 243	-19 122	-22 501
Avustukset	-43 987	-37 846	-38 111
Vuokramenot	-32 176	-32 594	-34 262
Muut toimintamenot	-850	-566	-544
Toimintamenot yhteensä	-925 749	-940 726	-982 276
Toimintakate	-812 665	-833 068	-876 057
Rahoitustulot ja -menot	108	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 284	-1 959	-1 575
Tilikauden tulos	-813 841	-835 027	-877 632

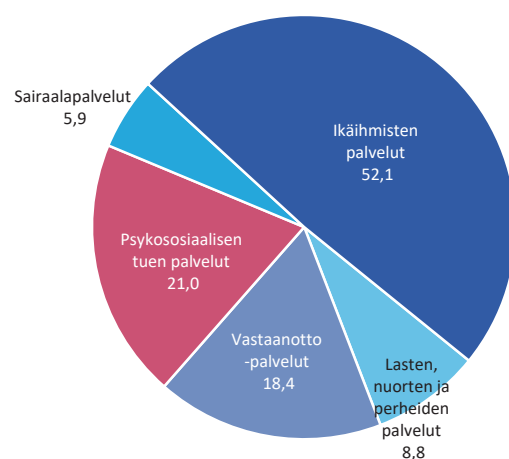
Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	-865	-1 990	-1 535

SITOVAT ERÄT

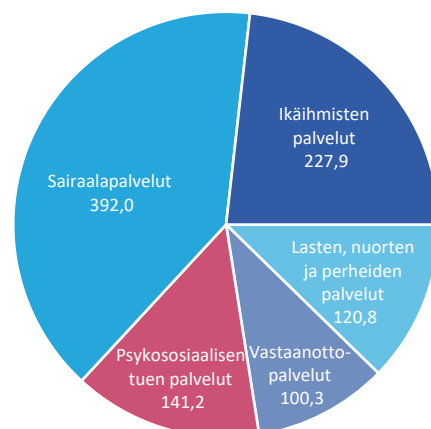
Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Sosiaali- ja terveyslautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	106 029	-981 418	-875 389
Tampere Junior	191	-858	-668

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-1 535	0	-1 535

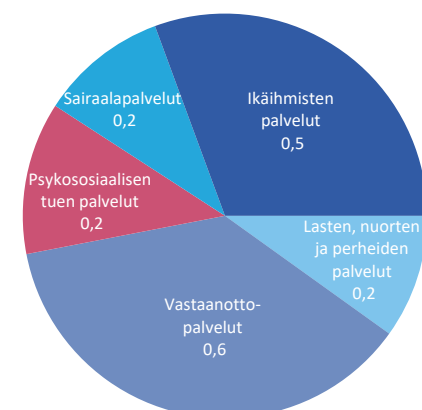
TOIMINTATULOT, 106,2 M€

TOIMINTAMENOT, 982,3 M€

INVESTOINNIT, 1,5 M€

Ikäihmisten palvelut

Ikäihmisten palvelut sisältävät ennaltaehkäisevät palvelut (lähitorit, palveluliikenne ja Kotitori), kotona asumista tukevien palvelujen kokonaisuuden sekä asumispalvelut (tehostettu palveluasuminen, palveluasuminen ja vanhainkoti). Kotona asumista tukevia palveluja ovat kotihoito tukipalveluineen, omaishoidon tuki yli 18-vuotiaille, päiväkeskustoiminta ja perhehoito. Asumispalveluihin ja kotihoitoon ohjautetaan asiakasohjausyksiköstä yksilöllisen palvelutarpeen arvioinnin kautta.

TOIMINTAKATE	-175,8 M€
NETTOINVESTOINNIT	-0,5 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Asumispalvelujen kustannukset nousevat vanhuspalvelulain muutoksen myötä 1.1.2022, jolloin vähimmäishenkilöstömitoitus nousee 0,6 työntekijään asukasta kohti.

Sairaanhoito-, kuntoutus-, mielenterveys- ja päihdeosaamista vahvistetaan kotihoidossa ja ennaltaehkäisevissä palveluissa. Lisähenkilöstöllä vahvistetaan oikea-aikaista hoitoa ja ennaltaehkäiseviä palveluita sekä vähennetään Acutan ja sairaalahoidon käyttöä.

Kotihoidossa lisätään kuvapuhelimien ja lääkeautomaattien asiakasmääriä sekä laajennetaan teknologian käyttöä uusiin asiakasryhmiin ja laitteisiin kotihoidon asiakkaiden palvelutarpeen ja Pirkanmaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus-hankkeen valmistelun mukaisesti. Kotitorin asiakkaiden laitemaksut siirtyvät yhdenvertaisesti Tampereen kaupungin maksettavaksi 1.9.2021.

Tehostetun palveluasumisen erityishoivan paikkamäärää kasvatetaan.

Tuetaan ikääntyneiden toimintakykyä lisäämällä allasjumpan tarjontaa.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Lasten, nuorten ja perheiden palveluihin sisältyvät äitiys- ja lastenneuvolapalvelut hyvinvointineuvolan toimintamallilla järjestettyinä, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, sosiaali- ja kriisipäivystys, sosiaalihuoltolain mukaiset perhepalvelut ja sosiaalityö, ehkäisyneuvolapalvelut, lasten ja nuorten poliklinikka, kasvatus- ja perheneuvonta, lastenpsykiatrinen arviointi ja avohoito, nuorisovastaanoton mielenterveys-, päihde- ja seksuaaliterveyspalvelut, puheterapiapalvelut, alle 21-vuotiaiden omaishoidon tuki, lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon palvelut sekä sosiaali- ja kriisipäivystys.

TOIMINTAKATE	-112,0 M€
NETTOINVESTOINNIT	-0,2 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja kehitetään ja vahvistetaan sekä hoitojonoja puretaan ja niiden muodostumista ehkäistään. Syksyllä 2021 saaduilla lisäresursseilla esimerkiksi Nuorisovastaanoton Valo-työryhmän on mahdollista laajentaa ryhmätoimintaa kouluilla ja kouluterveydenhuollon vahvistaa nepsy-hoitopolkua. Perheneuvolan lisäresursseilla lastenpsykiatrinen avohoitotyötä vahvistetaan, uuden lastenpsykiatrisen tiimin toimivuutta arvioidaan ja kehitetään toimintaa edelleen. Käynnistetään nuorten terapiatakuun Tampereen malli. Nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi voidaan kokeilla esim. walk in -palvelua. Tavoite on toteuttaa terapiat matalan kynnyksen palveluina perustuen näyttöön perustuviin hoitoihin ja toimintamalleihin. Näitä voivat tuottaa julkiset ja yksityiset palveluntuottajat ja järjestöt. (KV)

Lastensuojelussa varaudutaan lainmuutoksen mukana tuomiin henkilöstömitoitustilaisuuksiin ja palvelutarpeen kasvuun. Vahvistetaan lastensuojelun aikuissosiaalityötä.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa sekä neuvolatoiminnassa vastataan asiakasmäärän kasvuun ja kansallisten henkilöstömitoitusten muutoksiin.

Lastensuojelun monialainen kehittäminen jatkuu MONNI -hankkeessa. Lapsiin kohdistuvien väkivaltaepäilyjen selvitysprosesseja sekä väkivaltaa kokeneiden lasten tukemista ja hoitoa kehitetään osana Barnahus-hanketta.

Perhekeskusmallia kehitetään edelleen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa ja osana Pirkanmaan tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanketta.

Vastaanottopalvelut

Vastaanottopalvelut toteuttavat väestön terveydentilan seuranta, sairauksien diagnostiikka, terveyden edistämistä ja sen osana terveysneuvontaa ja terveystarkastuksia sekä suun terveydenhuollon, avokuntoutuksen ja avosairaanhoidon palvelut. Kokonaisuuteen kuuluu perusterveydenhuollon alueellisen vastaanotto toiminnan ja suun terveydenhuollon lisäksi perusterveydenhuollon erityisvastaanottojen palveluja. Palveluilla edistetään terveyttä ja ennaltaehkäistään sairauksien syntymistä, tunnistetaan sairastumisriskissä olevat henkilöt varhain ja vastataan sairastuneiden hoidosta ja kuntoutuksesta.

Toiminnan keskeiset muutokset

Terveysasemat pystyvät tarjoamaan mielenterveys- ja päihdepalveluita aiempaa kattavammin, kun neljä psykiatrista sairaanhoitajaa ja neljä päihdehoitajaa aloittavat työnsä.

Suun terveydenhuollon ennaltaehkäisevää roolia vahvistetaan muun muassa lisäämällä palvelujen integraatiota sekä moniammatillista yhteistyötä sosiaalipalvelujen ja muiden terveyspalvelujen kanssa. Myös paljon palveluja tarvitsevien ja pitkäaikaissairaiden asiakkaiden hoidon prosesseja kehitetään.

Terveysasematoiminnassa panostetaan yhteydensaannin, hoitoon pääsyn ja hoidon jatkuvuuden vahvistamiseen esimerkiksi yhteydenotto tapoja ja -välineitä sekä pitkäaikaissairaiden hoidon prosessia kehittämällä.

Yhteydensaantia suun terveydenhuollon palveluihin parannetaan esimerkiksi sähköisiä palveluja jatkokehittämällä.

Terapiapalvelusetelit laajennetaan koskemaan psykologien ja psykiatristen sairaanhoitajien antamia lyhytterapioita kaikille ikäryhmille. (KV)

TOIMINTAKATE	-81,9 M€
NETTOINVESTOINNIT	-0,6 M€

Psykososiaalisen tuen palvelut

Psykososiaalisen tuen palvelukokonaisuuteen kuuluvat aikuissosiaalityön palvelut, päihde- ja maahanmuuttajapalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelujen ostopalvelut sekä vammais- ja kehitysvammaisten palvelut sekä näiden ostopalvelut. Avomielenterveyspalvelut on integroitu Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin tuottamiin palveluihin. Psykososiaalisen tuen palvelut vastaavat haavoittuvimmassa asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien kuntalaisten palvelutarpeisiin. Keskiössä ovat asiakkaiden toimintakyvyn ja elämänhallinnan ylläpitäminen ja vahvistaminen.

Toiminnan keskeiset muutokset

Vammais- ja päihde- ja maahanmuuttajapalvelujen myöntämien apuvälineiden toimittaminen, asennus, huolto ja muut niihin liittyvät palvelut siirtyvät Pirkanmaan apuvälinekeskuksen vastuulle.

Kehitysvammaisten asumis- ja palveluissa selkiytetään palvelutarpeen arviointia ja sen tukena käytetään muun muassa toimintakyvyn arvioinnin mittaamista (RAI). Tämän lisäksi mitataan asiakkaan tarvitseman tuen määrää.

Aikuissosiaalityössä valmistaudutaan sote-uudistukseen siirtämällä painopistettä sote-keskuksissa tehtävään sosiaalityöhön ja sosiaaliohjaukseen. Sote-keskustöissä kehitetään verkostomaista työtapa.

Päihde- ja maahanmuuttajapalveluissa selvitetään vuoden 2022 aikana päihteiden käytön sallivan tuetun asumisen palvelujen vahvistamista omassa tuotannossa.

Mielenterveys- ja päihdeneuvosto aloittaa toimintansa, määräaikaisena vuoden 2022 ajan.

Päihde- ja päihde- ja maahanmuuttajapalvelujen tiekarttaa toteutetaan rakentamalla monialainen ja toipumisvaiheiden mukaisesti jaoteltu palvelutarjotin.

TOIMINTAKATE	-120,2 M€
NETTOINVESTOINNIT	-0,2 M€

Sairaalapalvelut

Palvelukokonaisuus sisältää sairaalaosastohoidon ja -kuntoutuksen, poliklinikatoiminnan ja saattohoidon palveluja sekä kotiin annettavia palveluja kuten mobiilihoitajat ja kotiutustiimi. Erikoissairaanhoidon palvelut, päivystystoiminta (Acuta) ja ensihoito hankitaan pääosin Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä (PSHP). Lisäksi käytössä on palvelusetelitä, ja valinnanvapauden puitteissa asiakkaat voivat myös itse valita haluamansa julkisen erikoissairaanhoidon palveluntuottajan. Sairaala- ja kuntoutuspalveluja tuotetaan sekä kaupungin omana toimintana että hankitaan ostopalveluina.

Toiminnan keskeiset muutokset

Valittuja perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välisiä hoitopolkuja kehitetään yhdessä muiden palveluryhmien ja PSHP:n kanssa palvelujen saatavuuden ja kustannusvaikuttavuuden parantamiseksi.

Kuntoutusta ja kotiuttamista tehostetaan sairaalajaksojen lyhentämiseksi ja sairaalahoidon tarpeen vähentämiseksi.

Sairaalapalveluista tehdään entistäkin innostavampi ja houkuttelevampi työpaikka. Asiakas- ja työntekijäkokemuksen mittaamisen ja johtamisen merkitys kasvaa.

Vaativan erikoissairaanhoidon osalta valmistellaan hyvinvointialueille siirtymistä.

TOIMINTAKATE	-386,2 M€
NETTOINVESTOINNIT	-0,2 M€

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

Elinvoima- ja osaamislautakunnan tehtävänä on järjestää osaamisen ja elinkeinojen edistämisen palvelut. Näitä palveluja ovat toisen asteen koulutus sekä osaamisen, elinkeinojen ja työllisyyden edistäminen. Lisäksi lautakunnan tehtävänä on järjestää kuntouttava työtoiminta lukuun ottamatta sosiaali- ja terveyslautakunnalle kuuluvia tehtäviä.

Lautakunta vastaa maaseutuhallinnon paikallisten viranomaistehtävien järjestämisestä ja ohjaa työllisyys- ja elinkeinopolitiikan linjauksia ja seuraa niiden toteutumista. Lautakunta vastaa kaupungin koulutuspolitiikan suunta-aikeiden määrittämisestä sekä koulutuspoliittisesta ohjauksesta lukuun ottamatta perusopetusta ja varhaiskasvatusta sekä hyväksyy koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmat lukiokoulutuksen osalta ja koulutuksen järjestäjän toteutamis- ja arviointisuunnitelman ammatillisen koulutuksen osalta. Elinvoima- ja osaamislautakunta toimii ammatillisen koulutuksen yhteistoimintasopimuksen perusteella yhteistoiminta-alueen yhteislautakuntana.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristön edelleen merkittävä kaupunkia koetteleva tekijä on Covid-19 pandemiasta toipuminen ja toisaalta sopeutumien elämään uusien virusmuunnosten kanssa. Epävakaa tilanne haastaa kaupungin kasvutavoitteita, työvoimapulan hoitoa sekä tapahtumatoimintaa.

Uuden yritystoiminnan houkuttelu, yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen ja osaamisen turvaaminen ovat edellytyksiä kaupungin kasvulle. Koronapandemia on vaikuttanut merkittävästi majoitus- ravintola sekä tapahtumatoimialaan ja alan elpymien kestää vielä pitkään. Pandemia vauhditti kulttuurialan digitaalista kehitystä ja avasi uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Talouden elpymisen myötä yritysten näkymät ovat parantuneet 2021.

Työllisyyden kohtaanto-ongelman lisäksi puhutaan työvoimapulasta ja osaavan työvoiman saatavuuden haasteista. Uusien avoimien työpaikkojen määrä on vuoden aikana lähes kaksin-

kertaistunut ja Tampereella muutos näkyy osaajavoimapulana useilla toimialoilla.

Oppivelvollisuuden laajentuminen edellyttää edelleen uudistuksia toisen asteen toiminnoissa ja nivelvaiheessa. Toisen asteen opiskelijoiden hyvinvointiin ja jaksamiseen tulee kohdentaa monialaista tukea. Työllisyyskokeilun käynnistyminen Pirkanmaalla luo uusia mahdollisuuksia työllisyyden hoidon ja ammatillisen koulutuksen tulokselliselle yhteistyölle.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Ikosen pormestariohjelman pohjalta. Elinvoima- ja osaamislautakunnalle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä 16 toiminnan tavoitetta. Strategian sisällöt ja toiminnan tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi lautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2022

3	Oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomien, vailla ammatillista tutkintoa olevien perustutkinto-opiskelijoiden, negatiiviset eroamiset ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna
12	Laajan työttömyysasteen ¹ kehitys on nuorten ja ulkomaalaisten osalta kuuden suurimman kaupungin keskiarvon tasolla
13	Työllistymistä edistävän palvelun perusteella työmarkkinatukea ² saa Tampereella keskimäärin vähintään 4900 henkilöä kuukaudessa
18	Kävijämäärät keskeisissä kohteissa ovat palautuneet vuoden 2019 tasolle
19	Suurtapahtumien ja kongressien määrä on palautunut vuoden 2019 tasolle
21	Alueen startup-yritysten määrä on kasvanut 5 % edelliseen vuoteen verrattuna
22	Mielikuva Tampereen onnistumisesta innovaatioiden tukemisessa on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
28	Tutkijoiden ja erityisasiantuntijoiden ensimmäisten oleskelulupien määrä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
29	Työllisyyskokeilun aikana työllistyneiden kokonaismäärä on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
30	Ammatillisista perustutkinnoista on valmistunut vähintään 2700 opiskelijaa
32	Kansainvälistä saavutettavuutta vahvistetaan Tampere-Pirkkalan lentoyhteyksien kasvulla
33	Kansainvälisten opiskelijoiden hakijamäärä Tampereen korkeakoulu yhteisön tutkinto-ohjelmiin on kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna
34	Tampere on Suomen suositelluin opiskelukaupunki
36	Lähiuudet kattava suunnitelma lukioiden aloituspaikkojen lisäämiseksi on laadittu
42	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
44	Asiakaskokemus on parantunut Tredussa ja lukiokoulutuksessa edelliseen vuoteen verrattuna

¹ Laaja työttömyysaste pitää sisällään työttömät työnhakijat ja erilaisten työllisyyspalveluiden piirissä olevat henkilöt.

² Työmarkkinatukea voi saada työttömyyden tai työllistymistä edistävän palvelun (mm. työnhaun tuki, osaamisen kehittäminen ja kuntoutus) perusteella. Kunta ei maksa työmarkkinatuen kuntaosuutta siltä ajalta, jolloin työmarkkinatukea saava henkilö osallistuu työllistymistä edistäviin palveluihin.

Tuottavuus

Tuottavuuskehityksen seuranta aloitettiin vuonna 2021 ja sitä jatketaan vuonna 2022. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuusmittareiden kehittämistä jatketaan.

Tuottavuusmittarit	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-357	-353	-384	-409
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-770	-770	-814	-861
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-373	-379	-412	-450
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-142	-131	-148	-164
Sairauspoissaolot, %	2,9 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Tilatehokkuus, htm2/asukas	0,72	0,7	0,67	0,66

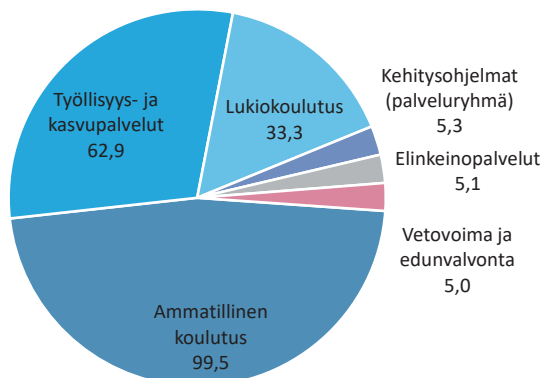
Talous

Elinvoima- ja osaamislautakunnan talous muodostuu kuudesta palveluryhmästä: Ammatillinen koulutus, Lukio-koulutus, Työllisyys- ja kasvupalvelut, Elinkeinopalvelut, Vetovoima ja edunvalvonta sekä Kehitysohjelmat. Toimintatulot muodostuvat pääosin Ammatillisen koulutuksen valtionosuustuloista sekä Työllisyys- ja kasvupalveluihin kohdistuvista palkka- ja työllistämistulosta. Ammatillisen koulutuksen vuoden 2022 valtionosuudeksi on arvioitu 87,0 milj. euroa. Vuodelle 2022 kohdennetaan lisäksi aiempien vuosien lisäsuoritepäätöksillä myönnettyä rahoitusta 3,8 milj. euroa ja vuoden 2022 arvioitua lisärahoitusta 1,0 milj. euroa. Tulo- ja menoarvot oikaistaan loppuvuonna saatavan vuoden 2022 suoritepäätöksen mukaisesti. Maksettaviin avustuksiin sisältyy työmarkkinatuen kuntaosuus (-24,5 milj. euroa), ehkäisevänä toimeentulotukena maksettavat kuntoutettavan työtoiminnan asiakkaiden matkakorvaukset sekä palvelu- ja vuosisuunnitelman yhteydessä päätettävät lautakunnan myöntämät kumppanuusavustukset. Investointimenot (-3,7 milj. euroa) kohdistuvat kokonaisuudessaan Ammatilliseen koulutuksen toimintaan.

TOIMINTATULOT, 110,2 M€

TOIMINTAMENOT, 211,2 M€

ELINVOIMA- JA OSAAMISLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	88 896	92 955	96 754
Maksutulot	895	468	343
Tuet ja avustukset	8 652	11 809	12 541
Vuokratulot	403	910	488
Muut toimintatulot	493	40	35
Toimintatulot yhteensä	99 340	106 182	110 161
Toimintamenot			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-74 514	-84 743	-90 505
Henkilösivumenot			
Eläkemenot	-14 210	-15 930	-17 267
Muut henkilösivumenot	-2 563	-3 283	-3 420
Palvelujen ostot	-31 457	-35 729	-40 591
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 395	-6 023	-5 587
Avustukset	-30 949	-27 950	-27 252
Vuokramenot	-24 026	-25 197	-25 719
Muut toimintamenot	-398	-872	-823
Toimintamenot yhteensä	-184 512	-199 726	-211 164
Toimintakate	-85 172	-93 544	-101 003
Rahoitustulot ja -menot	1	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 093	-1 082	-1 412
Tilikauden tulos	-86 264	-94 626	-102 415

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Nettoinvestoinnit	-1 361	-2 204	-3 700
Pysyvien vastaavien luovutustulot	67	0	0

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate	Poistot	Tilikauden tulos
Elinvoima- ja osaamislautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	9 006	-104 303	-95 297	-12	-95 309
Ammatillinen koulutus	100 933	-99 533	1 400	-1 400	0
Elämystalouden kehitysohjelma	0	-790	-790	0	-790
Älykaupunki kaupunkilaisille -kehitysohjelma	0	-1 279	-1 279	0	-1 279
Viiden tähden keskusta -kehitysohjelma	204	-4 812	-4 608	0	-4 608
Hiedanranta-kehitysohjelma	18	-447	-429	0	-429
Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit		
Ammatillinen koulutus	-3 700	0	-3 700		

Ammatillinen koulutus

Tampereen kaupunki järjestää ammatillista koulutusta ammatillisen koulutuksen yhteistoimintasopimuksen perusteella Tampereen seudun ammattiopistossa (TREDU). Opetusta tarjotaan seuraavilla koulutusaloilla: humanistiset ja taidealat, kauppa ja hallinto, luonnontieteet, tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT), tekniikan alat, maa- ja metsätalousalat, terveys- ja hyvinvointialat sekä palvelualat. Lisäksi annetaan ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta sekä toteutetaan muita koulutuspalveluita, esimerkiksi henkilökohtainen koulutus, tilauskoulutus, työelämäpalvelut, perusopetuksen lisäopetus, aikuisten perusopetus, pakolaisten kotouttamiskoulutukset ja maahanmuuttajien osaamiskeskustoiminta.

TOIMINTAKATE	1,4 M€
NETTOINVESTOINNIT	-3,7 M€

Lukiokoulutus

Lukiokoulutuksen palveluryhmä käsittää nuorten ja aikuisten lukiokoulutuksen, lukioon valmentavan koulutuksen sekä toisen asteen opiskelijoille tarjottavat opiskeluhuoltolain mukaiset opiskeluhuollon palvelut. Vuonna 2022 lukio-opetusta järjestetään kuudessa päivälukiossa ja aikuislukiossa. Tampereen kaupungin lukioilla on viisi valtakunnallista erityistehtävää: kuvataide ja design, urheilu, luonnontieteet, musiikki ja musiikkiteatteri sekä englanninkielinen IB-opetus. Omina opetus-suunnitelmallisina painoituksina ovat matematiikka-tekniikka, Eurooppa-linja ja viestintäkasvatus. Sammon keskuslukion skeittilinja on käynnistynyt syksyllä 2021.

TOIMINTAKATE	-32,3 M€
---------------------	----------

Toiminnan keskeiset muutokset

Oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021 ja oppivelvollisuus laajenee ikäluokka kerrallaan vuosittain. Oppivelvollisuuden laajenemisen myötä toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille.

Tutkintokoulutukseen valmentava TUVA-koulutus alkaa 1.8.2022. Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettiin vuonna 2020 (1215/2020). TUVA-koulutuksessa yhdistetään perusopetuksen lisäopetus, lukiokoulutukseen valmistava koulutus ja ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus (VALMA). Näiden koulutusten järjestäminen päättyi 31.7.2022.

Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta on annettu 29.6.2021. Palvelukeskus toimii Opetushallituksen erillisyyksikkönä ja sen tarkoituksena on edistää työikäisen väestön osaamisen kehittymistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. TREDU varautuu palvelukeskuksen käynnistymiseen ja maakunnalliseen organisoitumiseen sekä TREDUn jatkuvan oppimisen palveluiden kehittämiseen osana uudistusta.

Palveluverkon merkittävin muutos on uudisrakennuksen rakentaminen Nokian Kankaantaankadulla sijaitsevalle tontille. Uusi rakennus korvaa syksyllä 2022 TREDUn Kivimiehenkadun ja Kankaantaankadun nykyiset toimipisteet. Uuteen kiinteistöön sijoittuvat TREDUn Nokian toimipiste ja Nokian lukio. Uudisrakennus mitoitetaan yhteensä noin 1000 opiskelijalle. Palveluverkkosuunnitelma päivitetään ja TREDulle laaditaan tilastrategia, jossa huomioidaan pitkän tähtäimen saneeraustarpeiden ratkaisut vuokravaikutuksineen.

Vuonna 2022 toteutetaan TREDUn uuden strategiakauden valmistelu vuosille 2023-2026.

Etä- ja hybridityötä kehitetään muun muassa Entry-suunnitelmalla, jonka osa-alueet ovat opetuksen uusi normaali, työn muutos, henkilöstön kuormitus sekä turvallisuus ja tilat.

Digitalisaatio etenee digitaalisten oppimisympäristöjen ja ohjauksen välineiden kehittämisellä sekä henkilöstön digiosaamisen vahvistamisella.

Toiminnan keskeiset muutokset

Oppivelvollisuuden laajentuminen edelleen n. 1200 opiskelijalla syksyllä 2022. Oppivelvollisuuden laajentumisen arvioidaan vaikuttavan myös kokonaisopiskelijamäärän kasvuun, jonka arviota tarkennetaan keväällä 2021 peruskoulunsa päättäneiden, ilman opiskelupaikkaa olevien määrän selvityä.

Lukion uudistuneen opetussuunnitelman käyttöönotto 1.8.2021 eli kahden rinnakkaisen opetussuunnitelman aika jatkuu vuonna 2022.

Ylioppilastutkinnon rakenne uudistuu keväällä 2022.

Sammon keskuslukiossa 1.8.2021 käynnistynyt skeittilinja laajenee vuonna 2022.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen (TUVA) uudistuminen 1.8.2022. Lukioon suuntaavien opiskelijoiden osalta asiaa valmistellaan yhteistyössä ammatillisen koulutuksen (TREDU) kanssa. TUVAn järjestämislupa sisältyy TREDUn järjestämislupa.

Opiskelijahuoltohenkilöstön resurssilisäykset ja valmistautuminen koko toiminnon siirtymiseen hyvinvointialueelle vuonna 2023 on huomioitu vuoden 2022 talousarvion valmistelussa.

Tamperelaisten nuorten pääsy lukioon helpotetaan esim. kasvattamalla jokaisen lukion paikkamäärää viidellä. Lisäksi laaditaan lähivuosisuunnitelma lukiopaikkojen vähittäisestä kasvattamisesta.

Työllisyys- ja kasvupalvelut

Työllisyys- ja kasvupalvelujen palveluryhmä sisältää työllisyyden edistämisen palvelut ja työllisyydenhoidon, kaupungin yritys- ja työnantajapalvelujen järjestämisen, Ohjaamon ja nuorisotakuun koordinoinnin sekä kansainvälisen osaamisen palvelujen järjestämisen ja koordinoinnin. Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilun kautta valmistaudutaan TE-palvelujen järjestämisvastuun siirtoon kuntiin (2024). Vuosina 2022-2023 toimeenpannaan jo osa uudistukseen liittyvistä toimista. Kuntakokeilun avulla ratkaistaan työvoiman saatavuuteen liittyviä haasteita ja edistetään työnhakijoiden työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista sekä maahanmuuttajien kotoutumista.

TOIMINTAKATE

-55,1 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Työllisyys- ja kasvupalvelujen toiminnan ydin on kohtaannon varmistaminen uudistuvien työllisyyspalvelujen, kansainvälisten osaajien houkuttelun, joustavien koulutusmallien ja tiiviin elinkeinoelämäyhteistyön avulla digitalisaatiota hyödyntäen.

Työllisyyskokeilun aikana otetaan asteittain haltuun TE-palvelu-uudistukseen liittyvät lainsäädännölliset muutokset (esim. pohjoismainen työvoimapalvelumalli).

Tampere houkuttelee lisää kansainvälisiä osaajia ja opiskelijoita. Vahvistetaan International House -toimintaa, joka tarjoaa yhden luukun palveluita maahanmuuttajille ja kv. rekrytoinnista kiinnostuneille yrityksille. Työ jatkuu osana kansallista Talent Boost -kokonaisuutta. Maassa olevien maahanmuuttajien työllisyyden ja kotoutumisen edistäminen Pirkanmaan laajuisesti.

Kehitetään alkavan yrittäjän neuvontapalveluja ja edistetään startup-yrittäjyyttä sekä Platform6 -talon toimintaa. Kasvupalveluissa käynnistetään työ- ja elinkeinoministeriön kanssa solmitun ekosysteemisopimuksen mukaiset kärkitoimenpiteet sekä vastataan yritysten osaavan työvoiman saatavuuden palvelutarpeisiin.

Työllisyyspalvelujen ja kotouttamisen edistämisen osalta rakennetaan yhdyspinta hyvinvointialueen ja kaupungin välillä vuoteen 2023 mennessä huomioiden TE-palvelut 2024 -uudistus. Yksikkö toimii myös siirtyvien tehtävien luovuttajana hyvinvointialueelle.

Vetovoima ja edunvalvonta

Palveluryhmä sisältää elinvoima- ja osaamislautakunnan alaiset matkailu- ja tapahtumapalvelut. Palveluryhmän tavoitteena on edistää Tampereen alueen kansallista ja kansainvälistä tunnettua ja vetovoimaisuutta. Palveluryhmän vastaa korkeakoulu- ja yhteistyön strategisesta kehittämisestä, edunvalvonnan kehittämisestä ja koordinoinnista sekä suur tapahtumien ja tapahtumien hausta. Brysselissä toimiva EU-toimisto vastaa kaupungin ja koko maakunnan yhteisestä edunvalvonnasta, tukee sidosryhmien verkostoitumista ja edistää EU-rahoituksen hyödyntämistä kehittämistoiminnassa. Palveluryhmä vastaa myös Tampereen matkailun edistämistä ja markkinointia toteuttavan Visit Tampere Oy:n palvelulauksesta.

TOIMINTAKATE

-4,8 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Tampere ja Pirkanmaa ei tullut valituksi kulttuuripääkaupungiksi vuodelle 2026. Tampereen kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti 10 % suunnitellusta budjetista osoitetaan kulttuuripääkaupunkihauksen jatkohankkeelle kertyneiden ideoiden ja ohjelmiston toteuttamiseksi. Jatkohanke toteutetaan kolmevuotisena hankkeena ja se aloitetaan 1.1.2022 yhdessä Pirkanmaan muiden kuntien kanssa. Hallinnollisesti hanke siirtyy sivistyspalveluihin, mutta kokonaisuus toteutetaan yhteistyössä elinvoima- ja kilpailukyvyyn palvelualueen kanssa.

Tampereen tapahtumakaupungin kehittäminen ja koronasta elpyminen jatkuu. Digitaalinen tapahtumakaupunki -kokonaisuutta viedään eteenpäin. Vuoden 2022 lukuisten suur tapahtumien yhteydessä pilotoidaan joukkoliikennelippua ja erityisesti Tampereen keskustan tapahtumallisuutta kehitetään edelleen.

Elämystalouden liiketoimintakehitystä vahvistetaan yhteistyössä Visit Tampere Oy:n ja Business Tampere Oy:n kanssa. Lisäpanostuksia AV-alan kehittämiseen jatketaan. Järvi- ja luontomatkailun kaupunkitasoista kehittämistä ohjaa kehitystoimenpiteet kokoava tiekartta vuosille 2022-2026.

Tampereen kaupungin ja korkeakoulu- ja yhteistyön välistä kumppanuustyötä syvennetään. Painopisteinä ovat erityisesti vetovoimaisen opiskelijakaupungin kehittäminen, kansainvälisten osaajien houkuttelu ja TKI-toiminnan kehittäminen. Yhteistyössä korostuu myös kansallisen ja kansainvälisen rahoituksen saanti alueelle eri rahoitusinstrumentteja tehokkaasti hyödyntäen.

Elinkeinopalvelut

Elinkeinopalvelujen palveluryhmä sisältää elinvoima- ja osaamislautakunnan alaiset elinkeinopalvelut, sekä elinvoiman, osaamisen ja elinkeinojen kehittämisen tuet ja avustukset. Lautakunnan palvelukokonaisuus sisältää myös maataloushallinnon viranomaispalvelut, jotka Oriveden kaupunki tuottaa yhteistoiminta-aluesopimuksen perusteella. Palveluryhmän tavoitteena on edistää Tampereen alueen elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä edesauttamalla yritysten syntyä ja kasvua sekä kaupungin kansallista ja kansainvälistä tunnettuutta ja vetovoimaisuutta. Palveluryhmä panostaa myös älykaupunkialustakehitykseen.

Toiminnan keskeiset muutokset

Smart Tampere -ohjelma päättyy vuoden 2021 lopussa. Ohjelmaan kuuluva elinkeino-ohjelmallinen älykaupunkikehitys jatkuu kuitenkin myös vuonna 2022.

TOIMINTAKATE

-5,2 M€

Kehitysohjelmat

Kehitysohjelmat-palveluryhmän kokonaisuus muodostuu Viiden tähden keskustan ja Hiedanrannan kehitysohjelmien elinvoima- ja osaamislautakunnan alaisesta toiminnasta. Kehitysohjelmat ovat valtuustoon nähden ohjelmittain sitovia. Kehitysohjelmat perustuvat kaupunkistrategiaan ja ne toteutetaan kaupunginhallituksen ohjauksessa. Kehitysohjelmista esitetään tarkemmat ohjelmakohtaiset kuvaukset talousarviokirjassa.

TOIMINTAKATE

-5,0 M€

ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Lautakunta vastaa asunto- ja maapolitiikan valmistelusta ja toteutuksesta sekä kaupungin tilaomaisuuden hallinnasta kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Asuntopolitiikan osalta lautakunta vastaa lisäksi edunvalvonnasta ja asumisen kehittämisestä. Lautakunta huolehtii asuntolainsäädännön ja siihen liittyvien säännösten mukaisista viranomais tehtävistä ja käyttää näissä asioissa viranomaiselle kuuluvaa ratkaisuvalltaa. Maapolitiikan osalta lautakunta vastaa lisäksi kaupungin maaomaisuuden kehittämisestä, maanomistajan tavoitteiden asettamisesta ja kaupungin maa- ja vesialueiden edunvalvonnasta.

Toimintaympäristön muutokset

Tamperelaisia oli heinäkuun 2021 lopussa 242 457 ja kasvua edelliseen vuoteen on ollut 1448 asukasta. Rakennuslupia myönnettiin vuoden 2021 ensimmäisen puoliskon aikana yli 4400 asunnolle.

Heinäkuuhun 2021 mennessä käynnistyi noin 3433 uuden asunnon rakentaminen. Tämä on 1623 asuntoa enemmän kuin edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Heinäkuun loppuun mennessä on valmistunut noin 1230 asuntoa, mikä on noin 89 asuntoa edellisvuotta vähemmän. Kasvanut asuntoaloitusten määrä ennakoii valmistuvien asuntojen merkittävää kasvua vuonna 2022. Heinäkuun 2021 loppuun mennessä oli aloitettu 584 kohtuuhintaisen vuokra-asunnon ja 109 asumisoikeusasunnon rakentaminen. Heinäkuun loppuun mennessä oli valmistunut 322 kohtuuhintaista vuokra-asuntoa ja 95 asumisoikeusasuntoa.

Vuonna 2021 hyväksytty lakiesitys sosiaali- ja terveystalouden järjestämisen siirtymisestä hyvinvointialueille on käynnistänyt muutoksen myös palvelutilojen osalta. Elokuussa 2021 kaupunki myi ensimmäisen 7 kiinteistön kokonaisuuden ja käynnistää uusien sosiaali- ja terveystalouden rakennusten myynnin syksyn 2021 aikana. Palveluverkos-

sa tarpeelliset tilat vuokrataan uusilta omistajilta kaupungille ja edelleen vuokrasopimukset tullaan siirtämään hyvinvointialueelle. Kaupunki myös valmistautuu vuokraamaan omistukseensa jääviä tiloja tulevalle hyvinvointialueelle.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Ikosen pormestariohjelman pohjalta. Asunto- ja kiinteistölautakunnalle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä kolme toiminnan tavoitetta. Strategian sisällöt ja toiminnan tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi lautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2022

14	MAL4-sopimuksen mukainen asuntotuotantotavoite 573 asuntoa toteutuu
15	Yhtiömuotoiseen asumiseen on asetettu haettavaksi avoimessa menettelyssä tai neuvottelumenettelyssä tontteja 100.000 kem2
42	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna

Tuottavuus

Tuottavuuden tavoitteet ja tuottavuuskehityksen seuranta aloitettiin vuonna 2021 ja sitä jatketaan vuonna 2022. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuusmittareiden kehittämistä jatketaan.

Tuottavuusmittarit	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Tilikauden tulos, euroa/asukas	430	431	492	418
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-627	-571	-611	-614
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-14	-16	-17	-20
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-252	-220	-223	-212
Selittävät mittarit				
Tilatehokkuus (m ² /htv)	8,6	11,6	10,6	9,1

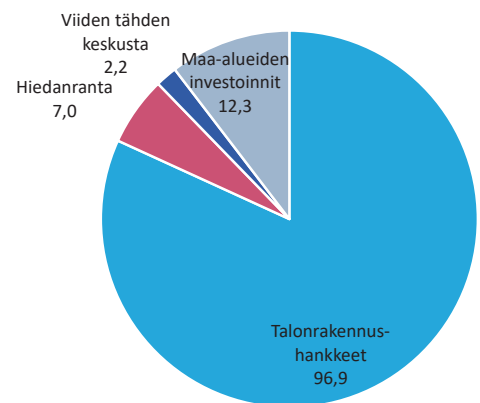
ASUNTO- JA KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	1 156	910	1 090
Maksutulot	17 886	12 197	1 518
Tuet ja avustukset	311	88	123
Vuokratulot	205 658	209 507	219 138
Muut toimintatulot	18 932	49 689	53 796
Toimintatulot yhteensä	243 943	272 391	275 664
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-3 780	-4 266	-4 880
Palkat ja palkkiot	-2 152	-2 570	-3 069
Henkilösivumenot	-1 628	-1 696	-1 811
Eläkemeno	-1 554	-1 598	-1 696
Muut henkilösivumenot	-74	-98	-115
Palvelujen ostot	-52 976	-53 018	-52 741
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-215	-414	-388
Avustukset	-23	-408	-410
Vuokramenot	-39 690	-49 133	-52 185
Muut toimintamenot	-1 138	-283	-1 115
Toimintamenot yhteensä	-97 822	-107 521	-111 718
Toimintakate	146 121	164 870	163 946
Rahoitustulot ja -menot	-2 266	-17 558	-18 740
Vuosikate	143 854	147 312	145 207
Poistot ja arvonalentumiset	-39 862	-42 211	-41 218
Tilikauden tulos	103 993	105 101	103 989

Talous

Asunto- ja kiinteistölautakunnan toimintakate on 163,9 milj. euroa. Toimintatulot 275,7 milj. euroa muodostuvat pääosin tilaomaisuuden vuokratuotoista, maa-alueiden vuokratuotoista sekä maa-alueiden ja rakennusten pysyvien vastaavien myyntivoitoista. Pysyvien vastaavien myyntivoitot yhteensä 53,8 milj. euroa kasvavat kuluvaan vuoteen vuosisuunnitelmaan nähden 4,1 milj. euroa. Maksutuloihin kirjautuvat maankäyttösopimuskorvaukset. Toimintamenot ovat 111,7 milj. euroa, joihin sisältyvät mm. Tampereen Tilapalvelut Oy:ltä ostettavat tilojen ja kiinteistöjen hankejohtamis-, ylläpito- ja kunnossapitopalvelut.

INVESTOINNIT, YHTEENSÄ 118,4 M€

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	-90 473	-156 723	-118 666
Rahoitusosuudet	3 230	500	293
Nettoinvestoinnit	-87 243	-156 223	-118 373
Pysyvien vastaavien luovutustulot	41 068	76 388	68 300

SITOVAT ERÄT

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Rahoitus- tuotot ja -kulut	Poistot ja arvonalen- tumiset	Tilikauden tulos
Asunto- ja kiinteistölautakunta, toimintakate (pl. erikseen sitovat erät)	275 664	-111 418	164 246	-18 740	-41 218	104 289
Hiedanranta-kehitysohjelma, toimintakate	0	-300	-300	0	0	-300

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Asunto- ja kiinteistölautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	-12 310	0	-12 310
Talorakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	-97 156	293	-96 863
Viiden tähden keskusta-kehitysohjelma	-2 200	0	-2 200
Hiedanranta-kehitysohjelma	-7 000	0	-7 000

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka

Kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmä toteuttaa osaltaan kaupungin väestönkasvun, asuinrakentamisen ja elinkeinoelämän sijoittumisen edellytyksiä. Lisäksi edistetään asuntotuotannon kilpailun syntymistä ja asumisen kohtuuhintaisuutta. Yhdessä muiden palvelualueiden kanssa laaditaan ja toteutetaan palveluiden, asumisen, liikenteen ja maankäytön toteuttamisen ja investointien pitkän aikavälin suunnitelman (PALM) -ohjelmaa.

TOIMINTAKATE	163,9 M€
NETTOINVESTOINNIT	-118,4 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Retkeilyalueiden hallinnoinnin ja kehittäminen kokonaisuuden budjetoiti on toista vuotta kokonaisuutena palveluryhmässä. Retkeilyalueiden rakennusten hallinnointi siirtyi palveluryhmään Liikuntapalveluilta, rakennusten varaaminen ja maksaminen digitalisoitiin. Tulevaa kehityspolkua selvitetään syksyn 2021 aikana laadittavalla järvi- ja luontomatkailun tiekartalla, joka yhteensovitetaan jo aiemmin hyväksytyn retkeilyn kehitysohjelman toimeenpanon kanssa.

Tontteja luovutetaan pientalorakentamiseen (1-3 asuntoa), sekä yhtiö-, osuuskunta- ja ryhmärakennuttamismuotoiseen asuntorakentamiseen huomioiden kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon tavoitteet, sekä yritys- ja palvelutilatuotantoon. Tontteja luovutetaan asunto- ja maapolitiikan linjausten mukaisesti. Kaupunki asettaa haettavaksi vuonna 2022 yhtiömuotoisia tontteja vapaarahoitteiseen asumiseen sekä MAL 4-sopimuksen mukaiseen kohtuuhintaiseen asumiseen muun muassa Ojalasta, Vuoreksesta ja Niemenrannasta. Asemakaavaohjelman pohjalta laadittavassa tonttihakujen ohjelmoinnissa määritetään erillistavoitteet tontinluovutuksen osalta mm. hiilijalanjäljen laskenta, puurakentaminen.

Kaupungin tilankäytön tehostamista jatketaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti yhteistyössä sivistys- ja kulttuuripalveluiden, sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä konsernihallinnon kanssa. Tilojen tehokas käyttö, uudenlainen palveluiden ja tilojen käytön muotoilu sekä kaupunkiympäristön hyödyntäminen oppimisympäristönä ovat lähtökohtana palvelutilojen uudisrakentamisen, perusrakennusten ja väistötilojen suunnittelussa. Palveluverkossa tarpeettomien ja valittujen sote-kohteiden realisointia jatketaan joko suoraan myyden tai rakennettua kiinteistöomaisuutta kehittäen.

Vuonna 2022 lasketaan kaupungin palvelukiinteistöjen vuonna 2021 toteutuneen energiakulutuksen ja valmistuneiden talonrakennusinvestointien perusteella kiinteistökannan hiilijalanjälki jatkuvan seurannan ylläpitämiseksi. Vuonna 2022 on käynnissä noin 35 ison tilainvestoinnin tarveselvitys-, hankesuunnitelma- ja toteutussuunnitelmavaihetta. Niiden suunnittelun yhteydessä lasketaan hankkeen hiilijalanjälki, hiilikädenjälki, elinkaarikustannukset ja investointikustannukset. Puurakentamisen edistäminen huomioidaan kaupungin omien talonrakennushankkeissa.

Maaomaisuuden investoinnit kohdentuvat vahvistuneiden asemakaavojen ja kaupungin sitoumusten mukaisiin johtosiirtoihin ja pilaantuneiden maiden puhdistamiseen sekä maan esirakentamisen kustannuksiin valikoiduilla alueilla. Johtosiirtoja toteutetaan vuonna 2022 mm. Hipposkylässä ja Hervannan pohjoisakselin alueella. Pilaantuneita maa-alueita puhdistetaan muun muassa Lakalaivan Sulkavuorella, Takojankadulla sekä raitiotien rakentamisen alueella.

Vuonna 2022 jatketaan valmistautumista sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisvastuun siirtymiseen tulevalle hyvinvointialueelle. Yhteistyö hyvinvointialueen kanssa edistää kaupunkilaisten hyvinvointia ja kaupunki osaltaan mahdollistaa järjestämisvastuun joustavan siirtymän. Yhteistyötä hyvinvointialueen valmistelijoiden kanssa tehdään sosiaali- ja terveyspalveluiden käytössä olevien tilojen myyntiin ja vuokraukseen sekä palvelutilojen tarvitsemien tonttien luovutukseen ja erityisryhmien asumispalveluiden ARA-rahoitukseen liittyen.

Peltolammin ja Multisillan lähiöohjelma jatkuu vuoden 2022 loppuun. Projektin koordinoiti, asukkaiden osallisuus, viestintä ja monialainen yhteiskehittäminen etenee laadittujen suunnitelmien mukaisesti. Palveluryhmä huolehtii siitä, että lähiöohjelmassa kehitetyt kokonaisvaltaisen ja poikkihallinnollisen lähiökehittämisen ja osallisuuden hyvät käytännöt hyödynnetään laajasti mm. asuinalueiden negatiivisen eriytymisen ehkäisemiseksi. Alueellisen erilaistumisen tietoaineisto päivitetään koko kaupungin osalta vuonna 2021 saatavilla olevalla Tilastokeskuksen aineistolla ja sitä hyödynnetään mm. asemakaavoitettavien alueiden tavoiteasetannassa ja tontinluovutuksessa asuntorakentamiseen.

TALONRAKENNUSHANKKEET VUOSINA 2022-2025 (1 000 EUROA)

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Valmis- tumis- vuosi
UUDIS- JA LISÄRAKENNUKSET						
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS						
Etelä-Hervannan koulun, päiväkodin ja suun terveydenhuollon uudisrakennus	33 960	13 000	10 600			2023
Sammon koulun laajennus ja päiväkotia (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkotia)	28 000	13 900				2022
Ikurin päiväkotia ja koulu (puurakenteinen)	9 945	4 590	5 155			2023
Messukylän (uusi) päiväkotia	7 538	700	6 638			2023
Eteläpuiston päiväkotia ja koulu ja PMO sali	10 049	500	8 000	1 549		2024
Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun uudisrakennus	28 305	300	7 757	12 306	7 941	2025
Lamminpään koulun rakennus 2 uudisrakennus	10 454	150	3 200	6 954		2024
Tasanteen uusi päiväkotia (puurakenteinen)	7 300	200	5 800	1 300		2024
Kalkun päiväkotia ja koulu	5 400				200	2027
Takahuhti B koulu, v11-4 perusparannus ja päiväkodin laajennus	19 800			300	5 000	2027
Kanjonin päiväkotia ja koulu	11 000				1 400	2027
Kaukajärven koulu, päiväkotia, nuorisotilat ja kirjasto perusparannus ja laajennus	29 795				400	2028
Viinikanlahden päiväkotia ja koulu	9 000				300	2027
Järvensivun koulu ja päiväkotia perusparannus ja laajennus	6 000				100	2027
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT						
Vapaa-aikapalvelut						
Tammelan stadion	28 400	11 220	9 180			2023
Kaupin urheilupuisto (huoltorakennus, stadion, jalkapallokatsomo)	13 800	7 501				2022
Kalevan liikuntapuiston huoltorakennus	1 500			1 500		2024
Kulttuuripalvelut						
Tampereen Taidemuseon laajennus	22 830	200	300	1 000	7 300	2027
KONSERNIHALLINTO						
Kaupunginarkisto	7 335	6 135				2023
MUUT KIIINTEISTÖT						
TKL-Varikko - itäinen tukikohta	3 000			200	2 800	2025
KORJAUSHANKKEET						
VARHAISKASVATUS JA PERUSOPETUS						
Pyynikintie 2 perusparannus	23 960	13 000	6 700			2023
Hyhkyn koulun rakennusten 1 ja 2 perusparannus	6 350	3 750				2022
Messukylän koulu / puurakennukset 2 ja 1 ja kivistä perusparannus	7 975	1 410	3 735			2023
Tammelan koulun, rakennus 2 uuden osan sisäilmaperustarannus	16 160	300	600	6 900	8 360	2025
Nekalan koulun sisäilmakorjaus ja muutos kulttuurin tiloiksi	8 000	300	3 200	4 500		2024
Härmälän koulun perustarannus	11 500	200	5 650	5 650		2024
Kissanmaan koulun perustarannus	11 250	200	7 350	3 700		2024
Hatanpään Jukolan perustarannus ja muutostyöt	6 880		200	4 240	2 440	2025
Lamminpään koulun rakennus 1 perustarannus	5 234			300	3 500	2026
Tammelan koulun perustarannus (rakennus 1)	8 000				200	2027
Hatanpään koulun perustarannus	19 000			200	9 400	2026
Harjun koulun rakennusten A, B ja C perustarannus	3 600			100	2 800	2026
Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus) perustarannus	12 200				200	2029
Kämmenniemen koulun perustarannus	12 500			200	6 000	2026
Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet	17 500	3 500	3 500	5 000	5 000	
Päiväkotien perustarannukset	14 000	3 500	3 500	3 500	3 500	

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Valmis- tumis- vuosi
LUKIOKOULUTUS						
Lyseon Lukion perusparannus ja laajennus	17 868	400	5 000	10 000	2 468	2025
Lukioiden pienet hankkeet	1 500	300	400	400	400	
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT						
Vapaa-aikapalvelut						
Hervannan vapaa-aikakeskuksen V-rakennuksen perusparannus	11 440	200	2 500	8 540		2024
Pyynikin palloiluhallin perusparannus	6 008		3 008	3 000		2023
Hervannan jäähalli, pukuhuoneet	1 314	100	1 214			2023
Hakametsän Sport-Campuksen kehittäminen	15 400	100		100	7 600	2026
Tesoman uimahallin perusparannus	4 200				200	2027
Liikunta ja nuoriso pienet hankkeet	3 400	700	900	900	900	
Liikuntapaikkojen perusparannukset	7 600	1 000	2 200	2 200	2 200	
Kulttuuripalvelut						
Tullikamari peruskorjaus	9 530	200	6 230	3 000		2024
Tampereen Taidemuseon perusparannus	8 115	100		200	1 900	2027
Kokoelmakeskus, perusparannus	6 000	100		2 800	2 700	2026
De Gamlas Hem ja Kurila (PMO), perusparannus	5 500			100	3 500	2026
Tampere-talon korjaustyöt	1 600	400	400	400	400	
Kulttuuri ja taide pienet hankkeet	5 900	900	1 000	2 000	2 000	
Kirjastot ja kansalaisopistoyksikkö pienet hankkeet	1 800	300	500	500	500	
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT						
Sosiaali- ja terveystalokorjausten pienet hankkeet	650	650				
Koukkuniemi, Iltala suunnittelu		300				
KONSERNIHALLINTO						
Kauppahalli	11 000			300	4 000	2027
MUUT INVESTOINNIT						
Valmistuneiden kohteiden jälkityöt	1 300	100	400	400	400	
Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit	14 000	3 500	3 500	3 500	3 500	
Muiden rakennusten sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit	14 000	3 200	3 600	3 600	3 600	
Ensikertainen kalustaminen välivuokrauksessa		50	50	50	50	
Hiedanrannan Kartano					200	
TALONRAKENNUKSET YHT.		97 156	121 967	101 389	103 359	
Rahoitusosuudet		293	1 375	150	0	
TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT		96 863	120 592	101 239	103 359	
TALONRAKENNUSHANKKEIDEN NETTOINVESTOINNIT, PL. HIEDANRANTA (sitova erä)		96 863	120 592	101 239	103 159	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		33 900	3 000	3 000	3 000	
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA YHTEENSÄ		62 963	117 592	98 239	100 359	

Hankkeen nimi	Kust. arvio	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Valmis- tumis- vuosi
VUOKRAUKSELLA TAI MUULLA RAHOITUSMALLILLA TOTEUTETTAVAT HANKKEET						
TKL-Varikko - läntinen tukikohta		200	6 800			2023
Kisapuiston uusi päiväkotikoti (vanhan Kisapuiston koulun ja päiväko- din paikalle)	9 657		9 657			2023
Lamminrahkan yhtenäiskoulu 1.vaihe (yhteishanke Kangasala)	10 405		10 405			2023
Ojalan päiväkotikoti ja koulu (puurakenteinen)	8 000			8 000		2024
Peltolammin hyvinvointikeskus	20 200				20 200	2025
Virastotalon laajennus ja perusparannus	50 235				50 235	2025
Hiedanrannan hyvinvointikeskus (koulu,päiväkotikoti,nuorisotila, kirjasto, liikuntasali) 1 ja 2 vaihe (elinkaarihanke)	31 000			500	15 000	2026
Lamminrahkan yhtenäiskoulu 2.vaihe (yhteishanke Kangasala)	3 634					2027
*Soten ja pelastuslaitoksen hankkeet hyvinvointialueiden valmistelun aikana						
Vaativien kehitysvammaisten asumisyksikkö	4 545	100				2024
Hatanpään sosiaali- ja terveyskeskus			5 400	13 000	10 930	2025
Koukkuniemen alueen kehittäminen						
Koukkuniemi, Hallintorakennus				760	5 000	2025
Koukkuniemi, Havula					200	2027
Koukkuniemi, Iltala ja Juhlatalo (Iltala ensin)	15 988		10 000	5 688		2024
Koukkuniemi, Tammisto ent. Kanta-Rausa						2029
Koukkuniemi, Varpula				400	8 100	2025
Kaupin yliopistollinen sosiaali- ja terveyskeskus (ent. Kaupin hyvinvointikeskus)		100				
Tammelakeskus	10 361				10 361	2025
Paloasema Etelä	13 377	100	7 117	6 060		2024
Paloasema Länsi	3 269			3 269		2024
Paloasema Hiedanranta	3 000					2026
Keskuspaloaseman vanhan osan perusparannus	11 300			200	5 450	2026

*Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisen myötä syntyvät hyvinvointialueet vastaavat palveluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen.

Vuoden 2022 hankkeiden perustelut

KASVATUS JA OPETUS

Messukylän uusi päiväkot

Messukylän päiväkodin uudisrakennus rakennetaan Messukylän koulun välitömmään läheisyyteen. Päiväkotitoimitetaan 160 lapselle. Lisäksi viereinen Messukylän koulu voi käyttää tiloja, mikäli alueen palveluntarve sitä vaatii. Hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2021. Esitetään rakentamisrahaa vuosille 2022–2023.

Sammon koulun laajennus ja päiväkot (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkot)

Liisanpuiston koulu - ja terveysasemarakennukset kärsivät vakavista sisäilmaongelmista ja ne purettiin kesällä 2019. Koulu- ja terveysasemarakennus korvataan uudella isommalla koulu- ja päiväkotirakennuksella.

Koulun oppilasmäärä on 750 oppilasta (luokat 0–9) ja päiväkodin 120 lasta. Hankkeelle oli rakentamisrahaa vuodelle 2021 ja esitetään vuodelle 2022.

Etelä-Hervannan koulun, päiväkodin ja suun terveydenhuollon uudisrakennus

Koulu kärsi sisäilmaongelmista ja koulu purettiin vuonna 2020. Koulurakennus korvataan uudella 1300 oppilaan (luokat 0–9) koulun ja 160 lapsen päiväkodin rakennuksella ja lisäksi rakennukseen keskitetään eteläisen alueen hammashoidon tilat. Hankkeelle oli rakentamisrahaa vuodelle 2021 ja esitetään vuosille 2022–2023.

Ikurin päiväkot ja koulu

Vanha Ikurin koulu ja samalla tontilla oleva Myllärin päiväkot korvataan uudella päiväkot- ja koulurakennuksella. Päiväkotitoimitetaan kahdeksalle ryhmälle eli noin 160 lapselle ja koulu noin 150 oppilaalle (luokat 0–2 kaksisarjaisena). Hankkeelle on osoitettu suunnittelurahaa vuodelle 2021 ja rakentamisrahaa vuosille 2022–2023.

Pyynikintie 2 perusparannus

Rakennus peruskorjataan koulujen väistötilakäyttöön, lukiokoulutuksen käyttöön sekä esittävän taiteen iltakäyttötiloiksi. Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa ja rakentamisrahaa vuodelle 2021 ja esitetään rakentamisrahaa vuosille 2022–2023.

Hyhkyn koulun rakennusten 1 ja 2 perusparannus

Rakennukset kärsivät sisäilmaongelmasta ja tarvitsevat perusparannuksen. Samassa yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen ja palveluverkkopäätösten edellyttämät muutostyöt. Päiväkotitoiminta kiinteistössä päättyy. Jatkossa rakennuksissa tulee toimimaan luokkien 0–4 koulu. Väistötilat sijaitsevat koulun viereisellä kentällä, koulu siirtyi etupainotteisesti tiloihin elokuussa 2020. Perusparannushankkeelle oli suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2020–2021 ja rakentamisrahaa esitetään vuodelle 2022.

Messukylän koulu / puurakennukset 2 ja 1 ja kivirakennus perusparannus

Koulurakennukset tarvitsevat perusparannuksen. Samassa yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen ja palveluverkkopäätösten edellyttämät muutostyöt. Koulussa on noin 350 oppilasta (luokat 0–6 kaksisarjaisena). Toteutus edellyttää vireillä olevan asemakaavan vahvistumista. Perusparannushankkeelle oli suunnittelurahaa vuosille 2020–2021. Rakentamisrahaa esitetään vuosille 2022–2023.

Lamminpään koulun rakennus 2

Vuonna 2020 hyväksytyssä tarveselvityksessä esitettiin vanhan heikkokuntoisen rakennuksen korvaamista uudisrakennuksella. Rakennuksen 2 hankkeelle oli suunnittelurahaa vuodelle 2021. Esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Kissanmaan koulun perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen ja palveluverkkopäätösten edellyttämät muutostyöt. Koulun nykyinen oppilasmäärä on noin 350 (luokat 0–6 kaksisarjaisena). Perusparannuksen jälkeen rakennuksen kokonaiskapasiteetti tulee olemaan noin 550 oppilasta. Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Tammelan koulun, rakennus 2 uuden osan sisäilmaperustarvitus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämiä tilamuutoksia. Esiselvitysvaiheessa tutkitaan myös vanhan rakennuksen korvaamista uudisrakennuksella. Toteutus edellyttää vireillä olevan asemakaavan vahvistumista. Suunnitteluraha on esitetty siirrettäväksi vuodelle 2022 (aikaisemmin 2020) sekä suunnittelu- ja rakentamisraha vuosille 2023–2025 (aikaisemmin 2021–2023).

Eteläpuiston päiväkot ja koulu ja PMO sali

Eteläpuiston päiväkotitoimitetaan 120 lapselle sekä koulun esi- ja alkuopetuksen (luokat 0–2) kaksisarjaisena 150 lapselle. Päiväkodin sali mitoitetaan ja suunnitellaan siten, että sitä voi käyttää myös Pirkanmaan musiikkiopisto (PMO) harjoitustilanaan ilta-aikaan. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun uudisrakennus

Vanha koulu on huonokuntoinen ja vaatisi perusparannuksen. Koulurakennus korvataan uudella 1100 oppilaan (luokat 0–9) koululla. Toteutuksen edellyttämä asemakaavamuutos on vireillä.

Hankkeelle esitetään suunnittelu ja rakentamisrahaa vuosille 2022–2025.

Tasanteen päiväkotiki (puurakenteinen)

Suunnitelman mukaan päiväkotiki siirtyy sisäilmaongelmien vuoksi väistötiloihin vuonna 2021 Olkahisen koulun tontilla sijaitsevaan siirtokelpoiseen päiväkotirakennukseen. Uusi Tasanteen päiväkotirakennus toteutetaan puurakenteisena. Päiväkotiki mitoitetaan 140 lapselle. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Härmälän koulun perusparannus

Koulurakennus on suljettu sisäilmaongelmien vuoksi. Koulussa on tilat noin 450 oppilaalle (luokat 0–6). Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Päiväkotien perusparannus

Päiväkotitiloissa uudistetaan vanhaa tekniikkaa ja parannetaan olosuhteita. Vuodelle 2022 on suunniteltu toteutettavaksi Vellamon, Ikurin ja Leinolan päiväkodit. Vuonna 2021 on käynnistetty Raholan ja Helapuiston päiväkotien esiselvitystyö. Hankkeiden toteutus pyritään ajoittamaan siten, että päiväkotien toiminta siirtyisi pääosin olemassa oleviin vapaisiin väistötiloihin. Lisäksi määrärahaa käytetään tulevien perusparannuksien suunnitteluun.

Päiväkotien ja koulurakennusten pienet hankkeet

Määräraha käytetään kasvatuksen ja opetuksen tilojen käyttäjälähtöisiin ja rakennuksen sisäilman ja kunnon parantamiseen tähtääviin hankkeisiin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi tilamutokset, osittaiset perusparannukset (esimerkiksi pihat, rakenteet, tekniset järjestelmät), turvallisuutta ja sisäilmaolosuhteita parantavat hankkeet.

LUKIOKOULUTUS

Lyseon Lukion perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään asemakaavan ja suojeluarvojen mahdollistamissa rajoissa tarpeellisia tilamutoksia. Tilat suunnitellaan nyky-muotoisen lukio-opetuksen tarpeisiin ja niiden käytettävyyttä sekä esteettömyyttä parannetaan. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2022–2025.

Lukioiden pienet hankkeet

Määräraha käytetään lukioiden tilojen pieniin perusparannus- ja muutostöihin erillisen vuosisuunnitelman mukaan.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Kaupin urheilupuiston katsomot

Kaupin pesäpallo- ja hiihtostadionin rakentaminen aloitetaan syksyllä 2021 ja se otetaan käyttöön kesällä 2022. Jalakapallokentälle rakennetaan uusi katsomorakennus, johon sijoittuvat myös pukuhuoneet ja aputilat. Liikenne- ja pysäköintiratkaisut toteutetaan uuden asemakaavan mukaisesti vuosina 2021–2022.

Tullikamari

Tullikamari on laajan peruskorjauksen tarpeessa. Vesikatto edellyttää uusia ja samassa yhteydessä tulee tehtäväksi useita rakennuksen toiminnan kannalta välttämättömiä korjauksia. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Kokoelmakeskus

Tampereen museoiden kokoelmien säilytys on keskitetty Ruskossa sijaitsevaan Kokoelmakeskukseen. Perusparannuksessa korjataan toimimattomat rakenteet ja uusitaan talotekniset järjestelmät niiltä osin kuin niitä ei ole uusittu edellisessä peruskorjauksessa.

Tarveselvityksessä selvitetään Tampereen museoiden tarvitsema olosuhdesäädellön varastotilan määrä. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2024–2026.

Tampere-talon korjaukset

Tampere-talon toiminnan kannalta välttämättömiin korvausinvestointeihin sekä pieniin toiminnallisiin muutoksiin varataan vuosittain 400 000 euroa. Rakennuksen eri osat kuten julkisivut ja talotekniikka ovat elinkaarensa perusteella lähitulevaisuudessa peruskorjaustarpeessa. Kun rakennusta koskeva tutkimus valmistuu, korjaukset suunnitellaan ja toteutus ajoitetaan sen perusteella.

Tammelan stadion

Tammelan stadion suunnitellaan siten, että se täyttää kansainvälisten jalkapallo-otteluiden vaatimukset olosuhteiltaan ja varustukseltaan. Asemakaavassa olevien asuntorakentamiseen tarkoitettujen tonttien luovutus edellyttää stadionin toteuttamista samanaikaisesti. Toteutussuunnitelma hyväksyttiin toukokuussa 2021. Hankkeelle oli suunnitteluraha vuodelle 2020 ja rakentamisraha vuodelle 2021. Esitetään rakentamisrahaa vuosille 2022–2023.

Tampereen taidemuseon laajennus

Tampereen kaupunki järjesti vuonna 2018 Tampereen taidemuseon laajentamisen suunnittelusta sekä Pyynikintorin ja museota ympäröivän alueen kehittämisestä yleisen kansainvälisen kilpailun. Museon lisärakentamisen kustannuksia on tarkoitus kattaa alueelle kaavoitettavan rakennusoikeuden myynnillä. Alueella on käynnistynyt asemakaavamuutos, jolla mahdollistetaan museon laajennuksen toteuttaminen voittaneen kilpailuehdotuksen pohjalta sekä alueen tuleva täydennysrakentaminen. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuosille 2022–2024 ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2027.

Tampereen taidemuseon perusparannus

Tampereen taidemuseon arkkitehtuurikilpailun voittaneessa suunnitelmassa on suunniteltu laajennusosa (uudisrakennusosa) ja taidemuseon olemassa olevat sekä perusparannuksen tarpeessa olevat tilat kokonaisuutena. Perusparannuksen toteutussuunnittelu toteutetaan samanaikaisesti uudisosi- en toteutussuunnittelun kanssa vuosina 2022–2024, perusparannusten osalta rakentamisaika vv. 2025–2027.

Hervannan vapaa- aikakeskuksen perusparannus (V-rakennus)

Perusparannuksen lisäksi rakennuksiin on tarpeen tehdä toiminnallisia parannuksia tehostamaan tilankäyttöä. Suunnittelurahaa esitetään vuoden 2021 lisäksi vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Pyynikin palloiluhallin perusparannus

Rakennus on tullut perusparannuskään. Lisäksi rakennukseen on tarpeen tehdä toiminnallisia parannuksia. Rakentamisrahaa esitetään vuosille 2023–2024.

Hervannan jäähalli, pukuhuoneet

Pukuhuone- ja varastotilat ovat huonokuntoiset. Lisäksi nykyinen jääkoneen säilytyspaikka on todettu turvallisuusriskiksi. Hankkeessa tilat rakennetaan uudelleen ja jääkoneen sijoituspaikka muutetaan. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuodelle 2023.

Hakametsän Sport-campuksen kehittäminen

Hakametsän alueen täydennysrakentamista ja toimintoja kehitetään Sport Campus-konseptikilpailun pohjalta laadittavalla asemakaavamuutoksella. Hakametsän jäähalli säilyy jääurheilukäytössä, mutta hallin toimivuuden kehittämiseksi on tarpeen tehdä muu-

tos- ja korjaustöitä. Kansi- ja Areena-hankkeen valmistuttua toimintoja siir- tyy uuteen jäähalliin. Hakametsän hallin suunnitteluun ja rakentamiseen on budjetoitu määrärahaa vuosille 2024–2026.

Nekalan koulun sisäilmakorjaus ja muutos kulttuurin tiloiksi

Rakennus kärsii sisäilmaongelmista. Keväällä 2021 valmistuneessa kulttuuri- tilaselvityksessä on linjattu, että raken- nus muutetaan erilaisten kulttuurin toi- mijoiden tiloiksi. Samalla toteutetaan tarvittavat sisäilmakorjaukset. Suun- nittelurahaa esitetään vuodelle 2022 ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Kulttuuri- ja taide pienet hankkeet

Määräraha käytetään kulttuuri- ja tai- derakennusten sekä kansalaisopiston perusparannus- ja muutostöihin erillisen vuosisuunnitelman mukaan.

Kirjastot ja kansalaisopistoyksikkö pienet hankkeet

Määräraha käytetään kirjastojen ja kan- salaisopistoyksiköiden tilojen pieniin perusparannus- ja muutostöihin erillisen vuosisuunnitelman mukaan.

Liikuntapaikkojen perusparannus

Määrärahaa käytetään kaupungin omistuksessa olevien liikuntatilojen pe- rusparannuksiin ja korjauksiin. Vuosien 2022–2025 aikana toteutetaan ainakin Pyynikin uimarannan huoltorakennus, Nääshallin korjaus- ja muutostöitä, Tampereen stadionin katsomoiden ja wc-rakennusten korjaustöitä, Koulu- kadun kentän katsomon korjauksia ja kentän valaistuksen saneeraus sekä muita uimarantojen huoltorakennuk- sia.

Liikunta ja nuorisotoimen pienet hankkeet

Määräraha käytetään liikunta- ja va- paa-aikarakennusten ja nuorisotoimen

käytössä olevien rakennusten pieniin perusparannus- ja muutostöihin erilli- sen vuosisuunnitelman mukaan. Mää- rarahasta kohdistetaan 0,2 milj. euroa erityisesti uimarantojen rakennusten uusimiseen ja perusparannukseen eril- lisen suunnitelman mukaan.

KONSERNIHALLINTO

Kaupunginarkisto

Tampereen kaupungin arkistotilat sijaitsevat nykyisin Virastotalossa, Frenckellin ja Sarviksen kiinteistöissä. Virastotalon tulevan perusparannuk- sen ja laajennuksen sekä Frenckellin myynnin vuoksi näissä kiinteistöissä sijaitsevat arkistot yhdistetään Hervan- nan Saavutustenkadulle rakennetta- vaan uudisrakennukseen. Sarviksella oleva arkistotila säilyy nykyisessä sijain- nissaan. Suunnittelu- ja rakentamisra- ha on esitetty vuodelle 2021, rakenta- misrahaa esitetään vuosille 2022–2023.

Tampereen kaupunkiliikenteen Varikko

Varikon tiloille on esitetty ratkaisua kahdesta tai yhdestä sijoituksesta. Vari- kon sijainnin ja toteutusmallin tutkimi- nen on kesken. Esitetään vuodelle 2022 suunnittelurahaa ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2025.

Sisäilmaolosuhdeinvestoinnit

Määräraha käytetään rakennusten si- säilmaongelmia aiheuttavien teknisten ja rakenteellisten ongelmien korjaami- seen kohteissa, joissa ei tehdä muita perusparannustöitä. Määräraha mah- dollistaa toiminnan edellyttämien si- säilmaolosuhteiden parantamisen ja kiinteistöjen teknisten ja rakenteellis- ten ongelmien hoitamisen.

Valmistuneiden kohteiden jälkityöt

Määrärahalla hoidetaan edellisinä vuo- sina valmistuneiden kohteiden jälki- töitä, kuten pihatyöt ja valmistuneissa kohteissa todettuja käyttöä häiritseviä puutteita.

MUUT KIINTEISTÖT

Muiden rakennusten kiinteistö- ja laiteinvestoinnit sekä kaupunkikuvallisten kohteiden investoinnit

Määrärahaa käytetään kaupungin omistuksessa olevien ja kaupunkikonsernin ulkopuolelle vuokrattujen tilojen investointeihin vuokrauksen ja vuokratuottojen mahdollistamiseksi sekä kaupunkikuvallisesti tärkeiden kohteiden investointeihin (piiput ja muut maamerkit).

Määrärahalla toteutetaan liikelaitosten pieniä perusparannus- ja korjausinvestointeja ja toiminnan edellyttämiä muutoksia sekä palvelukäyttöön vuokrattujen kohteiden yhteiskäytössä olevien tilojen kalustamista silloin, kun niitä ei ole sisällytetty muihin määrärahoihin.

Lisäksi määrärahaa käytetään kehitettävien ja realisoitavien kiinteistöjen kehityskustannuksiin.

ENSIKERTAINEN KALUSTAMINEN VUOKRAUKSELLA TAI MUULLA RAHOITUSMALLILLA TOTEUTETTAVISSA HANKKEISSA

Määrärahaa käytetään ulkopuoliselta kiinteistönomistajalta vuokrattujen tai muulla kuin investointimäärä-rahalla toteutettujen hankkeiden käyttäjälähtöisiin investointeihin, joita ei sisällytetä vuokra- tai rahoitussopimukseen.

TULOT

Talonrakennushankkeiden tulot muodostuvat Tammelan Stadionille budjetoidusta opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä valtionavustuksesta ja Uefan HatTrick investointiavustuksesta sekä kiinteistöomaisuuden myynneistä.

Taloussuunnitelmakauden 2023–2025 hankkeiden perustelut

KASVATUS JA OPETUS

Kalkun päiväkotia ja koulu

Kalkun heikkokuntainen koulurakennus on päätetty korvata uudella päiväkotia- ja koulurakennuksella. Päiväkotia mitoitetaan neljälle ryhmälle eli noin 80 lapselle ja koulu noin 75 oppilaalle (luokat 0–2 yksisarjaisena). Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2025 ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2027.

Lamminpään koulun rakennus 1 perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Tulevaisuudessa koulu (rakennus 1 ja 2) tulee olemaan kolmesarjainen luokkien 0–6 koulu, jossa oppilasmäärä on noin 525 oppilasta. Rakennus mitoitetaan noin 300 oppilaalle. Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2024–2026.

Tammelan koulun rakennus 1 perusparannus

Koulurakennuksen perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Hankkeen asemakaava on vireillä. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2025 ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2027.

Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannettavissa koulurakennuksissa on tilat noin 200 oppilaalle (luokat 0–6). Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuosille 2024–2025 ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2027.

Hatanpään koulun perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannettavassa koulurakennuksessa on tilat noin 570 oppilaalle (luokat 0–9). Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2026.

Aleksanterin koulun (ruokalarakennus, puurakennus ja kivirakennus) perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2025 ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2029.

Kaukajärven koulu, päiväkot, nuorisotilat ja kirjasto perusparannus ja laajennus

Kaukajärven koulu perusparannetaan ja laajennetaan. Koulun suunnitellaan tilat 1300 oppilaalle ja päiväkotitoimitetaan 160 lapselle, lisäksi rakennukseen sijoittuvat uusi alueen kirjasto ja nuorisotilat. Valmistumisen jälkeen luovutetaan vanhasta Annalan koulusta, Juvan päiväkodista ja Kaukajärven kirjastosta. Hanke edellyttää asemakaavamuutosta. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2028.

Takahuhti B koulu, vl1-4 perusparannus ja päiväkodin laajennus

Koulurakennus tarvitsee perusparannuksen. Koulurakennuksen yhteyteen rakennetaan uusi 300 lapsen päiväkotikoulu laajennusosana. Hankkeen valmistumisen jälkeen luovutetaan Pappilan, Takahuhtin ja Ankkarin päiväkodeista. Hankkeen toteutus vaiheistetaan. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2027.

Viinikanlahden päiväkot ja koulu

Viinikanlahden päiväkodin ja koulun uudisrakennus rakennetaan uudelle asemakaavoitettavalle alueelle. Päiväkotitoimitetaan 160 lapselle ja koulun esi- ja alkuopetuksen (luokat 0–2) tilat toteutetaan kaksisarjaisena. Suunnitteluvaiheessa tutkitaan myös mahdollisuutta toteuttaa alueen yhteiskäyttöiset liikuntatilat rakennuksen yhteyteen tai läheisyyteen. Suunnittelu- ja rakentamisrahaa esitetään vuosille 2025–2027.

Järvensivun koulu ja päiväkot perusparannus ja laajennus

Koulu on suljettu sisäilmaongelmien vuoksi. Palveluverkkosuunnitelman mukaan koulu muutetaan 120 lapsen päiväkodiksi ja koulu 1-sarjaisena, eli

noin 75 oppilasta. Valmisteluvaiheessa tutkitaan ensisijaisesti ratkaisua, jossa osa tiloista sijoitetaan uudisrakennukseen ja osa nykyisistä rakennuksista perusparannetaan. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2027.

Kanjonin päiväkot ja koulu

Palveluverkkosuunnitelman mukaan huonokuntoiset rakennukset korvataan uudisrakennuksella. Uusi päiväkotitoimitetaan 160 lapselle ja koulun esi- ja alkuopetuksen (luokat 0–2) tilat toteutetaan kaksisarjaisena eli noin 150 oppilaalle. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2027.

Kämmenniemen koulun perusparannus

Perusparannuksen yhteydessä tehdään oppimisympäristöjen kehityksen edellyttämät muutostyöt. Perusparannettavassa koulurakennuksessa on oppilaita noin 405 (luokat 0–9), kirjasto ja nuorisotilat. Perusparannushankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2026.

Hatanpään Jukolan perusparannus ja muutostyöt

Palveluverkkosuunnitelman mukaan alueella on tarve 120 lapsen päiväkodille. Jukolan rakennukseen suunnitellaan lisäksi tiloja eri toimijoille. Asemakaavalla suojellun rakennuksen käyttöönotto edellyttää kohteen perusparannusta. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2023–2025.

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT

De Gamlas Hem ja Kurila (PMO), perusparannus

Rakennukset tarvitsevat perusparannuksen. Perusparannuksen yhteydessä

tehdään asemakaavan ja suojeluarvojen mahdollistamissa rajoissa tarpeellisia tilamuutoksia sekä lisätään tilojen käytettävyyttä ja parannetaan esteettömyyttä. Suunnitelman mukaan musiikkiopisto hyödyntää samalle tontille rakennettavaa uutta Eteläpuiston päiväkotia ja koulua väistötiloina rakennustöiden ajan. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2024–2026.

Kalevan liikuntapuiston huoltorakennus

Kalevan liikuntapuistoon valmistui tekojäärata luistelukäyttöön vuonna 2020. Nykyinen huonokuntoinen huoltorakennus on purettu. Uusi huoltorakennus on suunniteltu toteutettavan vuonna 2024. Hankkeelle esitetään rakentamisrahaa vuosille 2024.

Tesoman uimahallin perusparannus

Rakennus on perusparannuksen tarpeessa. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2025 ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2027.

KONSERNIHALLINTO

Kauppahalli

Rakennus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannuksen. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2027.

Hiedanrannan Kartano

Rakennus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannuksen. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2025 ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2027. Ennen perusparannusta selvitetään rakennuksen käyttömahdollisuudet palveluverkossa.

Vuokrauksella tai muulla rahoitusmallilla toteutettavat hankkeet

Seuraavat tilajärjestelyt toteutetaan vuokraamalla tai muulla rahoitusmallilla. Muilla rahoitusmallilla toteutettavien kohteiden investointisuunnitelmassa kuvataan hankkeen suuruutta ja ajoitusta. Hankkeiden käyttötalousvaikutukset voidaan arvioida sopimusneuvottelujen tarkentuessa.

Virastotalon laajennus ja perusparannus

Kaupungin virastot keskitetään laajennuksen ja perusparannuksen jälkeen Virastotaloon ja luovutaan Frenckellistä. Virastotalon laajennuksen ja perusparannuksen toteuttaa KKoy Tampereen Virastotalo. Rakennustyö on suunniteltu toteutettavaksi kahdessa vaiheessa, jotta ei tarvita erillisiä väistötiloja. Hanke suunnitellaan niin, että se mahdollistaa jatkossa myös lisärakentamista tontille. Tämä edellyttää lisää rakennusoikeutta ja asemakaavamuutosta.

Hervannan toimintakeskuksen perusparannus (K-rakennus)

Kaupunki on myynyt rakennuksen Palvelukiinteistöt Oy:lle ja 1.9.2021 jälkeen vuokraa tilat kaupungin käyttöön. Rakennus on tulossa perusparannusikään. K-rakennuksessa sijaitsevat kirjaston ja nuorisokeskuksen tilat. Nuorisokeskus siirtyy vuoden 2024 jälkeen Hervannan Vapaa-aikakeskukseen, jonka jälkeen rakennuksesta vapautuu tilaa muuhun, esimerkiksi sote-palveluiden käyttöön.

Hiedanrannan hyvinvointikeskus (koulu, päiväkot, nuorisotila, kirjasto, liikuntasali) 1 vaihe

Palveluverkkosuunnitelman mukaisesti toteutetaan aluetta palveleva hyvinvointikeskus. Hyvinvointikeskukseen sijoittuu alueen uusi 1500 oppilaan koulu ja 200 lapsen päiväkot, nuorisotilat, liikuntatilat, kirjasto. Hankkeeseen liitetään mahdollisesti sosiaali- ja terveyskeskuksen tarvitsemat tilat (äitiys- ja lastenneuvola, perhekeskuspalvelut, terveyskeskus, suun terveydenhuolto, sosiaalityö, ikäihmisten

päivä- ja palvelukeskus ja kotihoito). Hanke vaiheistetaan. Hanke edellyttää asemakaavamuutosta. Hanke edellyttää asemakaavamuutosta ja esitetään toteutettavaksi alusta-van suunnitelman mukaisesti elinkaarihankkeena.

Lamminrahkan yhtenäiskoulu

Kangasala ja Tampere toteuttavat yhdessä Lamminrahkaan 3.–9.-vuosiluokkien yhtenäiskoulun. Yhtenäiskoulu rakennetaan kahdessa vaiheessa. Vuonna 2023 valmistuu kaupunkien yhdessä toteuttama 1. rakennusvaihe. Tilat rakennetaan 500:lle 3.–6. luokkien oppilaalle. Rakentamiskustannukset ja ylläpitokulut on sovittu jaettavan kaupunkien kesken oppilasmääräarvion perusteella eli Kangasalan osuus on 62,37 % (580:930) ja Tampereen 37,63 % (350:930). Hankkeen 1.vaiheen valmistumisvuodeksi on arvioitu 2023, toisen vaiheen valmistumisvuodeksi 2027.

Kisapuiston uusi päiväkot

Kisapuiston koulu on suljettu sisäilmaongelmien vuoksi vuonna 2017. Samalla tontilla sijaitseva noin 100 lapsen Kisapuiston päiväkot kärsii sisäilmaongelmista ja se suljettiin vuonna 2019. Ensisijaisesti tutkitaan mahdollisuutta rakentaa molemmat nykyiset rakennukset korvaava yksi iso noin 240 lapsen päiväkotiyksikkö. Samassa yhteydessä luovutaan pienistä ja epätarkoituksenmukaisista päiväkodeista. Hankkeen valmistumisvuodeksi on arvioitu 2023

Ojalan päiväkot ja koulu

Ojalan uusi päiväkot mitoitetaan 160 lapselle ja koulun esi- ja alkuopetuksen (luokat 0–2) tilat toteutetaan kaksisarjaisena. Hankkeen valmistumisvuodeksi on arvioitu 2024.

Sara Hildénin taidemuseo Finlaysonin alueelle

Alueella on käynnistynyt asemakaavamuutos, jolla mahdollistetaan Sara Hildénin taidemuseon laajennuksen toteuttaminen arkkitehtuurikilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta. Tam-

pereen kaupunki, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma ja Sara Hildénin Säätiö perustavat museorakennusta toteuttamaan ja omistamaan keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön, joka vuokraa tilat Tampereen kaupungille Sara Hildénin taidemuseon käyttöön. Taidemuseon on tarkoitus valmistua vuonna 2026. Investoinnin käynnistyttyä kaupunki lyhentää pääomainsa vuosittain noin 200.000 eurolla. Vanhasta museorakennuksesta luovutaan uuden valmistuessa.

Peltolammin hyvinvointikeskus

Alueen yleissuunnitelman ja palveluverkkosuunnitelman mukaisesti toteutetaan uusi Peltolammin ja Multisillan aluetta palveleva hyvinvointikeskus. Hyvinvointikeskukseen sijoittuu alueen uusi koulu ja päiväkot, nuorisotilat, äitiys- ja lastenneuvola, liikuntatilat, suun terveydenhuollon tilat, kirjasto ja kirjastoauton tilat, kotihoidon tilat, perhekeskuspalveluiden tilat, tiloja jalkautuville työntekijöille sekä perhetyöntekijöille ja ikäihmisille. Hankkeen edellyttämä kaavamuutos on vireillä. Nykyinen Peltolammin koulutontti tullaan kaavoittamaan uudelleen asuinkäyttöön. Hankkeen valmistumisvuodeksi on arvioitu 2025.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN JA PELASTUSLAITOKSEN HANKKEET HYVINVOINTIALUEIDEN VALMISTELUN AIKANA

Sosiaali- ja terveyspalveluiden rakennushankkeita edistetään hallitusti hyvinvointialueiden valmistelun aikana. Hyvinvointialueet vastaavat palveluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen. Kaupunki edistää palveluiden järjestämisen sujuvaa siirtymistä jatkamalla laadittujen palveluverkkosuunnitelmien mukaisten investointihankkeiden suunnittelua.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Vaativien kehitysvammaisten asumisyksikkö

Laitosasumisen purkamisen seurauksena on tarpeen toteuttaa asumisyksikkö, jossa olisi tuettua asumispalvelua ja tehostettua palveluasumista. Yksikön läheisyyteen on tavoitteena sijoittaa satelliittiasuntoja. Sijaintina tutkitaan Lääkärinkallionkatu 10 tontin käyttömahdollisuutta, jonka vieressä sijaitsee Tuomikallion toimintakeskus. Erityistarpeiden vuoksi asumispalvelu on katsottu tarkoituksenmukaiseksi toteuttaa omana palveluna. Hankkeelle esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2022.

Kaupin yliopistollinen sosiaali- ja terveyskeskus (ent. Kaupin hyvinvointikeskus)

Hanke suunniteltiin alun perin toteutettavaksi vuokraamalla palvelutoimintaan tarvittavat tilat Suomen Yliopistokiinteistöt Oy:ltä. Rakennukseen on suunniteltu sijoitettavaksi mm. itäisen keskustan alueen 40 000 asukkaan terveysasema- ja sosiaalipalvelut sekä fysioterapiapalvelut. Lisäksi Kaupin sosiaali- ja terveyskeskukseen on tulossa suun terveydenhuollon palveluita, äitiys- ja lastenneuvola ja liikunnanohjaajien työtila. Myös lapsiperheiden sekä aikuisten sosiaalipalvelut sijoittuvat kokonaisuuteen. Esitetään suunnitelmien päivittämistä uutta tilannetta vastaavaksi kaupungin toimesta. Valmistelun yhteydessä selvitetään mahdollisuus sijoittaa rakennus kaupungin omistamalle maalle osoitteeseen Kuntokatu 4.

Hatanpään sosiaali- ja terveyskeskus (ja kuvantaminen)

Tarveselvitys on hyväksytty. Hatanpään uuteen sosiaali- ja terveyskeskukseen (uudisrakennus) sijoittuu terveysaseman vastaanottotilat, hammashoitola, neuvola, sosiaalityö ja TAYS:n kuvantamispalvelut kahteen alimpaan kerrokseen. Hankesuunnitelma tehdään vuonna 2021. Toteutusvaihe siirtyy Sote-valmistelun alle. Rakentaminen on suunniteltu vuosille 2023–2025, josta Sote-hyvinvointialue vastaa.

Selviämishoitoasema ja sosiaali- ja kriisipäivystys (osana Nekalan uutta poliisiasemaa)

Selviämisasema ja sosiaalipäivystys toimii nykyisen pääpoliisiaseman kiinteässä yhteydessä. Suunnitelman mukaan poliisiasema tulee siirtymään uusiin tiloihin nykyisen Nekalan varikkoalueen paikalle. Vastaavasti uudet selviämisaseman ja sosiaali- ja kriisipäivystyksen tilat toteutetaan poliisiaseman yhteyteen siten, että ne mahdollistavat toiminnan jatkumisen. Hankkeet ajoitetaan siten, että ne valmistuvat ja otetaan käyttöön samanaikaisesti. Asemakaavamuutos on vireillä. Arvioitu poliisiaseman valmistumisvuosi on 2025.

Tammelakeskus

Tammelakeskuksen nykyisistä toiminnoista terveysasema, kuntoutus ja terapia siirtyvät Kaupin yliopistolliseen sosiaali- ja terveyskeskukseen sen valmistuttua. Tammelakeskuksen perusparannuksen arvioitu valmistumisvuosi on 2025. Nykyisistä toiminnoista kiinteistöön jäävät Perheiden talo, Perhepiste Nopea sekä Lähitori. Vapautuviin tiloihin sijoitetaan perhekeskuspalveluiden, lapsiperheiden palveluiden ja nuorisovastaanoton tiloja. Korjaukset toteuttaa omistaja. Kaupunki on vuokralainen. Korjauskustannukset sisällytetään pääomavuokraan erikseen sovitavassa laajuudessa.

Sosiaali- ja terveystalokorjausten pienet hankkeet

Määräraha käytetään sosiaali- ja terveystoimen toimitilojen pieniin perusparannus- ja muutostöihin sekä toiminnan edellyttämiin toiminnallisiin muutoksiin erillisen vuosisuunnitelman mukaan.

KOUKKUNIEMEN HANKKEET

Koukkuniemen kehittäminen

Tehostetun palveluasumisen tarve lisääntyy ikäihmisten määrän kasvun myötä. Koukkuniemen Iltala, Varpula ja Havula ovat samankaltaisia raken-

nuksia ja tämä 1950-luvun rakennuskanta on toiminnallisesti ja teknisesti perusparannusvaiheessa. Samalla toteutetaan rakennemuutosta laitoshoidosta avohoitoon ja tehostettuun palveluasumiseen. Koukkuniemen kehittämisestä on toteutettu Valtion asuminen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) myöntämien investointiavustusten avulla. Tulevia rakennushankkeita suunnitellaan vaiheistettavaksi peräkkäin kahden vuoden välein. Tavoitteena on ylläpitää Koivulaa väestökäytössä hankkeiden ajan, jonka jälkeen Lehtelän ja Koivulan käyttämä tontinosa voidaan luovuttaa asemakaavassa osoitettuun asuinrakentamiseen.

Koukkuniemi Iltala ja Juhlatalo

Iltalan ja Juhlatalon rakennuskokonaisuus on tarpeen perusparantaa ensin, sitten seuraavat Varpulan ja Havulan rakennukset. Kuhunkin rakennukseen sijoittuu 60 paikkaa palveluasuntoja. Juhlatalo mahdollistaa tilat alueen yhteisölliselle toiminnalle. Iltalan rakennuksen korjaamiseen esitetään toteutussuunnittelurahaa vuodelle 2022. Juhlatalo mahdollistaa tilat alueen yhteisölliselle toiminnalle. Iltalan ja Juhlatalon rakennuksen korjaamiseen esitetään rakentamisrahaa vuosille 2023–2024.

Varpula

Varpulan toiminta muutetaan vanhainkotikäytöstä tehostettuun palveluasumiseen ja rakennuksen perusparantamiseen esitetään suunnittelurahaa vuodelle 2024 ja rakentamisrahaa vuosille 2025–2026.

Koukkuniemi Havula

Havulan toiminta muutetaan tehostettuun palveluasumiseen ja rakennuksen perusparantamiseen esitetään toteutussuunnittelurahaa vuodelle 2025 ja rakentamisrahaa vuosille 2026–2027.

Koukkuniemi Hallintorakennus

Hallintorakennus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannuksen. Hankkeelle esitetään suunnittelu- ja rakentamisrahaa vuosille 2024–2025. Ennen perusparannuksen suunnittelua selvitetään

rakennuksen tarve kaupungin tai hyvinvointialueen palveluverkossa. Myös mahdollista kiinteistön realisointia selvitetään.

PELASTUSLAITOKSEN HANKKEET

Paloasema länsi

Tampereen kaupunkialueen pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteet eivät nykyisellä paloasemaverkostolla kaikilta osin toteudu kaupungin Läntisellä ja Eteläisellä alueella. Rakennushankkeiden aikataulutusta on tarkoituksenmukaista painottaa siten, että läntinen tukikohta etenee toteutukseen

ensin ja eteläinen tukikohta valtion kanssa tehtyjen selvitysten jälkeen. Pelastuslaitoksen mukaan rakennus tulee olla käyttöönotettavissa vuonna 2024. Hanke edellyttää asemakaavamuutosta, joka on vireillä.

Paloasema etelä

Uusien tukikohtien rakentamisjärjestys riippuu mahdollisuuksista yhteiseen rakentamishankkeeseen Poliisin kanssa Nekalassa, Läntisen alueen kaavamuutosten aikataulusta, sekä Keskuspaloaseman vanhan puolen peruskorjauksen ja uuden puolen rakennusosan ja tontin tulevaisuuden hyödyntämis-mahdollisuuksista. Hanke edellyttää

asemakaavamuutosta, joka on vireillä. Suunnittelurahaa esitetään vuodelle 2022, jolla toteutetaan kohteen hankesuunnittelu.

Keskuspaloaseman vanhan osan perusparannus

Rakennus on huonokuntoinen ja vaatii perusparannuksen. Perusparannus toteutetaan uuden etelän paloaseman valmistumisen jälkeen. Paloasema käyttää keskuspaloaseman uutta osaa väistötilana rakennustöiden ajan. Perusparannuksen jälkeen uudesta osasta luovutaan ja kehitetään muuhun käyttöön.

YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Yhdyskuntalautakunnan tehtävänä on järjestää kaupunkirakenteen kehittämistä kokonaisuutena, kaupunkisuunnittelua, rakentamista ja ylläpitoa koskevat palvelut sekä viranomaispalvelut. Lautakunta vastaa kestävän kaupunkikehityksen ja ympäristöpolitiikan linjausten ja sitoumusten koordinaatiosta, toimeenpanosta, projektoinnista ja seurannasta. Lautakunnalle kuuluu liikenteen hallinta paitsi ympäristö- ja rakennusjaostolle sekä Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnalle kuuluvat tehtävät.

Jätehuoltolautakunnan 0,461 milj. euron toimintamenot sisältyvät yhdyskuntalautakunnan talousarvioon.

Toimintaympäristön muutokset

Tamperelaisten ilmastojalanjälki on puolittunut vuodesta 1990. Asukas-kohtaiset kasvihuonekasvupäästöt putosivat vuonna 2019 3,8 Co₂-ekvivalenttonniin. Kasvihuonekaasupäästöjen väheneminen on kuitenkin viime

vuosina hidastunut huolestuttavasti. Ilman merkittäviä toimia ja kaupungin ilmasto-ohjelman määrätietoista toteuttamista tavoitteena olevaa hiilineutraaliutta ei saavuteta vuoteen 2030 mennessä.

Tampereen hiilineutraaliutta edistetään yhdyskuntasuunnittelun ja rakentamisen keinoin. Tampereen raitiotieliikenne käynnistyi elokuussa 2021 linjoilla 1 ja 3. Siirtyminen ratikka-aikaan on merkittävä muutos kaupungin liikennejärjestelmässä ja yhdyskuntarakenteessa. Maankäyttöä kehitetään tulevina vuosina erityisesti nykyisellä ja tulevilla raitiotielinjoilla ja muilla joukkoliikennekäytävillä. Raitiotien rakentaminen kohti Lentävänniemeä jatkuu vuoteen 2024 ja linjan 1 jatkamisesta Koilliskeskukseen ja Härmälään on määrä päättää myöhemmin alkaneella valtuustokaudella.

Joukkoliikennejärjestelmän kehittäminen kytkeytyy tiiviisti kaupungin kasvun hallintaan. Tampereen väkiluku kasvoi alkuvuonna 2021 nopeasti. Hei-

näkuun lopussa tamperelaisia oli 242 457. Kasvua vuoden takaiseen oli yli 1 400 asukasta eli jonkin verran enemmän kuin edellisinä vuosina. Voimakas kasvu heijastuu myös rakentamisen volyyymeihin. Rakennuslupia myönnettiin vuoden 2021 ensimmäisen puoliskon aikana 3 300 asunnolle, kasvua edellisvuodesta oli 50 prosenttia. Alkuvuoden aikana käynnistyi 2 800 uuden asunnon rakentaminen, mikä on yli 2 kertaa enemmän kuin edellisvuonna. Uusia asuntoja valmistui 1 000.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Ikonen pormestariohjelman pohjalta. Yhdyskuntalautakunnalle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä kahdeksan toiminnan tavoitetta. Strategian sisällöt ja toiminnan tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi lautakunnan vuosisuunnitelmassa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2022

16	Asemakaavoituksella on mahdollistettu vuosittain 110 pientalon rakentaminen
23	80 % asemakaavoitetusta asuin- ja palvelusalueesta sijoittuu joukkoliikennevyöhykkeille ja aluekeskuksiin
25	Liikkuminen kestäväillä kulkutavoilla on lisääntynyt edelliseen vuoteen verrattuna
26	Raitiotien osan 2 rakentaminen on edennyt tavoitellun aikataulun mukaisesti
27	Luonnon monimuotoisuusohjelman toimeenpano on käynnistynyt
31	Keskustan saavutettavuus kaikilla kulkumuodoilla on huomioitu liikennetarkoituksissa ja liikkumisen asiakastytytyvyyden seuranta on käynnistynyt
42	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
44	Asiakaskokemus on parantunut rakennusvalvonnassa ja katujen ja yleisten alueiden kunnossapidossa edelliseen vuoteen verrattuna

Tuottavuus

Tuottavuuden tavoitteet ja kehityksen seuranta laajennettiin vuonna 2021 lautakuntien alaiseen toimintaan. Tuottavuutta mitataan talouden päämittareilla, jotka on suhteutettu asukasmäärään. Selittävät mittarit kuvaavat toimintoja, joilla on vaikutusta tuottavuuteen. Tuottavuuden parantamiseksi palvelualueella on ollut käynnissä tuot-

tavuus- ja tuloksellisuuspilotti, jossa kehitetään tuottavuuden mittaamista, johtamista ja seuranta. Tavoitteena on saada aikaan mittareilla todennettavaa tuottavuusmuutosta. Koronapandemian aikana toteutettuja uusia toimintatapoja hyödynnetään digitalisaation edistämiseksi.

Tuottavuusmittarit	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-113	-109	-149	-167
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-413	-401	-430	-456
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-73	-73	-77	-78
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-136	-132	-133	-139
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	-		63,5	63,5
Sairauspoissaolot, %	3,6 %	2,6 %	1,5 %	1,5 %
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	14,4	14,8	13,2	13,4

Talous

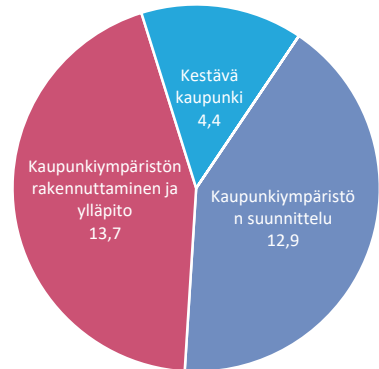
Talousarvioesityksessä on huomioitu tulojen lisäyksiä yhteensä 1,8 milj. euroa ja menojen lisäyksiä yhteensä 7,4 milj. euroa. Tuloja lisää rakennusvalvonnan sekä asukaspysäköinti- ja pysäköintivirhemaksutulojen lisäys sekä saadut kaapeliverkkotulot. Menojen lisäyksistä merkittävimpana ovat raitio-

tien vastikkeen maksamiseen varattu lisäys sekä kaupungin kasvusta johtuvat lisäykset. Menojen vähennyksistä merkittävimmät ovat Raitiotie kehitysohjelman henkilöstön siirtyminen Tampereen Raitiotie Oy:n palvelukseen sekä kaupungin laajennetun johtoryhmän asettamat säästötavoitteet.

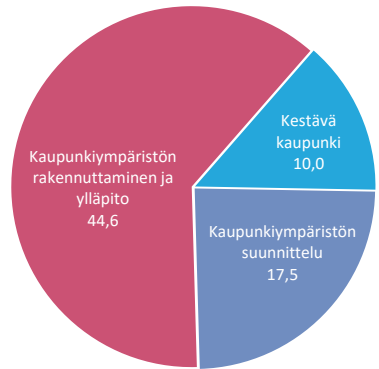
YHDYSKUNTALAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	8 693	9 055	9 900
Maksutulot	14 472	12 998	13 698
Tuet ja avustukset	1 659	2 608	2 813
Vuokratulot	1 070	648	648
Muut toimintatulot	3 502	3 531	3 937
Toimintatulot yhteensä	29 395	28 840	30 996
Valmistus omaan käyttöön	2 205	1 530	1 610
Toimintamenot			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-13 784	-14 990	-15 397
Henkilösivumenot			
Eläkemeno	-3 254	-3 232	-3 333
Muut henkilösivumenot	-488	-517	-541
Palvelujen ostot	-33 993	-34 128	-35 846
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 469	-1 997	-1 991
Avustukset	-334	-237	-237
Vuokramenot	-4 226	-10 573	-16 011
Muut toimintamenot	-427	-477	-597
Toimintamenot yhteensä	-55 770	-64 621	-72 343
Toimintakate	-26 375	-35 781	-41 347
Rahoitustulot ja -menot	-3	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-40 769	-44 000	-40 360
Tilikauden tulos	-67 146	-79 781	-81 707

TOIMINTATULOT, 31,0 M€

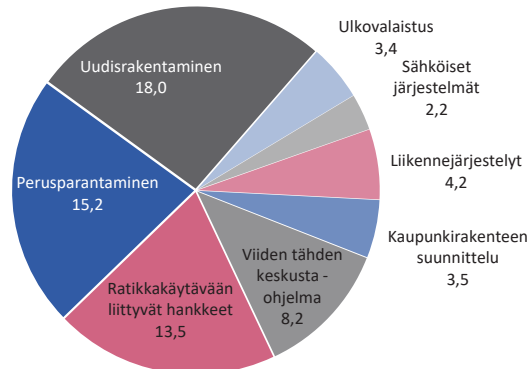

TOIMINTAMENOT, 72,1 M€

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	-64 214	-69 900	-68 200
Rahoitusosuudet	2 348		
Nettoinvestoinnit	-61 866	-69 900	-68 200

INVESTOINNIT, 68,2 M€

SITOVAT ERÄT

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot	Toiminta- kate
Yhdyskuntalautakunta, toimintakate (pl. erikseen sitovat erät)	30 996	-71 228	-40 232
Viiden tähden keskusta	0	-330	-330
Hiedanranta	0	-400	-400
Hiilineutraaleja tekoja	0	-385	-385

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoin- nit
Yhdyskuntalautakunta, nettoinvestoinnit (pl. erikseen sitovat erät)	-60 000	0	-60 000
Viiden tähden keskusta, nettoinvestoinnit	-8 200	0	-8 200

Kaupunkiympäristön suunnittelu

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat yleiskaavoitus, asemakaavoitus, liikennejärjestelmän suunnittelu, viheralueet ja hulevedet, rakennusvalvonta ja kiinteistönmuodostus.

Kaupunkisuunnittelussa luodaan fyysisen ympäristön osalta edellytykset palveluiden, asumisen ja elinkeinolämän rakentamiselle sekä näitä palvelevan yhdyskuntatekniikan, liikennejärjestelmän ja viheralueiden toteuttamiselle tasapainoisen ja kestäväen yhdyskuntarakenteen tavoitteiden mukaisesti.

TOIMINTAKATE	-4,6 M€
NETTOINVESTOINNIT	-1,7 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Kaupungin kasvun jatkuessa vahvana kaupunkisuunnittelun avulla pitää varmistaa yhdyskuntarakenteen laadukas, tasapainoinen ja kestävä kehitys kaupungissa.

- Kaavoituksen painopisteitä ja resurssien suuntaamista tarkistetaan uuden strategian ja pormestariohjelman perusteella.
- Kaupunkiympäristön laatu korostuu erityisesti ihmisten hyvinvoinnin ja kaupungin pitovoiman kehittämisessä.
- Ilmastomuutokseen varautuminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen kaupunkiympäristössä edellyttää kokeiluja ja uusia ratkaisuja, joilla on vaikutusta suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon.
- Edistetään kestäväen kaupunkiliikkumisen suunnitelmassa (SUMP) määriteltyjä toimenpiteitä.

Läntisen Tampereen aluekeskusten kehittämisedellytysten turvaaminen

- Tesoman seisakkeen maankäytön yleissuunnittelun käynnistäminen.
- Lielahden yleissuunnittelu ja tarkempi yhteensovittaminen Hiedanrannan suunnitteluun.

Maankäytön hallinnan kokonaisprosessin digitalisaatio ja asiakaspalvelun laadun kehittäminen.

- Valmistaudutaan kaavoitus- ja rakentamislain (maankäyttö- ja rakentamislain kokonaisuudistus) voimaantuloon ja siihen liittyvään tietomallipohjaiseen kaavoituksen ja rakennuslupakäsittelyyn.
- Asiakaspalvelun ja kaupunkilaisten kanssa käytävän vuoropuhelun laadun kehittäminen digitalisaatiota hyödyntämällä.

Kaupunkiympäristön rakennuttaminen ja ylläpito

Palvelukokonaisuuteen kuuluvat katu- ja yleisten alueiden toteutussuunnittelu ja rakennuttaminen, kunnossapidon järjestäminen ja satamapalvelut. Kadut, aukiot, viheralueet ja satamat rakennetaan vuosisuunnitelman investointiohjelman mukaisesti. Tehtävänä on rakennuttaa kaava- ja viheralueohjelmia sekä peruskorjauksia toteuttavan investointiohjelman kohteet mahdollisimman edullisesti ja laadukkaasti hyödyntämällä tehokkaasti sekä kaupungin omia että yksityisiä palveluntuottajia. Yleisten alueiden rakentamisinvestoinnit teetetään hanketohtaisilla urakkasopimuksilla. Palveluryhmän rakennuttaminen palvelee myös muiden palvelualueiden infra-rakentamisen johtamista. Palvelukokonaisuuteen kuuluvat lisäksi katutila- valvonta, pysäköinnin valvonta, eräät ajoneuvoihin liittyvät viranomaistehtävät sekä joukkoliikenteen lipuntarkastus.

Toiminnan keskeiset muutokset

Raitiotien rakentaminen siirtyy Lielahden suuntaan

Raitiotie on tärkeä osa Tampereen liikennejärjestelmää, mikä vaikuttaa kaikkiin kadunpidon tehtäviin

Kustannustaso on monissa rakentamisen ja ylläpidon tehtävissä noussut merkittävästi, mikä heikentää edellytyksiä laadun ja toiminnan volyymin säilyttämisessä. Arvioidaan voidaanko hankkeita siirtää parempaan suhdanneajankohtaan tai hankkeiden toteutusaikataulua muuten järjestellä.

Toimintaperiaatteina ovat olleet toiminnan turvallisuus, palvelun laatu, liikenteen sujuvuus sekä taloudellisuus. Toimintatapoja on kehitetty digitaalisten työmenetelmien avulla useissa palveluissa. Talousarviovuoden tavoitteena on luoda maarakentamisessa syntyvien materiaalien logistiikkaan toimiva malli. Se on keino tehostaa kiertotaloutta ja vähentää rakentamisessa syntyviä haitallisia päästöjä.

Rakentamisen volyymi jatkuu suurena, vaikka monissa hankkeissa onkin toteutusaikataulussa epävarmuutta.

TOIMINTAKATE	-30,9 M€
NETTOINVESTOINNIT	-66,5 M€

Kestävä kaupunki

Kestävä kaupunki -palvelukokonaisuus vastaa Tampereen kaupungin ympäristö- ja ilmastopolitiikan linjausten valmistelusta, toteutuksesta ja johtamisesta sekä niihin liittyvien toimintatapojen kehittamisestä, päätösvalmistelusta ja seurannasta. Ryhmä vastaa ympäristönsuojelun, jätehuollon ja ympäristöterveyden viranomaistehtävistä. Palveluryhmään kuuluvat ilmastoto- ja ympäristöpolitiikan, jätehuollon, ympäristönsuojelun ja ympäristöterveyden yksiköt.

TOIMINTAKATE	-5,6 M€
NETTOINVESTOINNIT	0 M€

Toiminnan keskeiset muutokset

Laaja jätelain uudistus astui voimaan 19.7.2021. Sen lisäksi kaikki jätealan asetukset ja kunnalliset jätehuoltomääräykset uudistuvat. Näiden toimeenpano on lähivuosien keskeisin tehtävä.

Elintarvikelain muutoksen myötä alkaa valvonnan vuosittainen perusmaksu (150 €/vuosi) ja hallinnollinen sanktiomahdollisuus. Myös terveydensuojelulain ja eläinlääkintähuoltolain muutokset ovat tulossa.

Luonnon monimuotoisuusohjelman toteutus alkaa. Yhtenä keskeisenä toimena on vieraslajien torjunta aiempaa systemaattisemmin ja laajemmin. Vuonna 2022 toteutetaan lakisääteinen, viisivuotiskausittain toteutettava kantakaupungin meluselvitys.

Smart Tampereen Kestävä Tampere 2030 -osaohjelma loppuu 2021 lopussa. Projektit ja muu toiminta siirtyy Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan yksikköön. Kaupungin hiilineutraalisuustyön toteutuksen uudelleenjärjestely.

Ilmastomuutoksen hillintään ja varautumiseen tähtäävää työtä laajennetaan erityisesti asukkaiden ja kuntalaisten kanssa. Ekosysteempipalveluiden arvotusta ja ekosysteemitilinpitoa kehitetään.

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelauskaunta toimii Tampereen, Nokian, Oriveden ja Ylöjärven kaupunkien sekä Kangasalan, Lempäälän, Pirkkalan ja Vesilahden kuntien yhteisenä seudullisena joukkoliikenteen viranomaisena Tampereen kaupunginvaltuuston ja -hallituksen alaisuudessa. Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelauskaunnan tehtävänä on järjestää joukkoliikenne Tampereen kaupunkiseudulla yhteistoimintana kaupunkiseudun kuntien kanssa. Yhteistoiminnan tavoitteena on toteuttaa kuntarajat ylittävää yhteistyötä joukkoliikenteen järjestämisessä sekä kehittää ja koordinoita seudullista joukkoliikennettä niin, että palvelutaso paranee ja palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti ja edullisesti.

Toimintaympäristön muutokset

Ratikkaliikenne osana historiallisen suurta joukkoliikenteen linjastomuu-

tosta käynnistyi suunnitellusti 9.8.2021 alkaen. Linjasto 2021 suunniteltiin vuorovaikutteisesti asukkaiden kanssa vuosina 2018-2019 ja sen ansiosta käyttöönotto on sujunut pääosin hyvin. Hienosäätönä on toteutettu pienehköjä aikataulu- ja reittimuutoksia heti liikenteen käynnistyessä kuten aiemminkin. Uudessa linjastorakenteessa vain ratikka ja bussien runkolinjat liikennöivät Hämeenkadulle, minkä johdosta joukkoliikennepalvelut ovat lisääntyneet ydinkeskustan muilla kaduilla, kuten Hämeenpuistossa, Satakunnankadulla ja Tampereen valtatiellä. Lisäksi linjasto on rakennettu aiempaa enemmän solmupisteisiin perustuvaksi. Solmupisteissä yhdistyvät useista suunnista tulevat linjat mahdollistaen näin hyvät vaihtoyhteydet aiempaa useimmille matkatarpeille. Lisäksi Tesoman seisake otettiin käyttöön 16.8.2021.

Talousarviossa on lähtökohtana, että koronapandemia vähentää vuonna 2022 joukkoliikenteen tuloja vain 2 pro-

senttia. Vuosina 2020-2021 koronapandemian vaikutus lipputuloihin on ollut noin 15-16 miljoonaa euroa per vuosi. Joukkoliikenteen talousarvio ei sisällä lipunhintojen korotuksia mutta talousneutraalit hinnoittelumuutokset ovat mahdollisia.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Ikonen pormestariohjelman pohjalta. Joukkoliikennelauskaunnalle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä neljä toiminnan tavoitetta. Strategian sisällöt ja toiminnan tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi lauskaunnan vuosisuunnitelmassa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2022

24	Joukkoliikenteen matkustajamäärä on palautunut vuoden 2019 tasolle
32	Joukkoliikennedyhteyksiä Tampere-Pirkkalan lentoasemalle kehitetään
42	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
44	Asiakaskokemus on parantunut joukkoliikenteessä edelliseen vuoteen verrattuna

Tuottavuusmittarit	TP 2019	TP 2020	Enn 2021	TA 2022
Päämittarit				
Nettokustannukset, euroa/asukas	-58	-74	-101	-97
Käyttökustannukset, euroa/asukas	-285	-285	-325	-348
Työvoimakustannukset, euroa/asukas	-4	-5	-5	-5
Palveluhankinnat, euroa/asukas	-276	-271	-283	-288
Selittävät mittarit				
Työntekijäkokemus, QWL (max 100)	-	71,5	79,1	79,1
Sairauspoissaolot, %	2,4 %	4,3 %	1,9 %	1,9 %
Tilatehokkuus, htm2/henkilötyövuosi	34,0	32,4	30,4	23,4

Tuottavuus

Tuottavuuden kehityksen seuranta laajennetaan vuoden 2021 loppupuolella lautakunnan alaiseen toimintaan. Ta-voitteet ja mittarit esitetään palvelu- ja vuosisuunnitelmassa 2022. Vuoden 2022 tuottavuuden näkökulmasta tärkeimpänä teemana on koronapandemian jälkeen lisätä myyntiä eli lippu- tuloja. Erityistä huomiota kiinnitetään tapahtumiin liittyvään joukkoliikenne- matkustukseen.

Talous

Joukkoliikenteen toimintakate heik- kenee talousarvioesityksessä 5,3 mil- joonaa euroa. Linjasto 2021 parantaa bussiliikenteen palvelutasoa Ratikan vaikutusalueen ulkopuolella lisäten nettokustannuksia 0,9 miljoonaa eu- roa. Bussiliikenteen sopimuksiin sisäl- tyvä kustannustason nousu vuonna 2022 on noin 1,9 miljoonaa euroa. Ra- tikan vuokrat ja vastikkeet sekä liiken- nöintikustannukset lisääntyvät yhteen- sä 5,7 miljoonalla eurolla ja ratikan kanssa päällekkäisen bussiliikenteen vähentämisen jälkeen nettokustan- nukset kasvavat Ratikan vaikutuksesta talousarvioesityksessä 1,5 miljoonaa euroa. Koronapandemian johdosta lip- putulot laskevat normaalista tasosta 1,0 miljoonaa euroa.

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	37 512	54 074	55 374
Maksutuotot	0	450	450
Tuet ja avustukset	12 614	5 048	5 048
Muut toimintatulot	544	900	900
Toimintatulot yhteensä	50 669	60 472	61 772
Valmistus omaan käyttöön	141		
Toimintamenot			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-923	-1 028	-1 090
Henkilösivumenot			
Eläkemenot	-159	-163	-177
Muut henkilösivumenot	-32	-33	-36
Palvelujen ostot	-65 305	-69 038	-71 128
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-164	-11	-11
Vuokramenot	-1 963	-8 533	-12 949
Muut toimintamenot	-49	-294	-294
Toimintamenot yhteensä	-68 455	-79 100	-85 685
Toimintakate	-17 787	-18 628	-23 913
Poistot ja arvonalentumiset	-39	0	-150
Tilikauden tulos	-17 826	-18 628	-24 063

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	429	-500	-500

SITOVAT ERÄT

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toiminta- tulot	Toiminta- menot *)	Toiminta- kate
Joukkoliikennelausakunta, toimintakate	61 772	-86 002	-24 230
*) Sisältyy vyörytysosuudet (Paikkatieto sekä Hallinto- ja talouspalvelut)			
Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointi- menot	Rahoitus- osuudet	Netto- investoinnit
Joukkoliikennelausakunta, nettoinvestoinnit	-500	0	-500

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen palveluryhmä vastaa Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja toimeenpanosta. Joukkoliikenteen palveluryhmässä suunnitellaan joukkoliikenteen linjasto ja liikennöinti koko kaupunkiseudulla. Joukkoliikenne hankkii liikennepalvelut kilpailuttamalla tai omalta tuotannolta tilaamalla. Palveluryhmä vastaa joukkoliikennettä tukevien järjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Palveluryhmä vastaa tarifuunnittelusta, lippujen myynnistä ja myyntiverkoista sekä joukkoliikenteen tiedotuksesta ja markkinoinnista.

Toiminnan keskeiset muutokset

Ratikkaliikenteen liikennöintialianssin palveluvaiheen käynnistyminen

- tehokkaan toiminnan vakiinnuttaminen
- palveluintegraattorin (Tampereen Raitiotie Oy) roolin vahvistaminen

Linjasto 2021 käynnistyminen 9.8.

- analyysiin perustuva linjaston hienosäätö
- linjastorakenteen vakiinnuttaminen

Koronan vaikutus

- vaikuttaa kysyntää vähentäen noin 2 %

Vuoden 2022 aikana käynnistetään pormestariohjelman mukaisesti selvitys tasataskan toteutuksesta ja sen rahoituksesta. (KV)

TOIMINTAKATE	-24,2 M€
NETTOINVESTOINNIT	-0,5 M€

KONSERNIHALLINTO

Konsernihallinto ohjaa, valvoo ja tukee koko kaupunkikonsernin toimintaa. Konsernihallinnon tehtävänä on varmistaa, että kaupunkikonsernin yksiköt toteuttavat kaupunkistrategiaa ja toimivat koko konsernin kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Konsernihallinnon tehtävä ulottuu kaupungin perusorganisaation lisäksi yhteisiin ja säätiöihin, joissa kaupunki on omistajana tai joissa kaupungilla on määräysvalta.

Konsernihallinnossa toimivat pormestarin suorassa alaisuudessa konsernijohtaja, apulaispormestarit ja pormestarin esikunta sekä konsernijohtajan suorassa alaisuudessa palvelualueiden johtajat esikuntineen ja seitsemän koko kaupungin toimintaa ja sen kehittämistä ohjaavaa ja tukevaa konserniyksikköä: hallinto, henkilöstö, strategia ja kehittäminen, tietohallinto, omistajaohjaus, talous ja sisäinen tarkastus.

Lisäksi konsernihallinnon talousarvio sisältää tarkastuslautakunnan ja päätöksentekoon liittyvät toimitukset eli kaupunginvaltuuston ja -hallituksen sekä lautakunnat. Tarkastuslautakunta, tarkastustoimi ja tilintarkastaja muodostavat yhdessä ulkoisen tarkastuksen, joka on riippumaton kaupungin johdosta ja muusta organisaatiosta.

Sote-uudistus

Kaupunki on päättänyt projektoida sote-uudistuksen siirtoon liittyvät teh-

tävät ja näin varmistaa luovutuksen sujuvuus. Projekti toteutetaan ajalla 20.9.2021-31.1.2023 ja se jaetaan laajuutensa vuoksi osaprojekteihin. Projektin omistaja on konsernijohtaja Juha Yli-Rajala ja projekti sijoittuu hallinnollisesti konsernihallinnon talousyksikköön. Projektikokonaisuus koostuu varsinaisesta siirtotehtävien kokonaisuudesta ja yhdyspintoihin liittyvistä tehtävistä.

Konsernihallinnossa on sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä pienessä määrin pelastustoimintaan liittyviä hallinnon tukitehtäviä. Voimaannpanolain (616/2021) mukaan Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä toimivat henkilöt siirtyvät hyvinvointialueen palvelukseen, jos henkilön tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen tukitehtäviä. Henkilöstö siirtyy 1.1.2023 liikkeenluovutuksella. Kaupunki antaa helmikuun 2022 loppuun mennessä hyvinvointialueelle arvion siirtävästä henkilöstöstä.

ICT-kehittäminen

ICT-kehittämiseen käytetään vuonna 2022 yhteensä 11,5 milj. euroa. Käyttötalouden osuus on 5,5 milj. euroa, investointien 6,0 milj. euroa. Sitovuus-taso on käyttötalouden ja investointien yhteismäärä.

ICT-kehittämismäärärahalla uudistetaan ICT-toimintaympäristöä vas-

taamaan sitä hyödyntävien yksiköiden tarpeita edistään kaupungin toiminnan digitalisointia. ICT-kehittäminen pohjautuu tietohallinnon, palvelualueiden ja muiden sidosryhmien kolmelle seuraavalle vuodelle laatimaan digi-tiekarttaan. Kehittäminen on luokiteltu kolmeen kokonaisuuteen: jatkuva, hyötyperusteinen, organisaatio- ja lain-säädännön muutoksista aiheutuva digi-kehittäminen. Käytännön kehittämis-toimenpiteet toteutetaan projekteina, pienkehittämisenä tai kokeiluina kau-pungin kehittämismallin mukaisesti.

Toiminnan tavoitteet

Vuoden 2022 talousarvio ja sen sisältämät toiminnan tavoitteet perustuvat Tampereen strategiaan 2030. Strategia valmisteltiin Anna-Kaisa Iksen pormestariohjelman pohjalta. Konsernihallinnolle kohdistuu vuonna 2022 yhteensä 10 toiminnan tavoitetta. Strategian sisällöt ja toiminnan tavoitteet tarkentuvat toimenpiteiksi konsernihallinnon vuosisuunnitelmassa.

Nro Talousarvion toiminnan tavoite 2022

11	Sosiaali- ja terveyspalvelujen ja pelastustoimen luovutus hyvinvointialueelle on hallittu ja palvelujen jatkuvuus on turvattu
37	Tilikauden tulos on enintään 26,6 milj. euroa alijäämäinen
38	Investointien tulorahoitus-% on 36
39	Talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma on laadittu ja toteutus on käynnistetty
40	Esimiesarviointin kaupunkitasoinen keskiarvo on vähintään 3
41	Henkilöstön työhyvinvointi on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
41	Työntekijäkokemus on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna
43	Tampereen houkuttelevuus työntekijänä on vahvistunut
45	Asiointi digitaalisessa kanavassa on mahdollista 30 % kaupungin palveluja
46	Hankintojen innovaatio- ja yhteistyökyky on parantunut edelliseen vuoteen verrattuna

Talous

Vuonna 2022 varaudutaan hyvinvointialuevaaleihin sekä muihin sote-uudistuksen aiheuttamiin valmisteluihin.

Vuonna 2022 investoinneissa on varauduttu uuden arkistorakennuksen ensikertaiseen kalustamiseen (0,09 milj. euroa).

KONSERNIHALLINTO

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	21 250	26 680	28 894
Tuet ja avustukset	329	644	541
Muut toimintatulot	39	56	476
Toimintatulot yhteensä	21 618	27 380	29 911
Valmistus omaan käyttöön	550	1 647	0
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-20 522	-23 329	-25 310
Palkat ja palkkiot	-17 180	-19 001	-20 642
Henkilösivumenot	-3 343	-4 328	-4 668
Eläkemenot	-2 786	-3 616	-3 916
Muut henkilösivumenot	-557	-712	-752
Palvelujen ostot	-26 555	-35 768	-32 944
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-401	-438	-431
Avustukset	-622	-321	-298
Vuokramenot	-3 111	-2 826	-2 887
Muut toimintamenot	-261	-908	-879
Toimintamenot yhteensä	-50 923	-61 943	-62 749
Toimintakate	-29 305	-34 563	-32 839
Rahoitustulot ja -menot	-2	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-606	-1 000	-1 000
Tilikauden tulos	-29 913	-35 563	-33 839

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	-2 270	-9 024	-6 093

Sitovat erät (1 000 euroa)	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate	Investointimenot	Nettoinvestoinnit	Toimintakate ja nettoinvestoinnit
ICT-kehittäminen, toimintakate + nettoinvestoinnit	502	-6 002	-5 500	-6 000	-6 000	-11 500
Tarkastuslautakunta, toimintakate ja nettoinvestoinnit	0	-447	-447	0	0	
Keskusvaalilautakunta, toimintakate ja nettoinvestoinnit	420	-1 012	-592	0	0	
Konsernihallinto, toimintakate ja nettoinvestoinnit	28 989	-55 289	-26 300	-93	-93	

Tuottavuuden parantaminen

Tuottavuuden parantamisen toimenpidekokonaisuudet konsernihallinnossa vuodelle 2022 ovat:

- Toiminnan ja palveluprosessien uudistaminen, sisältäen mm. Pirkanmaan hyvinvointialueen perustamiseen valmistautumisen, tiedonhallintalain toimeenpanon kaupunkiorganisaatiossa ja siihen liittyen tietovaraston käyttöönoton sekä useita muita järjestelmien uusia ja käyttöönottoja.
- Hankintojen tehostaminen toteuttamalla hankintojen kehittämisen ja digitalisoinnin kehittämissuunnitelmaa (2020-2023) yhteistyössä palvelualueiden kanssa.
- Toimintatapojen uudistaminen digitalisaation avulla sekä muut toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi.

YHTEISET ERÄT

Kaupungin yhteisiin eriin on koottu kaupunkitasoisia yhteistoimintaosuuksia, kuten Kuntaliiton, Pirkanmaan liiton ja Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymän maksuosuudet sekä varaukset erinäisiin avustuksiin ja jäsenmaksuihin. Osuus verotuskustannuksista sekä esimerkiksi yhtiöitettyjen toimintojen eläkemenoperusteiset eläkemaksut maksetaan täältä.

Yhteisissä erissä on myös varaukset kaupungin työntekijöiden työmatkaliikenteen tukeen sekä liikunta- ja kulttuurietuudesta aiheutuviin kustannuksiin.

Suurtapahtuma-avustuksiin ja järjestelykustannuksiin on varattu 2,6 milj. euroa (2021: 2,4 milj. e). Merkittävimmät suunnitellut suurtapahtumat vuonna 2022 ovat jääkiekon MM-kisat sekä Voimistelun Suomi Gymnaestrada- ja World Masters Athletics Championships -tapahtumat. Lisäksi vuoden 2022 talousarvio sisältää vuonna 2023 järjestettävien European Masters Gamesin kustannuksia.

Osallistuvan budjetoinnin kokeiluun on varattu talousarviossa 0,5 milj. euron määräraha.

Yhteisiin eriin sisältyy myös Pirkanmaan pelastuslaitoksen Tampereen maksuosuus 19,0 milj. euroa (kasvu noin 0,8 milj. e), poikkeusolon johtotilojen kustannukset ja pelastustoimen vanhat eläkemenoperusteiset maksut.

Ammatillisen koulutuksen yksikköhintarahoitusta (valtionosuus) osoitetaan täysimääräisenä koulutuksen järjestäjä Tredulle. Lisäksi toisen asteen koulutukselle osoitetaan rahoitusta nuorten hyvinvoinnin tukemiseen (0,377 milj. e). Talousarvioon arvioitu rahoituksen suuruus on yhteensä 93,5 milj. euroa.

Osakkeisiin ja osuuksiin on varattu yhteensä 2,0 milj. euroa kaupungin hallituksen käyttöön erillisten päätösten mukaan. Yhteisissä erissä on lisäksi 0,2 milj. euron varaus sijoitukseen Suomirata Oy:öön sekä 1,5 milj. euron varaus sijoituksesta Sara Hildénin taidemu-

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Toimintatulot			
Myyntitulot	473	550	550
Tuet ja avustukset	19	0	0
Vuokratulot	3	0	0
Muut toimintatulot	1 039	844	841
Toimintatulot yhteensä	1 534	1 394	1 391
Toimintamenot			
Henkilöstömenot	-3 970	-3 393	-3 443
Palkat ja palkkiot	-147	-156	-156
Henkilösivumenot	-3 823	-3 237	-3 287
Eläkemeno	-3 820	-3 202	-3 252
Muut henkilösivumenot	-4	-35	-35
Palvelujen ostot	-28 395	-121 138	-124 800
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-120	-28	-28
Avustukset	-87 237	-1 980	-2 507
Vuokramenot	-147	-173	-173
Muut toimintamenot	-1 106	-158	-154
Toimintamenot yhteensä	-120 976	-126 870	-131 105
Toimintakate	-119 442	-125 476	-129 714
Poistot ja arvonalentumiset	0	-1 131	0
Tilikauden tulos	-119 404	-126 564	-129 714

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022
Investointimenot	-36 491	-20 200	-3 700
Nettoinvestoinnit	-36 491	-20 200	-3 700
Pysyvien vastaavien luovutustulot	2 906	0	500

Sitovat erät, käyttötalous (1 000 euroa)	Toimintatulot	Toimintamenot	Toimintakate
Yhteiset erät	1 391	-131 105	-129 714

Sitovat erät, investoinnit (1 000 euroa)	Investointimenot	Rahoitusosuudet	Nettoinvestoinnit
Yhteiset erät	-3 700	0	-3 700

seon kiinteistöyhtiöön. Pysyvien vastaavien luovutustulot sisältävät arvion Finnparin 0,5 milj. euron pääoman palautuksesta (svop).

PIRKANMAAN PELASTUSLAITOS

Pirkanmaan pelastuslaitos huolehtii Pirkanmaan alueen 23 kunnan pelastustoimesta. Pelastuslaitoksen keskeiset tehtäväalueet ovat toimialaa koskevan lainsäädännön mukaan onnettomuuksien ennaltaehkäisy, ihmisten ja omaisuuden pelastaminen, ympäristön suojaaminen sekä normaaliajan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen. Pelastuslaitos tuottaa myös ensihoitopalveluita yhteistoiminnassa Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa kahdeksan kunnan alueella sekä vastaa osaltaan ensivastetoiminnasta koko Pirkanmaalla.

ensihoitopalveluita yhteistoiminnassa Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa kahdeksan kunnan alueella sekä vastaa osaltaan ensivastetoiminnasta koko Pirkanmaalla.

ensihoitopalveluita yhteistoiminnassa Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa kahdeksan kunnan alueella sekä vastaa osaltaan ensivastetoiminnasta koko Pirkanmaalla.

PIRKANMAAN PELASTUSLAITOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET

Toiminnan tavoite 2022	Mittari
Pelastustoimen valvontatehtävät ovat toteutuneet valvontasuunnitelman mukaisesti	Määräaikaisen valvonnan vaikuttavuuden toteutuminen.
Pelastustoimen toimintavalmiusaikavaatimus on saavutettu pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti	Keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta. 1. yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite
Työhyvinvointi on parantunut työyhteisötaitoja kehittämällä vuoteen 2021 verrattuna.	Työhyvinvoinnin matriisin tulokset.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Pelastustoiminta

Voimassa olevan palvelutasopäätöksen (2020-2021) huomioitavana on pelastustoiminnan osalta edelleen toimintaympäristön muutos ja erityisesti Tampereen ja muun kaupunkiseudun pelastustoiminnan toimintavalmius.

Jo aloitetulla paloasemaverkoston kehittämällä (Eteläinen asema Nekala, Läntinen asema Tesomalla sekä Urjala) turvataan toimintavalmiuden toteutumista sekä myös tehostetaan henkilöstöresurssien käyttöä. Tampereen itäisen alueen toimintavalmiuden tarkastamista jatketaan asemapaikan määrittelyllä. Tässä hyödynnetään ns. Satelliittipelastusyksikköä, jota voidaan hyödyntää painopisteaikoina sekä suurten tapahtumien aikaan.

Suunnittelussa huomioidaan myös ensihoidon palvelutasopäätöksen aiheuttamat muutokset ja mahdollinen kiireellisen ensihoidon vastuualueen laajeneminen tulevaisuudessa. Tähän liittyvät osaltaan tilatarvehanke Länsi-, Etelä- ja Itä-Tampereen alueille. Toiminta-analyysin ja riskiarvion perusteella

paloasemasuunnittelua jatketaan koskien Tampereen itäistä aluetta.

Koulutuspaloaseman (Kangasala) käyttöä tehostetaan edelleen ja mahdollistetaan osaamisen kehittäminen ja ylläpito koko pelastuslaitoksen henkilöstön osalta palvelutasopäätöksen mukaisesti. Koulutusaseman osalta tehdään suunnitelma mahdollisen alueellisen koulutuksen aloittaminen varmistamaan tulevaisuuden resurssitarve pelastajien osalta.

Pelastustoimessa on meneillään laajoja kansallisia ICT-hankkeita, jotka toteutuessaan tulevat korvaamaan pääosin nykyiset ydintoiminnan tietojärjestelmät sekä pelastustoimessa ja ensihoidossa. Hankkeista aiheutuu kustannuksia taloussuunnitelmakaudella. Tietojärjestelmähankkeiden on tarkoitus parantaa viranomaisten yhteistoimintaa ja yhteistä tilannekuvaa sekä nostaa sisäistä tuottavuutta. Hanke on edelleen kesken, mutta siihen varaudutaan talouden ja henkilöstöresurssin näkökulmasta.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Pelastuslaitoksen valvontatoiminnassa otetaan käyttöön valtakunnallisesti yhtenäinen valvonnan prosessi, jonka tarkoituksena on vaikuttavuuden parantaminen sekä hyvän hallinnon periaatteiden parempi huomioiminen valvontaprosessissa. Valvonnan perusteet määritellään edelleen valvontasuunnitelmassa, mutta seurannan mittaristoa muutetaan siten, että se kuvaa aiempaa paremmin valvonnan vaikuttavuutta.

Ensihoito

Pirkanmaan pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimus Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kanssa ensihoitopalvelun toteuttamisesta. Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän ensihoidon palvelutasopäätöksen (2021) mukaisesti pelastuslaitos toteuttaa ensihoitopalveluja seuraavissa kunnissa ja taajamissa: Nokia, Pirkkala, Tampere, Valkeakoski, Lempäälä, Akaa, Vesilahti, Urjala sekä Ylöjärven keskusta-alue. Urjalassa ambulanssivalmius toteutetaan pilottiluonteisesti moniviranomaisyksikkönä (ns. hybridiyksikkö).

TUOTTAVUUDEN PARANTAMINEN

**Tuottavuuspotentiaalia sisältävä kohde:
tuottavuutta parantava toimenpide, palvelun
tai prosessin uudistaminen****Sanallinen vaikutusarvio tuottavuuspotentiaalista**

Digitalisaation hyödyntäminen

SV210-sähköistäminen vähentää laskuttajien työmäärä 50 % (2htv) --> eläköityvien työntekijöiden tehtäviä ei täytetä.
Numeron-työvuorosuunnittelujärjestelmä tehostaa työvuoro- ja lomasuunnittelua sekä henkilöstöraportointia. Tehtävien automatisointi parantaa tiedon laatua ja oikeellisuutta sekä vähentää käsin tehtävää tarkastustyötä.

Hallinnon työskentelytapojen muuttaminen

Työtapojen monimuotoistuminen huomioidaan tilasuunnittelussa mm. tulevaisissa investoinneissa.

Ylitöiden määrän vähentäminen

Projekti ylitöiden määrien vähentämiseen erilaisin toimenpitein (mm. tarkoituksenmukaiset työaikamuodot, palaverikäytäntöjen kehittäminen).

PIRKANMAAN PELASTUSLAITOS

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	52 744	53 817	55 722	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	271	400	300	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-3 496	-2 980	-3 050	0	0	0
Palvelujen ostot	-6 065	-5 983	-6 308	0	0	0
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-30 238	-30 920	-31 584	0	0	0
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-5 296	-5 404	-5 519	0	0	0
Muut henkilösivukulut	-1 259	-1 451	-1 282	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	-1 665	-1 900	-1 750	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-4 704	-5 580	-6 529	0	0	0
Liikelylijäämä (-alijäämä)	293	-1	-1	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot	4	1	1	0	0	0
Muut rahoituskulut	-296	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	0	0	0

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Liikelylijäämä (-alijäämä)	293	-1	-1	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	1 665	1 900	1 750	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-292	1	1	0	0	0
Muut tulorahoituksen korjauserät	1 072	-50	-50	0	0	0
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 738	1 850	1 700	0	0	0
Investointimenot	-2 377	-2 400	-2 000	0	0	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	194	137	62	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	7	50	50	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-2 176	-2 213	-1 888	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	562	-363	-188	0	0	0
Rahoituksen rahavirta						
Vaikutus maksuvalmiuteen	562	-363	-188	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-562	363	188	0	0	0
Vaikutus rahavaroihin	-0	0	0	0	0	0

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-2 377	-2 400	-2 000			
Rahoitusosuudet	194	137	62			
Nettoinvestoinnit	-2 183	-2 263	-1 938	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	7	50	50			
Investointien rahavirta	-2 176	-2 213	-1 888	0	0	0

VAHINKORAHASTO

Vahinkorahasto on Tampereen kaupungin perustama riskirahasto. Rahastoa käsitellään erillisenä taseyksikkönä ja siitä tehdään vuosittain tilinpäätös.

Rahastosta korvataan kaupungille aiheutuneita kertaluonteisia vahinkoja ja vastuita, joita ei vakuutuksin ole katettu. Rahastosta voidaan korvata myös vakuutuksesta korvattavien vahinkojen omavastuuosan ja kaupungin toimintayksikön omavastuuosan välinen kustannus sekä vakuutuskorvauksen ylittävä vahinko-osa. Korvauspiiriin kuuluu myös leasing-rahoituksella hankittu erikseen vakuuttamaton omaisuus.

Rahastosta voidaan erityisistä syistä korvata myös kaupungin työntekijöiden ja luottamushenkilöiden omaisuudelle aiheutuneita ilkivaltaan tai varkauteen liittyviä vahinkoja silloin, kun vahinko on tapahtunut kaupungin työ- tai luottamustehtävien hoidon yhteydessä eikä muu vakuutus korvaa vahinkoa. Tällöin korvauksenhakijan on

kyetä osoittamaan vahingon ja työtehtävien välinen yhteys.

Tuloslaskelmassa on menoina esitetty arvio korvausten määrästä vuonna 2022. Vahinkorahaston pääoma karttuu erillisestä esityksestä vain kaupungin tuloksen niin salliessa. Vahinkorahaston pääoma 31.12.2020 oli 19 591 748,72 euroa ja taseen loppusumma 20 590 141,67 euroa.

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Liiketoiminnan muut tuotot	24	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut						
Palvelujen ostot	-5	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	-279	-475	-475	-475	-475	-475
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä ja varauksia	-260	-475	-475	-475	-475	-475
Rahastojen vähennys (+)	260	475	475	475	475	475
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	0	0	0

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta						
Liikeliiketoiminta (-alijäämä)	-260	-475	-475	-475	-475	-475
Tulosrahoituksen korjauserät	-60	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-320	-475	-475	-475	-475	-475
Rahoituksen rahavirta						
Vaikutus maksuvalmiuteen	-320	-475	-475	-475	-475	-475
Muut maksuvalmiuden muutokset	320	475	475	475	475	475
Vaikutus rahavaroihin	0	0	0	0	0	0

LIKELAITOKSET

Kaupunginvaltuusto asettaa liikelaitoksille strategiaan perustuvat toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteet esitetään liikelaitoskohtaisissa tarkasteluissa. Liikelaitoksen johtokunta päättää toiminnan kehittämisestä asetettujen tavoitteiden rajoissa sekä seuraa ja raportoi tavoitteiden saavuttamista. Liikelaitoksille asetettujen toiminnan tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan Tampereen toiminnan ja talou-

den katsauksissa, tilinpäätöksessä ja konsernin toimintakertomuksessa.

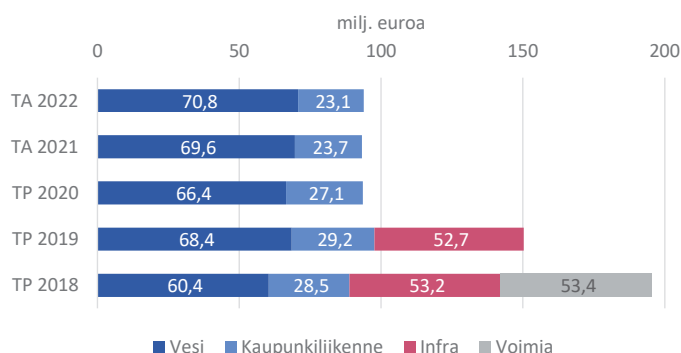
Liikelaitosten tulee strategiassaan ja käytännön toiminnassaan huomioida kaupungin kokonaisuus ja toimia osaltaan strategiassa esitettyjen strategisten painopisteiden toteuttamisen edellyttämin tavoin.

Tampereen kaupungin liikelaitoksia vuonna 2022 ovat Tampereen Vesi Liikelaitos ja Tampereen Kaupunkiliiken-

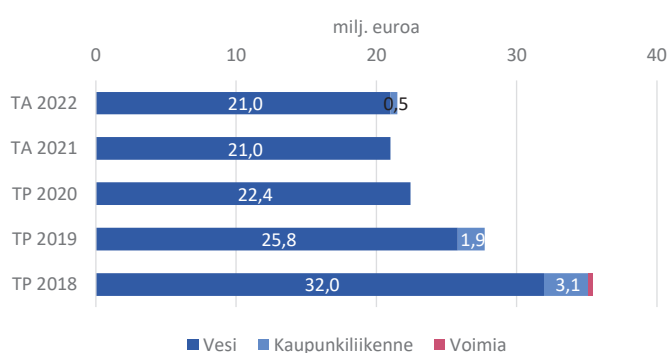
ne Liikelaitos. Liikelaitokset toimivat kuntalain 9 luvussa säädetyn mukaisesti ja noudattavat kaupungin hallinto- ja johtosääntöjä.

Tampereen kaupungin kahden liikelaitoksen budjetoitu liikeylijäämä on yhteensä noin 27,5 miljoonaa euroa, josta Tampereen Vesi Liikelaitoksen osuus on noin 27,4 miljoonaa euroa.

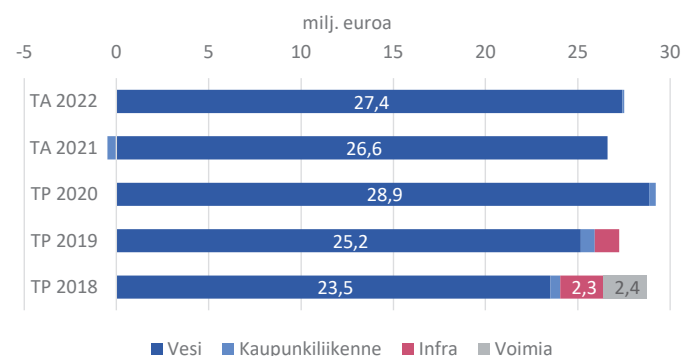
LIKEVAIHTO

INVESTOINTIMENOT

LIKEYLIJÄÄMÄ

Tampereen Vesi Liikelaitos

Tampereen Vesi Liikelaitos tuottaa toiminta-alueensa vesihuoltopalvelut liiketaloudellisin periaattein kaupunkistrategian ja johtokunnan vuosille 2020–2024 hyväksymän Tampereen Veden strategian mukaisesti.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi

Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilytetään korkealla tasolla jatkamalla vesihuoltoverkostojen järjestelmällistä saneerausta, tehostamalla vedenkäsittelylaitosten puhdistusprosesseja sekä lisäämällä ja päivittämällä automaatiota. Kaupinojan ja Ruskon vedenpuhdistuslaitosten toisiaan tukeva käyttö optimoidaan.

Vuoden 2022 aikana laaditaan vesijohto- ja viemäriverkostojen kuntoarviot ja näihin sekä uudisrakentamiseen perustuva investointisuunnitelma vuoteen 2030 saakka. Verkoston suunnitteluun laaditaan Tampereen Veden omat suunnitteluohjeet (malliasiakirjat ja -piirustukset). Näillä toimin pystytään paremmin vastaamaan kaupungin kasvun edellyttämään verkostojen laajentamiseen.

Henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämiseen tähdätään työhyvinvoinnin ja työsuojelun johtamista parantamalla. Esimerkiksi työhyvinvoinnin ja työsuojelun johtamisen osaamista kehitetään koulutuksella ja ohjeistuksilla. Henkilöstön työhyvinvointia pidetään yllä koulutuksella, aktiivisella työtoiminnalla ja avoimella työyhteisöviestinnällä sekä osallistumista lisäämällä. Vuonna 2022 jatketaan esimiesten valmentavan johtamisen koulutusta.

Säännöllisesti toteutettavien asiakas-tyytyväisyystutkimusten avulla saadaan tietoa asiakaspalvelun laatuun vaikuttavista tekijöistä ja voidaan suunnitella toimenpiteitä kohdentavasti. Tavoitteena on pitää asiakaspalvelun laatu korkealla vertaamalla muihin vesilaitoksiin.

Tampereen Veden liikeylijäämä-tavoite vuodelle 2022 on 27,421 miljoonaa euroa. Menokehitys pidetään maltillisena. Menokehityksen kasvu katetaan tuottavuutta parantamalla ja liikevaihtoa kasvattamalla. Suunnitellut investoinnit talousarviovuonna ovat 21 miljoonaa euroa. Suurin osa investointivaroista käytetään vesijohto- ja viemäriverkostojen rakentamiseen.

Tuottavuuden parantaminen

Tuottavuuden parantamiseksi jatketaan jätevesiverkoston analytiikkapalveluiden hyödyntämistä vuotovesimäärien selvittämisessä eri pumppaamoalueilla ja verkostosaneerauksen kohdistamisessa. Energiatehokkuuden parantaminen Tampereen Vedellä on jatkuvaa toimintaa, joka huomioidaan laitteiden uusinnan yhteydessä ja laitteiden ajotapaa optimoimalla. Korvaamalla nykyinen työajanseurantajärjestelmä ja käsin täytettävät lomakkeet uudella järjestelmällä pyritään vähentämään manuaalivaihtoa. Nykyinen tuntipalkkaisten työajanseurantajärjestelmä ja kuukausipalkkaisten varallaolo- ja ylityötuntien ilmoittaminen palkanlaskentaan edellyttää paljon manuaalivaihtoa.

TAMPEREEN VESI LIIKELAITOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET

Toiminnan tavoite 2022	Mittari
Sairauspoissaolo-% ei nouse v. 2019 tasosta (4,5%) ja vakavien tapaturmien määrä laskee.	Sairauspoissaolojen ja 3pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2019 verrattuna.
Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus säilyvät korkealla tasolla	Häiriötilanteiden määrän kehitys/verkoston pituus. Häiriömäärän tulee laskea suhteessa verkoston pituuteen.
Vesijohtoverkoston pitkän tähtäimen toimintavarmuudesta huolehditaan	Verkoston keskimääräinen uusiutumisaika on alle 95 v.
Verkostojen kuntoarvio ja pitkän aikavälin investointiohjelma on valmistunut.	Toimenpiteet ja toteutustilanne
Asiakastytyväisyys: Palveluun liittyvien tekijöiden mittari on nousut verrattuna edellisen asiakastytyväisyystutkimuksen mittaukseen.	Palvelun wacsi-indeksi (=water customer satisfaction index).

TAMPEREEN VESI LIIKELAITOS

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	66 429	69 574	70 757	77 833	85 616	94 178
Valmistus omaan käyttöön	3 101	2 000	2 000	2 014	2 022	1 700
Liiketoiminnan muut tuotot	40	32	32	32	32	32
Materiaalit ja palvelut						
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-7 738	-9 359	-8 710	-10 406	-12 133	-18 058
Palvelujen ostot	-9 778	-11 464	-11 268	-13 687	-15 926	-23 596
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-6 813	-7 270	-7 409	-7 557	-7 708	-7 429
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-1 600	-1 708	-1 741	-1 776	-1 812	-1 746
Muut henkilösivukulut	-236	-283	-280	-286	-291	-281
Poistot ja arvonalentumiset	-12 810	-13 000	-14 000	-14 700	-15 300	-15 800
Liiketoiminnan muut kulut	-1 727	-1 906	-1 960	-1 967	-2 000	-2 000
Liikelylijäämä (-alijäämä)	28 867	26 617	27 421	29 500	32 500	27 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot	4	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-10 500	-10 500	-14 700	-14 700	-14 700	-14 700
Muut rahoituskulut	-2	0	0	0	0	0
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	18 370	16 117	12 721	14 800	17 800	12 300
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	896	896	896	896	896	896
Tuloverot	3	-85	-85	-85	-85	-85
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	19 268	16 928	13 532	15 611	18 611	13 111

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Liikelylijäämä (-alijäämä)	28 867	26 617	27 421	29 500	32 500	27 000
Poistot ja arvonalentumiset	12 810	13 000	14 000	14 700	15 300	15 800
Rahoitustuotot ja -kulut	-10 497	-10 500	-14 700	-14 700	-14 700	-14 700
Tuloverot	3	-85	-85	-85	-85	-85
Muut tulorahoituksen korjauserät	-3	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta yhteensä	31 180	29 032	26 636	29 415	33 015	28 015
Investointimenot	-22 426	-21 000	-21 000	-22 000	-22 000	-24 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	150	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-22 276	-21 000	-21 000	-22 000	-22 000	-24 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	8 903	8 032	5 636	7 415	11 015	4 015
Rahoituksen rahavirta						
Vaikutus maksuvalmiuteen	8 903	8 032	5 636	7 415	11 015	4 015
Muut maksuvalmiuden muutokset	-8 903	-8 032	-5 636	-7 415	-11 015	-4 015
Vaikutus rahavaroihin	0	0	0	0	0	0

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	-22 426	-21 000	-21 000	-22 000	-22 000	-24 000
Rahoitusosuudet	150	0	0	0	0	0
Nettoinvestoinnit	-22 276	-21 000	-21 000	-22 000	-22 000	-24 000

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos

Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitoksen toiminta-ajatuksena on yhteistyössä joukkoliikenteen tilaajan kanssa tuottaa korkealuokkaisia paikallisia joukkoliikennepalveluja kestävän kehityksen mukaisesti, joustavasti, taloudellisesti ja turvallisesti.

TKL toteuttaa toiminta-ajatustaan Tampereen kaupungin joukkoliikennesyksikön kanssa solmitun, vuodesta 2021 toistaiseksi voimassa olevan, tuotantosopimuksen mukaisesti. Joukkoliikenteen tilaajana toimiva joukkoliikennesyksikkö määrittelee ajettavat linjat, niiden aikataulut ja autokierrot. Tuottajana toimiva TKL suunnittelee kuljetajien työvuorot ja vastaa siltä tilatun liikenteen hoidosta. Tilaaja järjestää lipunmyynti- ja neuvontapalvelut sekä joukkoliikenteen tiedotuksen ja markki-

noinnin. Joukkoliikennesyksikkö maksaa TKL:lle korvauksen ajettujen linjakilometrien, linjatuntien ja autopäivien perusteella. Vuoden 2021 alusta voimaan astunut uudistettu tuotantosopimus pohjautuu allianssimallin mukaiselle yhteistyölle, tavoitteenaan tuotettavien joukkoliikenteen palvelujen kehittämisen ja edistäminen kaupunkikonsernin etujen mukaisesti.

Toiminnan ja talouden tavoitteet

Toiminnallisina tavoitteina on TKL:lle vuodelle 2022 esitetty sairauspoissaolojen ja vakavien tapaturmien määrän laskuun liittyvä tavoite, sekä tavoite puhtaan energian käyttövaatimukset huomioivan TKL:n varikkotoimintojen suunnittelu- ja toteutusratkaisun edis-

tymisestä yhteistyössä kaupunkikonsernin eri toimijoiden kanssa aina päätöksentekovaiheeseen. Kolmantena tavoitteena esitetään toimintaa allianssimallin mukaisesti siten, että toiminnassa korostuvat asiakastytyväisyys sekä kokonaistaloudellisuus.

Talouden tavoitteet konkretisoituvat toiminnan tulosta koskevassa tulostavoitteessa, joka vuoden 2022 osalta on 0,1 miljoonaa ylijäämäinen.

Vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu kehysneuvottelun mukaiseen 0,5 miljoonan euron korvausinvestointeihin kalustopuolelle. Investointien mahdolliseen toteutumiseen vaikuttavat merkittävästi kaluston huolto- ja korjaustoimintojen kehittyminen sekä mahdollista erikoiskalustoa vaativat uudet liikennöintikohteet.

TAMPEREEN KAUPUNKILIIKENNE LIIKELAITOKSEN TOIMINNAN TAVOITTEET

Toiminnan tavoite 2022	Mittari
Sairauspoissaolojen määrä laskee vähintään 3 % ja vakavien tapaturmien määrä laskee	Sairauspoissaolojen ja 3pv tai enemmän työkyvyttömyyttä aiheuttaneiden tapaturmien määrän kehitys vuoteen 2021 verrattuna.
Puhtaan energian käyttövaatimukset huomioiva TKL:n varikkotoimintojen suunnittelu- ja toteutusratkaisu on edennyt yhteistyössä kaupunkikonsernin eri toimijoiden kanssa päätöksentekovaiheeseen.	Toteutustilanne ja toimenpiteet
Liikelaitos toimii allianssimallin mukaisesti siten, että toiminnassa korostuvat asiakastytyväisyys sekä kokonaistaloudellisuus.	Asiakastytyväisyyden kehittyminen ja allianssimallin kautta saavutetut taloudelliset hyödyt (euromääräinen arvio).

Toimenpiteet toiminnan ja talouden tavoitteiden saavuttamiseksi

Vuoden 2020 keväästä lähtien myös joukkoliikenne on kärsinyt merkittävästi korona-epidemian aiheuttamasta ihmisten liikkuvuuden vähentymisestä. Tilaajatahon sopeutustoimet ovat tässä kohden suurelta osin kohdistuneet oman tuotannon operoiman liikenteen osuuteen. Näiden leikkausten ohella oman tuotannon suoritettua laski jälleen elokuussa 2021 merkittävästi Ratikan aloitettua liikenteen. Näköpiirissä on suoritettailuksen edelleen jatkuva vähentyminen kahden seuraavan vuoden aikana.

Vuonna 2022 on suunniteltu operoitavaksi noin 7,2 milj. linjakilometriä, mikä on noin 10 % kuluva vuoden 2021 ennustetta vähemmän. Kilometrisuorituksen ohella tilaajan tilaus laskee vastaavalla tavalla sekä tilattavien linjatuntien että autopäivien osalta.

Viime vuodenvaihteesta voimaan astunut tuotantosopimus lähtee kustannusneutraliteetista. Oman tuotannon tavoitteena ei ole tuottaa voittoa ja toisaalta tilaajan maksamien tuotantohintojen tulee kattaa tuotannosta aiheutuvat kustannukset. Aiempina vuosina TKL on kyennyt tehostamistoimien ansiosta jopa alentamaan tuotantosopimuksessa määriteltyjä tuotantohintoja, saavuttaen samalla sille asetetut tulos-

tavoitteet. Laskenut ja edelleen laskeva tilausmäärä tulee kuitenkin kasvattamaan kuhunkin suoritetyksikköön kohdistuvaa kustannusta ja hinnoittelua joudutaan arvioimaan uudelleen.

Edellisvuosien aikana saavutettu sairauspoissaolojen vähentyminen vaikuttaa suoraan myös taloudelliseen tulokseen. Haasteena liikennealalla ovat edelleen useat työperäiset pitkäaikais-sairaudet. Tiivis yhteistyö työterveyden kanssa ja tarvittaessa toteutettavat uudelleensijoitusprosessit tai työsuhteen edellytysten uudelleenarvioinnit ovat merkittävässä asemassa kustannusten hallinnassa.

Korjaamotoimintojen kehittämiseksi teetettiin vuonna 2020 erillinen selvitys, jonka mukaisesti toimintaa on järjestetty vuonna 2021. Toimintojen vetovastuuseen on rekrytoitu huoltopäällikkö. Kaluston ulkopuoliset huolto- ja korjauspalvelut on niin ikään kilpailutettu vuonna 2021. Yhdistämällä oman korjaamon ja kauppakorjaamojen palveluita joustavalla ja kustannustehokkaalla tavalla huolto- ja kalustopäällikkö vastaavat kaluston kunnosta ja riittävyydestä. Kilpailutus on aloitettu myös merkittävän kustannuserän muodostavasta linja-autojen vakuuttamisesta ja uusi vakuutussopimus on tarkoitus saattaa voimaan vuonna 2022.

Investointien osalta TKL on seurannut tarkasti suoritilausten määrää ja sopeuttanut kalustonsa sen mukaisesti. Laskevassa suoritevolyymissa ei uusia kalustoinvestointeja ole vuoden 2019 jälkeen toteutettu. Panostaminen ympäristöystävälliseen liikenteeseen, kaupunkikonsernin yhteiset ympäristötavoitteet ja EU-direktiivien asettamat vaatimukset ohjaavatkin tulevia investointeja uusiutuvaa energiaa hyödyntävään kalustoon. Tämä kalusto vaatii kuitenkin varikkotilat, joista käsin voidaan operoida paitsi liikennekentän sijoittuminen myös tekniset valmiudet

tehokkaina ja taloudellisina huomioiden. Konsernin eri yksiköiden yhteistyönä onkin erillinen varikkotyöryhmä aloittanut asiaa koskevan suunnittelun. Tavoitteena on liikennöinnin aloittaminen vuoden 2023 lopulla seuraavan sukupolven sähköisellä kalustolla ja uudelta varikolta käsin.

Kymmenen vuotta sitten kaupungin valtuustossa hyväksyttiin työryhmän esitys TKL:n toiminnan organisointitavan selvittämiseksi. TKL:n keskeisinä tavoitteina ovat edelleen tämän esityksen mukaiset keskeiset tavoitteet; pyrkimys kustannustehokkuuden lisäämiseksi, matkustajapalvelun laadun sekä palvelutarjonnan luotettavuuden jatkuva kehittäminen, sairauspoissaolojen hallinta sekä työssä jaksamisen edistäminen. Kehitystä on tukenut toiminnan tehostamisen ohella säännönmukainen henkilöstön koulutus. Näiden avulla on tuotetun palvelun tason ja kustannusrakenteen osalta saavutettu myönteisiä tuloksia ja oma tuotanto on saatu tuottajana yksityisen sektorin tasolle.

Tuottavuuden parantaminen

Laskevan suoritevolyymin ohella taloudellisia haasteita luovat TKL:n toimitiloihin liittyvät kysymykset ja konsernin sisäisten palveluiden alati kohoava kustannustaso. Tuottavuuden parantamiseen tähdätään uuden allianssityyppisen tuotantosopimuksen mahdollistaman tehokkaamman suunnitteluyhteistyön ohella myös kaluston huoltotoimintoihin tehtyjen uudelleen järjestelyjen ja toteutettujen palvelujen kilpailutusten avulla. Uutena liiketoimintaan kuuluvana palvelumuotona TKL tuottaa joukkoliikenteen tilaajalle koko seudun kattavan joukkoliikenteen ohjauskeskuksen palvelut.

TKL:n tuotannon kehittämistyön painopistealueina ovat liikennesuunnittelun ohella korjaamotoimintojen edelleen kehittäminen ja sen voimavararesurssien parempi hyödyntäminen, sekä toimitiloihin liittyvät kysymykset. Yhteistyössä joukkoliikenteen tilaajan kanssa tullaan vastaisuudessaakin etsimään Tampereen joukkoliikenteeseen parhaiten soveltuvia kalusto- ja muita teknisiä ratkaisuja, painottaen taloudellisten seikkojen ohella ympäristöystävällisyyttä, esteettömyyttä ja käyttömukavuutta.

TAMPEREEN KAUPUNKILIIKENNE LIIKELAITOS

Tuloslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto	27 068	23 700	23 100	21 500	22 000	22 000
Liiketoiminnan muut tuotot	360	300	300	200	200	200
Materiaalit ja palvelut						
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-4 502	-4 216	-4 366	-3 950	-3 900	-3 700
Palvelujen ostot	-1 832	-1 635	-1 585	-1 400	-1 400	-1 500
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-12 519	-11 100	-10 495	-9 800	-10 000	-10 200
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-4 179	-4 020	-3 920	-3 800	-3 800	-3 800
Muut henkilösivukulut	-434	-411	-416	-400	-440	-440
Poistot ja arvonalentumiset	-2 585	-2 200	-1 950	-1 770	-1 560	-1 260
Liiketoiminnan muut kulut	-1 006	-918	-568	-580	-1 100	-1 300
Liikelylijäämä (-alijäämä)	371	-500	100	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	371	-500	100	0	0	0

Rahoituslaskelma (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Liikelylijäämä (-alijäämä)	371	-500	100	0	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	2 585	2 200	1 950	1 770	1 560	1 260
Muut tulorahoituksen korjauserät	-93	-20	-100	0	0	0
Toiminnan rahavirta yhteensä	2 863	1 680	1 950	1 770	1 560	1 260
Investointimenot	0	0	-500	-2 000	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	69	20	100	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	69	20	-400	-2 000	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 932	1 700	1 550	-230	1 560	1 260
Rahoituksen rahavirta						
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 932	1 700	1 550	-230	1 560	1 260
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 931	-1 700	-1 550	230	-1 560	-1 260
Vaikutus rahavaroihin	1	0	0	0	0	0

Investoinnit (1 000 euroa)	TP 2020	Muutettu TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Investointimenot	0	0	-500	-2 000	0	0
Nettoinvestoinnit	0	0	-500	-2 000	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustulot	69	20	100	0	0	0

LASKELMAT

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma
Verotulot
Valtionosuudet
Korkotulot ja -menot
Muut rahoitustulot ja -menot

Investointiosa

Rahoituslaskelmaosa

Rahoituslaskelma
Antolainauksen muutokset
Korollisten velkojen muutokset

TULOSLASKELMA

Talousarvion laskelmaosan tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka kunnan tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkoihin ja muihin rahoitusmenoihin sekä taloudellisen käyttöihin mukaisiin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Tuloslaskelmassa lasketaan yhteen talousarvion käyttötalouden osat toimintatulot ja -menot.

Tuloslaskelmaosan välituloksina esitetään seuraavat tiedot:

- Toimintakate kertoo, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuloilla.
- Vuosikate ilmoittaa paljonko tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen.
- Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulosten ja menojen erotuksen.
- Tilikauden yli- tai alijäämä sisältää niin sanotut tuloksenkäsittelyerät eli poistoeron, varausten ja rahastojen muutokset. Tilikauden yli- tai alijäämä lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

Talousarvion 2022 tuloslaskelma

Vuoden 2022 talousarvion toimintatulojen ja -menojen erotuksena muodostuva toimintakate on 1,41 miljardia euroa negatiivinen. Toimintakate kasvaa vuoden 2021 elokuun ennusteeseen

verrattuna 4,5 % (noin 60,6 milj. euroa). Maankäyttösopimuskorvauksia ja pysyvien vastaavien luovutusvoittoja arvioidaan kertyvän 20,9 milj. euroa vuotta 2021 vähemmän.

Toimintakatteen jälkeen tuloslaskelmassa esitetään verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustulot ja -menot. Verorahoitus (verotulot+valtionosuudet) kasvaa vuoden 2021 elokuun ennusteeseen verrattuna 22,0 milj. euroa eli 1,5 %. Verotulojen arvioidaan kasvavan 14,8 milj. eurolla ja valtionosuuksien 7,2 milj. eurolla vuodesta 2021.

Edellä mainittujen erien jälkeen muodostuva vuosikate on 86,3 milj. euroa.

Vuoden 2022 poistojen määräksi arvioidaan 110,3 milj. euroa. Korkean investointitasen vuoksi poistojen määrä on kasvamassa vuosittain. Vuosikate kattaa poistoista 76 prosenttia.

Tilikauden tulos on 26,6 milj. euroa alijäämäinen.

Taloussuunnitelmakauden tuloslaskelma

Taloussuunnitelmakauden tavoitteena on kääntää alijäämäinen talous ylijäämäiseksi ja mitoittaa menojen kasvu verorahoituksen kasvua pienemmäksi. Sote-uudistuksen toteutuminen vuodesta 2023 alkaen vaikuttaa erittäin paljon taloussuunnitelmavuosien tu-

loslaskelmiin. Uudistuksen taloudelliset vaikutukset ovat syksyllä 2021 vielä hyvin epäselvät, mikä vaikeuttaa taloussuunnitelman laadintaa.

Nettomenot putoavat vuonna 2023 arviolta noin 63 prosenttia. Seuraavina vuosina toimintakatteen arvioidaan kasvavan noin 5,0 prosenttia, sillä maankäyttösopimuskorvausten ja myyntivoittojen tason arvioidaan olennaisesti pienenevän vuodesta 2023. Koska kyseisellä toimintakatteen kasvulla ja arvioidulla verorahoituksen kehityksellä tilikauden tulos jää raskaasti alijäämäiseksi, laaditaan ja käynnistetään vuoden 2022 aikana talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelma. Ohjelman avulla tavoitellaan kaupungin talouteen tasapainoa sote-uudistuksen käynnistymisen jälkeiseen tilanteeseen.

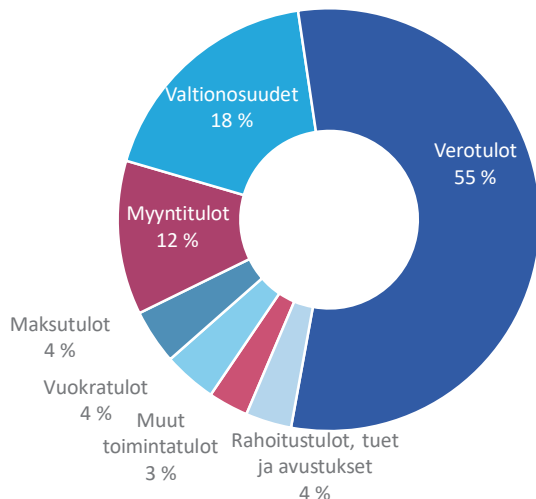
Taloussuunnittelukaudella keskitytään erityisesti arvioimaan palvelujen määrää ja laatua kaikissa kaupungin palveluissa. Talouden tasapaino edellyttää myös, että verorahoitus toteutuu arvioiden mukaisesti eikä taloutta kuormiteta laajentamalla kaupungin omilla päätöksillä palvelutarjontaa. Taloussuunnitelmakauden tavoitteena on myös parantaa tulorahoituksen tasoa suhteessa investointeihin.

TILIKAUDEN TULOS	VIOSIKATE/ POISTOT	VERORAHOTUS	NETTOMENOT
- 26,6 milj. €	76 %	+1,5 %	+4,5 %
TA 2022	TA 2022	TA 2022/Enn 2021	TA 2022/Enn 2021

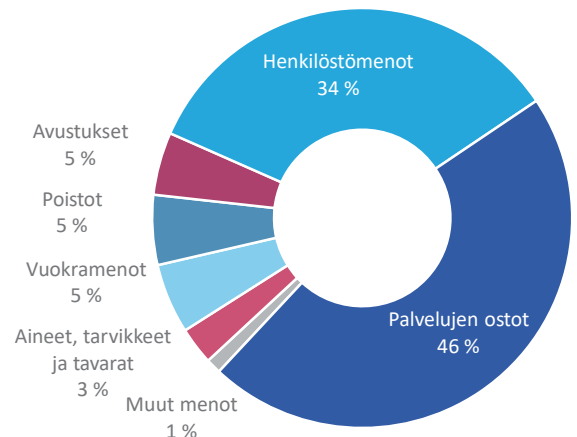
TULOSLASKELMA 2022

1 000 euroa	Kaupunki ilman liikelaitoksia ja rahastoja	Liikelaitokset ja rahastot	Yhteensä, sisäiset erät mukana	Yhteensä, sisäiset erät vähennetty
Toimintatulot				
Myyntitulot	308 412	93 857	402 269	238 121
Maksutulot	84 710	0	84 710	84 510
Tuet ja avustukset	36 342	117	36 459	36 362
Vuokratulot	221 616	10	221 626	82 315
Muut toimintatulot	62 591	205	62 796	61 956
Toimintatulot yhteensä	713 671	94 189	807 860	503 265
Valmistus omaan käyttöön	1 610	2 000	3 610	3 610
Toimintamenot				
Henkilöstömenot				
Palkat ja palkkiot	-535 976	-17 904	-553 880	-553 880
Henkilösivumenot				
Eläkemenot	-116 019	-5 661	-121 680	-121 680
Muut henkilösivumenot	-20 271	-696	-20 967	-20 967
Palvelujen ostot	-1 103 395	-12 853	-1 116 248	-951 135
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 349	-13 076	-59 425	-59 225
Avustukset	-98 886	0	-98 886	-98 886
Vuokramenot	-247 357	-2 314	-249 671	-110 389
Muut toimintamenot	-5 755	-775	-6 530	-6 530
Toimintamenot yhteensä	-2 174 010	-53 278	-2 227 288	-1 922 693
Toimintakate	-1 458 729	42 911	-1 415 818	-1 415 818
Verotulot	1 115 800	0	1 115 800	1 115 800
Valtionosuudet	366 636	0	366 636	366 636
Rahoitustulot ja -menot				
Korkotulot	8 407	0	8 407	5 907
Muut rahoitustulot	59 472	0	59 472	28 532
Korkomenot	-19 809	0	-19 809	-17 309
Korvaus peruspääomasta	0	-14 700	-14 700	0
Muut rahoitusmenot	-16 356	0	-16 356	-116
Vuosikate	55 421	28 211	83 632	83 632
Poistot ja arvonalentumiset	-94 319	-15 950	-110 269	-110 269
Tilikauden tulos	-38 898	12 261	-26 637	-26 637

TULOT

MENOT

TULOSLASKELMA 2020-2025

1 000 euroa	TP 2020	Alkup. TA 2021	TP 2021 Enn	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatulot							
Myyntitulot	212 986	226 769	217 472	238 121	86 812	91 054	95 606
Maksutulot	100 134	97 466	95 062	84 510	30 810	32 316	33 931
Tuet ja avustukset	36 540	32 225	54 584	36 362	13 257	13 904	14 599
Vuokratulot	75 373	79 623	79 919	82 315	30 010	31 476	33 050
Muut toimintatulot	26 290	56 779	70 841	61 956	22 587	23 691	24 875
Toimintatulot yhteensä	451 323	492 862	517 878	503 265	183 476	192 441	202 061
Valmistus omaan käyttöön	6 039	3 080	5 177	3 610	1 316	1 380	1 449
Toimintamenot							
Henkilöstömenot							
Palkat ja palkkiot	-499 238	-517 431	-526 524	-553 880	-201 929	-211 796	-222 384
Henkilösivumenot							
Eläkemenot	-112 292	-114 484	-116 824	-121 680	-44 361	-46 529	-48 855
Muut henkilösivumenot	-17 514	-19 474	-20 770	-20 967	-7 644	-8 017	-8 418
Palvelujen ostot	-853 926	-887 680	-944 702	-951 135	-346 756	-363 700	-381 882
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-63 078	-59 163	-63 845	-59 225	-21 592	-22 647	-23 779
Avustukset	-120 142	-119 316	-103 690	-98 886	-36 051	-37 813	-39 703
Vuokramenot	-71 859	-94 302	-93 777	-110 389	-40 245	-42 211	-44 321
Muut toimintamenot	-5 223	-8 285	-8 171	-6 530	-2 381	-2 497	-2 622
Toimintamenot yhteensä	-1 743 273	-1 820 134	-1 878 303	-1 922 693	-700 958	-735 210	-771 963
Toimintakate	-1 285 911	-1 324 192	-1 355 247	-1 415 818	-516 166	-541 388	-568 452
Verotulot	1 035 323	1 053 700	1 101 000	1 115 800	597 200	582 500	599 100
Valtionosuudet	394 568	351 919	359 422	366 636	22 533	39 211	54 319
Rahoitustulot ja -menot							
Korkotulot	6 238	6 255	6 255	5 907	5 842	5 881	5 918
Muut rahoitustulot	35 859	27 100	27 913	28 532	-17 853	-17 487	-17 077
Korkomenot	-15 341	-16 811	-16 811	-17 309	26 770	26 797	26 803
Muut rahoitusmenot	-1 294	-125	-126	-116	-116	-116	-116
Vuosikate	169 442	97 846	122 406	83 632	118 210	95 397	100 494
Poistot ja arvonalentumiset	-105 867	-114 740	-109 239	-110 269	-113 594	-118 005	-121 347
Satunnaiset erät	264	0	0	0	0	0	0
Tilikauden tulos	63 839	-16 894	13 167	-26 637	4 616	-22 607	-20 852
Poistoeron muutos	1 711	1 596	1 596	1 596			
Varausten muutos	0	0	0	0			
Rahastojen muutos	260	475	475	475			
Tilikauden yli- tai alijäämä	65 809	-14 823	15 238	-24 566			

Huom. Taloussuunnitelmavuosien 2023-2025 toimintatulojen ja -menojen tiliryhmätasoiset arviot ovat laskennallisia. Karkeat arviot hyvinvointialueelle siirtyvistä eristä sekä muista merkittävistä muutoksista on laadittu toimintakatetasolla. Suunnitelmat tarkentuvat vuoden 2022 aikana.

TE-palvelujen siirtoa kunnille vuonna 2024 ei ole huomioitu laskelmissa valmistelun keskeneräisyydestä johtuen.

VEROTULOT

Kuntalain 111 §:n mukaan viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä kunnan tuloveroprosentista, kiinteistöveroprosenteista sekä muiden verojen perusteista. Kunnalle suoritettavat verot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Kuntien verotulot

2020

Kuntien tilinpäätösten mukaiset verotulot olivat noin 23,9 mrd. euroa vuonna 2020. Kuntien verotulot kasvoivat noin 920 milj. euroa mrd. euroa (4,0 %) edellisestä vuodesta. Kunnallisverotulot kasvoivat 985 milj. euroa (5,1 %). Kuntien yhteisöverotilitykset kasvoivat 58 milj. euroa (3,0 %). Kiinteistöverotulot vähenivät verohallinnon uuden kiinteistöveron joustavan valmistumisen myötä 123 milj. euroa (-6,6 %). Yhteensä kunnallisveroja kertyi 20,22 mrd. euroa, yhteisöveroja 1,97 mrd. euroa ja kiinteistöveroja 1,75 mrd. euroa.

2021

Kuntien arvioidaan saavan verotuloja kuluvaan vuonna yhteensä noin 25,3 mrd. euroa. Kunnallisveron tilitysten arvioidaan kasvavan 2,1 %. Kuntien saamien yhteisöverotilitysten arvioidaan kasvavan 34,7 %, sillä osana kuntatalouden koronatukipakettia kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta on korotettu määräaikaisesti vuosille 2021 ja 2022. Kiinteistöveron tilitykset nousevat 15,0 %. Kaikkiaan kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan noin 1365 milj. euroa.

Vuonna 2021 arvioidaan kunnallisveroja kertyvän 20,64 mrd. euroa, yhteisöveroja 2,65 mrd. euroa ja kiinteistöveroja 2,01 mrd. euroa. Kunnallisveron tilitysten yhteismäärä on kasvanut kuluvaan vuoden tammi-syyskuussa 5,1 %,

yhteisöverotilitykset 36,6 % ja kiinteistöverotilitykset 14,0 %.

Koronapandemialla on ollut erityisen suuri vaikutus yhteisöverotilityksiin. Kuntaryhmän osuutta yhteisöverosta on korotettu 10 prosenttiyksiköllä vuosille 2021 ja 2022. Toimenpiteen vaikutukseksi valtiovarainministeriö arvioi noin 570 milj. euroa.

2022

Kuntien verotulojen ripeä kasvu pysähtyy. Kuntien verotulojen arvioidaan kasvavan ensi vuonna vain 0,8 prosenttia. Kuntien verotulojen kokonaismääräksi arvioidaan 25,50 mrd. euroa. Kunnallisverotuloja arvioidaan kertyvän 21,49 mrd. euroa, yhteisöveroja 1,97 mrd. euroa ja kiinteistöveroja noin 2,04 mrd. euroa. Yhteisöverotilitykset vähenevät 680 milj. eurolla, kun kuntaryhmän määräaikainen korotettu yhteisövero-osuus poistuu.

Tampereen verotulot

Kunnan tulovero

Vuoden 2022 talousarvio on laadittu nykyisen 20,25 tuloveroprosentin mukaan. Vuoden 2022 verotuloarviota tehtäessä käytettävissä on ollut ennakkotieto vuoden 2020 veroista, jonka mukaan verotettavat tulot kasvoivat koko maassa 2,1 % ja Tampereella 3,0 %. Tampereen verotettavien tulojen arvioidaan kasvavan 4,1 % vuonna 2021 ja 4,2 % vuonna 2022.

Vuonna 2021 kunnallisverotilitysten kumulatiivinen muutos Tampereella on syyskuun tilityksen jälkeen 5,8 % ja koko maassa 5,1 %. Tampereen kunnallisverotilitysten arvioidaan kasvavan vuonna 2021 noin 3,1 %. Vuonna 2022 kunnallisveroja arvioidaan kertyvän 933,8 milj. euroa, jossa on kasvua 4,5 %.

Osuus yhteisöveron tuotosta

Yhteisövero on kertymässä vuonna 2021 noin 116 milj. euroa. Kaupungin yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2022 määräytyy verovuosien 2020 ja 2019 perusteella ja tieto osuudesta saadaan tammikuussa 2022. Talousarviovaiheessa on arvioitu kaupungin yhteisövero-osuuden pysyvän ennallaan. Kuntien määräaikainen yhteisövero-osuuden korotus päättyy vuoden 2021 lopussa, mikä pienentää Tampereen vuoden 2022 yhteisöverokertymää 30 milj. eurolla. Tampereen nykyisellä jako-osuudella yhteisöverotuloja arvioidaan tilitettävän 87 milj. euroa vuonna 2022.

VEROTULOT

+14,8 MILJ. €

TA 2022/ENN. 2021

+1,3%

TA 2022/ENN. 2021

Verotulot (1 000 euroa)	TP 2020	Alkup. TA 2021	TP Enn 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnallisvero	866 872	869 700	893 800	933 800	440 100	424 000	439 200
- veroprosentti	20,25	20,25	20,25	20,25	7,86	7,86	7,86
Osuus yhteisöveron tuotosta	85 333	92 000	116 200	87 000	63 600	64 500	65 400
Kiinteistövero	83 117	92 000	91 000	95 000	93 500	94 000	94 500
Yhteensä	1 035 323	1 053 700	1 101 000	1 115 800	597 200	582 500	599 100

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin. Kiinteistöveroprosentit määrätään prosentin sadasosan tarkkuudella.

Kiinteistöveron tuotto on vuonna 2021 noin 91 milj. euroa ja kiinteistöveron tuotoksi arvioidaan 95 milj. euroa vuonna 2022. Kiinteistöveroprosentteihin ei tule muutoksia vuodelle 2022.

Valtiovarainministeriön johdolla on valmisteltu kiinteistöverouudistusta, jonka pitäisi hallitusohjelman mukaisesti pääosin tulla voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Uudistus on siirtynyt aiemmin suunnitellusta vuodesta. Kiinteistöverotusta on tarkoitus uudistaa niin, että verotusarvot vastaisivat paremmin alueen hintatasoa ja rakentamiskustannuksia. Koska kiinteistöjen

verotusarvot valtaosin nousisivat, kuntien kiinteistöveroprosenttien ala- ja ylärajaa on vastaavasti tarkoitus alen-
taa.

Uudistuksen tavoitteena ei ole nostaa tai laskea kiinteistöveroa, mutta verorasitus jakautuisi osin uudella tavalla eri kiinteistöjen kesken.

Taloussuunnitelma 2022–2025

Tampereen verotulokehityksessä tapahtuu suuria heilahteluja taloussuunnitelmakaudella sote-uudistuksen vaikutuksesta. Vuonna 2022 verotulojen arvioidaan kasvavan 1,3 % ja vuonna 2023 verotulojen arvioidaan vähenevän 46,5 %. Vuonna 2024 verotulot ovat laskemassa 2,5 % ja vuonna 2025 verotulojen arvioidaan kasvavan 2,8 %, jos yleinen talouskehitys toteutuu arvioidusti ja työllisyysaste paranee odotetusti. Vuonna 2021 verotulot ovat kasvavassa 4,5 %.

Kunnallisveron ja yhteisöveron kehitys heilahtelee merkittävästi sote-uudistuksen vaikutuksesta ja taloussuunnitelmakauden verotulojen arviointi

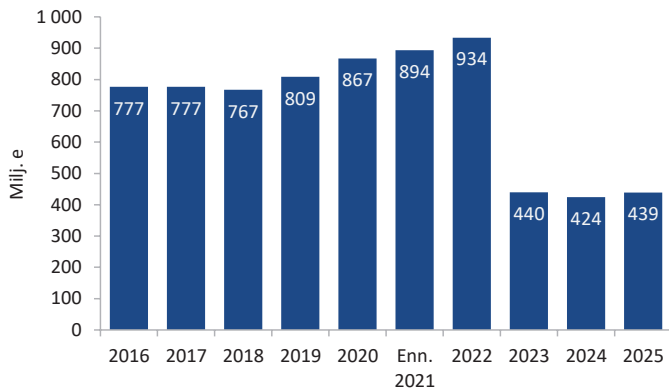
onkin erittäin ongelmallista. Kaikilta kunnilta siirretään kunnallisveroa yhtä monta prosenttiyksikköä hyvinvointialueille sote-tehtävien rahoitukseen ns. sote-valtionosuuksien lisäksi. Valtiovarainministeriön keuhällä 2021 tekemän laskelman mukaan tämä olisi 12,39 %-yksikköä; luku tulee päivittämään vuonna 2022. Kunnallisverosta leikatava osuus määräytyy siirtolaskennan lopputulemana ja muuttuu siirtyvien kustannusten, valtionosuuksien, veromenetysten kompensaaion ja yhteisöveron muuttuessa. Näiden laskelmien mukainen kaupungin ns. uusi kunnallisvero-% olisi 7,86 %.

Vuonna 2022 kunnallisveron tuoton arvioidaan kasvavan 4,7 %. Yhteisöverotulot ovat laskemassa noin 24 % vuonna 2022, kun kuntaryhmän määräaikainen yhteisöveron jako-osuuden korotus on päättyvässä ja pysyvän sen jälkeen ennallaan suunnittelukauden loppuvuodet. Kiinteistöveron arvioidaan suunnitelmakaudella kasvavan vuosittain 0,5 %.

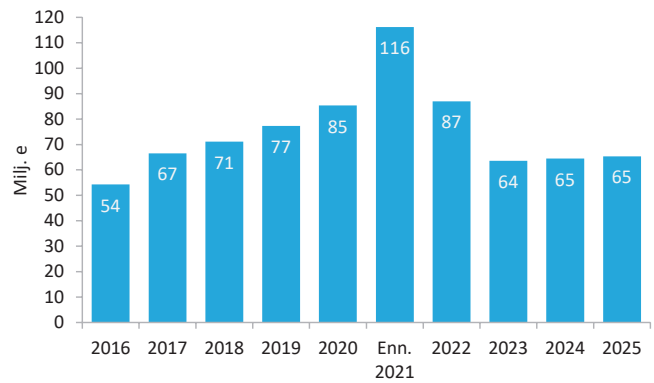
KIINTEISTÖVEROPROSENTIT

	Vaihteluvälit (Kiinteistö- veroL)	TAMPERE	
		2021	2022
Yleinen	0,93–2,00	1,25	1,25
Vakituiset asuinrakennukset	0,41–0,90	0,65	0,65
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	0,93–2,00	1,10	1,10
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00–1,80	0,40	0,40
Voimalaitokset	enint. 3,10	3,00	3,00
Rakentamattomat rakennuspaikat	2,00–6,00	5,00	5,00

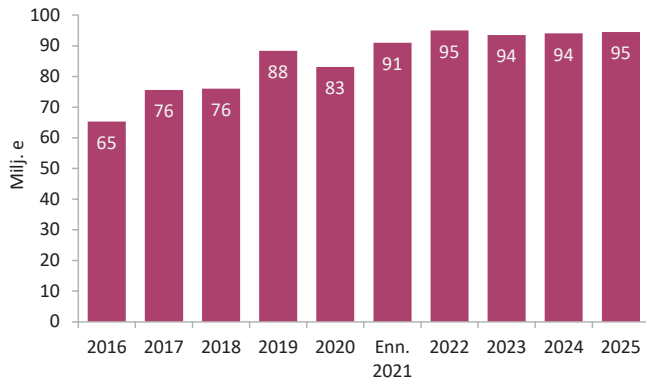
KUNNALLISVERON KEHITYS

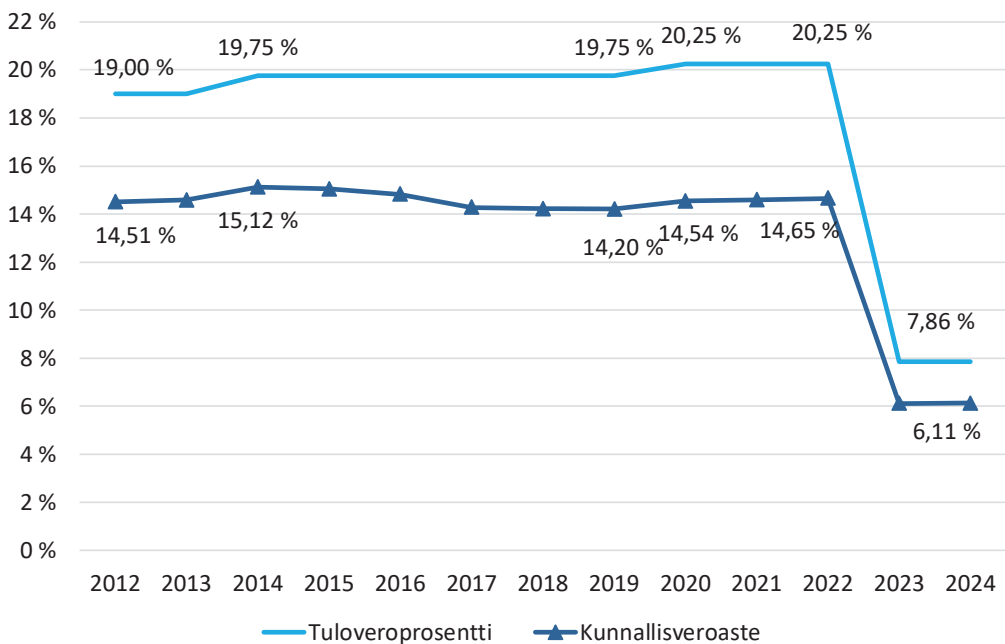
YHTEISÖVERON KEHITYS

KIINTEISTÖVERON KEHITYS

TAMPEREEN TULOVEROPROSENTTI JA EFEKTIIVINEN VEROASTE

VALTIONOSUUDET

Valtionosuusjärjestelmä uudistettiin vuoden 2015 alusta. Valtionosuudet määräytyvät pitkälti kunnan väestön ikärakenteen ja sairastavuuden perusteella. Sote-uudistuksen toteutuessa myös valtionosuusjärjestelmä uudistetaan. Nykyisen järjestelmän keskeiset määräytymisperiaatteet on kuitenkin tarkoitus säilyttää.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudet vähenevät 1,1 mrd. euroa vuodesta 2021. Alenema aiheutuu pääsääntöisesti siitä, ettei vuodelle 2022 ole budjetoitu vastaavia määräaikaista korotuksia kuin vuodelle 2021. Laskennalliset valtionavut vuonna 2022 ovat kuitenkin 270 milj. euroa (3,9 %) suuremmat kuin valtion vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa.

Kuntien laskennalliset valtionosuudet ovat vuonna 2021 yhteensä 7,985 miljardia euroa ja veromenetysten korvaukset ovat 2,652 miljardia euroa. Kuntien valtionosuuksien kasvua vuonna 2022 selittävät ennen kaikkea hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 246 milj. euron valtionosuiden korotus sekä vuoden 2022 indeksikorotus.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 25,67 prosentista 23,59 prosenttiin vuonna 2022. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus on 564 milj. euroa, mutta summa leikataan kunnilta. Lisäksi kilpailukyky sopimukseen liittyvä 233,6 milj. euron leikkaus kuntien valtionosuuksiin tehdään pysyväksi.

Kaiken kaikkiaan valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta yli miljardilla

eurolla vuonna 2022, mutta muutosta selittää pääosin koronatukien poistuminen. Lopulliset päätökset vuoden 2022 valtionosuudesta tehdään aivan vuoden 2021 lopussa.

Tampereen valtionosuudet vuonna 2022 ovat kokonaisuudessaan kasvassa 7,2 milj. eurolla (2,0 %) veromenetysten kompensaaion ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien kasvun vuoksi. Peruspalvelujen valtionosuus pienenee 7,0 milj. eurolla vuodesta 2021.

Taloussuunnitelma 2022–2025

Vuoden 2022 talousarviossa valtionosuuksien kokonaismäärä kasvaa noin 7,2 milj. euroa vuodesta 2021.

Vuonna 2022 valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 366,6 milj. euroa. Sote-uudistuksen myötä valtionosuudet romahtavat vajaaseen 23 milj. euroon vuonna 2023. Taloussuunnitelmakaudella 2023–2025 valtionosuuksien ar-

vioidaan kasvavan vuosittain vuoden 2023 jälkeen. Vuosien 2023–2025 valtionosuuksien arviointiin vaikuttavat useat sellaiset tekijät, joiden vaikutusta ei ole luotettavasti arvioitavissa syksyllä 2021. Vuonna 2023 valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vajaa 23 milj. euroa, vuonna 2024 noin 39 milj. euroa ja vuonna 2025 noin 54 milj. euroa.

VALTIONOSUUDET

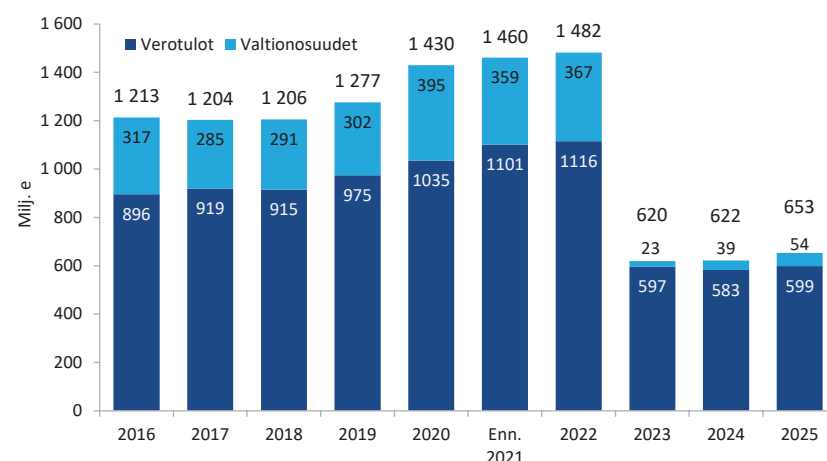
+7,2 MILJ. €

TA 2022/ENN. 2021

+2,0 %

TA 2022/ENN. 2021

VERORAAHOITUKSEN KEHITYS

Valtionosuudet (1 000 euroa)

	TP 2020	Alkup. TA 2021	TP Enn 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	223 418	184 721	186 308	179 284	32 439	43 739	53 359
Veromenetysten kompensaaio	100 811	98 741	100 498	112 024	36 959	38 262	39 681
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	70 340	68 457	72 616	75 328	74 000	74 740	75 487
Muutosrajoitin	-	-	-	-	-83 275	-83 275	-83 275
Siirtymätasaus	-	-	-	-	-37 590	-34 255	-30 933
Yhteensä	394 568	351 919	359 422	366 636	22 533	39 211	54 319

KORKOTULOT JA -MENOT

Talouden globaalit näkymät vuodelle 2022 osoittavat vahvaa kasvua pandemiasta toipumisen jälkeen. Kuluvana vuonna alkanut toipuminen on erinomaisessa vauhdissa ja kasvukauden aikaisia pulmia, kuten komponenttipulaa sekä kuljetus- ja energiakustannusten nousua on ilmennyt.

Keskuspankkien rahapolitiikka ja julkisen sektorin finanssipolitiikka ovat tukeneet taloutta huikeilla summilla. Tämän seurauksena velan määrä ympäri maailman on kasvanut voimakkaasti. Keskuspankkien arvopaperiostojen määrän vähentäminen näyttää ensi vuodelle selvältä ja tällä tulee olemaan vaikutuksia erityisesti pitkien korkojen tasoon. Pankkien toimintaa ohjaavaan talletuskorkoonkin saattaa Euroopan Keskuspankki tehdä nostoja ensi vuonna, mutta ohjauskoron nostaminen ei vielä vaikuta todennäköiseltä. Rahapolitiikan suuri kysymys on, miten ultra-kevyestä markkinasta ja valtavasta likviditeetin lisäyksestä palataan hallitusti normaaliin ympäristöön.

Ensi vuoden talousarvio on laadittu matalalla pysyvälle korkotasolle. Lyhyiden markkinakorkojen arvioidaan olevan negatiiviset koko ensi vuoden.

Lyhyillä euribor-koroilla on vaikutusta erityisesti kaupungin korkomenojen puolella, sillä suuri osa kaupungin korkotuloista perustuu kiinteäkorkoisiin saamisiin.

Korkotulot

Ulkoisten korkotulojen arvioidaan olevan ensi vuonna noin 5,9 milj. euroa ja ne koostuvat käytännössä kokonaan antolainoista saatavista koroista. Näistä merkittävimmät ovat Tampereen Sähkölaitos Oy:n vaihtovelkakirjalainastaan maksama noin 4,3 miljoonan euron korko, KOY Tampereen Monitoimiyhtiön lainastaan maksama noin 1,0 milj. euron korko sekä konsernin vuokra-asuntoyhteisöjen lainoistaan maksama noin 0,6 miljoonan euron suuruinen korko.

Sisäiset korkotulot koostuvat asunto- ja kiinteistölaulukunnalta perittävistä kiinteistörahoituksen korkosuojauskuiluista.

Korkosijoitusten määrä on laskenut ja korkotaso alhainen, joten niiden tuottojen arvellaan jäävän mataliksi. Muita korkotuottoja on aiemmin saatu lähinnä konsernitalisaldolle maksetusta korosta, mutta vuonna 2021 tehdyn

kilpailutuksen jälkeen pankit eivät enää maksa mitään korkoa tilivaroille.

Korkomenot

Kaupungin ulkoiset korkomenot tulevat ensi vuonna kasvamaan hieman lainamäärän nousun vuoksi. Korollisen vieraan pääoman keskihinta on alhaisen korkotason ansiosta edelleen kohtuullinen; arvion mukaan noin 1,5 % keskimääräiselle laina- ja leasingpääomalle laskettuna.

Kaupunki käyttää vaihtuvakorkoisten lainojen korkoriskien hallintaan erilaisia koronvaihtosopimuksia, joilla tyypillisesti osa korkomenoista on vaihdettu kiinteiksi. Tällä valtuuston hyväksymien rahoitusperiaatteiden ja lainanotto-suunnitelmien mukaisella toimintatavalla tavoitellaan korkomenojen pienempää vaihtelua ja parempaa ennustettavuutta. Koronvaihtosopimusten kiinteiden korkojen vaihteluväli on 0,0 – 3,8 % ja niiden keskiarvo on tällä hetkellä noin 2,2 %. Sopimukset ovat pitkäaikaisia ja kaupunki hyötyy niistä, mikäli markkinakorot tulevaisuudessa nousevat sopimuskoron yläpuolelle. Lainojen suojausaste on 60 %, minkä johdosta tulevien vuosien

Korkotulojen erittely (1 000 euroa)	TP2020	TA 2021	TP Enn 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Sisäiset korkotulot	2 367	2 408	2 434	2 321	2 173	2 015	1 847
Sisäiset erät yhteensä	2 367	2 408	2 434	2 321	2 173	2 015	1 847
Antolainat	5 518	5 865	5 807	5 817	5 842	5 881	5 918
Sijoitukset	221	90	142	90	0	0	0
Muut korkotulot	515	300	400	0	0	0	0
Ulkoiset erät yhteensä	6 255	6 255	6 349	5 907	5 842	5 881	5 918
Yhteensä	8 622	8 663	8 783	8 228	8 015	7 896	7 766

Korkomenojen erittely (1 000 euroa)	TP2020	TA 2021	TP Enn 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Sisäiset korkomenot	-2 301	-2 408	-2 434	-2 321	-2 173	-2 015	-1 847
Sisäiset erät yhteensä	-2 301	-2 408	-2 434	-2 321	-2 173	-2 015	-1 847
Rahalaitokset	-15 046	-16 411	-16 812	-17 209	-17 753	-17 387	-16 977
Lahjoitusrahastot	-96	-100	-96	-100	-100	-100	-100
Muut korkomenot	-283	-300	-278	0	0	0	0
Ulkoiset erät yhteensä	-15 425	-16 811	-17 186	-17 309	-17 853	-17 487	-17 077
Yhteensä	-17 725	-19 219	-19 620	-19 630	-20 025	-19 502	-18 925

mahdolliset koronnousut vaikuttavat kaupungin korkomenoihin vain 40 %:n painolla.

Muihin korkomenoihin kirjataan konsernitiliin liittyneille tytäryhteisöille maksettava euribor-sidonnainen talletuskorko. Negatiivisten euribor-korkojen myötä näiden korkojen

maksaminen päättyi uuden pankki-palvelusopimuksen kilpailuttamisen myötä voimaantuneiden uusien ehtojen johdosta.

Suunnitelmajaksolla vuosina 2023 - 25 korkomenojen arvioidaan pysyvän melko vakaina kasvavasta lainamäärästä huolimatta. Näkemys perustuu kor-

komarkkinoiden tämän hetkiseen hinnoitteluun tulevaisuudesta ja tarkoittaa sitä, että kaupungin koko vieraan pääoman suhteellinen kokonaiskustannus alenee vuosi vuodelta hieman.

MUUT RAHOITUSTULOT JA -MENOT

Rahoitustulot

Muiden rahoitustulot sisältävät sisäiset erät koostuvat liikelaitosten maksamista peruspääomakorvauksista. Ensi vuonna Tampereen Vesi liikelaitoksen maksama korvaus nousee 14,7 milj. euroon. Tampereen Kaupunkiliikenne liikelaitoksen peruspääomakorvaus on edelleen nolla. Lisäksi asunto- ja kiinteistö-lautakunnalle kohdistetaan vuodesta 2021 alkaen pääomakustannuksena rahoituskulu, joka on 2,7 % talonrakennusinvestointien tasearvosta. Vuonna 2022 tämä sisäinen rahoitustuotto on yhteensä arviolta 16,2 milj. euroa.

Ulkoisten rahoitustulot arvioidaan kasvavan noin puolella miljoonalla eu-

rolla kuluva vuoden ennusteeseen nähden. Osinkotulot ennakoidaan kasvavan noin 1,6 milj. eurolla, mikä selittää rahoitustulot kasvun. Merkittävimmät osinkotulot kaupunki odottaa saavansa Tampereen Sähkölaitos Oy:ltä, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:ltä sekä Finnpark Oy:ltä. Osinkotulot ovat kuitenkin riippuvaisia yhtiöiden liiketoiminnan menestyksestä ja osin ulkoisista olosuhteista, siten osinkojen määrään sisältyy aina epävarmuutta.

Ulkoiset rahoitustulot sisältävät myös Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin 1,4 milj. euron suuruinen korvauksen peruspääomasta, mikä sote-uudistuksen poistuu

vuonna 2023.

Muihin rahoitustuloihin kirjataan kaupungin myöntämistä takauksista saatava provisiotulo. Muihin rahoitustuloihin kirjataan myös mahdolliset sijoitusten arvonalennusten oikaisut.

Rahoitusmenot

Muihin rahoitusmenoihin kirjataan mm. sijoitusomaisuuden myyntitappiot ja arvonalennukset sekä lainojen ja omaisuuden hoidosta aiheutuneet menot.

Merkittäviä myyntitappioita tai arvonalennuksia ei odoteta tuleville vuosille.

Muiden rahoitustulot (1 000 euroa)	TP2020	TA 2021	TP Enn 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Liikelaitosten peruspääomakorvaukset							
Tampereen Vesi Liikelaitos	10 500	10 500	10 500	14 700	14 700	14 700	14 700
Muut sisäiset rahoitustulot	0	15 150	15 150	16 240	16 240	16 240	16 240
Sisäiset erät yhteensä	10 500	25 650	25 650	30 940	30 940	30 940	30 940
Kuntayhtymien peruspääomakorot ja ylijäämäpalautus	1 445	1 445	1 445	1 445	0	0	0
Rahoitusarvopapereiden myyntivoitot	2 086	0	940	0	0	0	0
Verotilityskorot	3	0	0	0	0	0	0
Osinkotulot	30 526	24 777	24 734	26 326	26 100	26 100	26 100
Muut rahoitustulot	1 799	878	839	761	670	697	703
Ulkoiset erät yhteensä	35 859	27 100	27 957	28 532	26 770	26 797	26 803
Yhteensä	46 359	52 750	53 607	59 472	57 710	57 737	57 743
Muiden rahoitusmenojen erittely (1 000 euroa)	TP2020	TA 2021	TP Enn 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Korvaus peruspääomasta	-10 500	-10 500	-10 500	-14 700	-14 700	-14 700	-14 700
Muut sisäiset rahoitusmenot	0	-15 150	-15 150	-16 240	-16 240	-16 240	-16 240
Sisäiset erät yhteensä	-10 500	-25 650	-25 650	-30 940	-30 940	-30 940	-30 940
Verotilitysten korkomenot	-0	0	0	0	0	0	0
Viivästyskorkomenot	-316	0	-23	0	0	0	0
Muut rahoitusmenot	-978	-125	-148	-116	-116	-116	-116
Ulkoiset erät yhteensä	-1 294	-125	-172	-116	-116	-116	-116
Yhteensä	-11 794	-25 775	-25 822	-31 056	-31 056	-31 056	-31 056

INVESTOINNIT

Investointilaskelmat sisältävät investointisuunnitelmat talousarvio- sekä taloussuunnitelmavuosille. Investoinnit-luku on kooste edellä Käyttötalous-osa ja investoinnit yksiköittäin -osassa esitetyistä investoinneista ja tekstissä mainituista eristä saa lisätietoa yksikkökohtaisista kirjan osioista. Kooste investoinneista vuosille 2022-2031 esitetään liitteenä kirjan lopussa. Koosteessa on esitetty talousarviovuoden 2022 lisäksi taloussuunnitelmavuodet 2023-2025, sekä alustavat suunnitelmat vuosille 2026-2031. Investointien sitovuustasot on esitetty talousarvion alkuosan luvussa Talousarvion rakenne, sitovuus ja seuranta.

Kaupungin nettoinvestoinnit vuoden 2022 talousarviossa ovat 234,6 milj. euroa. Investointien yhteenlaskettu rahavirta (nettoinvestoinnit vähennettynä pysyvien vastaavien myyntituloilla) on 165,7 milj. euroa. Investointien ja vuosikatteen välistä suhdetta kuvaava investointien tulorahoitusprosentti on 36.

Investointitaso on korkea talousarviovuonna 2022 ja pysyy korkeana ta-

loussuunnitelmavuosina 2023-2025. Vuonna 2023 nettoinvestointitaso nousee 255,9 milj. euroon, ja laskee taloussuunnitelmavuonna 2024 239,3 milj. euroon ja nousee 240,6 milj. euron tasolle vuonna 2025. Investointien koosteeseen on sisällytetty taloussuunnitelmavuosille myös muulla rahoitusmallilla toteutettavaksi suunniteltuja kohteita sekä lisätietona yhteenveto sote-hankkeista, jotka siirtyvät toteutettavaksi hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Talousarviovuosi 2022

Vuonna 2022 suurimmat investointikokonaisuudet ovat asunto- ja kiinteistö- lautakunnan talonrakennushanke- kokonaisuus ja yhdyskuntalautakunnan investoinnit.

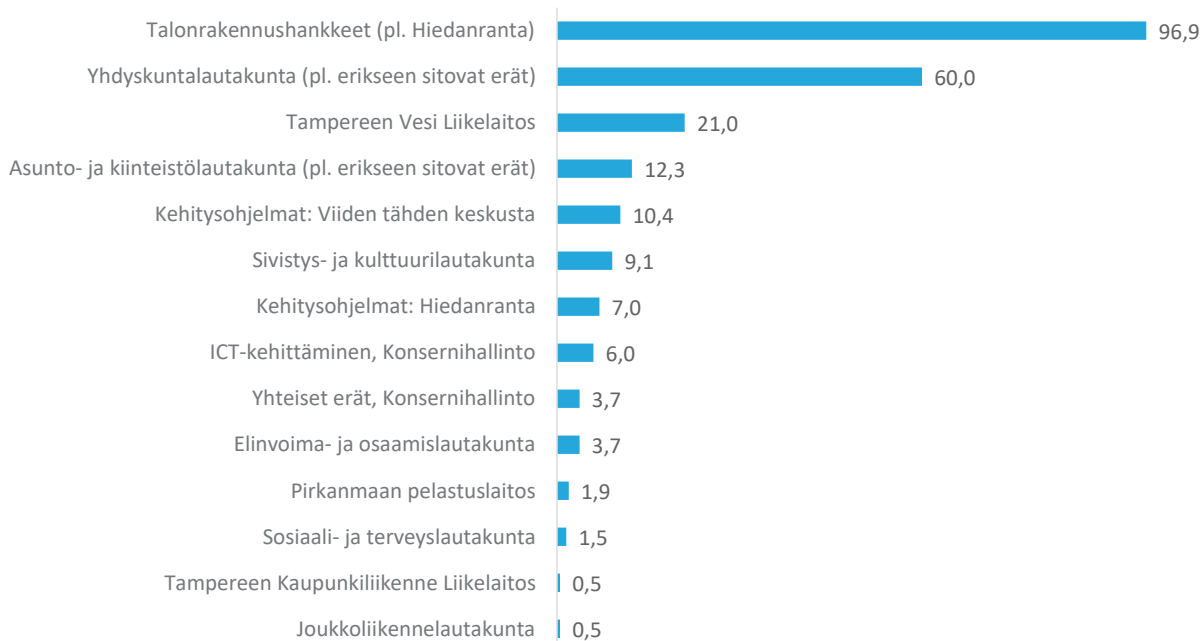
Vuonna 2022 talonrakennushankkeiden kokonaisuus on merkittävin investointirahojen käyttökohde ja niiden kokonaisbudjetti on 97,2 milj. euroa. Budjetti jakaantuu uudis- ja lisärakentamiseen sekä korjaushankkeisiin siten, että korjaushankkeet ovat noin

40 % ja uudis- ja lisärakentaminen noin 60 % talonrakennushankkeiden budjetista. Kokonaisbudjetista käytetään noin 59,5 milj. euroa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen rakennuksiin. Muista talonrakennushankkeiden määrärahoista käytetään muun muassa noin 20,9 milj. euroa kulttuuri- ja vapaa- aikapalveluiden rakennuksiin.

Vuonna 2022 yhdyskuntalautakunnan alaiset nettoinvestoinnit ovat 60,0 milj. euroa. Suurin osa budjetista käytetään olemassa olevan yhdyskuntarakenteen perusparantamiseen sekä uuden rakentamiseen, jotka ovat yhteensä noin 32,2 milj. euroa. Budjetista käytetään varoja myös erikoisrakentamiseen, liikennejärjestelyihin sekä sähköisten järjestelmien ja ulkovalaistuksen LED-vaihtoihin. Raitiotiehen liittyviin hankkeisiin on varattu 13,5 milj. euroa.

Talonrakennushankkeet ja yhdyskuntarakentaminen ovat yhteensä 157,2 milj. euroa eli yli puolet kaupungin kokonaisinvestoinneista.

NETTOINVESTOINNIT TOIMIJOITTAIN 2022 (MILJ. EUROA)

Vuonna 2022 kolmanneksi suurin investointikokonaisuus on Tampereen Vedellä, jonka investointibudjetti on 21,0 milj. euro ja se jakaantuu perusrantamiseen (9,7 milj. euroa) ja uudistuotantoon (11,3 milj. euroa). Muita isoja investointeja tekeviä toimijoita ovat asunto- ja kiinteistölautakunnan maan esirakentaminen ja tonttimaan hankinta 12,3 milj. eurolla, konsernihallinto 9,8 milj. eurolla sekä sivistys- ja kulttuurilautakunta 9,1 milj. eurolla. Konsernihallinnon investoinneista 1,5 milj. euroa on varattu sijoitettavaksi Sara Hildénin taidemuseon kiinteistöyhtiöön, ICT-kehittämiseen 6,0 milj. euroa sekä 2,2 milj. euroa osakkeisiin ja osuuksiin sekä sijoituksiin ja 0,09 milj. euroa ensikerlaiseen kalustamiseen.

Kehitysohjelmat

Kehitysohjelmien investointibudjetti vuonna 2022 on yhteensä 17,4 milj. euroa. Budjetti jakautuu 10,4 milj. euron Viiden Tähtien keskustan kehitysohjelmaan ja 7,0 milj. euron Hiedanrannan kehitysohjelmaan. Kehitysohjelmien investointirahat käytetään maan esirakentamiseen ja kaupunkiympäristön rakentamiseen. Investoinneissa ei ole mukana 0-kuitua, koska se kuuluu käyttötalouteen.

Taloussuunnitelmavuodet

Vuosina 2023-2025 investointibudjetti pysyy suurena. Vuonna 2022 nettoinvestointien arvioidaan olevan noin 235 milj. euroa, ja investointitaso nousee taloussuunnitelmavuotena 2023 yli 255 milj. euroon ja vuonna 2023 laskee alle 240 milj. euron. Vuonna 2024 investointitaso nousee yli 240 milj. euron.

Investointeja tulee arvioida suhteessa vuosikatteeseen ja investointien tulorahoitusprosenttiin, joka vaihtelee 36 % ja 46 % välillä talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien aikana.

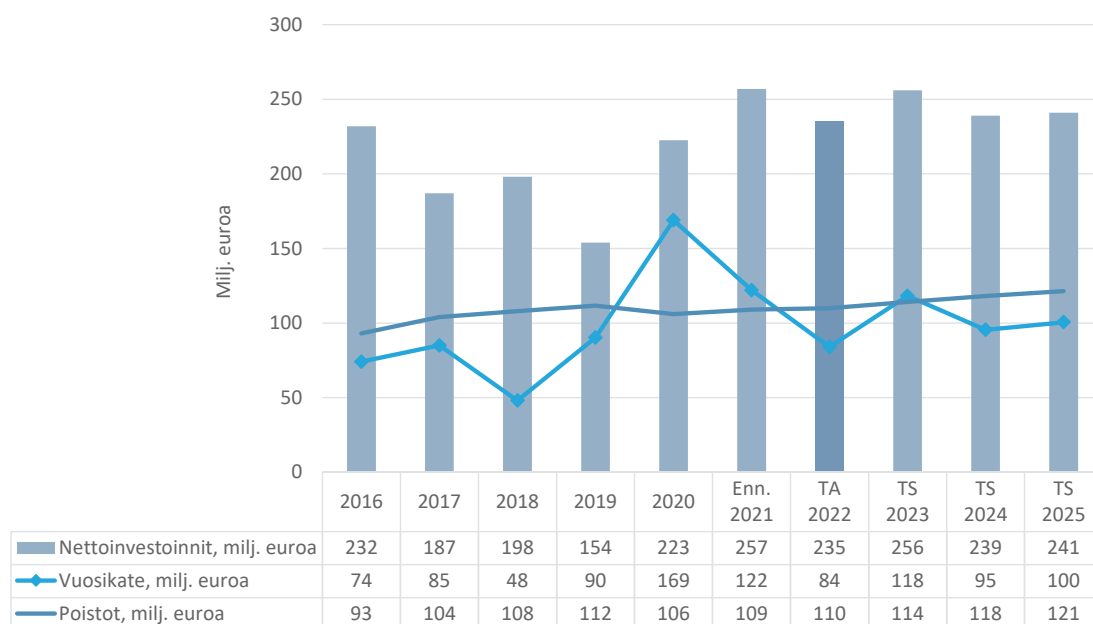
Suurimmat investointitoimijat säilyvät taloussuunnitelmakaudella samoina. Talonrakennushankkeiden budjetti nousee kuitenkin merkittävästi vuoden 2022 tasosta ja kaupunkiympäristön rakentaminen vaihtelee suunnitelman mukaan taloussuunnitelmavuosina ja laskee vuonna 2025. Kehitysohjelmien investointien kokonaistaso nousee merkittävästi taloussuunnitelmavuosina, kun Viiden tähden -kehitysohjelman investointitaso nousee ja Hiedanranta -kehitysohjelman investointitaso laskee. Konsernihallinnon ICT-kehittämiseen varattu investointitaso nousee taloussuunnitelmavuosilla. ICT-investointien sitovuustaso on käyttötalou-

den ja investointien yhteismäärä. Muut toimijat tavoittelevat samanlaista investointitasoa kuin talousarviovuonna 2022. Pirkanmaan pelastuslaitoksella ja sosiaali- ja terveystalokunnalla ei ole investointeja taloussuunnitelmavuosina toimintojen siirtyessä hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta.

Omaisuuksien myynti ja rahoitusosuudet

Investointien rahavirtaan vaikuttavia myyntituloja saadaan omaisuutta myymällä. Vuonna 2022 omaisuutta arvioidaan myytävän noin 68,9 milj. eurolla. Summa sisältää 34,4 milj. euroa maanmyyntituloja ja 33,9 milj. euroa yksittäisten rakennuskohteiden myyntiä sekä kaluston myyntiä. Summaan lasketaan myös Finnpark Oy:n maksama SVOP-rahaston palautus 0,5 milj. euroa. Taloussuunnitelmavuosille arvioidaan merkittävää laskua sekä kiinteän omaisuuden maanmyyntituloissa että rakennusten myyntituloissa verrattuna vuoden 2022 tasoon. Vuonna 2022 rahoitusosuudeksi arvioidaan 0,3 milj. euroa useampiin Asunto- ja kiinteistölautakunnan talonrakennushankkeiden kohteisiin sekä 0,06 milj. euroa Pirkanmaan pelastuslaitokselle.

NETTOINVESTOINNIT, VUOSIKATE JA POISTOT

1 000 euroa	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Bruttoinvestoinnit (investointimenot)	234 994	257 237	239 489	240 609
Nettoinvestoinnit (investoinnit - rahoitusosuudet)	234 639	255 862	239 339	240 609
Investointien rahavirta (nettoinvestoinnit - om.myynti)	165 689	229 578	228 779	236 209
Vuosikate	83 632	118 210	95 397	100 494
Investointien tulorahoitusprosentti	36%	46%	40%	42%

INVESTOINNIT (1 000 euroa)		TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Sivistyspalvelujen palvelualue					
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	Nettoinvestoinnit	9 100	10 100	9 900	10 000
Sosiaali- ja terveystalouden palvelualue					
Sosiaali- ja terveystalouden lautakunta	Nettoinvestoinnit	1 535	0	0	0
Elinvoiman ja kilpailukykyyn palvelualue					
Elinvoima- ja osaamislautakunta					
Toisen asteen koulutus	Nettoinvestoinnit	3 700	4 400	2 000	3 800
Asunto- ja kiinteistölautekunta					
Talonrakennushankkeet (pl. Hiedanranta)	Nettoinvestoinnit	96 863	120 592	101 239	103 159
Maa- ja vesialueet	Nettoinvestoinnit	12 310	7 970	8 200	7 900
Viiden tähden keskusta	Nettoinvestoinnit	2 200	4 800	4 500	6 000
Hiedanranta	Nettoinvestoinnit	7 000	2 000	3 500	200
Kaupunkiympäristön palvelualue					
Yhdyskuntalautakunta					
Yhdyskuntalautakunta (pl. erikseen sitovat erät)	Nettoinvestoinnit	60 000	59 000	58 500	54 000
Viiden tähden keskusta	Nettoinvestoinnit	8 200	11 200	19 500	18 000
Hiedanranta	Nettoinvestoinnit		500	200	1 200
Joukkoliikennelautakunta	Nettoinvestoinnit	500	500	500	500
Konsernihallinto					
Yhteiset erät	Nettoinvestoinnit	3 700	3 800	2 300	2 850
Muut	Nettoinvestoinnit	93			
ICT-kehittäminen	Nettoinvestoinnit	6 000	7 000	7 000	9 000
Taseyksiköt					
Pirkanmaan pelastuslaitos	Nettoinvestoinnit	1 938	0	0	0
Liikelaitokset					
Tampereen Vesi Liikelaitos	Nettoinvestoinnit	21 000	22 000	22 000	24 000
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	Nettoinvestoinnit	500	2 000		
Nettoinvestoinnit yhteensä		234 639	255 862	239 339	240 609

RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion laskelmaosan rahoituslaskelmaan kootaan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointiosan tulojen ja menojen aiheuttama rahavirta (toiminnan ja investointien rahavirta). Lisäksi rahoitusosaan merkitään kaupungin antolainauksen, lainakannan ja mahdolliset oman pääoman muutokset sekä arvio merkittävistä muutoksista muissa maksuvalmiuden erissä (rahoituksen rahavirta).

Rahoituslaskelma on rahavirtalaskelman luonteinen, sen lopussa esitetään toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen vaikutus kaupungin rahavaroihin eli sitä, miten kaupungin rahavarat muuttuvat toiminnan johdosta tilikauden aikana. Välituloksena esitetään Vaikutus maksuvalmiuteen.

Talousarvion 2022 rahoituslaskelma

Rahoituslaskelmassa varsinaisen toiminnan tuloista ja menoista kertyvä tulo-rahoitus on talousarviovuonna 29,7 milj. euroa. Investointien aiheuttama rahoitustarve eli investoinnit vähennettynä niihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja myyntituloilla on 165,7 milj. euroa. Tulorahoitus ei riitä investointien kattamiseen, ja toiminnan ja investointien rahavirta muodostuu yhteensä 136,0 milj. euroa negatiiviseksi.

Antolainojen määrän arvioidaan laskevan ohjelman mukaisten lyhennysten johdosta 0,5 milj. euroa. Antolainojen lisäykset ovat 1,7 milj. euroa.

Uutta lainaa arvioidaan nostettavan 140 milj. euroa. Kaupungin lainoja lyhennetään maksuohjelmien mukaisesti 25,7 milj. eurolla. Lainamäärän nettokasvuksi arvioidaan 114,3 milj. euroa.

Asukaskohtaisen lainamäärän arvioidaan nousevan vuoden 2022 lopussa 4 363 euroon.

Kaikkiaan talousarvion vaikutus kaupungin rahavaroihin on 22,9 milj. euroa negatiivinen. Talousarvion toteutuessa kaikilta osiltaan kaupungin rahavarat ja erät muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät pienenevät kyseisellä summalla.

Taloussuunnitelmakauden rahoituslaskelma

Kaupungin strategian mukainen kasvutavoite edellyttää isoja investointeja sekä palvelutiloihin että kaupungin infrastruktuuriin. Vuosien 2022–2025 investointisuunnitelma on yhteensä noin 972 milj. euroa, josta talonrakennushankkeiden osuus on 424 milj. euroa. Investointien valmistelussa on painotettu sisäilmaongelmaisten rakennusten peruskorjausta ja uudisrakentamista sekä kaupungin kasvuun vastaamista. Erilaisiin perusparannushankkeisiin osoitetaan yli 400 milj. euroa. Kaupungin kasvuun ja olemassa olevan infran kunnossapitoon esitetään neljän vuoden aikana kohdistettavan 231 milj. euroa. Viiden tähden keskustan kehitysohjelmaan hankkeisiin arvioidaan kohdistuvan 74 milj. euron investoinnit. Maan esirakentamiseen ja rakentamiskelpoiseksi saattamiseen esitetään 36 milj. euroa.

Suurten investointitarpeiden vuoksi kaupungin lainamäärä nousee nopeasti, jos kaikki investoinnit toteutuvat suunnitellussa aikataulussa ja investoinnit tehdään kaupungin taseeseen ja toimintakate sekä tulorahoitus kertyvät arvioidusti. Jos investointien toteuttamisessa käytetään muita rahoitusmalleja,

kaupungin lainamäärä kasvaa hitaammin.

Kaupungin lainamäärä on kasvamassa taloussuunnitelmakaudella noin 1,5 miljardiin euroon. Lainamäärän kasvu tulee kuitenkin todennäköisyydellä jäämään pienemmäksi, sillä investoinnit eivät toteudu suunnitellussa aikataulussa, joitain omistuksia järjestellään uudelleen investointien rahoittamiseksi ja jotain omaisuutta voidaan myydä sekä investointeja toteutetaan vaihtoehtoisilla rahoitusmalleilla. Lisäksi arvioitua vuosikatetavoitetta pyritään nostamaan vuonna 2022 käynnistettävällä talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelmalla. Vuoden 2024 lopussa asukaskohtaisen lainamäärä olisi nousemassa ilman talouden tasapainotus- ja tuottavuusohjelmaa noin 5 800 euroon, mutta ohjelman avulla lainamäärän kasvua hidastetaan.

Investointien tulorahoitustavoite pyritään taloussuunnitelmakaudella nostamaan noin 60 prosenttiin taloussuunnitelman keskimääräisestä 41 prosentin tasosta. Taloussuunnitelmakaudelle suunniteltu vuotuinen noin 240 milj. euron keskimääräinen investointitaso edellyttäisi noin 145 milj. euron vuosikattea. Vuoden 2022 talousarviossa vuosikate on 83,6 milj. euroa.

Tulevien vuosien investointien aiheuttamaa suurta lisärahoitustarvetta voidaan kattaa osittain myös omistuksien uudelleenjärjestelyillä ja omaisuuden myynnillä sekä vaihtoehtoisilla rahoitusmalleilla. Omaisuuden myynnistä saatavia tuloja tulee ensisijaisesti kohdistaa suunniteltujen investointien omarahoitusosuuden vahvistamiseen ja velanototarpeen vähentämiseen.

NETTOINVESTOINNIT	INVESTOINTIEN TULORAHOTUS	LAINAKANTA	LAINAMÄÄRÄ/AS.
234,6 milj. €	36 %	1 077,7 milj. €	4 363 €
TA 2022	TA 2022	(enn. 31.12.2022)	(enn. 31.12.2022)

RAHOITUSLASKELMA 2022

1 000 euroa	Kaupunki ilman liike- laitoksia ja rahastoja	Liikelaitokset ja rahastot	Yhteensä, sisäiset erät mukana	Yhteensä, sisäiset erät vähennetty
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	55 421	28 211	83 632	83 632
Tulorahoituksen korjauserät	-53 846	-100	-53 946	-53 946
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-213 494	-21 500	-234 994	-234 994
Rahoitusosuudet investointimenoihin	355	0	355	355
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	68 850	100	68 950	68 950
Toiminnan ja investointien rahavirta	-142 714	6 711	-136 003	-136 003
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-1 700	0	-1 700	-1 700
Antolainasaamisten vähennykset	507	0	507	507
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	140 000	0	140 000	140 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-25 734	0	-25 734	-25 734
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-3	0	-3	-3
Vaikutus maksuvalmiuteen	-29 644	6 711	-22 933	-22 933
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 711	-6 711	0	0
Vaikutus rahavaroihin	-22 933	0	-22 933	-22 933

RAHOITUSLASKELMA 2020-2025

1 000 euroa	TP 2020	Alkup. TA 2021	TP 2021 Enn*	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	169 442	97 846	122 406	83 632	118 210	95 397	100 494
Satunnaiset erät	264	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-17 371	-49 759	-63 204	-53 946	-21 696	-9 210	-3 300
	152 335	48 087	59 202	29 686	96 514	86 187	97 194
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-229 872	-271 617	-260 886	-234 994	-257 237	-239 489	-240 609
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7 264	637	4 158	355	1 375	150	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	45 381	76 958	99 205	68 950	26 284	10 560	4 400
	-177 227	-194 022	-157 522	-165 689	-229 578	-228 779	-236 209
Toiminnan ja investointien rahavirta	-24 892	-145 935	-98 320	-136 003	-133 064	-142 592	-139 015
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-16 992	-3 700	-2 020	-1 700	-100	-100	-100
Antolainasaamisten vähennykset	2 296	2 903	2 894	507	169	130	125
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	120 000	145 000	70 000	140 000	190 000	205 000	177 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-16 185	-18 622	-21 289	-25 734	-68 832	-63 308	-35 381
Lyhytaikaisten lainojen muutos	16 083	0	0	-3	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	80 309	-20 354	-48 734	-22 933	-11 827	-870	2 629
Muut maksuvalmiuden muutokset	41 874	0	0	0	0	0	0
Vaikutus rahavaroihin	122 183	-20 354	-48 734	-22 933	-11 827	-870	2 629
Rahavarat 31.12.	312 958	153 353	264 223	241 290	229 463	228 593	231 222
Rahavarat 1.1.	190 774	173 707	312 958	264 223	241 290	229 463	228 593

*Ennuste 8/2021 lukuunottamatta rahoituksen rahavirran eriä, joiden ennuste on päivitetty tämän jälkeen

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

Antolainojen nettomäärän arvioidaan kasvavan vuonna 2022 noin 1,2 milj. eurolla verrattuna vuoden 2021 toteumaennusteeseen. Tämä on vahvasti sidoksissa siihen, tuleeko KOY Tampereen Monitoimiareena vielä käyttämään sille vuokralaisista tai odottamattomista kustannuksista aiheutuvaa lainavarausta. Muutoin antolainasaamiset pienenevät lyhennysten myötä ensi vuonna.

Antolainojen muita lisäyksiä on budjetoitu 0,1 milj. euroa Sivistys- ja kult-

tuurilautakunnan myöntämiin lainoihin Tampere Filharmonian muusikoiden soitinhankintoihin sekä kuvataiteilijoille myönnettäviin lainoihin. Lisäksi varaudutaan sosiaalisen luototuksen uusiin lainoihin 0,25 milj. eurolla.

Antolainojen lyhennykset kohdistuvat lähinnä konsernin asuntoyhteisöjen lainoihin sekä jäljellä oleviin asuntolainoihin. Merkittävimmät antolainasaamiset kaupungilla on Tampereen Sähkölaitos Oy:ltä 70,0 milj. euroa, KOY Tampereen Monitoimiareenalta noin

24,0 milj. euroa sekä Tampereen Vuokralosäätöiltä noin 10,6 milj. euroa.

Tytäryhteisöjen pitkäaikainen lainarahoitus otetaan pääsääntöisesti suoraan rahalaitoksilta ja kaupunki takaa lainoja valtuuston tapauskohtaisilla päätöksillä. Taulukon antolainoihin eivät sisälly myöskään tytäryhtiöille konsernitilin kautta myönnetty lyhytaikaiset luotot.

Antolainat (1 000 euroa)	TP2020	TA 2021	TP Enn 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Konserniyhteisöt ja muut	108 931	113 419	108 128	109 356	109 322	109 324	109 320
Vähennykset	-2 248	-2 860	-2 823	-472	-134	-98	-103
Lisäykset	16 992	3 700	2 020	1 700	100	100	100
Asuntolainat	244	204	173	138	103	71	49
Vähennykset	-48	-43	-71	-35	-35	-32	-22
Antolainat yhteensä	109 175	113 623	108 301	109 494	109 425	109 395	109 369
Sosiaalinen luototus	353	609	483	613	763	913	1 063
Vähennykset	-96	-120	-120	-120	-150	-150	-150
Lisäykset	236	350	250	250	300	300	300

KOROLLISTEN VELKOJEN MUUTOKSET

Ensi vuonna kaupungin korollisen velan arvioidaan kasvavan 114,3 milj. eurolla. Tämä on selvästi enemmän kuin kuluvalle vuodelle ennakoitujen lainojen nostot, jotka ovat sekä kaupungin kohtuneen talouden että tilivarojen pienentämisen johdosta jäämässä oleellisesti alkuperäistä vuoden 2021 talousarviota alhaisemmiksi.

Rahalaitoksilta olevat pitkäaikaiset lainat lyhenevät vuonna 2022 maksuohjelmien mukaisesti 25,7 milj. eurolla ja uutta velkaa tarvitaan siten bruttona 140,0 milj. euroa. Konsernitilin kautta tytäryhteisöille olevan lyhytaikaisen velan arvioidaan säilyvän en-

nallaan. Pitkäaikaista velkaa edustavat rahalaitoslainat ovat talousarviossa sitovia.

Taloussuunnitelmakaudella 2023-25 velkaantumisen arvioidaan jatkuvan haarukassa noin 120-140 milj. euroa vuosittain. Investointipaineet säilyvät edelleen korkealla, mutta vuosikatteen odotetaan paranevan, mikä auttaa velan kasvun hillitsemisessä. Silti jakson lopulla korollista velkaa arvioidaan olevan jo lähes 1,5 miljardia euroa ja asukaskohtainen lainamäärä nousee 5 790 euroon.

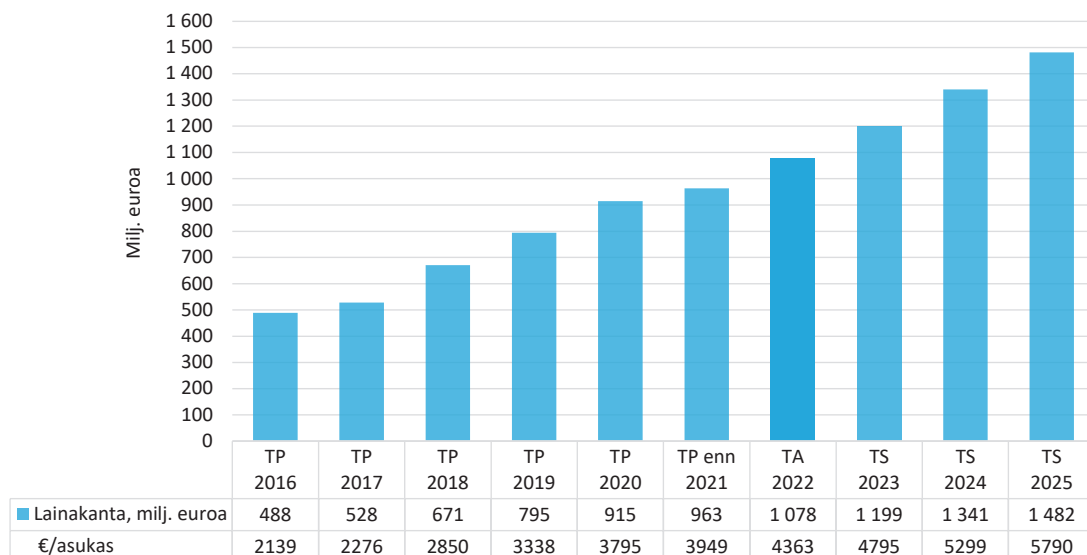
Korollisen tasevelan lisäksi kaupungilla on velkaa vastaavia rahoituslea-

sing-sopimuksia, jotka esitetään vain taseen liitetiedoissa. Näiden määrä oli vuoden 2020 tilinpäätöksessä 103 milj. euroa.

Parhaillaan rakennetaan raitiotieverkoston kakkosvaihetta länteen Tampereen Raitiotie Oy:n toimesta. Yhtiö omistaa sekä raideinfran että kaluston ja yhtiö myös rahoittaa hankkeen. Tästä syystä raitiotiehanke velat eivät näy kaupungin luvuissa. Samalla konseptilla toimii myös Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy, jonka seudullinen puhdistamoinvestointi ja sen rahoittamiseksi otetut lainat näkyvät ko. yhtiön taseessa.

Korolliset velat (1 000 euroa)	TP2020	TA 2021	TP Enn 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Pitkäaikaiset korolliset velat							
Rahalaitoksille	693 659	840 037	742 371	856 637	977 805	1 119 497	1 261 116
Lyhennykset	-16 185	-18 622	-21 289	-25 734	-68 832	-63 308	-35 381
Nostot	120 000	145 000	70 000	140 000	190 000	205 000	177 000
Lyhytaikaiset korolliset velat							
Henkilöstökassalle	3	0	3	0	0	0	0
Tytäryhteisöille	221 068	210 000	221 068	221 068	221 068	221 068	221 068
Korolliset velat yhteensä	914 729	1 050 037	963 441	1 077 704	1 198 872	1 340 564	1 482 183
Lainat euroa/asukas	3 795	4 295	3 949	4 363	4 795	5 299	5 790
Asukasmäärä	241 009	244 500	244 000	247 000	250 000	253 000	256 000

LAINAMÄÄRÄN KEHITYS

LIITTEET

Konsernin toiminta ja talous

Investoinnit kohteittain 2022-2031

Täydentäviä tietoja

Kaupunginvaltuustossa 15.11.2021 tehdyt muutokset
talousarvioon

KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta. Valtuuston asettamat tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhteisöjen toimielimissä, mutta eivät kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdonilmaisu.

Talousarviossa asetetaan merkittävälle tytäryhtiölle vuoden 2022 toiminnan ja talouden tavoitteet. Yhtiöiden toiminnasta raportoidaan Tampereen toiminnan ja talouden katsauksissa, tilinpäätöksissä sekä tytäryhtiöitä käsittelevässä vuosiraportissa.

Tampereen kaupungin omistajapolitiikan päämäärän mukaan Tampere on aktiivinen, vaativa ja selkeä omistaja, joka varmistaa omien omistustensa tehokkaan hyödyntämisen kaupunkilais-

ten hyväksi. Konsernin toimintaa ohjaavat omistajaohjauksen periaatteet sekä tytäryhteisöjä koskevat Tampereen kaupungin konserniohje ja Hyvä hallinto- ja johtamistapa -ohje.

Vastuu konserniohjauksesta

Kunta tytäryhtiöineen muodostaa kuntakonsernin, jonka ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä vastaa konsernijohto. Tampereen kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupungin hallitus, konsernijaosto, pormestari ja konsernijohtaja. Kaupunginhallituksen konsernijaosto vastaa omistajaohjauksen täytäntöönpanosta ja mm. yhtiökohtaisista omistajastrategioista ja hallitusten jäsenten valinnasta. Viranhaltijaorganisaatiossa omistajaohjaus kuuluu konsernijohtajan alaisuudessa toimivalle omistajaohjausyksikölle.

Ohessa on kuvattu Tampere-konserni omistajaohjauksen näkökulmasta. Konserniin kuuluvat peruskaupunki pitäen sisällään liikelaitokset, tytäryhtiöt ja säätiöt, osakkuusyhteisöt ja kuntayhtymät.

Konsernirakenteen muutokset

Konsernirakenne on ollut hyvin vakaa viime aikoina. Mainittavin viimeaikainen muutos oli Suomen Hopealinjat Oy:n muuttuminen kaupungin tytäryhtiöksi vuoden 2020 lopulla toteutetun osakeannin myötä. Vuoden 2021 puolella rakenteessa ei ole tapahtunut muutoksia. Omistajaohjaus valmistelee parhaillaan Tampereen Vesi Liikelaitoksen kanssa sen yhtiöittämisselvitystä.

TAMPEREEN KAUPUNKI	
	Tytäryhtiöt ja -yhteisöt
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	- Tampereen Sähkölaitos -konserni 100 % - Pirkanmaan Jätehuolto Oy 65,33 % - Ekokumppanit Oy 90,57 % - Tampereen kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyhtiöBusiness Tampere Oy 60,47 % - Pirkanmaan Voimia Oy, 82 % - Tampereen Sarka Oy 100 % - Tampere-talo Oy 100 % - Tampereen Särkänniemi Oy 100 % - Oy Runoilijan Tie 72,58 % - Tampereen Messu- ja Urheilukeskus Oy 66 %
Tampereen Vesi Liikelaitos	
Pirkanmaan pelastuslaitos	
Kuntayhtymät:	
- Pirkanmaan Liitto 45,58 % - Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 38,18 % - Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä 62,45 %	
Merkittävimmät osakkuusyhteisöt:	
- Tuotekehitys Oy Tamlink 24,00 % - YH Kodit Oy 21,86% - Monetra Oy 21,00 % - Monetra Pirkanmaa Oy 20,89 % - Vuores Palvelu Oy 13,25 % - KOY Tampereen Monitoimiareena 40,00 %	
Säätiöt:	
- Tampereen Työvalmennussäätiö Syke - Tammenlehväsäätiö - Tampereen Kotilinnasäätiö - Tampereen Vuokratalosäätiö	
	- Tredu-Kiinteistöt Oy 66,46 % - Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy 71,2 % - Tuomi Logistiikka Oy 50,9 % - Tullinkulman Työterveys Oy 75,2 % - Tampereen Raitiotie Oy 100 % - Tampereen Tilapalvelut Oy 100 % - Tampereen Infra Oy 100 % - Hiedanrannan Kehitys Oy 100 % - Suomen Hopealinja Oy 99,92 %

Konsernin talous

Tytäryhtiöistä valtaosa selvisi koronapandemian taloudellisista vaikutuksista hyvin pienellä. Hankalin tilanne oli matkailuun ja vapaa-aikaan liittyviä palveluita tarjoavilla yhtiöillä, jotka nekin ovat vuoden 2021 aikana toipumassa hyvää vauhtia.

Talousraportoinnissa mukana olevat 12 merkittävää tytäryhtiötä ovat laatineet alustavan arvionsa ensi vuoden avainluvuistaan. Näitä ei välttämättä ole käsitelty vielä yhtiöiden hallituksissa, sillä yhtiöiden budjetointiprosessi tapahtuu tyypillisesti kaupunkia myöhemmin.

Taulukossa mainittujen yhtiöiden kasvunäkymät vuoteen 2022 ovat positiiviset; yhteenlaskettu liikevaihto kasvaa runsaalla kahdella prosentilla huolimatta muutaman yhtiön arvioimasta myynnin laskusta. Sen sijaan konserniyhtiöiden yhteenlasketun nettotuloksen odotetaan laskevan selvästi. Arvioitu nettotulos 26,6 milj. euroa on runsaat 13 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aiemmassa talousarviossa. Merkittävin tuloksen lasku on tulossa Tampereen Sähkölaitos -konsernilla, sillä Naistenlahti 3:n investoinnin toteutuksen yhteydessä lämpöä joudutaan hetkellisesti tuottamaan kalliimmilla polttoaineilla ja sen arvioidaan yhdessä

muiden tekijöiden kanssa pudottavan tulosta jopa 8 milj. euroa.

Yhteenlaskettu lainamäärä on kasvussa vain hieman, koska lähes kaikki yhtiöt Tampereen Raitiotie Oy:tä lukuun ottamatta ovat lyhentämässä lainojaan. Edellä mainittu Tampereen Sähkölaitos -konsernin voimalaitosinvestointi toteutetaan leasing-rahoituksella, joten se ei siksi näy taselainojen kasvuna.

TULOSTAULU 12 MERKITTÄVIMMÄN TYTÄRYHTEISÖN TALOUSARVIOIDEN TUNNUSLUVUISTA VUONNA 2022

Yhteisön nimi (1 000 euroa)	Omistus- osuus %	Liike- vaihto	Liike- vaihdon muutos	Liike- voitto	Netto- tulos	Korollinen vieras pääoma	Lainojen muutos	Henkilöstö
Tampereen Sähkölaitos -konserni	100,0	300 655	2 431	30 411	15 400	239 000	-7 000	420
Tampereen Tilapalvelut Oy	100,0	158 465	999	1 000	800	0	-300	245
Tuomi Logistiikka Oy	50,4	126 000	-2 702	2 500	1 800	817	-163	320
Pirkanmaan Voimia Oy	82,0	66 300	4 700	350	280	0	0	750
Tampereen Infra Oy	100,0	47 485	-4 312	156	85	0	0	360
Tampereen Raitiotie Oy	100,0	27 550	9 851	6 212	0	323 199	23 912	18
Pirkanmaan Jätehuolto Oy	49,7	47 110	4 060	1 669	1 364	0	0	108
Finnpark Oy	100,0	25 669	1 052	5 389	4 312	61 194	-4 923	67
Tampereen Vuokra-asunnot Oy	100,0	22 000	-380	2 395	1 360	56 405	-3 882	19
Tullinkulman Työterveys Oy	75,2	21 531	-1 969	200	150	85	-116	225
Tampereen Särkänniemi Oy	100,0	20 000	14	1 000	1 000	14 915	-2 080	300
Tampere-talo Oy	100,0	14 000	0	0	0	0	0	50

Omistusosuus = kaupungin suora tai välillinen omistusosuus 31.8.2021

Nettotulos = liiketulos + rahoitustuotot - rahoituskulut - välittömät verot

Konserniyhteisöjen investoinnit vuonna 2022

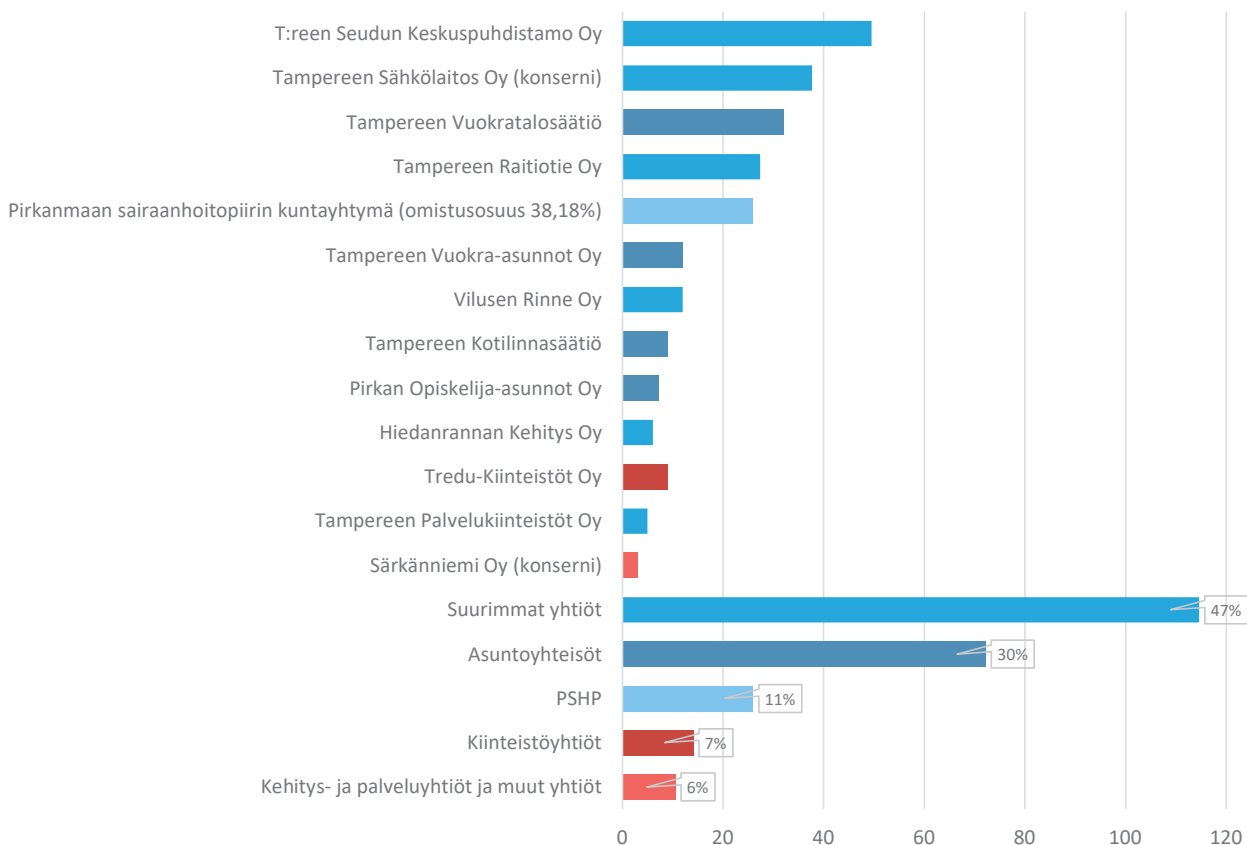
Tampereen kaupunkikonserni investoi merkittävästi myös konserniyhteisöjen kautta. Oheisessa kuvaajassa on esitetty vuoden 2022 yhteensä yli 1,0 milj. euron investoinnit merkittävimmiltä yhteisöiltä kerättyjen tietojen perusteella. Ne on esitetty täysimääräisinä huomioiden Tampere-konsernin suhteellista osuutta investoinneista ja luvuista ei ole eliminoitu konsernin sisäisiä investointeja lukuun ottamatta Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymää, jonka investointien osuudessa on huomioita omistusosuus.

Merkittävimpien konserniyhteisöjen investoinnit ovat vuonna 2022 noin 244 milj. euroa ja kaupungin noin 235 milj. euroa. Koko konsernin investointitaso on noin 479 milj. euroa. Tarkat investointibudjetit yhtiöiden osalta päätetään toimijoiden omissa päätöksenteoeläimissä vasta loppuvuonna 2021.

Konserniyhteisöjen investoinneista suurin osa (47 %) kohdistuu kaupunkiympäristön kehittämiseen ja energiaan erikoistuneisiin yhtiöihin sekä Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymään. Konsernin asuntoyhteisöjen osuus investoinneista on 30 %. Merkittävimpä investointeja tekevät Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän

lisäksi Tampereen Raitiotie Oy, Tampereen Sähkölaitos -konserni sekä Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy. Suurimpia yksittäisiä investointeja ovat Tampereen yliopistollisen sairaalan alueen uudistamisohjelma, Tampereen Raitiotie Oy:n raitiotiejärjestelmän investoinnit, Tampereen Sähkölaitos -konsernin Naistenlahti 3 -voimalaitos-projekti ja Tampereen Seudun Keskuspuhdistamo Oy:n Sulkavuoren keskuspuhdistamo.

MERKITTÄVIMPIEN KONSERNIYHTEISÖJEN INVESTOINNIT 2022 (MILJ. EUROA) JA JAKAUTUMINEN

Tytäryhtiöiden tavoitteet 2022

Tampereen kaupungin omistajaohjausyksikkö ja kaupungin palvelualueiden johto valmistelevat yhdessä tytäryhtiöiden omistajatavoitteet. Konsernijaosto hyväksyi tytäryhtiöiden omistajatavoitteet 28.9.2021. Valtuuston päättämät tavoitteet ohjaavat kunnan edustajia tytäryhtiöiden toimielimissä. Tavoitteet eivät kuitenkaan oikeudellisesti sido tytäryhtiöitä, vaan tavoiteasettelu on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Tytäryhtiöiden tavoitteet koskevat koko taloussuunnittelukauden mittaista ajanjaksoa. Tällä tavoitellaan pitkäaikaisempaa ohjausta ja mittaristoa,

joka suuntaa paremmin tytäryhtiöiden strategisia valintoja. Tytäryhtiöille on asetettu sekä talouden että toiminnan tavoitteita. Vuodelle 2022 tavoitteita ei ole asetettu täysin samoille yhtiöille kuin aiemmin, yhtiökohtaisten tavoitteiden määrää on tarkennettu ja tavoitteista on pyritty tekemään entistä konkreettisempia ja mitattavampia. Tytäryhtiötavoitteita asetetaan 14 suurimmalle yhtiölle tai muutoin omistaja-intressin kannalta merkittäville yhtiöille. Tavoitteita ei aseteta yhtiöille, jotka saavat käytännössä koko liikevaihtonsa kaupungin kanssa solmitusta palvelusopimuksesta. Näissä tapauksissa ta-

voitteet tulevat palvelusopimuksista.

Kaupunkiympäristön palvelualueelle sijoittuva kestävä kaupunki -yksikkö vastaa kaupungin kestäväan kehitykseen ja ympäristövastuuseen liittyvistä asioista. Kaikille kaupungin tytäryhtiöille (ja säätiöille) on asetettu kaupunkistrategian tavoitteita tukeva yhteinen kestävä kehityksen tavoite: yhtiöt asettavat itselleen hiilineutraalisuustiekarttansa välitavoitteen vuodelle 2025 ja listaavat ne toimenpiteet, jotka yhtiö tekee sen saavuttamiseksi. Tämä tavoite raportoidaan osana kaupungin Kestävä Tampere 2030 -ohjelman tiekarttaa.

Kaupunkiympäristön palvelualueelle liittyvät yhtiöt

Tampereen Sähkölaitos -konserni

- Toimiala: energialiiketoiminta

Mittarin tavoitetaso

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2020	Ennuste 2021	2022	2023	2024	2025
Maksettu osinko 50 % konsernin nettotuloksesta tai vähintään 20 milj. euroa	%	24,5	20,0	20,8	20,0	20,0	20,0
Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti	Osakekannan arvo lisätynä maksetuilla osingoilla (kasvu-%)	-5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Toiminnan tavoitteet:							
Uusiutuva energia koko energiatuotannosta % (vesivoima, tuulivoima, bioenergia, jäte-energia)	%	45	>40	>41	>40	>55	>60

Sähkölaitos jatkaa polttoon perustumattomien ja hiilinegatiivisten kaukolämpöratkaisujen edistämistä syksyllä julkaistun selvityksensä pohjalta (KV).

Finnpark-konserni

- Toimiala: maksullisen pysäköinnin järjestäminen sekä pysäköinti- ja liikekiinteistöjen rakennuttaminen, kehittäminen, hallinta ja vuokraus

Mittarin tavoitetaso

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoitteen lähtötaso / toteuma 2020	Ennuste 2021	2022	2023	2024	2025
Maksettu osinko on 50 % konsernin nettotuloksesta tai vähintään 1,2 milj. euroa	%	0	0	1,2	1,2	1,2	1,2
Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti	Osakekannan arvo lisätynä maksetulla voitonjaolla (kasvu-%)	5,0	1,0	5,0	5,0	5,0	5,0

Pirkanmaan Jätehuolto Oy

- Toimiala: jätteenkäsittely, muu jäte- ja ympäristöhuoltotoiminta sekä tähän liittyvien tuotteiden kauppa

Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoit- teen lähtötaso / toteuma 2020	Mittarin tavoitetaso				
			Ennuste 2021	2022	2023	2024	2025
Kuntavastuullisen palvelun hinnat ovat edullisimmassa kolmanneksessa suurista kaupungeista.	sijoitus 12 suurimman kaupungissa joukossa, min	1/12	1/12	4/12	4/12	4/12	4/12
Yhtiön maksama osinko	Maksettu osinko milj. euroa	3,0	1,7	1,7	1,2	0,7	0,7
Vieraan pääoman osuuden lisääminen investoinneissa.	Vieraan pääoman osuus -%	50	50	60	60	70	70

Tuomi Logistiikka Oy

- Toimiala: logististen toimintojen (esim. hankintapalvelut, materiaalihuolto ja kuljetustenohjaus) hoitaminen ja siihen liittyvän toiminnan edistäminen, kehittäminen ja toteuttaminen

Tavoite	Tavoitteen mittari	Tavoit- teen lähtötaso 2020	Mittarin tavoitetaso				
			Ennuste 2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan tehokkuus kanavoidaan asiakashintoihin ja yhtiö tuottaa voittoa vain sen verran, että jatkuvuus ja kehittäminen voidaan turvata.	Liikevoitto %	0%	0%	2%	2%	2%	2%
Toiminnan tavoitteet:							
Hankintapalvelujen saatavuuden parantaminen tukee asiakkaan tuloksellista hankintatoimintaa.	NPS, Tuomen hankintapalvelun suositeltavuus	Ei NPS mittausta	Ei NPS mittausta	Lähtötaso	NPS kasvaa	NPS kasvaa	NPS kasvaa
Toimitusvarmuus ja kustannustehokkuus kehittyvät materiaali- ja henkilökennepalveluissa.	- Tarvikkeiden toimitusvarmuus % - Ajamatta jääneiden kytien osuus %	- 0,06 %	- 0,06 %	94% 0,06 %	94,5% 0,05 %	95% 0,05 %	95% 0,05 %
Yhtiö kehittää hankintojen hiilijalanjälkeä neutraaliin suuntaan	Yhtiön hiilijalanjälki/liikevaihto	1,66tCO ₂ -ekv/M€	1,4tCO ₂ -ekv/M€	1,4tCO ₂ -ekv/M€	1,3tCO ₂ -ekv/M€	1,2tCO ₂ -ekv/M€	1,1tCO ₂ -ekv/M€

Tampereen Infra Oy

- Toimiala: Yhtiön toimialana on rakennusala, sisältäen yhdyskuntatekniikan paikkatietopalvelut, kunnossapito- ja rakentamispalvelut sekä kuljetus- ja korjaamopalvelut.

Mittarin tavoitetaso							
Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoit- teen lähtötaso / toteuma 2020	Ennuste 2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan tavoitteet:							
Liikevoitto-%	Liikevoitto-%	2,40%	0,30%	0-2 %	0-2 %	0-2 %	0-2 %
Asiakkaiden kokemus kustannustehokkuus	skaala 1-5 (1 erittäin hyvä, 5 erittäin huono)		2,2	< 2,2	< 2,3	< 2,4	< 2,5
Asiakkaiden nettosuositteluindeksi	skaala -100 - 100		45	> 45	> 45	> 45	> 45
Kunnossapidon kustannustehokkuus kasvaa 1 %/v	Kaupungin kunnossapitokustannuksen vuosimuutos	indeksi- muutos +1,6 %, laajuus- muutos + 2 % kun- nossapito- kustannus -9 % toteu- tunut	indeksi- muutos +3,5 % laajuus- muutos +2 % kunnos- sapito- kustannus	indek- simuu- tos% + laajuus- muu- tos% - 1%	indek- simuu- tos% + laajuus- muu- tos% - 1%	indek- simuu- tos% + laajuus- muu- tos% - 1%	indek- simuu- tos% + laajuus- muu- tos% - 1%

Tampereen Raitiotie Oy

- Toimiala: paikallisliikenne.

				Mittarin tavoitetaso			
Tavoite	Tavoitteen mittari (euroa, %, skaala yms.)	Tavoit- teen lähtötaso / toteuma 2020	Ennuste 2021	2022	2023	2024	2025
Toiminnan tavoitteet:							
Raitioliikenteen luotettavuus vähintään 99,8% (ajetut lähdöt vs. suunnitellut lähdöt) => tarkoittaa noin yhtä ajamatonta lähtöä per päivä. Päivässä keskimäärin 530 lähtöä.	Järjestelmästä johtuvat ajamattomat vuorot -%.			99,8 %	99,8 %	99,8 %	99,8 %
Asiakastyytyväisyyden keskiarvo parempi kuin 4,26	Nyssen asiakastyytyväisyyskysely			>4,26	>4,26	>4,26	>4,26
Kunnossapitoallianssin kehitysvaihe viedään loppuun vuoden 2022 aikana ja allianssille on asetettu sitova tavoite-kustannus vuodelle 2023	kyllä/ei			kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei	kyllä/ei

Elinvoiman ja kilpailukyvyn palvelualueeseen liittyvät yhtiöt

Tampereen Särkänniemi Oy

- Toimiala: matkailun edistäminen Tampereella ja siihen liittyvä liiketoiminta sisältäen huvipuisto- ja ravitsemustoiminnan; lisäksi kokonaisuuteen kuuluu Tampereen kaupungin hallinnoima Sara Hildénin taidemuseo.

Tavoite	Mittari	Lähtötaso / toteuma 2020	Mittarin tavoitetaso				
			E 2021	2022	2023	2024	2025
Maksettu osinko on vähintään vuositavoitteen mukainen (maksetaan tavoitevuonna)	Maksetun osingon määrä, m€	0,0	0,0	0,1	0,3	0,5	0,7
Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti	Osakekannan arvo + maksetut osingot, %	ei	kyllä	kyllä	yli 5 % vrt. vuosi 2022	yli 5 % vrt. vuosi 2023	yli 5 % vrt. vuosi 2024
Särkänniemen alueen kehittäminen luo positiivisia talousvaikutuksia Tampereen seutukunnalle	Särkänniemen alueen taloudellisten vaikutusten toteuman kasvu, € ja % vrt. ed. vuosi	n.a.	n.a.	Lähtötason arviointi	X € ja X % vrt. vuosi 2022	X € ja X % vrt. vuosi 2023	X € ja X % vrt. vuosi 2024

Tampere-talo Oy

- Toimiala: Tampere-talon hallinta ja vuokraus musiikki-, kongressi-, juhla- ja näyttelytapahtumille ja niihin liittyvän palvelun ja laitteiden vuokraus, sekä ohjelma- ja ravintolatoiminta.

Tavoite	Mittari	Lähtötaso / toteuma 2020	Mittarin tavoitetaso				
			E 2021	2022	2023	2024	2025
Yhtiön nettotulos on positiivinen	Tilikauden nettotulos, €	-677977,0	-782660,0	+	+	+	+
Myyntitulojen osuus kokonaistulosta kasvaa	Liikevaihto / liiketoiminnan muut tuotot (vertailuvuosi 2019)	Lähtötasona vuoden 2019 toteuma	n.a.	Myyntitulojen kasvu-% > 0,1	Myyntitulojen kasvu-% > 2,0	Myyntitulojen kasvu-% > 2,0	Myyntitulojen kasvu-% > 2,0
Toiminnan tavoitteet:							
Kävijämäärä palautuu ja ylittää vuoden 2019 tason (674 317). Vuonna 2022 muodostetaan lähtötaso kokonaiskävijämäärän osalta	Toteutunut kävijämäärä (päiväkävijät yhteensä)	204 701	n.a.	675 000	675000 + talon ulkop. kävijät	700000 + talon ulkop. kävijät	700000 + talon ulkop. kävijät
Tampere-talo Oy:n liiketoiminnan kehittämisessä hyödynnetään Tampereen keskustan vahvan ja kehittyvän tapahtumapaikka- ja elämysinfrastruktuurin mahdollisuuksia sekä Kannen ja Tullin alueiden vahvaa kehitystä osaksi Tampereen ydinkeskustaa.	Tehdyt toimenpiteet	n.a.	n.a.	Lähtötason arviointi	Tavoitteen mukainen liiketoiminnan kehittyminen on edellistä vuotta korkeammalla tasolla	Tavoitteen mukainen liiketoiminnan kehittyminen on edellistä vuotta korkeammalla tasolla	Tavoitteen mukainen liiketoiminnan kehittyminen on edellistä vuotta korkeammalla tasolla

Pirkan Opiskelija-asunnot Oy

- Toimiala: asuntojen rakennuttaminen, hallinta ja vuokraus opiskelijoille

Tavoite	Mittari	Lähtötaso / toteuma 2020	E 2021	Mittarin tavoitetaso			
				2022	2023	2024	2025
Asuntojen taloudellinen käyttöaste on korkea, tavoite vähintään 95%	Toteutunut käyttöaste, %	94,3	n.a.	95	95,5	95,5	95,5
Toiminta on kannattavaa	Sipo-%	1,3	n.a.	1,4	3	4	4
Vakavaraisuus kasvaa vuosittain	Omavaraisuusaste-%	6,1	11,1	10	11	12	13
Kiinteistöjen korjausvelan määrä on hallinnassa	Korjausvelan määrä / rakennuskannan arvo, enintään %	1,2	n.a.	1,3	1,4	1,4	1,4
Toiminnan tavoitteet:							
Asuntokannan kasvattaminen MAL-sopimuksen mukaisesti	Valmistuneet uudet asunnot keskimäärin, kpl	199	55	0	60	60	90

Tampereen Vuokra-asunnot Oy

- Toimiala: asuntojen vuokraus ja hallinta Tampereen kaupungissa

Tavoite	Mittari	Lähtötaso / toteuma 2020	E 2021	Mittarin tavoitetaso			
				2022	2023	2024	2025
Asuntojen taloudellinen käyttöaste on korkea	Käyttöaste, %	99,3	99	98,5	98,5	98,5	98,5
Toiminta on kannattavaa	Sipo-%	4,4	4,0	4,5	4,7	4,9	5,1
Maksettu osinko on Ara-säännösten mahdollistama enimmäismäärä	Maksetun osingon määrä, m€	0,6	0,6	0,57	0,57	0,57	0,57
Omistaja-arvo kehittyy positiivisesti	Vapaiden kiinteistöjen markkina-arvo laskettuna nettotuottomenetelmällä (vuokratulot-kiinteistöjen kustannukset)/ tuottovaateella (5 %)	128,9 milj. €	127,8 milj. €	138,4 milj. €	149,0 milj. €	159,6 milj. €	170,2 milj. €
Toiminnan tavoitteet:							
Asuntokannan kasvattaminen MAL-sopimuksen mukaisesti	Valmistuneet uudet asunnot keskimäärin, kpl	2019: 75, 2020: 0	138	100	100	100	100

Hyvinvoinnin palvelualueelle liittyvät yhtiöt

Tullinkulman Työterveys Oy

- Toimiala: työterveyshuoltopalvelut

Tavoite	Tavoitteen mittari	Lähtötaso/ toteuma 2020	Mittarin tavoitetaso				
			E 2021	2022	2023	2023	2025
Toiminta on kannattavaa.	Tilikauden tulos, euroa	569 340	-200 000	200 000	300 000	300 000	300 000
Yhtiön toiminta on organisoitu vastaamaan hankintalakea.	Toimitaan in ja out house -yhtiönä.			Toteutus-tilanne			
Toiminnan tavoitteet:							
Kaupungin ostamien työterveyspalveluiden painopiste siirtyy ennaltaehkäisevään työterveyshuoltoon (osuus kasvaa ja on yli 55 %)	Ennaltaehkäisevän osuus, %	Kela1=40% ja Kela2=60%. Ilman koronatestejä Kela1=51% ja Kela2=49%	45	Yli 55%	Yli 55%	Yli 55%	Yli 55%
Etäpalvelut ovat helppokäyttöisiä ja saavutettavia. Etäpalveluiden osuus on vähintään 40 % kaikista palveluista.	Toteutuneiden etäpalveluiden osuus on vähintään 40% kaikista palveluista.	Viisi uutta sähköistä palvelua käyttöön. Etävastaanottoja käytettiin paljon.	Toteuma 1-7/21 48% etäpalveluita.	Vähintään 40 %	Vähintään 40 %	Vähintään 40 %	Vähintään 40 %
Tampereen kaupungin työterveyshuollon kustannukset ovat kilpailukykyiset ja kela 0-luokan kokonaiskustannukset ovat alle 500 000 €.	Bruttokustannus €/hlö (kelakorvattaviin henkilöstö-määriin suhteutettu kustannus ennen Kelan korvauksia)	746 €/hlö ja ilman koronatestejä 562 €/hlö (Kela 0: 704 000 ja ilman k-testejä 479 000)	Ilman koronaa 586 €/hlö, koronan kanssa 748 €/hlö (Kela 0: 943 000 ja ilman koronaa 174 534)	Max 560 €/hlö	Max 560 €/hlö	Max 560 €/hlö	Max 560 €/hlö

Pirkanmaan Voimia Oy

- Toimiala: yhtiö tuottaa ja järjestää omistajilleen Tampereen kaupungille ja Pirkanmaan sairaanhoitopiirille ateria- ja puhtauspalveluita sekä näihin palveluihin liittyviä muita tukipalveluja ja asiantuntijapalveluja.

Tavoite	Tavoitteen mittari	Lähtötaso/ toteuma 2020	Mittarin tavoitetaso				
			E 2021	2022	2023	2024	2025
Toiminta on kannattavaa. Toiminnan tehokkuus kanavoidaan asiakashintoihin ja yhtiö tuottaa voittoa vain sen verran, että jatkuvuus ja kehittäminen voidaan turvata.	Tilikauden voitto, % liikevaihdosta	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Toiminnan tavoitteet:							
Hinnat ovat kilpailukykyisiä. Hinnan kehittyvät alle yleisen kustannuskehityksen.	Voimian hintakorimittari, indeksiarvot	Aleneva hintakehitys yleiseen hintakehitykseen verrattuna toteutui.	Yhtiö korotti asiakashintoja 1%. Hintakehitys yleiseen hintakehitykseen verrattuna päivitetään toteumatiedoilla myöhemmin.	Aleneva hintakehitys yleiseen hintakehitykseen verrattuna.	Aleneva hintakehitys yleiseen hintakehitykseen verrattuna.	Aleneva hintakehitys yleiseen hintakehitykseen verrattuna.	Aleneva hintakehitys yleiseen hintakehitykseen verrattuna.
Asiakasvaikuttavuus kasvaa ateria ja puhtauspalveluissa: Asiakastyytyväisyys paranee palveluntuotosta huolimatta.	Asiakastyytyväisyysmittauksen tulokset (mitataan joka vuosi), tilaaja-asiakkaan suositteluhaluus NPS = net promotion score (tilaajakumppanikysely toteutetaan joka toinen vuosi, seuraava 2022). Voimia toteuttaa kyselyt ostopalveluna.	Tyytyväiset: Ateriapalvelut 72% (tavoite >70), puhtauspalvelut 39% (tavoite >50). Tyytymättömät: Ateriapalvelut 8% (tavoite <10) ja puhtauspalvelut 39% (tavoite <10).	Mittaus syksyllä.	Parempi kuin edellisenä vuotena.	Parempi kuin edellisenä vuotena.	Parempi kuin edellisenä vuotena.	Parempi kuin edellisenä vuotena.

Tampereen Tilapalvelut Oy

- Toimiala: yhtiö tuottaa omistajalleen Tampereen kaupungille rakennusten ja tilojen rakennuttamispalveluja, isännöinti-, huolto- ja kunnossapitotoimintaa sekä niihin liittyvää suunnittelua, konsultointia ja palvelujen myyntiä.

Mittarin tavoitetaso:							
Tavoite	Mittari	Lähtötaso / toteuma 2020	E 2021	2022	2023	2024	2025
Liiketoiminnan tehokkuus kasvaa vuosittain 2018-2022.	Volyymiin suhteutettu palveluiden tehokkuus kasvaa ja hintojen kehitys on 2% alle alan kustannusindeksin. Kustannusindeksi=palkkatasoindeksi 50, talonrakennusindeksi 25, ylläpitoindeksi 25.	Hinnanalenus 1,0 Me. Lisäksi yhtiön laskutus alitti palveluryhmän vuosisuunnitelman n. 2,56 Me ja vuonna 2020 vastaanotettujen suurien hankkeiden toteutussuunnitelma alittui n. 1,13 Me.	Hinnat max. 98 % alan kustannusindeksistä.	Hinnat max. 98 % alan kustannusindeksistä.2	Hinnat max. 98 % alan kustannusindeksistä.3	Hinnat max. 98 % alan kustannusindeksistä.4	Hinnat max. 98 % alan kustannusindeksistä.5
Toiminta on kannattavaa.	Yhtiön tulos vähintään 450 000 euroa (vastaa 25 %:n sipoa poistojen jälkeen)	1,26 Me (sipo 38,8)	1,0 Me	Yli 0,45 Me	Yli 0,45 Me	Yli 0,45 Me	Yli 0,45 Me
Korkea asiakastyytyväisyys.	Asiakastyytyväisyys-indeksi yli 4,0 (asteikko 1-5)	4,0	4,0	Yli 4,0	Yli 4,0	Yli 4,0	Yli 4,0

Tampereen Palvelukiinteistöt Oy

- Toimiala: kiinteistöjen vuokraus, kehittäminen ja hallinta

Mittarin tavoitetaso							
Tavoite	Mittari	Lähtötaso / toteuma 2020	E 2021	2022	2023	2024	2025
Maksettu osinko on 50 % kiinteistörealisointien myyntivoitoista.	Osingon osuus myyntivoitoista, %	Maksettu 0,5 Me.	Osinko 0,19 Me.	50%	50%	50%	50%
Operatiivisen toiminnan SIPO -%	Sipo-%	2,1	1,3	1,5	1,5	1,5	1,5
Yhtiön omavaraisuusaste	Omavaraisuus-%	27	21,3	22	23	24	25
Toiminnan tavoitteet:							
Pääoman kiertoa tehostetaan kiinteistösalkutuksen mukaisesti.	Toteutuneet myynnit, kpl	2	2	2	2	1	1

INVESTOINNIT KOHTEITTAIN 2022-2031

Investoinnit kohdeselitys	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Arv. 2026	Arv. 2027	Arv. 2028	Arv. 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	YHTEENSÄ 2022-2031
BRUTTOINVESTOINNIT (investoinnit täytenä)	234 994	257 237	239 489	240 609	250 424	251 185	239 915	221 610	162 860	141 260	2 239 583
UUDISRAKENTAMINEN	106 106	104 100	86 009	83 741	109 250	117 900	83 695	77 300	37 600	29 800	835 501
PERUSPARANNUSHANKKEET	80 710	103 287	109 730	106 668	88 434	79 245	106 230	92 920	74 070	62 770	904 064
MUUT	48 178	49 850	43 750	50 200	52 740	54 040	49 990	51 390	51 190	48 690	500 018
NETTOINVESTOINNIT (investoinnit - rahoitusosuudet)	234 639	255 862	239 339	240 609	250 424	251 185	239 915	221 610	162 860	141 260	2 237 703
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA (nettoinvestoinnit - om.myynti)	165 689	229 578	228 779	236 209	231 924	232 685	221 415	203 110	144 360	122 760	2 016 509
Rahoitusosuudet	355	1 375	150								1 880
Pirkanmaan pelastuslaitos	62										62
Asunto- ja kiinteistölautakunta, talonrakentaminen	293	1 375	150								1 818
Omaisuuksien myynti (luovutustulo)	68 950	26 284	10 560	4 400	18 500	18 500	18 500	18 500	18 500	18 500	221 194
Asunto- ja kiinteistölautakunta, maaomaisuus	34 400	22 784	7 060	900	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	155 144
Asunto- ja kiinteistölautakunta, talonrakentaminen	33 900	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	60 900
Tampereen Kaupunkiliikenne Liikelaitos	100										100
Pirkanmaan pelastuslaitos	50										50
SVOP-palautus Finnpark	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
INVESTOINNIT (BRUTTO)											
KIINTEÄ MAAOAISUUS	12 310	7 970	8 200	7 900	9 400	9 400	9 400	9 400	9 400	9 400	92 780
Tonttimaan hankinta	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	35 000
Maanhankinta	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
Asemakaava-alueet	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	30 000
Maan esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen	8 810	4 470	4 700	4 400	5 900	5 900	5 900	5 900	5 900	5 900	57 780
Maan esirakentaminen PALM	8 310	3 970	4 200	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	43 780
Purkukustannukset	500	500	500	500	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	14 000

Investoinnit kohdeselitys	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Arv. 2026	Arv. 2027	Arv. 2028	Arv. 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Kustan- nusarvio
RAKENNUKSET	97 156	121 967	101 389	103 159	101 914	92 995	85 175	75 470	47 120	35 920	862 265
Uudis- ja lisärakennukset	58 396	56 630	25 109	25 441	40 930	40 700	5 895	9 500	0	100	
Etelä-Hervannan koulun, päiväkodin ja suun terveydenhuollon uudisrakennus	13 000	10 600									33 960
Sammon koulun laajennus ja päiväkoti (ent. Liisanpuiston koulu ja päiväkoti)	13 900										28 000
Tammelan stadion	11 220	9 180									28 400
Kaupunginarkisto	6 135										7 335
Ikurin päiväkoti ja koulu (puurakenteinen)	4 590	5 155									9 945
Kaupin urheilupuisto (huoltorakennus, stadion, jalkapallokatsomo)	7 501										13 800
Messukylän (uusi) päiväkoti	700	6 638									7 538
Eteläpuiston päiväkoti ja koulu ja PMO sali	500	8 000	1 549								10 049
Ahvenisjärven (ent. Pohjois-Hervannan) koulun uudisrakennus	300	7 757	12 306	7 941							28 305
Lamminpään koulun rakennus 2 uudisrakennus	150	3 200	6 954								10 454
Tampereen Taidemuseon laajennus	200	300	1 000	7 300	7 430	6 300					22 830
Tasanteen uusi päiväkoti (puurakenteinen)	200	5 800	1 300								7 300
Kalkun päiväkoti ja koulu				200	2 600	2 600					5 400
TKL Varikko - itäinen tukikohta			200	2 800							3 000
Kalevan liikuntapuiston huoltorakennus			1 500								1 500
Takahuhti B koulu, v11-4 perusparannus ja päiväkodin laajennus			300	5 000	5 500	9 000					19 800
Kanjonin päiväkoti ja koulu				1 400	6 300	3 300					11 000
Kaukajärven koulu, päiväkoti, nuorisotilat ja kirjasto perusparannus ja laajennus				400	12 000	12 000	5 395				29 795
Viinikanlahden päiväkoti ja koulu				300	4 200	4 500					9 000
Järvensivun koulu ja päiväkoti perusparannus ja laajennus				100	2 900	3 000					6 000
Hiedanrannan päiväkoti ja koulu							500	9 500			10 000
Kaupin päiväkoti (Kaupin entisen sairaalan alue)										100	6 000

Investoinnit kohdeselitys	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Arv. 2026	Arv. 2027	Arv. 2028	Arv. 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Kustan- nusarvio
Korjaushankkeet	38 710	65 287	76 230	77 668	60 934	52 245	79 230	65 920	47 070	35 770	
Pyynikintie 2 perusparannus	13 000	6 700									23 960
Hervannan vapaa-aikakeskuksen V-rakennuksen perusparannus	200	2 500	8 540								11 440
Kokoelmakeskus, perusparannus	100	0	2 800	2 700	300						6 000
Pyynikin palloiluhallin perusparannus		3 008	3 000								6 008
Hyhkyn koulun rakennusten 1 ja 2 perusparannus	3 750										6 350
Messukylän koulu / puurakennukset 2 ja 1 ja kivirakennus perusparannus	1 410	3 735									7 975
Koukkuniemi Iltala, suunnittelu	300										300
Tammelan koulun rakennus 2 uuden osan sisäilmaperusparannus	300	600	6 900	8 360							16 160
Lyseon Lukion perusparannus	400	5 000	10 000	2 468							17 868
Nekalan koulun sisäilmakorjaus ja muutos kulttuurin tiloiksi	300	3 200	4 500								8 000
Tullikamari perusparannus	200	6 230	3 000								9 530
Hakametsän Sport-Campuksen kehittäminen	100	0	100	7 600	7 600						15 400
Härmälän koulun perusparannus	200	5 650	5 650								11 500
Kissanmaan koulun perusparannus	200	7 350	3 700								11 250
Hervannan jäähalli, pukuhuoneet	100	1 214									1 314
Tampereen Taidemuseon perusparannus	100	0	200	1 900	3 500	2 415					8 115
Hatanpään Jukolan perusparannus ja muutostyöt		200	4 240	2 440							6 880
De Gamlas Hem ja Kurila (PMO), perusparannus			100	3 500	1 900						5 500
Kauppahalli			300	4 000	5 000	1 700					11 000
Lamminpään koulun rakennus 1 perusparannus			300	3 500	1 434						5 234
Hatanpään koulun perusparannus			200	9 400	9 400						19 000
Harjun koulun rakennusten A, B ja C perusparannus			100	2 800	700						3 600
Kämmenniemen koulun perusparannus			200	6 000	6 300						12 500
Aleksanterin koulun perusparannus				200	2 000	1 100	4 450	4 450			12 200
Tammelan koulun rakennus 1 perusparannus				200	3 900	3 900					8 000
Tesoman uimahallin perusparannus				200	2 000	2 000					4 200
Kaukajärven soutu- ja melontastadion					2 000	2 000					4 000
Rollikkahalli					300	4 700	5 000				10 000
Hatanpään huvila					200	2 800	1 000				4 000
Juhannuskylän koulu, Johanneksen koulutalon perusparannus					200	3 530	3 530	680			7 940
Pyynikin koulun perusparannus					200	4 600	4 600				9 400
Koiviston koulun perusparannus (kivikoulu+tiilikoulu)					200	8 000	3 600				11 800
Saukonpuiston päiväkotia ja koulu perusparannus ja laajennus						100	4 900	5 000			10 000
Taidekeskus Mäntinranta						100	1 400				1 500
Kaupin johtokeskus						200	4 300				4 500

[illegible]

Investoinnit kohdeselitys	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Arv. 2026	Arv. 2027	Arv. 2028	Arv. 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Yhteensä
KADUT, LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT	60 000	59 000	58 500	54 000	53 500	43 000	45 000	37 000	34 000	33 000	477 000
Uudisrakentaminen yhteensä	18 000	21 000	25 000	25 000	26 000	16 000	18 000	10 000	7 000	6 000	172 000
Uudet alueet	18 000	21 000	25 000	25 000	26 000	16 000	18 000	10 000	7 000	6 000	172 000
Asuin- ja yritysalueiden rakentaminen (PALM)	18 000	21 000	25 000	25 000	26 000	16 000	18 000	10 000	7 000	6 000	172 000
Perusparantaminen yhteensä	42 000	38 000	33 500	29 000	27 500	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	305 000
Ratikkakäytävään liittyvät hankkeet	13 500	9 500	5 000	2 000	500						30 500
Ratikkakäytävän rinnakkaishankkeet, osa 1	5 400	500									5 900
Ratikkakäytävän rinnakkaishankkeet, osa 2A ja 2B	8 100	9 000	5 000	2 000	500						24 600
Perusparantaminen ja järjestelmän toimivuus	14 160	14 160	14 160	14 160	14 160	14 160	14 160	14 160	14 160	14 160	141 600
Katujen perusparantaminen											
Liikenteen toimivuus	4 530	4 530	4 530	4 530	4 530	4 530	4 530	4 530	4 530	4 530	45 300
Tekninen perusparantaminen	3 430	3 430	3 430	3 430	3 430	3 430	3 430	3 430	3 430	3 430	34 300
Viheralueiden perusparantaminen	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100	21 000
Hulevesijärjestelmien perusparantaminen	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	25 000
Siltojen perusparantaminen	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	16 000
Kestävän liikkumisen edistäminen	4 740	4 740	4 740	4 740	4 740	4 740	4 740	4 740	4 740	4 740	47 400
Kävely, pyöräily ja esteettömyys	3 340	3 340	3 340	3 340	3 340	3 340	3 340	3 340	3 340	3 340	33 400
Liikenteen rauhoittaminen ja 30 km/h:ssa aluenopeusalueet	900	900	900	900	900	900	900	900	900	900	9 000
Joukkoliikenne (liityntäpysäköinti)	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
Erikoisrakenteet	4 600	4 600	4 600	4 600	4 600	4 600	4 600	4 600	4 600	4 600	46 000
Satamat	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
Ulkovalaistuksen perusparantaminen (katu + ulkoliikunta)	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	1 900	19 000
Muut sähköiset järjestelmät	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600	6 000
Liikennetelematiikka	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	1 600	16 000
Muut	5 000	5 000	5 000	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	39 500
Suunnittelu (uudisrakentaminen ja perusparantaminen)	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	35 000
Ulkovalaistuksen LED-vaihdot	1 500	1 500	1 500								4 500

Investoinnit kohdeselitys	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Arv. 2026	Arv. 2027	Arv. 2028	Arv. 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Yhteensä
KEHITYSOHJELMAT	17 400	18 500	27 700	25 400	32 920	51 800	50 400	48 400	21 200	14 300	308 020
Viiden tähden keskusta	10 400	16 000	24 000	24 000	26 120	45 400	40 400	41 200	14 000	13 000	254 520
Särkänniemi, Mustalahti, Onkiniemi	1 150	4 430	5 030	2 900	5 400	5 400	5 400	5 400			35 110
Keskustan kehittämisohjelman toimenpiteet	1 700	1 700	1 700	1 700	2 050	2 000	2 000	2 000	3 200	8 200	26 250
Tulli, tullikamarinaukio			1 500	2 500							4 000
Viinikanlahti	2 200	1 000	7 000	7 000	5 700	8 000	500				31 400
Ranta-Tampella	700	400	300	300							1 700
Kansi ja Areena: yleiset alueet (käyttöoikeusurakka)	500	1 000	560								2 060
Asemakeskus: Itsenäisyydenkadun AKS ja Ratapihankadun silta	4 150	2 770	2 610	2 890	4 470						16 890
Asemakeskus: P-Hämpin laajennus, asemakeskuksen huoltotila		2 500	2 000	2 000							6 500
Asemakeskus I				3 210	6 000	6 000	6 500	2 500			24 210
Asemakeskus II								5 300	6 800	1 800	13 900
Tammerkosken rannat, sillat ja rantaraitit		2 000	1 300	500	500						4 300
Tammelan torin alue		200	700								900
Amuri			800								800
Veturitali			500								500
Eteläpuisto						6 000	4 000	4 000	4 000	3 000	21 000
Keskustori				1 000	1 000	5 000					7 000
Näsikallion eritasoliittymä ja Amuritunneli						10 000	20 000	20 000			50 000
Ratinan suvanto					1 000	3 000	2 000	2 000			8 000
Hiedanranta	7 000	2 500	3 700	1 400	6 800	6 400	10 000	7 200	7 200	1 300	53 500

Investoinnit kohdeselitys	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Arv. 2026	Arv. 2027	Arv. 2028	Arv. 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Yhteensä
MUUT LUOKITTELEMATTOMAT INVESTOINNIT	24 628	25 800	21 700	26 150	28 690	29 990	25 940	27 340	27 140	24 640	262 018
Pieninvestoinnit	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
Joukkoliikenne (maksujärjestelmän laitteet)	500	500	500	500	500	500	500	500	500	500	5 000
Sosiaali- ja terveyslautakunta	1 535										1 535
Sivistys- ja kulttuurilautakunta	9 100	10 100	9 900	10 000	10 790	10 790	10 790	10 790	10 790	10 790	103 840
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmä	834	1 630	1 520	880	1 292	1 292	1 292	1 292	1 292	1 292	12 616
Perusopetuksen palveluryhmä	2 142	4 180	1 970	3 910	3 208	3 208	3 208	3 208	3 208	3 208	31 450
Kulttuurin palveluryhmä	1 365	845	1 765	1 535	1 645	1 645	1 645	1 645	1 645	1 645	15 380
Liikunnan ja nuorison palveluryhmä	4 759	3 445	4 645	3 675	4 645	4 645	4 645	4 645	4 645	4 645	44 394
Konsernihallinnon investoinnit	9 793	10 800	9 300	11 850	15 400	16 700	12 650	14 050	13 850	11 350	125 743
Osakkeet ja osuudet kohdentamaton	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	20 000
Sijoitus Suomi-rata Oy 11,128 M€	200	300	300	850	1 150	1 450	1 400	2 800	2 600	100	11 150
Sijoitus Sara Hildénin taidemuseon kiinteistöyhtiöön	1 500	1 500									3 000
Muut	93										93
ICT (sitovuustaso käyttötalous+investoinnit)	6 000	7 000	7 000	9 000	12 250	13 250	9 250	9 250	9 250	9 250	91 500
Toisen asteen koulutus	3 700	4 400	2 000	3 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	25 900
Ammatillinen koulutus	3 700	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	21 700
Lukiokoulutus		2 400		1 800							4 200
LIIKELAITOKSET	23 500	24 000	22 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	237 500
Tampereen Vesi	21 000	22 000	22 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	24 000	233 000
Perusparantaminen	9 725	8 400	8 400	9 400	9 400	9 400	9 400	9 400	9 400	9 400	92 325
Uudistuantanto	11 275	13 600	13 600	14 600	14 600	14 600	14 600	14 600	14 600	14 600	140 675
Tampereen Kaupunkiliikenne	500	2 000									2 500
Pirkanmaan pelastuslaitos	2 000										2 000

Investoinnit kohdeselitys	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025	Arv. 2026	Arv. 2027	Arv. 2028	Arv. 2029	Arv. 2030	Arv. 2031	Yhteensä
Leasing-hankkeet, vuokraus tai muu rahoitusmalli, kokonaisarvo yli 50 000 € sekä sote:n ja pelastuslaitoksen hankkeet yhteensä	500	49 379	37 877	125 476	17 500	3 634					234 366
Leasinghankkeet, vuokraus tai muu rahoitusmalli; kokonaisarvo yli 50 000€	200	26 862	8 500	85 435	17 500	3 634					Valmistu- misvuosi
TKL-Varikko - läntinen tukikohta	200	6 800									2023
Kisapuiston uusi päiväkotikoti (vanhan Kisapuiston koulun ja päiväkodin paikalle)		9 657									2023
Lamminrahkan yhtenäiskoulu 1.vaihe (yhteishanke Kangasala)		10 405									2023
Ojalan päiväkotikoti ja koulu (puurakenteinen)			8 000								2024
Hiedanrannan hyvinvointikeskus (koulu,päiväkotikoti,nuorisotila, kirjasto, liikuntasali) 1 ja 2 vaihe (elinkaarihanke)			500	15 000	15 500						2026
Peltolammin hyvinvointikeskus				20 200							2025
Virastotalon laajennus ja perusparannus				50 235							2025
Sara Hildénin taidemuseo					2 000						2026
Lamminrahkan yhtenäiskoulu 2.vaihe (yhteishanke Kangasala)						3 634					2027
Soten ja pelastuslaitoksen hankkeet hyvinvointialueiden valmistelu- ajan aikana*	300	22 517	29 377	40 041							Valmistu- misvuosi
Vaativien kehitysvammaisten asumisyksikkö, suunnittelu	100										2024
Hatanpään sosiaali- ja terveyskeskus		5 400	13 000	10 930							2025
Koukkuniemen alueen kehittäminen											
Koukkuniemi, Hallintorakennus			760	5 000							2025
Koukkuniemi, Havula				200							2027
Koukkuniemi, Iltala ja Juhlatalo (Iltala ensin)		10 000	5 688								2024
Koukkuniemi, Tammisto ent. Kanta-Rausa											2029
Koukkuniemi, Varpula			400	8 100							2025
Kaupin yliopistollinen sosiaali- ja terveyskeskus (ent. Kaupin hyvinvointi- keskus), suunnittelu	100										
Tammelakeskus				10 361							2025
Paloasema Etelä	100	7 117	6 060								2024
Paloasema Länsi			3 269								2024
Paloasema Hiedanranta											2026
Keskuspaloaseman vanhan osan perusparannus			200	5 450							2026

*Sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamisen myötä syntyvät hyvinvointialueet vastaavat palveluiden järjestämisestä 1.1.2023 alkaen.

TÄYDENTÄVIÄ TIETOJA

Kaupunki ja liikelaitokset	2016	2017	2018	2019	2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024	TS 2025
Asukasmäärä 31.12.	228 274	231 853	235 239	238 140	241 009	244 500	247 000	250 000	253 000	256 000
Tuloveroprosentti	19,75	19,75	19,75	19,75	20,25	20,25	20,25	7,86	7,86	7,86
Kiinteistöveroprosentit										
- yleinen	1,05	1,15	1,15	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
- vakituinen asuinrakennus	0,50	0,55	0,55	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
- muut kuin vakituinen asuinrakennus	0,90	1,00	1,00	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
- yleishyödyllinen yhteisö	0,25	0,30	0,30	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
- rakentamaton rakennuspaikka	3,00	4,00	4,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
- voimalaitokset	ei mää- rätty	1,40	1,40	1,50	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00	3,00
Koiravero, euroa/koira	34	34	ei mää- rätty	-	-	-	-	-	-	-
Toimintakate, milj. euroa	-1 144,9	-1 137,7	-1 179,9	-1 211,9	-1 285,9	-1 324,2	-1 415,8	-516,2	-541,4	-568,5
Verotulot, milj. euroa	896,2	919,0	941,5	974,6	1 035,3	1 053,7	1 115,8	597,2	582,5	599,1
Valtionosuudet, milj. euroa	317,2	285,1	291,1	302,0	394,6	351,9	366,6	22,5	39,2	54,3
Vuosikate, milj. euroa	74,4	85,1	48,0	90,4	169,4	97,8	83,6	118,2	95,4	100,5
Poistot, milj. euroa	-93,0	-103,9	-108,3	-111,5	-105,9	-114,7	-110,3	-113,6	-118,0	-121,3
Vuosikate, % poistoista	80	82	44	81	160	85	76	104	81	83
Tulos, milj. euroa	-21,3	-10,7	-58,8	-20,1	63,8	-16,9	-26,6	4,6	-22,6	-20,9
Nettoinvestoinnit, milj. euroa	218,5	195,0	183,5	153,9	222,6	271,0	234,6	255,9	239,3	240,6
Investointien tulorahoitus, %	34	44	26	59	76	36	36	46	40	42
Lainakanta 31.12., milj. euroa	488,3	527,7	670,5	794,8	914,7	1 050,0	1 077,7	1 198,9	1 340,6	1 482,2
Lainat, euroa/asukas	2 139	2 276	2 850	3 338	3 795	4 295	4 363	4 795	5 299	5 790
Nettomenot, euroa/asukas	5 016	4 907	5 016	5 089	5 335	5 416	5 732	2 065	2 140	2 221
Verotulot, euroa/asukas	3 926	3 964	4 002	4 092	4 296	4 310	4 517	2 389	2 302	2 340
Valtionosuudet, euroa/asukas	1 390	1 230	1 237	1 268	1 637	1 439	1 484	90	155	212
Vuosikate, euroa/asukas	326	367	204	379	703	400	339	473	377	393
Työnantajamaksut										
KuEL-maksu (palkkaperusteinen), %	17,10	17,05	16,75	16,91	17,15	17,15	17,43			
Sairausvakuutusmaksu, %	2,12	1,08	0,86	0,77	1,34	1,53	1,42			
Työttömyysvakuutusmaksu, %	3,9	3,30	2,60	2,05	1,7	1,70	1,90			
Tapaturmavakuutusmaksu, %	0,35	0,35	0,35	0,35	0,30	0,30	0,30			
Taloudellinen tuki, %	0,050	0,050	0,050	0,035	0,035	0,035	0,035			
Vakuutuskassan kannatusmaksu, %	0,150	0,150	0,150	0,125	0,125	0,125	0,125			

KAUPUNGINVALTUUSTOSSA 15.11.2021 TEHDYT MUUTOKSET TALOUSARVIOON

Kunkin valtuuston päättämän muutoksen yhteydessä kerrotaan sivu, johon lisäys on tehty, sekä alkuperäinen pormestarin talousarvioehdotuksen sivu.

YLEISPERUSTELUT

Sivu 33 (tae sivu 28), Tampereen strategia 2030

Lisätään vuoden 2022 toiminnan tavoitteeksi:

"Kansainvälistä saavutettavuutta vahvistetaan Tampere-Pirkkalan lentoyhteyksien kasvulla. Joukkoliikennedyhteys Tampere-Pirkkalan lentoasemalle kehitetään."

Sivu 44 (tae sivu 37), Kehittämistoiminta Tampereen kaupungilla

Tekstilisäys:

"Perustetaan vuoden 2022 aikana köyhyystyöryhmä päivittämään köyhyysohjelmaa ja edistämään pienituloisten tamperelaisien palveluita ja hyvinvointia."

KÄYTTÖTALOUSOSA JA INVESTOINNIT YKSIKÖITTÄIN

Sivu 56 (tae sivu 49), Sivistys- ja kulttuurilautakunta, Kulttuuri

Kohtaan Toiminnan keskeiset muutokset tekstilisäykset:

"Hietasen hautamonumentin 1918 vakaumuksensa puolesta sortuneiden työläisten muistolle (Punaisten muistomerkki) nimen keruun tutkimustyö loppuunsaattetaan ja muistomerkistä puuttuvien punavankien muisto huomioidaan vaihtoehtoisella, itsenäisellä teoksella. Tavoitteena on muistomerkkin toteuttaminen 2023."

"Suunnitellaan perustettavaksi Lotta Svärd -muistomerkki ja osoitetaan sille paikka. Tavoitteena on muistomerkkin toteuttaminen 2023."

Sivu 60 (tae sivu 53), Sosiaali- ja terveyslautakunta, Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Kohtaan Toiminnan keskeiset muutokset ensimmäisen virkkeen perään tekstilisäys:

"Nuorten terapiatakuun toteuttamiseksi voidaan kokeilla esim. walk in -palvelua. Tavoite on toteuttaa terapiat matalan kynnyksen palveluina perustuen näyttöön perustuviin hoitoihin ja toimintamalleihin. Näitä voivat tuottaa julkiset ja yksityiset palveluntuottajat ja järjestöt."

Sivu 61 (tae sivu 54), Sosiaali- ja terveyslautakunta, Vastaanottopalvelut

Kohtaan Toiminnan keskeiset muutokset tekstilisäys:

"Terapiapalvelusetelit laajennetaan koskemaan psykologien ja psykiatrinen sairaanhoitajien antamia lyhytterapioita kaikille ikäryhmille."

Sivu 62 (tae sivu 55), Elinvoima- ja osaamislautakunta

Lisätään vuoden 2022 toiminnan tavoitteeksi:

"Kansainvälistä saavutettavuutta vahvistetaan Tampere-Pirkkalan lentoyhteyksien kasvulla."

Sivu 88 (tae sivu 81), Joukkoliikennelautakunta

Lisätään vuoden 2022 toiminnan tavoitteeksi:

"Joukkoliikennedyhteys Tampere-Pirkkalan lentoasemalle kehitetään."

Sivu 90 (tae sivu 83), Joukkoliikennelautakunta

Kohtaan Toiminnan keskeiset muutokset tekstilisäys:

Sivulle 83 kohtaan Joukkoliikenne, toiminnan keskeiset muutokset lisätään:

"Vuoden 2022 aikana käynnistetään pormestariohjelman mukaisesti selvitys tasataksan toteutuksesta ja sen rahoituksesta."

LIITTEET**Sivu 125 (tae sivu 118), Tytäryhtiöiden tavoitteet 2022**

Tekstilisäys kohtaan Tampereen Sähkölaitos -konserni:

"Sähkölaitos jatkaa polttoon perustumattomien ja hiilinegatiivisten kaukolämpöratkaisujen edistämistä syksyllä julkaistun selvityksensä pohjalta."

TAMPERE